

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE STŘEDOČESKÉHO KRAJE

2021

Regionální statistiky

Praha, 31. 10. 2022

Kód publikace: 330126-22

Č. j.: CSU-015461/2022-72

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu pro Středočeský kraj

Ředitel odboru: Ing. Monika Braunšveigová

Kontaktní osoby: Ing. Mgr. Pavel Hájek, e-mail: pavel.hajek@czso.cz
Bc. Ondřej Junášek, e-mail: ondrej.junasek@czso.cz
Mgr. Iva Šnejdová, e-mail: iva.snejdova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-3250-3 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3251-0 (pdf)

© Český statistický úřad, Praha, 2022

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků.....	5
1. Demografický vývoj.....	9
Územní změny, sídelní struktura.....	9
Vývoj počtu obyvatel.....	12
Cizinci.....	17
Věkové složení obyvatel.....	19
Sňatečnost.....	21
Rozvodovost.....	22
Porodnost a plodnost.....	23
Potratovost.....	26
Úmrtnost.....	27
Stěhování.....	31
2. Sociální vývoj.....	34
Zaměstnanost, ekonomické aktivity.....	34
Nezaměstnanost.....	41
Příjmy a životní podmínky domácností.....	48
Mzdy.....	52
Vzdělávání.....	55
Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost.....	58
Nemocenské pojištění.....	62
Státní sociální podpora.....	63
Zařízení sociálních služeb.....	64
Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením.....	66
Důchodci, důchody.....	67
Kriminalita, dopravní nehody, požáry.....	72
3. Ekonomický vývoj.....	77
Makroekonomický rámec.....	77
Místní rozpočty.....	81
Věda, informační technologie.....	81
Organizační struktura.....	86
Zemědělství.....	89
Lesnictví.....	93
Průmysl.....	95
Energetika.....	97
Stavebnictví.....	99
Bytová výstavba.....	100
Doprava.....	104
Cestovní ruch.....	105
4. Životní prostředí.....	108
Půdní fond.....	108
Ekologické zemědělství.....	110
Chráněná území.....	111
Vodovody a kanalizace.....	112
Emise (2020).....	116
Odpady (2020).....	118
Výdaje na ochranu ŽP.....	119
5. Mezikrajské srovnání.....	122
Demografický vývoj.....	122
Sociální vývoj.....	124
Ekonomický vývoj.....	127
Životní prostředí.....	133
Tabulková příloha	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	138
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	139
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	140
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	141
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Středočeský kraje v letech 2001–2021.....	142
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – demografický vývoj.....	144
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj.....	145
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – ekonomický vývoj.....	148
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – životní prostředí.....	150
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje v letech 2011, 2016 a 2021.....	152
Zkratky krajů a okresů	151

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Středočeského kraje v roce 2021, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2016). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2021. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2020.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Jak už je našim zvykem, obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou nalezte zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.stredocesky.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Středočeského kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Středočeského kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2022. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- V roce 2001 byl Středočeský kraj čtvrtým nejlidnatějším krajem, od roku 2010 je krajem s nejvyšším počtem obyvatel. V porovnání s Moravskoslezským krajem, který si do roku 2008 držel prvenství nejlidnatějšího kraje u nás, byl počet obyvatel kraje koncem roku 2021 vyšší o 208,8 tisíc osob.
- Počet obyvatel Středočeského kraje roste nepřetržitě od roku 1997. Tehdy žilo ve Středočeském kraji 1 105,2 tis. obyvatel, přičemž koncem roku 2021 to bylo 1 386,8 tisíc, tj. o 271,6 tis. osob více (o 24,4 %).
- Ve Středočeském kraji žil v porovnání s celou republikou vyšší podíl obyvatel v malých obcích do 999 obyvatel, v obcích mezi 2 000 a 4 999 obyvateli a také v městech mezi 10 000 a 19 999 obyvateli.
- Nejvyšší nárůst počtu obyvatel kraje byly od roku 2001 zaznamenán v letech 2008 (o 28,9 tis. osob) a 2007 (o 26,6 tis. obyvatel), nejméně pak v roce 2001 (o 2,3 tis. osob) a v roce 2002 (o 4,7 tis. obyvatel).
- Počet obyvatel nejlidnatějšího okresu Praha-východ (koncem roku 2021 to bylo 188,4 tis.) byl 3,4násobně vyšší v porovnání s nejméně lidnatým okresem Rakovník (54,9 tis.).
- Mezi lety 2001 a 2021 přibýlo nejvíce obyvatel v okrese Praha-východ (94,7 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán na Rakovnicku (o 1,5 %).
- Nárůst počtu obyvatel v okresech v okolí Prahy se na celkovém nárůstu počtu obyvatel Středočeského kraje mezi lety 2001 a 2021 podílel z 60,2 %.
- Přirozený přírůstek vykazoval ve Středočeském kraji mezi lety 2006 a 2019 kladné hodnoty, v letech 2020 a 2021 byl však následkem zvýšené úmrtnosti zaznamenán přirozený úbytek. Nejvyšší převaha živě narozených dětí nad zemřelými osobami byl zaznamenán v roce 2008.
- Počet cizinců se mezi roky 1996 a 2021 zvýšil z 22,4 tis. na 94,5 tis. Jejich podíl byl v roce 2021 čtvrtý nejvyšší ze všech krajů (6,8 %). Na Mladoboleslavsku byl každý desátý obyvatel cizinec.
- Do roku 2012 žilo ve Středočeském kraji více Ukrajinců než Slováků, mezi roky 2013 a 2017 převažovali Slováci a od roku 2018 opět Ukrajinci.
- Od roku 2011 je Středočeský kraj průměrným věkem nemladším krajem v ČR, ještě v roce 2001 bylo jeho obyvatelstvo třetí nejstarší. Nejmladší obyvatelstvo žije v okresech Praha-východ a Praha-západ.
- Jedinými okresy v republice, které nepřekročily hranici průměrného věku 40 let a v nichž žilo více dětí do 14 let věku než osob 65letých a starších, byly koncem roku 2021 okresy Praha-východ a Praha-západ. Nejstarší obyvatelstvo v kraji žilo v okrese Kutná Hora.
- Nárůst průměrného věku byl ve Středočeském kraji mezi roky 2001 a 2021 po Praze nejnižší.
- Mezi červnem a zařím byly uzavřeny více než dvě třetiny všech sňatků roku 2021.
- Průměrný věk při rozvodu se u obou pohlaví zvýšil o více než sedm let.
- V roce 2021 se v kraji narodil druhý nejvyšší počet dětí od roku 2011. V roce 2021 byla úhrnná plodnost (1,90) ve Středočeském kraji nejvyšší od roku 1989 a mezi kraji druhá nejvyšší.
- Zastoupení prvorodiček starších 35 let se od roku 2021 zvýšil 7,3násobně. Plodnost žen ve věku 38 let v roce 2021 byla ve Středočeském kraji obdobná jako plodnost 21letých žen v roce 2001.
- V roce 2021 byl počet provedených potratů ženám ve Středočeském kraji nejnižší od počátku sledování v roce 1971.
- U mužů se naděje dožití při narození zvýšila více než u žen, a to o 3,1 roků, u žen to bylo o 2,5 roku. Úmrtnost mužů je o polovinu vyšší než u žen, u obou pohlaví se mezi lety 2000 a 2021 snížila o 13,5 %.

- U mužů byla naděje dožití při narození vyšší než celorepublikový průměr, v případě žen byla hodnota podprůměrná. Nejdéle žili ve Středočeském kraji muži v okresech Praha-západ a Praha-východ, kde se zároveň od roku 2001 zvýšila naděje dožití mužů nejvíce ze všech okresů republiky.
- Přírůstek stěhováním je ve Středočeském kraji nejvyšší ze všech krajů republiky, zatímco absolutní počty přistěhovaných a vystěhovaných osob vykazuje vyšší Praha. Kraj získal v roce 2021 nejvíce osob ve věku 30–34 let a dětí mladších 5 let.

Sociální vývoj

- Míra ekonomické aktivity rostla, byla třetí nejvyšší mezi kraji, míra zaměstnanosti byla druhá nejvyšší.
- Zvyšovala se zaměstnanost v terciéru (u zaměstnaných s pracovištěm v kraji), snižovala zaměstnanost v sekundéru a v priméru. Zaměstnanost v terciéru byla pod průměrem republiky, v sekundéru a priméru byla naopak nadprůměrná.
- Kraj vynikal zastoupením pracujících na vlastní účet a zaměstnavatelů, podíly byly mezi kraji druhý a čtvrtý nejvyšší.
- Podíl úředníků byl druhý nejvyšší mezi kraji. Naopak druhý nejnižší podíl vykázal kraj v případě pomocných a nekvalifikovaných pracovníků či řemeslníků a opravářů.
- Podíl nezaměstnaných osob klesal, patřil k nejnižším mezi kraji, trvale se držel pod republikovým průměrem. Klesal podíl dlouhodobě nezaměstnaných, rostl počet volných pracovních míst.
- Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v posledních dvaceti letech rostl, po Praze byl druhý nejvyšší, příjmová situace středočeských domácností patřila mezi nejlepší v republice.
- Průměrná mzda byla v kraji po Praze druhá nejvyšší, stejně jako medián mezd. Středočeští řemeslníci, opraváři či montéři pobírali nejvyšší mzdy ve srovnání s kraji ČR.
- Došlo k útlumu růstu počtu dětí v mateřských školách, hlavní vlna se přesunula do škol základních. Zastavil se pokles počtu studentů středních škol a nastal jeho mírný nárůst. Počet vysokoškoláků Středočechů se dále snižoval.
- Počet lékařů po dlouhodobém nárůstu poslední dva roky klesal. Rostl počet lůžek v nemocnicích, byl nejvyšší za posledních dvacet let. Intenzita lékařské péče ale zůstala nejnižší mezi kraji.
- Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti bylo třetí nejnižší mezi kraji, Mladoboleslavsko vykázalo celorepublikově nejkratší dobu pracovní neschopnosti.
- Dávky nemocenského pojištění v kraji rostly, nejvýrazněji dávky na ošetrovné.
- Výdaje na rodičovské příspěvky a přídavky na děti v kraji klesaly, rostly naopak výdaje na dávky péstounské péče. Celkově se výdaje na dávky státní sociální podpory trvale snižovaly.
- Mezi zařízeními sociálních služeb výrazně rostl počet i kapacita domovů se zvláštním režimem. Počty lůžek v zařízeních sociálních služeb připadající na tisíc osob patřily k nejvyšším mezi kraji.
- Výrazně rostl počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, v přepočtu na obyvatele se ale jednalo o druhou nejnižší hodnotu mezi kraji.
- Rostl počet příjemců důchodu, stejně jako průměrná výše důchodů. Výše středočeských starobních důchodů byla po Praze druhá nejvyšší.
- Podíl osob v předčasném důchodu byl po Praze druhý nejnižší, docházelo ale k jeho zvyšování.
- Intenzita kriminality se pohybovala pod průměrem republiky. Výrazně klesal počet krádeží. Intenzita násilné a mravnostní trestné činnosti byla mezi kraji druhá nejnižší. Naopak druhý nejvyšší byl podíl vloupání na celkovém počtu trestných činů.
- Počet dopravních nehod se neustále zvyšoval, stejně jako výše škod způsobených při nehodách. Benešovsko vykázalo nejvyšší nehodovost v republice. Počet požárů v kraji kolísal, na tisíc obyvatel připadal vyšší počet požárů než v celé republice.

Ekonomický vývoj

- Ekonomická výkonnost kraje patří nadále k nejvyšším v ČR, na republikovém HDP se kraj podílel druhým nejvyšším zastoupením mezi kraji.
- Výdaje na výzkum a vývoj poprvé po jedenácti letech v roce 2020 meziročně klesly, podíl odvětví na HDP se dvakrát po sobě snížil. Zvýšily se výdaje poskytované z domácích veřejných zdrojů.
- Podíl domácností připojených k internetu v posledních letech již výrazně neroste, přístup k němu má více než 80 % domácností. Výrazný nárůst v online prostoru zaznamenali senioři, podíl těch, kteří využívali internet, se za 10 let ztrojnásobil.
- Intenzita podnikání v centrální části patří k nejvyšším v ČR. Podíl živnostníků byl mezi kraji nejvyšší.
- Střední Čechy jsou oblastí s největší zemědělskou produkcí, především v rostlinné produkci. Produkce na 1 hektar obhospodařované půdy byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji a u většiny plodin je kraj největším regionálním producentem v ČR. Rok 2021 přál zemědělcům v rostlinném zemědělství více než rok předchozí, meziročně vzrostla produkce obilovin, okopanin, luskovin, vinné révy, chmele i olejnin kromě řepky, u které došlo k poklesu sklizně.
- Stavy prasat a skotu v posledních letech stagnovaly, stavy drůbeže se v posledním roce snížily o desetinu. Naopak produkce vajec vzrostla, průměrná snáška nosnic byla nejvyšší mezi regiony a nejvyšší za posledních 8 let. Produkce mléka se zvýšila na největší objem za posledních 20 let.
- Těžba dřeva se pátým rokem po sobě zvýšila, v letech 2019 a 2020 meziročně o polovinu. Přibližně dvě třetiny dřeva musely být vytěženy v důsledku napadení hmyzem. Vysoká těžba si vyžádala vyšší zalesňování, za poslední rok bylo zalesněno o polovinu více plochy než v předchozím roce.
- Průmyslová výroba zaznamenala po jednom meziročním poklesu spojeným s pandemií koronaviru opět nárůst. Kraj se podílí na průmyslové produkci ČR více než pětinou a hlavní podíl na tom má výroba automobilů. Mzda v průmyslu byla nejvyšší mezi kraji, počet zaměstnaných se meziročně zvýšil.
- Výkonem a výrobou elektřiny převládají parní elektrárny, téměř 71 % elektrické energie spotřebovaly průmysl a domácnosti. Domácnosti kraje spotřebovaly v průměru na obyvatele nejvíce elektřiny v ČR.
- Čtvrtým rokem po sobě vzrostla výroba stavebních podniků se sídlem v kraji i hodnota stavebních prací na území kraje. Zaměstnanost ve stavebních podnicích po čtyřech letech růstu klesla.
- Kraj zaznamenal meziroční nárůst zahájené bytové výstavby o téměř 39 %, přesto jeho postavení mezi kraji v počtu zahájených bytů po pěti letech kleslo z první na druhou pozici za hlavní město Prahu. Nejvíce bytů se začalo stavět v okresech Kladno a Praha-východ. Intenzita bytové výstavby v centrální části kraje patří k nejvyšším v ČR.
- Kraj má nejhustší silniční síť v ČR, méně osob připadajících na jeden automobil (stupeň automobilizace) vykazovaly už jen tři kraje.
- Návštěvnost ubytovacích zařízení se zvýšila o jednu osminu, přesto dosahovala jen dvou třetin návštěvnosti z roku 2019. Téměř 7% podíl kraje na celorepublikové návštěvnosti byl nejvyšší za posledních deset let. Devět z deseti hostů ubytovacích zařízení byli domácí návštěvníci, polovinu zahraniční klientely tvořili Němci a Slováci.

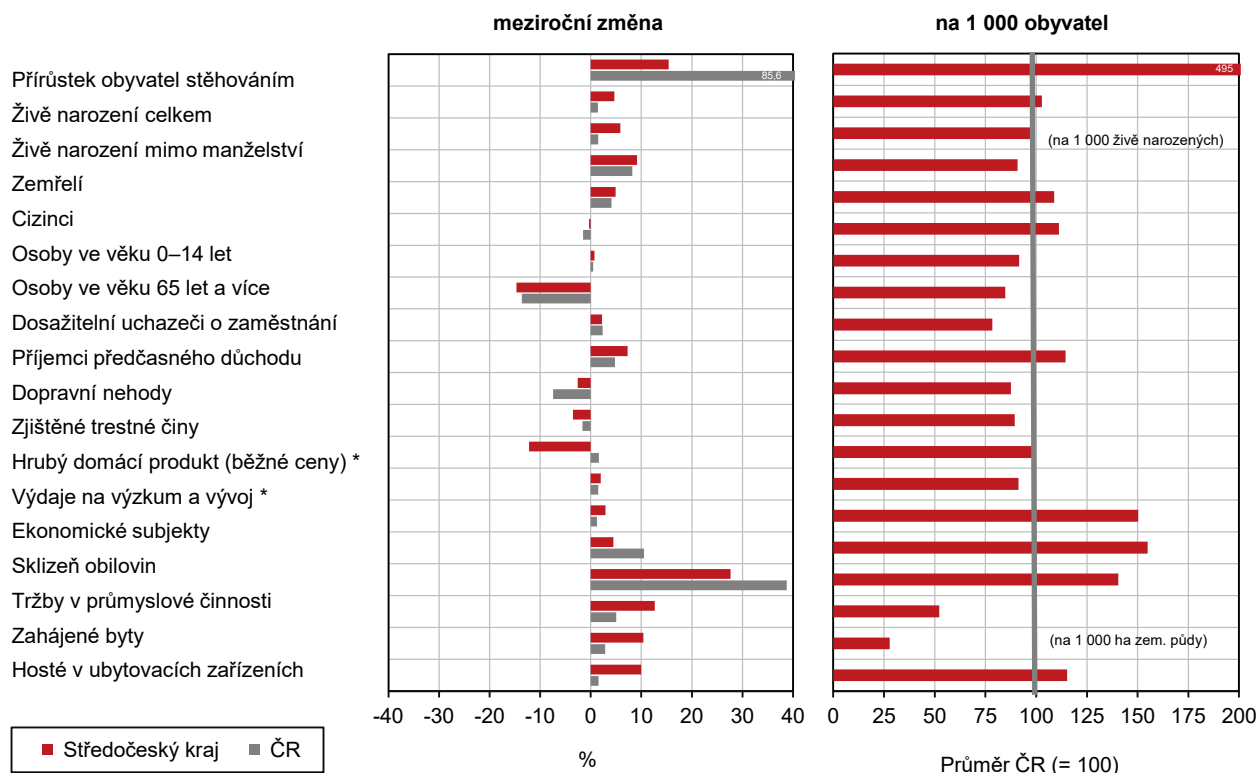
Životní prostředí

- Podíl orné půdy na celkové rozloze byl mezi kraji nejvyšší, každoročně však klesal. Rostl naopak podíl trvalých travních porostů, zastavěných ploch a zahrad.
- Podíl zvláště chráněných území na rozloze kraje byl mezi kraji pátý nejnižší.
- Zastoupení ekologického zemědělství bylo mezi kraji spolu s Prahou nejnižší.
- Kraj vykázal druhý nejnižší podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů, cena vodného však byla mezi kraji čtvrtá nejvyšší.

- Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci byl mezi kraji druhý nejnižší, procento čištění odpadních vod ale bylo mezi kraji čtvrté nejvyšší.
- Emise se v kraji dlouhodobě snižovaly, většinou ale s nižší intenzitou než v rámci celé republiky. Pod průměrem republiky byly jako jediné emise oxidu uhelnatého. Ostatní druhy emisí se pohybovaly nad republikovými průměry a jejich podíl na celorepublikovém množství emisí byl u tuhých látek nejvyšší, u oxidů dusíku a siričitého druhý a třetí nejvyšší.
- Produkce podnikového odpadu kolísala, nejvíce se vyprodukovalo ve zpracovatelském průmyslu, především v automobilovém odvětví. Rostla produkce komunálního odpadu, na 1 obyvatele připadlo nejvyšší množství komunálního odpadu mezi kraji. Rostl podíl tříděného odpadu, i nadále ale zůstal nejnižší mezi kraji.
- Výdaje na ochranu životního prostředí v posledních dvou letech výrazně vzrostly. Investoři sídlící v kraji investovali nejvíce v oblasti nakládání s odpadními vodami a neinvestiční náklady byly nejčastěji spojeny s nakládáním s odpady.

Vybrané ukazatele ve Středočeském kraji a ČR v roce 2021 (*2020)

Pramen: ČSÚ, ČÚZK, MPSV, MZe

Středočeský kraj není homogenním územím a existují rozdíly mezi centrální částí a územím při vnějších hranicích kraje. Tato skutečnost je patrná z dostupných statistik demografických i sociálně-ekonomických. Okresy Praha-východ a Praha-západ se díky své poloze a snadné dostupnosti hlavního města podílejí na krajském přírůstku obyvatel či bytové výstavby nejvýrazněji. Jsou charakterizovány také nižším průměrným věkem a vyšším podílem mladého obyvatelstva, vyšší ekonomickou aktivitou a zaměstnaností, nízkou nezaměstnaností, vyšším podílem vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, vyšší zaměstnaností osob v důchodovém věku a zároveň nižším podílem osob odcházejících do předčasného důchodu či vyšší intenzitou podnikání. V důsledku rychlého růstu počtu obyvatel se zde projevují i faktory méně příznivé, např. vyšší počet obyvatel na jednotku lékařské péče, vyšší počet dětí v mateřských i základních školách, vyšší dopravní zatížení a nehodovost. Výrazně odlišné charakteristiky těchto okresů značně ovlivňují, a do jisté míry i zkreslují, hodnocení kraje jako celku.

1. Demografický vývoj

Demografický vývoj kraje je velkou měrou ovlivněn suburbanizačními procesy v okolí Prahy.

U vývoje obyvatelstva Středočeského kraje je možné sledovat od poloviny 90. let v porovnání s ostatními kraji republiky poměrně odlišný vývoj, který byl a stále je z velké míry ovlivňován bezprostřední blízkostí hlavního města Prahy. Ještě před rokem 1989 byl Středočeský kraj regionem vyznačujícím se spíše stagnujícím či klesajícím počtem obyvatel, navíc v něm žilo v té době v porovnání s ostatními kraji jedno z věkově nejstarších obyvatelstev u nás. V polovině 90. let se tato situace začala měnit a Středočeský kraj se stal regionem s největšími nárůsty počtu obyvatel a od roku 2011 také krajem s nejmladším obyvatelstvem ze všech krajů republiky. Za příčinu toho je možné považovat proces suburbanizace, během něhož se začali stěhovat obyvatelé Prahy do jejího zázemí, s čímž je spojena mimo jiné i intenzivní bytová výstavba především v těsném sousedství Prahy a v oblastech s dobrou dopravní dostupností, a to především na územích v těsném dosahu dálniční sítě a železnice. Následkem toho jsou neustále probíhající změny fyzického prostředí a sociálně-demografických charakteristik obyvatelstva daného území. Některé středočeské obce tak zaznamenaly nejvyšší přírůstky stěhováním v rámci celé republiky a jejich počty obyvatel se od poloviny 90. let několikanásobně zvýšily.

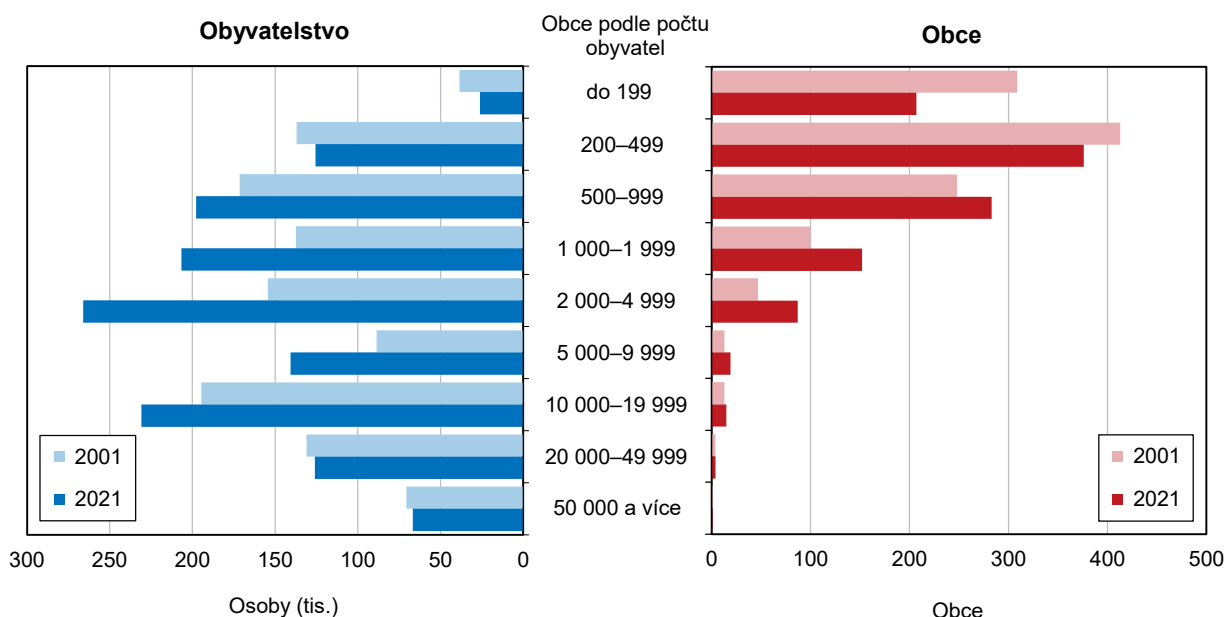
Územní změny, sídelní struktura

Středočeský kraj zabírá 13,9 % území státu.

Středočeský kraj byl koncem roku 2021 největším krajem České republiky a rozlohou 10 928 km² se na celkové výměře státu podílel 13,9 %. Hustotou zalidnění patřil koncem roku 2021 Středočeský kraj k průměrným, na kilometr čtvereční připadalo 126,9 obyvatel, přičemž v celé republice to bylo v průměru 133,3 obyvatel na km².

Graf 1.1 Sídelní struktura Středočeského kraje v letech 2001 a 2021 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

V roce 2001 měl kraj pátou nejnižší hustotu osídlení, v roce 2021 to byla sedmá nejnižší hodnota mezi kraji.

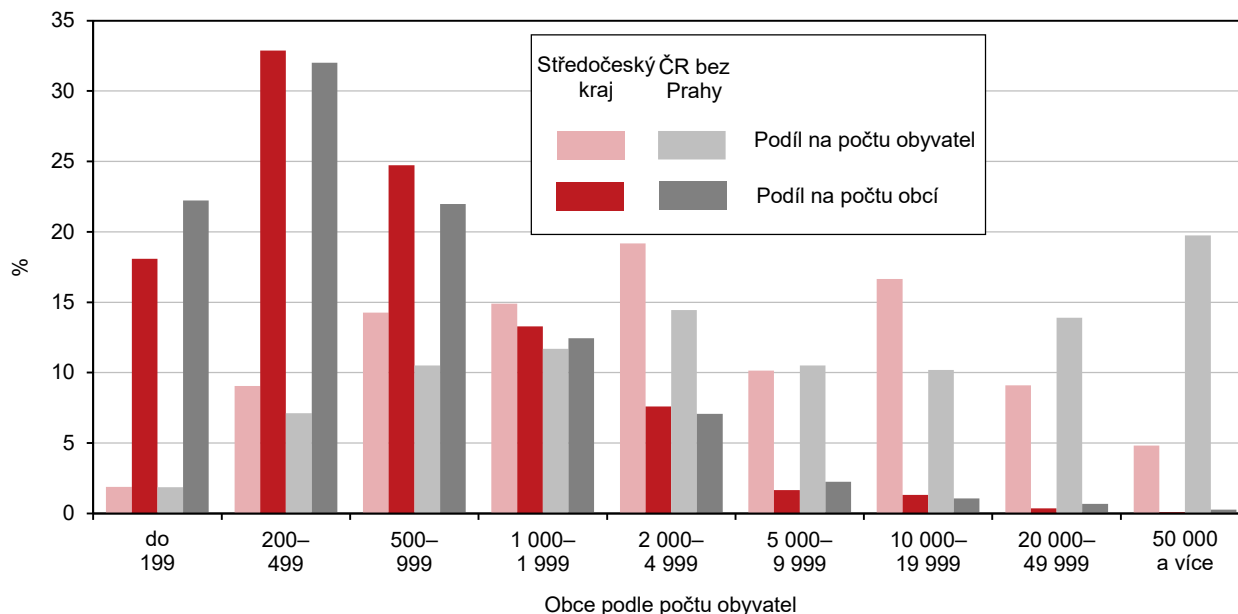
Zatímco ještě v roce 2001 se Středočeský kraj svojí hustotou zalidnění 102 obyvatel na km² umístil na páté pozici mezi kraji s nejnižší zalidněností, koncem roku 2021 byla krajská hodnota sedmá nejnižší. Hustota osídlení však byla v rámci kraje rozdílná. Nejvíce zalidněnými oblastmi tak byly části kraje, na jejichž území se nacházelo buď velké město, nebo oblasti v zázemí hlavního města, zatímco části kraje s nejnižší hustotou zalidnění se nacházely především na vnějších hranicích kraje, zejména na jihu při hranicích s Jihočeským a Plzeňským krajem a Krajem Vysočina. Nejvyšší hustota zalidnění se vyskytovala v okresech Praha-západ

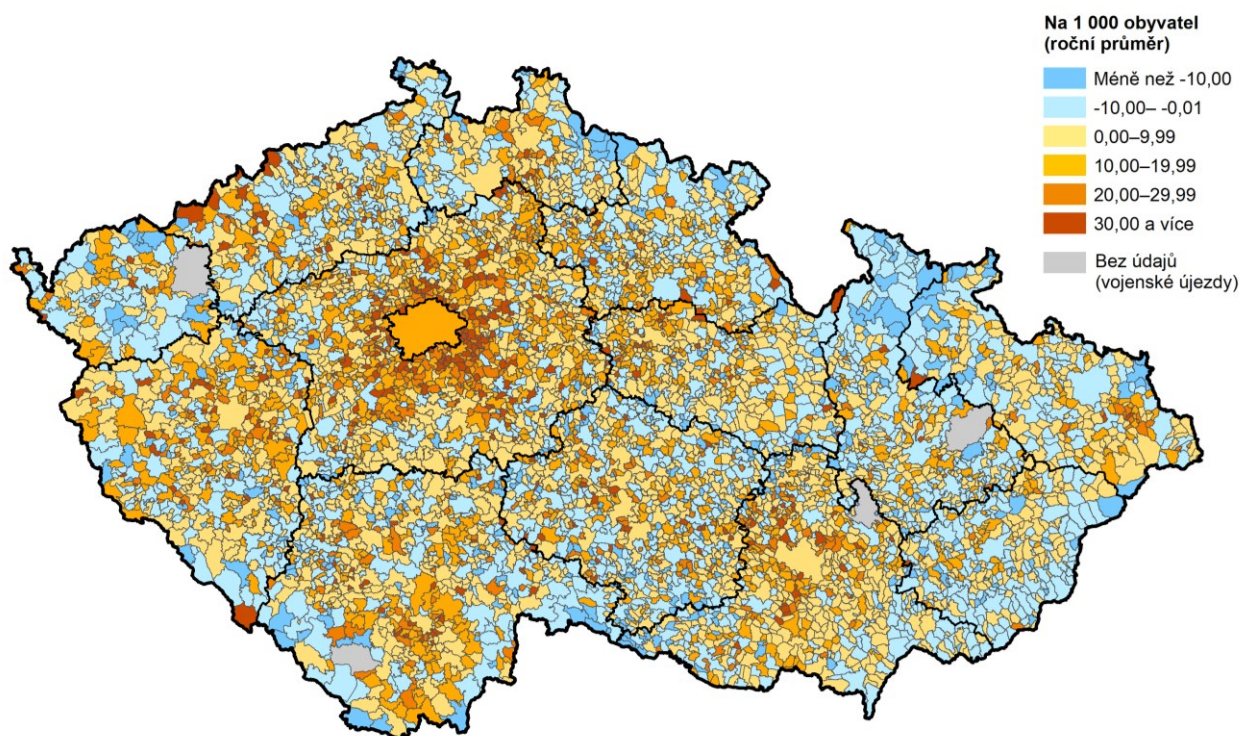
(260 obyvatel na km²), Praha-východ (249 obyvatel na km²) a Kladno (229 obyvatel na km²), na opačné straně to byly okresy Rakovník (61 obyvatel na km²), Benešov (67 obyvatel na km²) a Příbram (73 obyvatel na km²).

Graf 1.2 Sídlní struktura Středočeského kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Kartogram 1.1 Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2016 až 2021

Zdroj: ČSÚ

Hustota osídlení je ve Středočeském kraji poměrně rozdílná, nejvyšší je v okolí Prahy, zatímco nejmenší kolem vnějších hranic kraje.

Z pohledu na správní obvody ORP byla koncem roku 2021 nejvyšší hustota zalidnění na Kladensku (353 obyvatel na km²), ve správním obvodu Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (303 obyvatel na km²) a Neratovice (282 obyvatel na km²), na druhé straně to byly správní obvody ORP u jižní vnější hranice kraje, a to Votice (43 obyvatel na km²), Sedlčany (49 obyvatel na km²) a Vlašim (52 obyvatel na km²).

Středočeský kraj změnil své hranice počátkem roku 2016 následkem zrušení vojenského újezdu Brdy, vnitřní změny proběhly počátkem roku 2021.

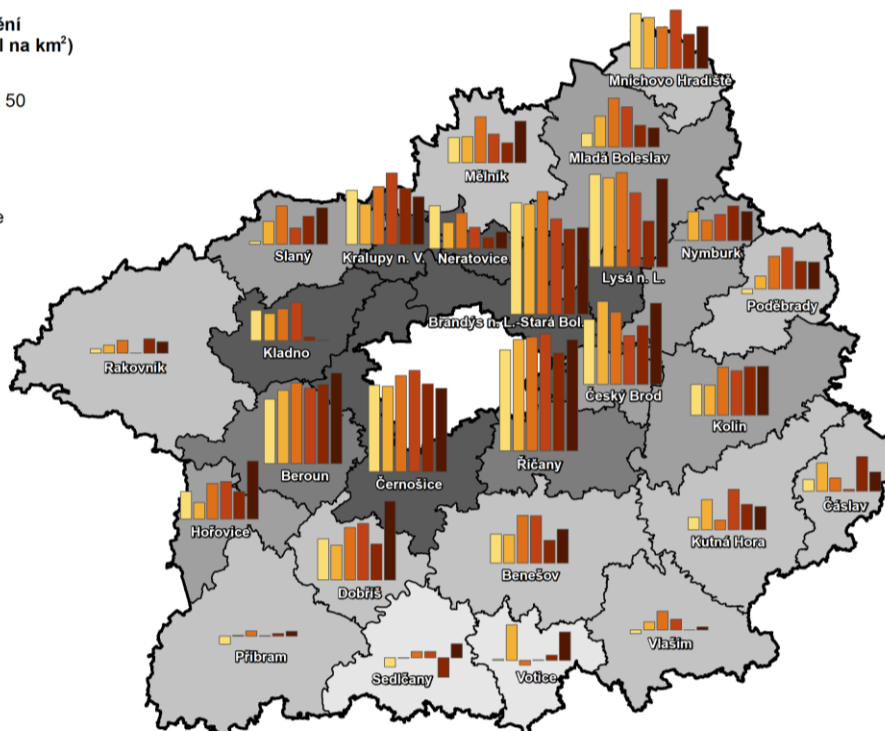
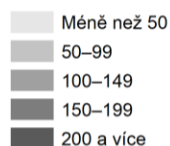
Následkem územních změn přišel Středočeský kraj mezi 31. prosincem 2015 a 1. lednem 2016 o 19 obyvatel. V důsledku zrušení vojenského újezdu Brdy přešla část území (87,9 km²) do Plzeňského kraje. Další územní změny ve Středočeském kraji byly zaznamenány k 1. lednu 2021. Ty se promítly jak do vymezení hranic okresů, tak i správních obvodů ORP. Konkrétně se jednalo o přesun obce Černíky z okresu Nymburk do okresu Kolín, v případě správních obvodů ORP došlo k územní změně třech obcí ze správního obvodu ORP Český Brod do správního obvodu ORP Lysá nad Labem.

Počet samosprávných celků je ve Středočeském kraji nejvyšší ze všech krajů.

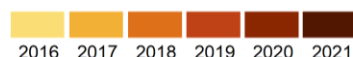
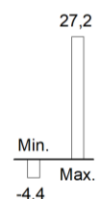
Středočeský kraj se skládá ze 12 okresů (Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník), 26 obcí s rozšířenou působností, 56 obcí s pověřeným obecním úřadem a 1 144 obcí, z nichž mělo 84 statut města (z nich dvě – Kladno a Mladá Boleslav – byla navíc statutárními městy) a 50 statut městysu. V roce 2001 bylo v kraji 1 148 obcí, z nichž mělo 73 statut města.

Kartogram 1.2 Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Středočeského kraje v letech 2016 až 2021

Hustota zalidnění (počet obyvatel na km²) k 31. 12. 2021

Přírůstek/úbytek obyvatel na 1 000 obyvatel středního stavu

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce obcí se nachází v okresech Příbram a Mladá Boleslav.

Největší počet obcí byl koncem roku 2021 soustředěn v okresech Mladá Boleslav a Příbram (120 obcí), naopak nejméně obcí (69) měl v roce 2021 okres Mělník. Obce se statutem města se nejvíce nacházely v okresech Praha-západ (10 měst), Kladno,

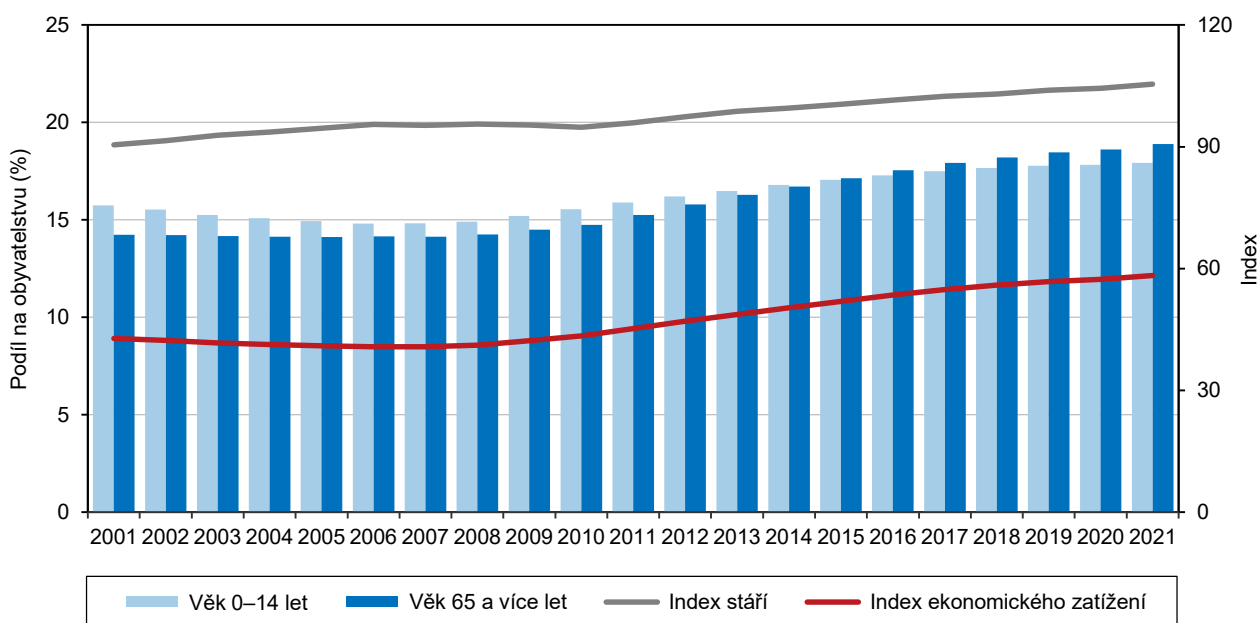
Praha-východ a Příbram (ve všech třech okresech to bylo 8 měst). Naopak v okrese Rakovník se nacházela tři města, v okrese Kutná Hora čtyři.

Nejvyšší rozdíly v porovnání s celorepublikovým průměrem byly patrné u vyššího podílu osob žijících v obcích s méně než tisíci obyvateli a s počtem obyvatel mezi 10 000 a 19 999.

Z pohledu na sídelní strukturu se Středočeský kraj vyznačuje z dlouhodobého pohledu vyšším zastoupením obyvatel žijících v malých obcích s počtem obyvatel nepřesahujícím tisíc osob (25,2 % v roce 2021) v porovnání s celorepublikovou hodnotou (17,1 %). Tyto obce se na celkovém počtu obcí podílely ve Středočeském kraji ze 75,7 %, v celé republice to bylo 76,2 %. Vysoká převaha v lidnatosti byla zaznamenána u sídel s počtem obyvatel mezi 10 000 a 19 999 (žilo v nich ve Středočeském kraji koncem roku 2021 celkem 16,7 % obyvatel, zatímco v celé republice to bylo 9,0 %). Ve srovnání s ostatními kraji však Středočeský kraj vynikal, zejména v důsledku suburbanizace, především podílem obyvatel žijících ve středně velkých obcích. Nadprůměrné zastoupení obyvatel Středočeského kraje žilo v obcích s počtem obyvatel mezi 2 000 a 4 999 (19,2 %; celorepublikový průměr činil 12,7 %), jakož i v případě velikostní kategorie obcí s 1 000 až 1 999 obyvateli, v nichž žilo 14,9 % všech obyvatel Středočeského kraje, přičemž v celé České republice to bylo 10,3 %. Podprůměrný byl naopak v případě Středočeského kraje podíl osob bydlících v obcích (městech) s počtem obyvatel mezi 20 000 a 49 000 (9,1 % oproti celorepublikovým 12,2 %), jakož i v obcích s počtem obyvatel nad 50 tisíc, kam v případě Středočeského kraje spadalo pouze město Kladno (Středočeský kraj: 4,8 %, Česká republika 29,5 %).

Graf 1.3 Věková struktura a věkové indexy obyvatel ve Středočeském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel

V roce 2001 byl Středočeský kraj čtvrtým nejlidnatějším krajem, od roku 2010 je první. Druhou nejlidnatější Prahu převyšoval v roce 2021 o 8,7 %.

Středočeský kraj prošel mezi lety 2001 a 2021 z pohledu počtu obyvatel v porovnání s ostatními kraji republiky poměrně odlišným vývojem, který z velké míry ovlivnila bezprostřední blízkost hlavního města Prahy. Zatímco ještě v roce 2001 byl Středočeský kraj s 1 123 931 obyvateli čtvrtým nejlidnatějším krajem republiky (více obyvatel, a to 1 265 912, měl Moravskoslezský kraj¹, Praha měla 1 160 118 obyvatel a v Jihomoravském kraji žilo 1 124 493 osob), mezi lety 2002 a 2008 byl Středočeský kraj s 1,231 mil. obyvateli (dle stavu ke konci roku 2008) třetím nejlidnatějším krajem

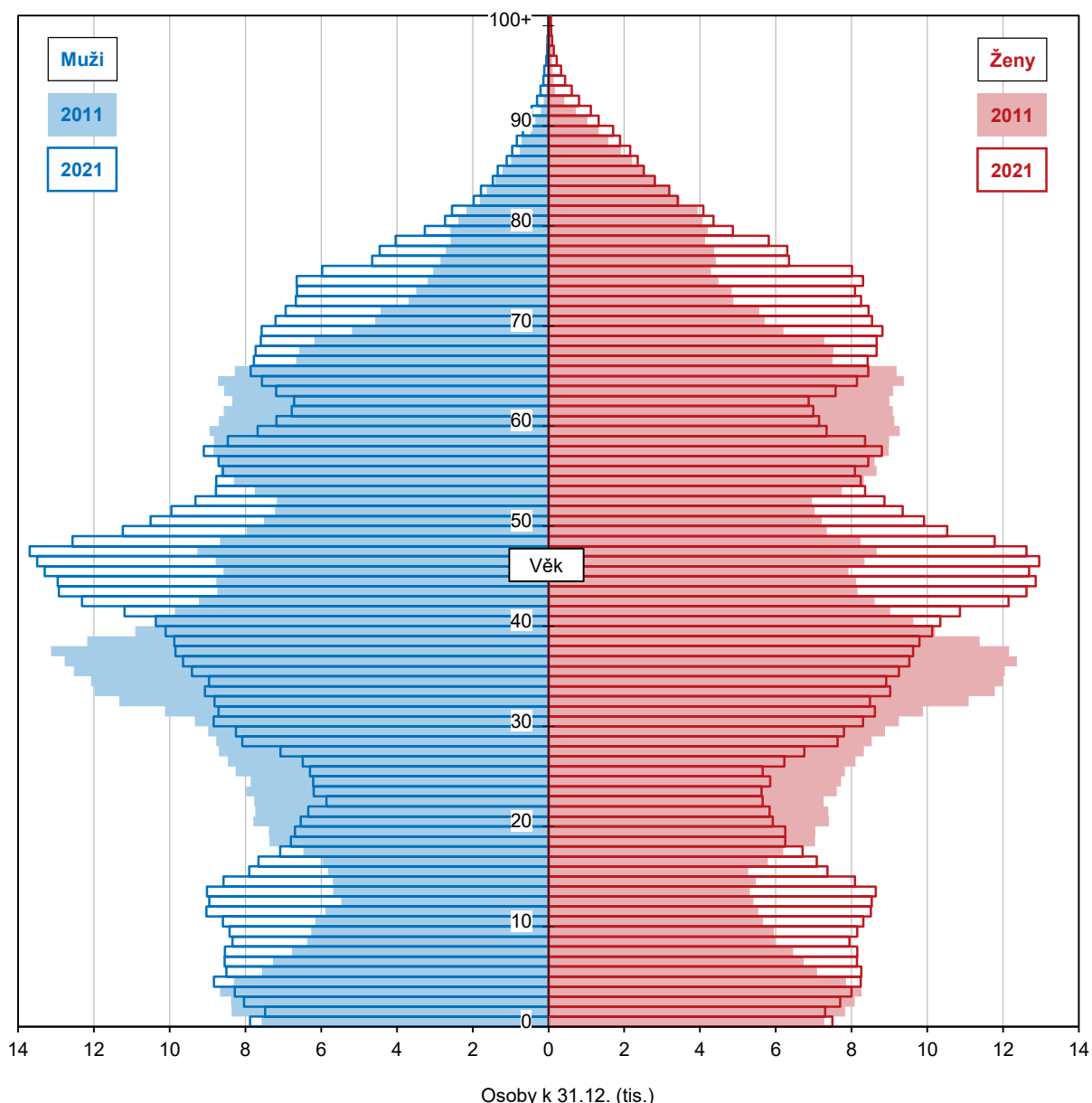
¹ podle územní struktury platné v daném roce.

(po Moravskoslezském kraji s 1,250 mil. obyvateli a Praze s 1,233 mil. obyvateli), v roce 2009 se s 1,248 mil. obyvateli přesunul lidnatostí na druhé místo po Praze (1,249 mil. obyvatel) a od roku 2010 je Středočeský kraj regionem NUTS-3 s největším počtem obyvatel ze všech krajů. Koncem roku 2021 žilo ve Středočeském kraji již o 111,4 tis. obyvatel více než v druhé nejlidnatější Praze (tj. o 8,7 % více). V porovnání s Moravskoslezským krajem, který si do roku 2008 udržoval prvenství z pohledu počtu obyvatel mezi všemi kraji republiky, byl počet obyvatel ve Středočeském kraji koncem roku 2021 vyšší o 208,8 tis. osob, oproti v roce 2021 čtvrtému nejlidnatějšímu Jihomoravskému kraji měl Středočeský kraj o 202,3 tis. obyvatel více.

Graf 1.4 Věkové složení obyvatel Středočeského kraje v letech 2011 a 2021

Zdroj: ČSÚ

Mezi lety 2001 a 2021 se zvýšil počet obyvatel kraje o 23,4 %.

Ve srovnání s ostatními kraji zaznamenal mezi lety 2001 a 2021 jednoznačně největší nárůst počtu obyvatel právě Středočeský kraj. Jeho počet se od roku 2001 zvýšil o 23,4 % (resp. o 262,9 tis.), přičemž ve druhém kraji, ve kterém byl zaznamenán největší nárůst, Praze, dosáhl nárůst počtu obyvatel 9,9 %

(resp. 115,3 tis.); v Jihomoravském a Plzeňském kraji přibýlo od roku 2001 celkem 5,3 % obyvatel. V sedmi krajích republiky naopak mezi roky 2001 a 2021 obyvatel ubylo, nejvíce v krajích Moravskoslezském o 6,9 % (resp. o 88,0 tis.) a Karlovarském o 6,8 % (resp. o 20,5 tis.).

Od roku 1997, kdy začal počet obyvatel růst, přibýlo ve Středočeském kraji téměř 272 tis. obyvatel.

Posledním rokem, kdy se ve Středočeském kraji počet obyvatel meziročně snížil, byl rok 1996. Koncem tohoto roku žilo ve Středočeském kraji 1 105 234 obyvatel, přičemž koncem roku 2021 to bylo o 271,6 tis. osob více (1 386 824), což v relativním vyjádření představovalo nárůst o 24,4 %. Větší nárůst počtu obyvatel byl zaznamenán u mužů, kterých přibýlo celkem 146,4 tis. (tj. 27,2 %), zatímco u žen to bylo o 135,2 tis. více, což představovalo nárůst o 23,9 %. Tento rozdílný nárůst počtu obyvatel podle pohlaví měl za následek, že se podíl žen v obyvatelstvu kraje snížil mezi lety 1996 a 2021 z 51,2 % na 50,6 %.

Nejvyšší nárůst počtu obyvatel bylo možné sledovat v letech 2008 a 2007.

Nejvyšší meziroční nárůsty počtu obyvatel kraje byly od roku 2001 zaznamenány v letech 2008 (o 28,9 tis. osob) a 2007 (o 26,6 tis. obyvatel), nejméně naopak v letech 2001 (o 2,3 tis. osob) a 2002 (o 4,7 tis. obyvatel). Nárůst počtu obyvatel ve Středočeském kraji je možné sledovat nepřetržitě od roku 1997. Na celkovém nárůstu počtu obyvatel se podílel mezi lety 2001 a 2021 převážnou měrou přírůstek stěhováním (z 94,9 %, resp. 275,7 tis. osob), zbývajících 5,1 %, resp. 14,9 tis., připadalo na přirozený přírůstek (tj. na převahu živě narozených dětí nad zemřelými osobami).

Na celkovém přírůstu se výraznou měrou (z 95 %) podílel migrační přírůstek.

V roce 2021 se přistěhovalo do Středočeského kraje o 15,8 tis. osob více, než se z něho vystěhovalo. Migrační přírůstky se ve Středočeském kraji od roku 2001 postupně zvyšovaly, přičemž nejvyšších hodnot dosáhly v letech 2007 a 2008 (24,5 tis., resp. 25,9 tis. osob). Poté začalo docházet k postupnému poklesu s minimálním kladným migračním saldem v roce 2013, kdy saldo stěhování dosáhlo 9,2 tis. osob, což byl nejmenší přírůstek stěhování od roku 2002. I přesto ale zůstávalo roční saldo stěhování ve Středočeském kraji ve srovnání s ostatními kraji republiky (kromě let 2014 a 2016, kdy byly zaznamenány nepatrně větší migrační přírůstky v Praze) mezi všemi kraji republiky nejvyšší. Zatímco v polovině 90. let se přírůstky stěhováním pohybovaly pod hodnotou 3 tis. osob ročně, od roku 2012 poklesly na roční hodnotu pohybující se kolem 10 tis. osob, přičemž v letech 2018 a 2021 překročily 15tisícovou hranici.

Počet obyvatel nejlidnatějšího okresu Praha-východ byl více než 3,4násobný v porovnání s nejméně lidnatým okresem Rakovník.

Nejvíce obyvatel žilo koncem roku 2021 v okresech Praha-východ (188,4 tis.), Kladno (164,5 tis.) a Praha-západ (151,1 tis.); tyto tři okresy překročily jako jediné 150tisícovou hranici. Okres Praha-východ byl 10. nejlidnatějším okresem republiky. Mezi 100 a 150 tis. obyvateli měly okresy Mladá Boleslav (127,6 tis.), Příbram (114,4 tis.), Mělník (109,4 tis.), Kolín (103,9 tis.) a Nymburk (101,1 tis.). Pod 100tisícovou hranici počtu obyvatel se nacházely okresy Benešov (99,3 tis.), Beroun (96,6 tis.), Kutná Hora (75,7 tis.) a Rakovník (54,9 tis.); tento okres byl šestým nejméně lidnatým okresem republiky (po okresech Jeseník, Rokycany, Prachatice, Tachov a Domažlice).

V okrese Praha-východ přibýlo mezi lety 2001 a 2021 téměř 95 % obyvatel, na Rakovnícku to byla necelá 2 %.

K nejvyššímu relativnímu nárůstu počtu obyvatel došlo v rámci Středočeského kraje mezi lety 2001 a 2021 v okresech² Praha-východ (o 94,7 %, resp. o 91,6 tis. osob), Praha-západ (78,7 %; o 66,5 tis. obyvatel), Beroun (27,4 %; o 20,8 tis.), Nymburk (19,9 %; o 16,8 tis.) a Mělník (15,4 %; o 14,6 tis.), pokles počtu obyvatel nezaznamenal žádný středočeský okres. Nejnižší nárůsty vykázaly okresy Rakovník

² podle územní struktury platné v daném roce.

(1,5 %; o 0,8 tis.), Kutná Hora (3,1 %; o 2,3 tis.), Příbram (6,4 %; o 6,9 tis.), Benešov (6,7 %; o 6,2 tis.) a Kolín (8,7 %; o 8,3 tis.).

Nárůst počtu obyvatel v okresech v okolí Prahy se na celkovém nárůstu počtu obyvatel kraje mezi lety 2001 a 2021 podílel z 60,2 %.

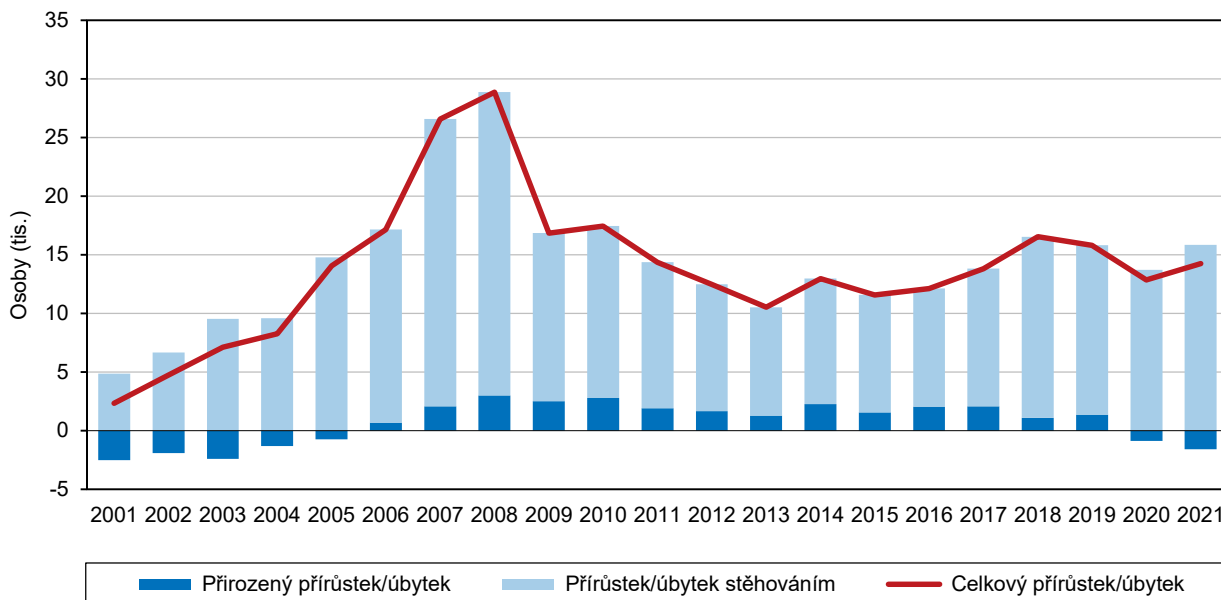
Dva okresy v zázemí hlavního města, tj. Praha-východ a Praha-západ, se výrazně podílely na celkovém nárůstu počtu obyvatel Středočeského kraje. V roce 2001 žilo v těchto dvou okresech celkem 181,3 tis. obyvatel, zatímco v roce 2021 to bylo už 339,5 tis. osob; nárůst za dvě desetiletí tak činil v absolutním vyjádření 158,2 tis. obyvatel (resp. o 87,2 %). Podíl těchto dvou okresů na celkovém počtu obyvatel Středočeského kraje se mezi lety 2001 a 2021 zvýšil z 16,1 % na 24,5 %. Jedná se o okresy v zázemí Prahy, které dlouhodobě zaznamenávají vysoké přírůstky stěhováním, patrný je zde v důsledku příznivého věkového složení obyvatelstva i přirozený přírůstek. Stěhování zde vykazuje výrazně nejvyšší intenzitu ve srovnání s ostatními okresy, a to jak v rámci Středočeského kraje, tak i celé republiky.

Tři obce v kraji navýšily mezi lety 2001 a 2021 počet obyvatel více než desetinásobně.

V relativním vyjádření více než desetinásobně vzrostl mezi roky 2001 a 2021 počet obyvatel ve třech obcích okresu Praha-východ. Jednalo se o obce Nupaky (19,3násobný nárůst počtu obyvatel), Květnice (14,2násobný nárůst) a Herink (13,8násobný vzestup počtu obyvatel). Více než trojnásobně se zvýšil počet obyvatel ve 29 obcích kraje, z nichž se 15 nacházelo v okrese Praha-východ, 8 v okrese Praha-západ, po dvou v okresech Mělník a Kolín a po jedné obci v okresech Beroun a Kladno. Ve 37 obcích kraje byl mezi lety 2001 a 2021 nárůst počtu obyvatel vyšší než 1 500 osob. Nejvyšší absolutní nárůst počtu obyvatel zaznamenaly Milovice na Nymbursku (o 7,9 tis. obyvatel na 12,5 tis.), Jesenice v okrese Praha-západ (o 7,2 tis. na 9,8 tis.), Říčany v okrese Praha-východ (o 5,2 tis. na 16,2 tis.), Králův Dvůr na Berounsku (o 4,7 tis. na 10,0 tis.) a Hostivice v okrese Praha-západ (o 4,1 tis. na 8,8 tis.).

Graf 1.5 Pohyb obyvatel ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Bývalá okresní města naopak zaznamenala populační pokles.

Na druhé straně nejvyšší pokles (o více než tisíc obyvatel) zaznamenala mezi lety 2001 a 2021 převážně bývalá okresní města, a to Příbram (o 4,1 tis. z 35,7 tis. obyvatel v roce 2001 na 31,7 tis. osob v roce 2021), Kladno (o 3,8 tis. ze 70,7 tis. obyvatel na 66,9 tis. osob), Mladá Boleslav (ze 43,8 tis. obyvatel na 41,9 tis. osob, tj. o 2,0 tis.), Rakovník (o 1,5 tis. z 16,6 tis. obyvatel na 15,1 tis. osob) a Sedlčany

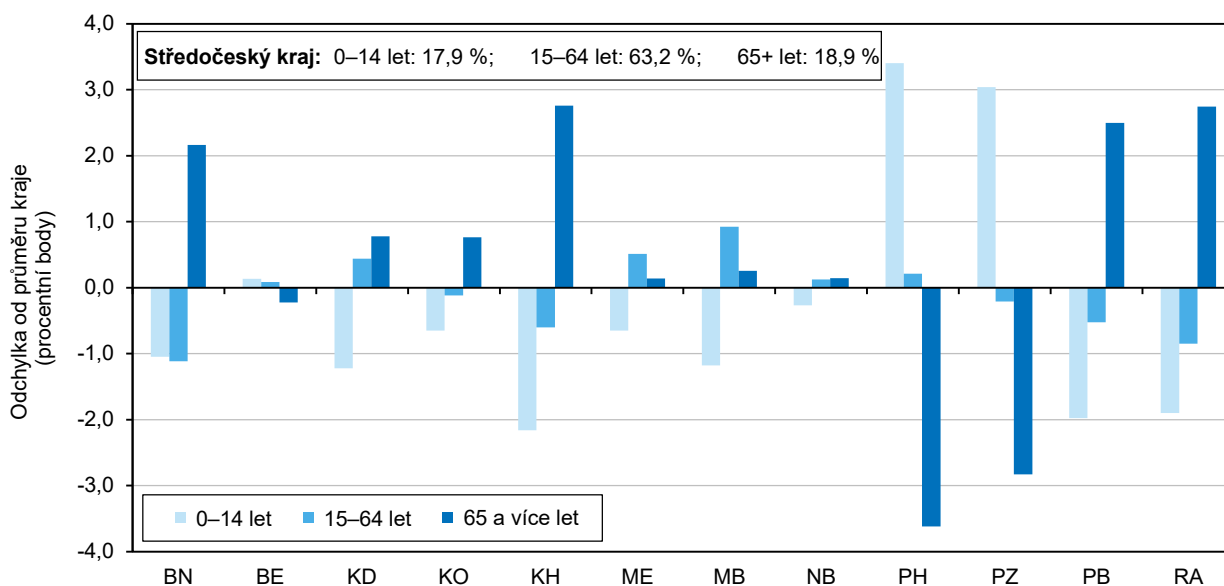
(o 1,1 tis. ze 7,9 tis. obyvatel na 6,8 tis. osob). Více než 100 obyvatel ztratila během stejného období města Vlašim (-908), Kutná Hora (-859), Neratovice (-533), Zruč nad Sázavou (-289), Březnice (-139), Rožmitál pod Třemšínem (-139), Městec Králové (-125) a Bělá pod Bezdězem (-130), tedy především města nacházející se v blízkosti vnějších hranic Středočeského kraje. Největší relativní poklesy počtu obyvatel zaznamenaly obce s méně než 200 obyvateli, nacházející se nejčastěji na Benešovsku a Kutnohorsku.

Přirozený přírůstek se mezi roky 2006 a 2019 pohyboval v kladných hodnotách, nejvyšší pak v roce 2008.

Počet obyvatel rostl ve Středočeském kraji mezi roky 2006 a 2019 i díky přirozenému přírůstku, tj. rozdílu mezi živě narozenými dětmi a zemřelými osobami. Vlivem probíhající suburbanizace se do užšího i širšího zázemí Prahy začali stěhovat mladí lidé s cílem založit zde rodinu, což se společně s dalšími faktory projevilo ve vzestupu porodnosti. Nejvyšší přirozený přírůstek byl ve Středočeském kraji zaznamenán v roce 2008 (3,0 tis. obyvatel), což bylo nejvíce mezi všemi kraji. Až do roku 2019 se hodnota přirozeného přírůstku postupně snižovala (výjimku představovaly roky 2010, 2014, 2016, 2017 a 2019), přičemž především v důsledku zvýšené úmrtnosti v návaznosti na pandemii onemocnění covid-19 se v letech 2020 a 2021 změnil přirozený přírůstek na přirozený úbytek (v roce 2020 převážil počet zemřelých osob nad živě narozenými dětmi o 865, v roce 2021 bylo zemřelých více o 1 597).

Graf 1.6 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Středočeského kraje k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

V důsledku vyššího přistěhovalectví mužů rostlo jejich zastoupení v populaci Středočeského kraje. Na Mladoboleslavsku převažují muži nejvíce ze všech okresů republiky.

V čase je možné sledovat v populaci Středočeského kraje klesající podíl žen. Zatímco v roce 2000 představovaly ženy 51,2 %, pod 51% hranici se jejich podíl dostal v roce 2006 a koncem roku 2021 se ženy podílely na celkovém počtu obyvatel kraje 50,6 %. Nejmenší podíl žen byl zaznamenán v roce 2020, a to 50,50 %. V roce 2000 bylo žen v absolutním vyjádření o 26,1 tis. více než mužů, přičemž v roce 2021 jich bylo v porovnání s počtem mužů o 15,8 tis. více. Tuto skutečnost je možné vysvětlit z dlouhodobého pohledu vyšším přistěhovalectvím mužů než žen. Nejvyšší převaha mužů mezi obyvateli byla koncem roku 2021 zaznamenána v okrese Mladá Boleslav. Jejich podíl na celkovém obyvatelstvu činil 50,2 %, což byl třetí nejvyšší podíl ze všech okresů v republice (po okrese Český Krumlov a Prachatice); zároveň bylo Mladoboleslavsko jediným středočeským okresem z celkových šesti okresů u nás, v nichž žilo koncem roku 2021 více mužů než žen. Dalšími okresy ze Středočeského kraje s nejvyššími podíly mužů byly okresy Kolín (podíl mužů zde dosáhl 49,88 %), Kutná Hora (49,67 %) a Mělník (49,60 %). Na opačné straně se

nacházel na osmé pozici okresů s nejvyšší převahou žen okres Praha-západ, v němž tvořily ženy 51,10 %. Na dalších pozicích s nejvyšší převahou žen se umístily okresy Kladno (podíl žen dosahoval 51,04 %), Nymburk (50,78 % žen) a Praha-východ (50,68 %).

Cizinci

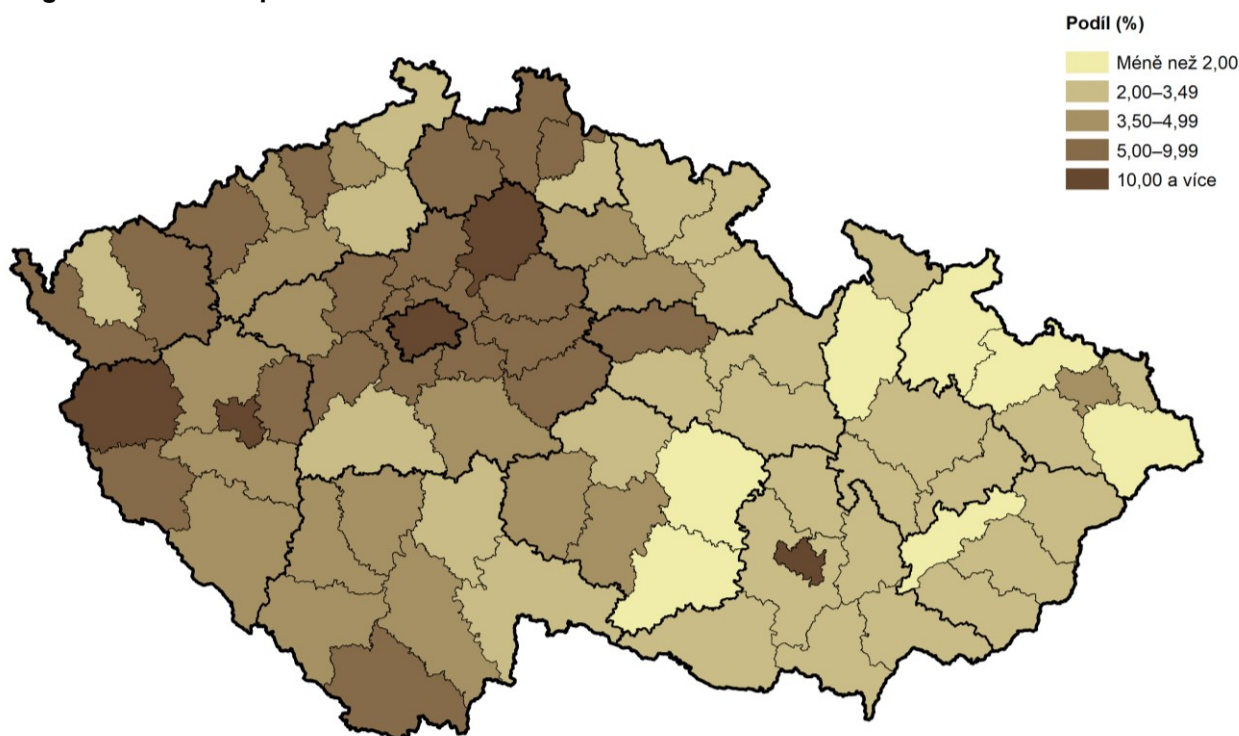
Počet cizinců se mezi roky 1996 a 2021 zvýšil více než čtyřikrát z 22,4 tis. na 94,5 tis.

Zatímco v roce 1996 žilo ve Středočeském kraji 22,4 tis. cizinců, koncem roku 2021 to bylo 94,5 tis. (z toho muži tvořili 57,7 %), což bylo 4,2krát více než v roce 1996. Celkem 53,1 % z nich mělo v roce 2021 ve Středočeském kraji trvalý pobyt, což bylo po Karlovarském, Libereckém a Ústeckém kraji nejvyšší zastoupení.

Zastoupení cizinců ve Středočeském kraji bylo v roce 2021 čtvrté nejvyšší ze všech krajů.

Počet cizinců žijících v kraji dosáhl svého prvního maxima v roce 2008, kdy žilo na území Středočeského kraje 60,1 tis. cizinců. V roce 2009 začal v důsledku ekonomické recese a zhoršující se situace na trhu práce počet cizinců klesat, což pokračovalo až do roku 2012. Poté se začal počet cizinců opět zvyšovat a koncem roku 2021 dosáhl jejich počet 94,5 tis. Největší meziroční přírůstky počtu cizinců byly v kraji zaznamenány v letech 2008 (o 9,7 tis.), 2020 (o 8,1 tis.) a 2007 (o 7,7 tis.). Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel kraje dosáhl koncem roku 2021 výše 6,8 %, což představovalo po Praze (18,52 %), Plzeňském (7,53 %) a Karlovarském (7,52 %) kraji čtvrtou nejvyšší hodnotu. Celorepublikový průměr činil 6,26 %.

Kartogram 1.3 Cizinci podle okresů k 31. 12. 2021

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

V okrese Mladá Boleslav tvořili cizinci čtvrtý nejvyšší podíl ze všech okresů republiky; každý desátý obyvatel okresu byl cizinec.

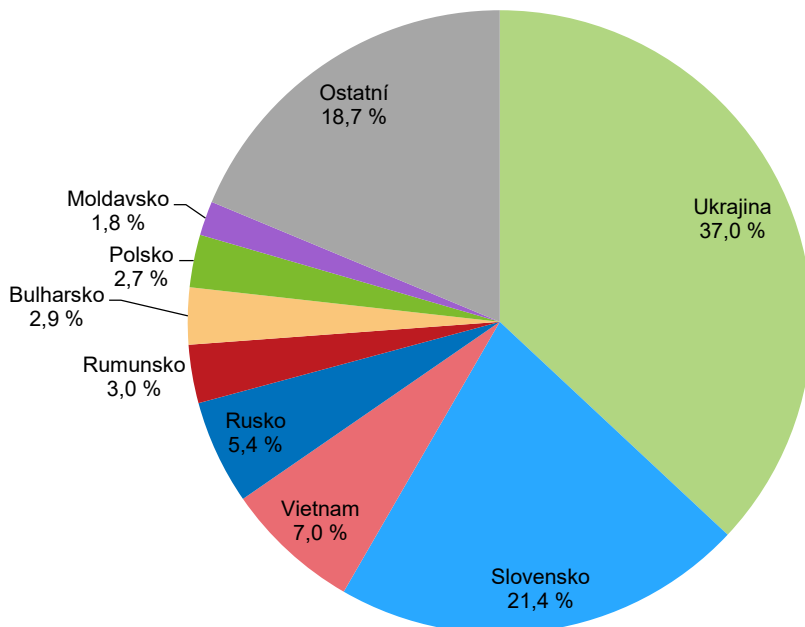
Absolutně nejvíce cizinců žilo koncem roku 2021 v okresech Praha-východ (17,0 tis.), Praha-západ (13,8 tis.), Mladá Boleslav (13,4 tis.) a Kladno (11,0 tis.). Naopak nejméně cizinců bydlelo v okresech Rakovník (2,0 tis.), Benešov (3,5 tis.), Kutná Hora (3,8 tis.) a Příbram (3,9 tis.). V relativním vyjádření vykázaly nejvyšší podíl cizinců okresy Mladá Boleslav (10,5 % obyvatelstva okresu, ze všech okresů České republiky to bylo nejvíce po Praze s podílem 18,5 %, okrese Plzeň-město

s 12,0 % a okrese Brno-město s 10,9 %), Praha-západ (9,1 %), Praha-východ (9,0 %), Beroun (6,8 %) a Kladno (6,7 %), nejméně pak okresy Příbram (3,4 %), Benešov, Rakovník (shodných 3,6 %) a Kutná Hora (5,0 %).

Graf 1.7 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) ve Středočeském kraji k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Ukrajinci nejvíce převažovali na Kolínsku, Slováci na Mladoboleslavsku, Vietnamci na Rakovnicku a Rusové v okrese Praha-západ.

Koncem roku 2021 žilo ve Středočeském kraji 35,0 tis. Ukrajinců, 20,2 tis. Slováků, 6,7 tis. Vietnamců, 5,1 tis. Rusů, 2,9 tis. Rumunů, 2,8 tis. Bulharů, 2,6 tis. Poláků, 1,7 tis. Moldavanů, shodných 1,2 tis. Mongolců, Maďarů a Srbů a 1,1 tis. Němců. Převaha Ukrajinců byla patrná (v rámci všech cizinců žijících v daném okrese) v okresech Kolín (53,1 % všech cizinců okresu), Mělník (45,7 % cizinců okresu) a Praha-východ (41,6 % všech cizinců žijících v tomto okrese). Slováci měli nejčastěji svůj pobyt registrován v okresech Mladá Boleslav (30,5 % všech cizinců v okrese) a Praha-východ (22,0 % všech cizinců v okrese). Vietnamci tvořili největší zastoupení mezi cizinci žijícími v daném okrese na Rakovnicku (16,6 %), v okrese Kutná Hora (10,3 %) a Příbram (10,2 %), v případě občanů Ruské federace to byly okresy Praha-západ (11,9 %), Nymburk (6,9 %), Kladno (6,8 %) a Praha-východ (6,5 %). Rumuni tvořili největší podíl v okrese Kutná Hora (4,9 % všech cizinců v okrese), Bulhaři v okrese Benešov (5,2 %) a Moldavci v okrese Příbram (5,8 %). Poláci tvořili největší zastoupení mezi cizinci v okresech Mladá Boleslav (9,0 %) a Rakovník (4,3 %), zatímco Němci na Rakovnicku (3,6 %) a v okrese Příbram (1,8 %).

Do roku 2012 bylo v kraji registrováno více Ukrajinců než Slováků, mezi roky 2013 a 2017 převažovali Slováci a od roku 2018 žije v kraji opět více Ukrajinců.

V průběhu období let 2013 a 2018 se proměnilo zastoupení dvou nejčastějších státních občanství cizinců žijících ve Středočeském kraji – Ukrajinců a Slováků. Zatímco v roce 2004 dominovali mezi cizinci občané Ukrajiny (35,5 %), v roce 2013 začali nad Ukrajinci převažovat Slováci, jejichž počet se mezi lety 2005 a 2017 zvýšil 2,6násobně. V roce 2018 se poměr opět otočil a Ukrajinců bylo o 281 více než Slováků. V roce 2021 tvořili Ukrajinci 37,0 % a Slováci 21,4 % všech cizinců v kraji, což byly nadprůměrné podíly v porovnání s celorepublikovou hodnotou, kde byli na prvním místě Ukrajinci (29,9 %) a na druhém místě Slováci (17,4 %).

Věkové složení obyvatel

Od roku 2011 je Středočeský kraj z pohledu průměrného věku nejmłodším krajem v ČR, zatímco v roce 2001 v něm žilo třetí věkově nejstarší obyvatelstvo.

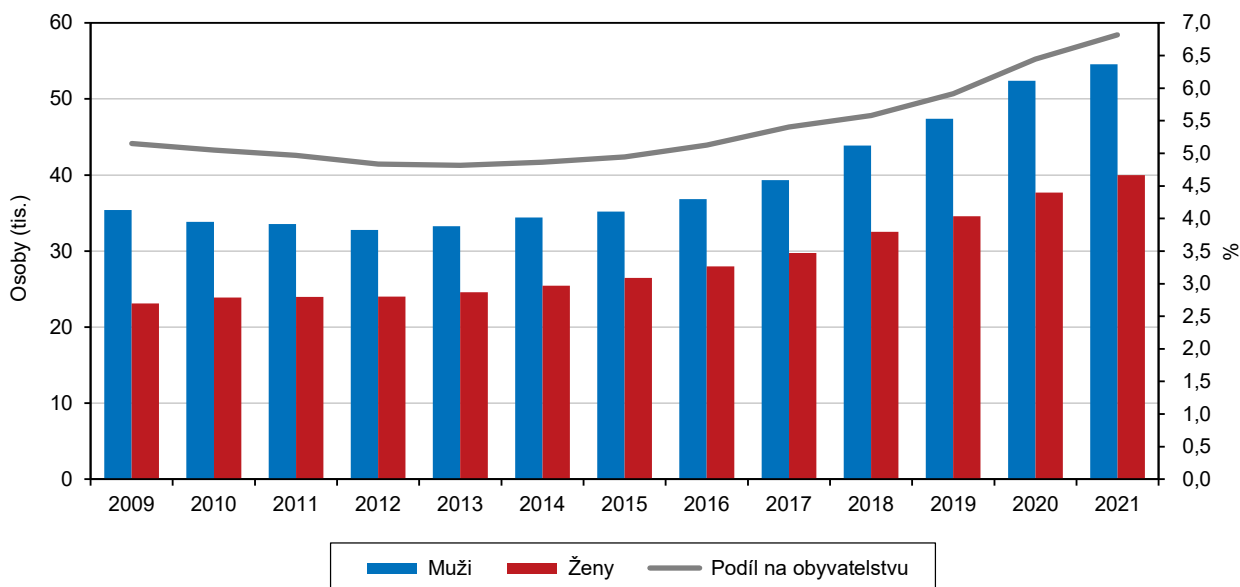
Středočeský kraj se v roce 2021 vyznačoval v porovnání s ostatními kraji příznivější věkovou strukturou obyvatel. V roce 2011 se Středočeský kraj stal z pohledu na průměrný věk obyvatel nejmłodším krajem České republiky. Důvodem toho je především přistěhovalectví do Středočeského kraje s převahou osob v mladším věku. Nově přistěhovalí zakládají v kraji rodiny a přispívají tak k mírnému zpomalování procesu stárnutí a tím pádem k ne až tak citelnému nárůstu průměrného věku obyvatelstva žijícího ve Středočeském kraji v porovnání s ostatními kraji republiky (podobný proces jako Středočeský kraj zaznamenala v posledních dvou desetiletích i Praha).

Průměrný věk vzrostl mezi roky 2001 a 2021 z 39,3 na 41,5 let.

Průměrný věk obyvatel Středočeského kraje dosáhl koncem roku 2021 nejnižší hodnoty mezi všemi kraji republiky (41,5 let), mužům bylo průměrně 40,2 roků a ženám 42,7 let. Ještě v roce 2001 se jednalo v případě Středočeského kraje po Praze a po Plzeňském kraji o třetí věkově nejstarší kraj (průměrný věk obyvatel činil v tomto roce ve Středočeském kraji 39,3 let, mužům bylo 37,7 roků a ženám 40,8 let).

Graf 1.8 Cizinci (bez osob s platným azylem) ve Středočeském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Jedinými okresy v ČR, které nepřekročily hranici 40 let, jsou okresy Praha-východ a Praha-západ. Nejstarší obyvatelstvo v kraji žilo v okresech Kutná Hora a Rakovník.

Věková struktura obyvatel vykazuje v rámci Středočeského kraje poměrně citelné územní rozdíly. Nejmladší obyvatelstvo žilo v důsledku suburbanizačních procesů započatých v polovině 90. let v zázemí hlavního města. Nejmladšími okresy z pohledu průměrného věku obyvatel byly nejen v rámci Středočeského kraje, ale i v celé republice, které také jako jediné nepřekročily hranici průměrného věku 40 let, okresy Praha-východ (38,9 let) a Praha-západ (39,4 let). Do první desítky věkově nejmladších okresů patřily ještě okresy Beroun (4. pozice se 41,4 lety mezi všemi 77 okresy republiky), Nymburk (5. pozice se 41,5 roky), Mělník (6. pozice se 41,7 lety), Kolín (7. pozice se 41,8 lety) a Mladá Boleslav (8. pozice se 41,9 lety). Na opačné straně se umístily okresy Kutná Hora (53. pozice ze 77 okresů; průměrný věk 43,4 let), Rakovník (49. pozice, průměrný věk 43,3 let), Příbram (48. pozice s 43,2 lety) a Benešov (28. pozice se 42,7 lety).

Do roku 2014 žilo v kraji více dětí do 14 let než osob 65letých a starších; mezi lety 2012 a 2014 byl

Středočeský kraj zaznamenal jako jediný kraj až do roku 2014 převahu počtu dětí do 14 let nad osobami ve věku 65 a více let, index stáří tak až do roku 2014 nepřekročil hodnotu 100. V roce 2015 poprvé početně převážili v kraji senioři 65letí a starší nad

Středočeský kraj jediným krajem, v němž žilo více dětí než seniorů.

děťmi do 14 let věku, index stáří tak poprvé překročil hranici 100. I tak se v tomto roce s hodnotou 100,5 jednalo o nejnižší hodnotu v rámci všech krajů republiky (druhý byl Ústecký kraj s hodnotou 111,7). V roce 2021 hodnota indexu stáří dosáhla 105,4 a Středočeský kraj byl z hlediska indexu stáří krajem s nejmladším obyvatelstvem v republice. Dětská složka, tj. děti ve věku 0 až 14 let, tvořila koncem roku 2021 ve Středočeském kraji 17,9 % z celkového počtu obyvatel, což byl nejvyšší podíl mezi všemi kraji České republiky.

Více než pětinu obyvatel tvořily děti v okresech Praha-východ a Praha-západ; seniorů bylo nejvíce na Kutnohorsku, Rakovnicku a Příbramsku.

V okresech Praha-východ a Praha-západ tvořily děti v roce 2021 jako v jediných okresech u nás více než pětinu jejich obyvatelstva (u okresu Praha-východ to bylo 21,3 %, v okrese Praha-západ 21,0 %), na opačné straně se nacházely s nejmenším zastoupením dětí okresy Kutná Hora (15,8 % dětí), Příbram (15,9 %) a Rakovník (16,0 %). Podíl osob starších 65 let byl ve Středočeském kraji nejnižší v rámci celé republiky (18,9 %). Ve věkově nejmladších okresech Praha-východ a Praha-západ se jednalo o podíly 15,3 % a 16,1 %; naopak nejvíce seniorů žilo v okresech Kutná Hora (21,7 %), Rakovník (21,6 %) a Příbram (21,4 %).

Jen ve dvou okresech republiky žilo více dětí mladších 15 let než osob starších 65 let – v okresech Praha-východ a Praha-západ.

Pouze dva okresy v republice vykázaly v roce 2021 index stáří nižší než 100, a to okresy Praha-východ (71,6) a Praha-západ (76,6). Z deseti okresů s nejnižší hodnotou indexu stáří se osm nacházelo ve Středočeském kraji – kromě těchto dvou okresů v zázemí Prahy to byly okresy Beroun (103,4), Nymburk (107,8), Mělník (110,2), Kolín (113,8), Mladá Boleslav (114,4) a Kladno (117,8), zbývající dva okresy byly v blízkosti Brna (Brno-venkov na třetí pozici s indexem stáří 100,9 a okres Vyškov na osmé pozici s indexem stáří 113,8). Nejvyšší hodnota indexu stáří byla zaznamenána v rámci Středočeského kraje u obyvatelstva okresů Kutná Hora (137,4), Rakovník (135,1) a Příbram (134,2).

Nárůst průměrného věku byl ve Středočeském kraji mezi roky 2001 a 2021 po Praze nejnižší.

Přestože se Středočeský kraj vyznačuje v posledních letech relativně příznivými hodnotami ukazatelů věkové struktury obyvatelstva v porovnání s ostatními kraji republiky, i zde je patrné probíhající stárnutí obyvatelstva. Dochází k nárůstu jak u hodnot průměrného věku a indexu stáří, tak i u zastoupení starších věkových kategorií v obyvatelstvu. Nárůst je však v porovnání s celorepublikovými hodnotami nižší. Mezi roky 2001 a 2021 se průměrný věk obyvatel Středočeského kraje zvýšil o 2,2 roků (z 39,3 let v roce 2001 na 41,5 let v roce 2021) oproti nárůstu o 3,8 roků v případě celé republiky (z 39,0 let v roce 2001 na 42,8 let v roce 2021). Jednalo se o druhý nejnižší nárůst v rámci všech krajů republiky, a to po hl. m. Praze, kde se během let 2001 a 2021 zvýšil průměrný věk ze 41,3 roků na 42,3 let, tj. o 1,0 rok. Ve Středočeském kraji se během sledovaného období zvýšil průměrný věk citelněji u mužů (z 37,7 roků na 40,2 let, tj. o 2,5 roků) než u žen (ze 40,8 roků na 42,7 let, tj. o 1,9 roků).

Nejčetnější zastoupení mezi obyvateli kraje měli koncem roku 2021 muži ročníku narození 1974 a ženy narozené v roce 1975.

Nejčetnějšími byli koncem roku 2021 mezi obyvateli Středočeského kraje 46letí, neboli osoby narozené v roce 1975 (celkem se jednalo o 26,5 tis. osob). Nejpočetnější byli s 13,7 tis. muži ve věku 47 let (ročník narození 1974), zatímco u žen to byly s počtem 13,0 tis. ženy 46leté (ročník narození 1975). Z pohledu na pětileté věkové skupiny byli v kraji koncem roku 2021 nejvíce zastupeni 45- až 49letí, kterých bylo 124,9 tis. (z nich bylo 48,5 % mužů), ti se na celkovém obyvatelstvu Středočeského kraje podíleli 9,0 %. Trvalá početní převaha žen nad muži mezi obyvateli Středočeského kraje byla koncem roku 2021 od 61. roku věku.

Sňatečnost

V roce 2021 bylo uzavřeno o pětinu méně sňatků než v předcovidovém roce 2019.

V roce 2021 bylo ve Středočeském kraji uzavřeno celkem 5 660 manželství, což byl obdobný počet jako v roce 2020, avšak téměř o pětinu menší než v roce 2019, kdy bylo uzavřeno 6 872 sňatků, což byl nejvyšší počet manželství od roku 1993. Počet sňatků se snižoval plynule od roku 2008, což pokračovalo až do roku 2013, přičemž od tohoto roku je možné sledovat až do roku 2019 nárůst. Do roku 2008 se pohyboval počet sňatků v přepočtu na tisíc obyvatel nad úrovní 5 ‰, poté nastal postupný pokles až na minimum v roce 2013 (4,0 ‰; obdobná hodnota byla zaznamenána i v roce 2020). Po pozvolném nárůstu dosáhl počet sňatků v přepočtu na tisíc obyvatel v roce 2019 ve Středočeském kraji hodnoty 5,0 ‰. Následkem protipandemických opatření v návaznosti na onemocnění covid-19 se v roce 2020 snížil počet nově uzavřených manželství meziročně o 18,1 % a v přepočtu na tisíc obyvatel dosáhl hodnoty 4,0 ‰, což bylo téměř stejně jako v roce 2021 (4,1 ‰).

Relativně nejméně sňatků uzavírali obyvatelé okresů v okolí Prahy.

V přepočtu na tisíc obyvatel vykázal Středočeský kraj v roce 2021 nejnižší počet sňatků (4,1 ‰) mezi všemi kraji. Okresy Praha-východ a Nymburk se v roce 2021 umístily na druhé a třetí pozici mezi všemi okresy republiky v přepočtu počtu sňatků na tisíc obyvatel s nejnižšími hodnotami (3,7 ‰ a 3,8 ‰); celkově šest z deseti okresů republiky s nejnižší hrubou mírou sňatečnosti se v roce 2021 nacházelo ve Středočeském kraji. Na opačné straně se na čtrnácté pozici okresů s nejvyšším počtem sňatků v přepočtu na tisíc obyvatel umístil okres Příbram (4,7 ‰).

Mezi červnem a zářím byly uzavřeny více dvě třetiny všech sňatků roku 2021.

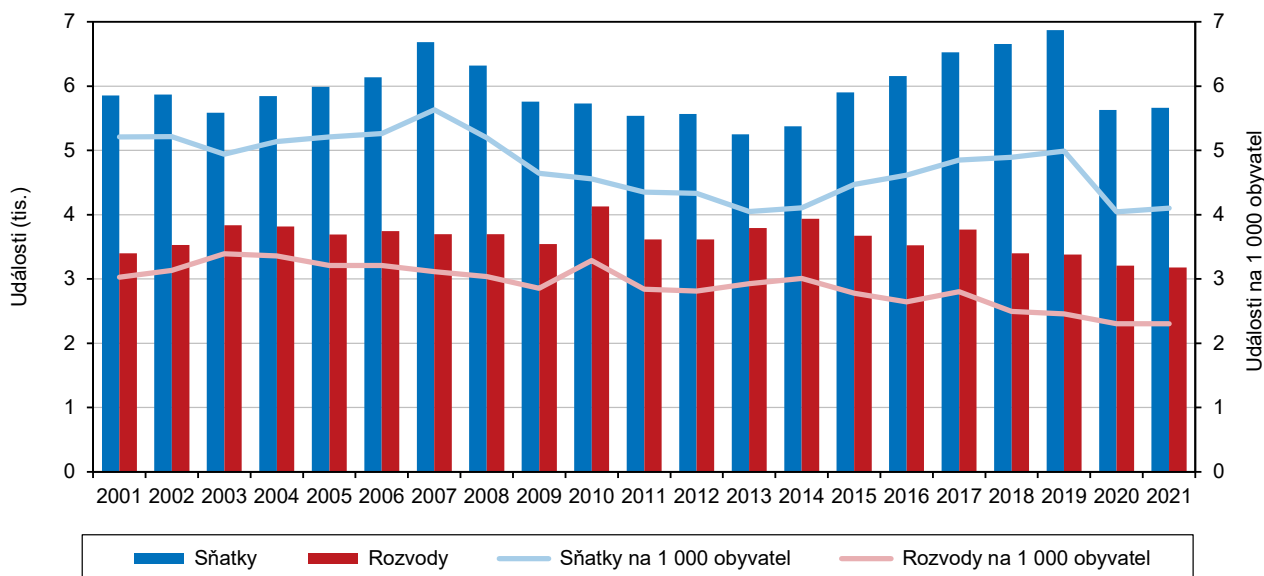
Během roku 2021 bylo ve Středočeském kraji uzavřeno nejvíce sňatků v červenci (18,8 % sňatků roku 2021), srpnu (18,3 %), červnu (17,3 %) a září (15,7 %); v souhrnu byly během června až září uzavřeny více než dvě třetiny všech sňatků (70,3 %). Naopak v lednu bylo uzavřeno pouze 1,6 % sňatků, v prosinci to bylo 1,9 %, v březnu 2,1 % a v únoru 2,8 %. Z denního pohledu bylo nejvíce manželství uzavřeno během roku 2021 dne 21. srpna (202 sňatků), 26. června (182 manželství) a 17. července (179 sňatků). Rekordním dnem s nejvyšším počtem uzavřených manželství byla od roku 1991, odkdy jsou k dispozici takto podrobná data, sobota 7. 7. 2007, kdy bylo uzavřeno ve Středočeském kraji 410 sňatků.

V porovnání s rokem 2001 se zvýšil průměrný věk mužů i žen při vstupu do prvního manželství o šest let.

Patrný je neustále se zvyšující věk novomanželů, ačkoliv nárůst se v posledních letech mírně zpomalil. V roce 2007 překročil průměrný věk svobodných ženichů (tj. při uzavření prvního sňatku) ve Středočeském kraji hranici 30 let, roku 2021 dosáhli muži vstupující do svého prvního manželství průměrného věku 33,5 let. U středočeských dosud neprovdaných nevěst byl v roce 2021 zaznamenán průměrný věk 31,0 let. Jak u mužů, tak i u žen, byl celorepublikový průměrný věk při uzavření prvního sňatku o cca půl roku nižší než ve Středočeském kraji (u mužů činila v roce 2021 celorepubliková hodnota 33,1 roků, u žen 30,5 let). V porovnání s rokem 2001 se zvýšil průměrný věk mužů vstupujících do prvního manželství ve Středočeském kraji o 5,9 roků, u žen to bylo o 6,2 let více. Ve dvou třetinách (67,1 %) případů byl v roce 2021 při uzavření sňatku starší muž, tento podíl byl v průběhu sledovaného období téměř stejný a pohyboval se okolo celorepublikové hodnoty (67,7 % v roce 2021). Každé desáté manželství (10,2 %) mělo v roce 2021 stejně staré novomanžele, ve více než pětině případů (22,7 %) byla nevěsta starší než ženich. Uzavírání manželství ve vyšším věku dokumentuje i snižující se zastoupení mladších věkových kategorií novomanželů. Zatímco v roce 2001 nepřesáhlo 62,0 % ženichů a 75,9 % nevěst (bez ohledu na pořadí manželství) svým věkem při uzavření sňatku hranici 30 let, v roce 2021 už to bylo pouze 24,6 % ženichů a 37,6 % nevěst.

Graf 1.9 Sňatky a rozvody ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Tři ze čtyř ženichů i nevěst bylo při uzavírání manželství svobodných.

V roce 2021 bylo přibližně tři čtvrtiny nevěst (74,6 %) a ženichů (73,2 %) při uzavírání manželství svobodných. Podíl manželství, do nichž vstupovali oba novomanželé svobodní (tj. protogamních sňatků), činil v roce 2021 celkem 63,9 %. Muži vstupující do manželství s českým státním občanstvím se na celkovém počtu sňatků podíleli v roce 2021 z 93,4 %, u nevěst to bylo 92,5 %. Podíl manželství, kde byli oba novomanželé českého státního občanství, dosáhl 87,5 %. Ženichy s jiným než českým státním občanstvím byli nejčastěji občané Slovenska (128), Ukrajiny (45) a Německa (26), v případě nevěst to bylo Slovensko (158), Ukrajina (143) a Rusko (35).

Rozvodovost

Index rozvodovosti v roce 2021 byl ve Středočeském kraji nejvyšší ze všech krajů.

Ve Středočeském kraji ukončilo v roce 2021 manželství rozvodem 3 177 párů, což bylo v absolutním počtu, tak i v přepočtu na tisíc obyvatel (2,3 ‰), nejvíce ze všech krajů. Nejvyšší mezi kraji byla i hodnota indexu rozvodovosti (56,1), který udává poměr počtu rozvodů a sňatků. Okresy Praha-východ a Beroun vykázaly nejvyšší hodnotu indexu rozvodovosti mezi všemi okresy v republice (74,9 a 62,7), v rámci Středočeského kraje byla v roce 2021 nejnižší hodnota indexu rozvodovosti zaznamenána v okresech Příbram (40,3) a Kolín (47,5).

Průměrný věk při rozvodu se od roku 2001 u obou pohlaví zvýšil o více než sedm let.

Nejčastější příčinou ukončení manželství byla v roce 2021 jak u mužů (65,7 % všech rozvodů), tak i u žen (65,9 %) rozdílnost povah, názorů a zájmů. Obdobně jako se zvyšoval průměrný věk při sňatku, docházelo i k vzestupu průměrného věku při rozvodu. V roce 2021 dosáhl průměrný věk při rozvodu 45,5 roků u mužů a 42,4 let u žen (při prvním rozvodu to bylo u mužů 43,8 let a 41,1 roků u žen). Mezi roky 2001 a 2021 se průměrný věk při rozvodu zvýšil u mužů o 7,4 roků, u žen to bylo o 7,1 roků více (v případě prvních rozvodů to bylo u mužů více o 7,2 roků a u žen o 7,1 let). Většina rozvedených manželství byla s nezletilými dětmi, dlouhodobě se tento podíl ve Středočeském kraji pohyboval kolem 60 %, přičemž v roce 2021 se jednalo o 62,6 % všech rozvodů. První rozvody se v roce 2021 na ukončených manželstvích podílely u mužů ze 79,2 %, u žen byl podíl 81,2 %.

Čtyři z deseti manželství bylo rozvedeno po více než 15 letech trvání manželství.

Dvě pětiny rozvodů (41,4 %) se v roce 2021 ve Středočeském kraji uskutečnily v době 15 a více let uplynulých od uzavření manželství, pětina manželství (20,7 %) se rozváděla po trvání manželství v délce 5 až 9 let, obdobné zastoupení (19,2 %) se rozváděla po trvání manželství v délce 1 až 4 let.

bylo patrné u rozvodů v délce trvání manželství mezi 10 a 14 lety a celkem 16,2 % rozvodů bylo v délce trvání manželství nepřekračujícím 4 roky. Mezi lety 2001 a 2021 se nejvíce zvýšil podíl rozvodů manželství o délce do jednoho roku (7krát) a o délce mezi 2 až 4 lety (3krát), naopak zastoupení rozvodů s dobou trvání sňatků nad 20 let se snížilo o pětinu.

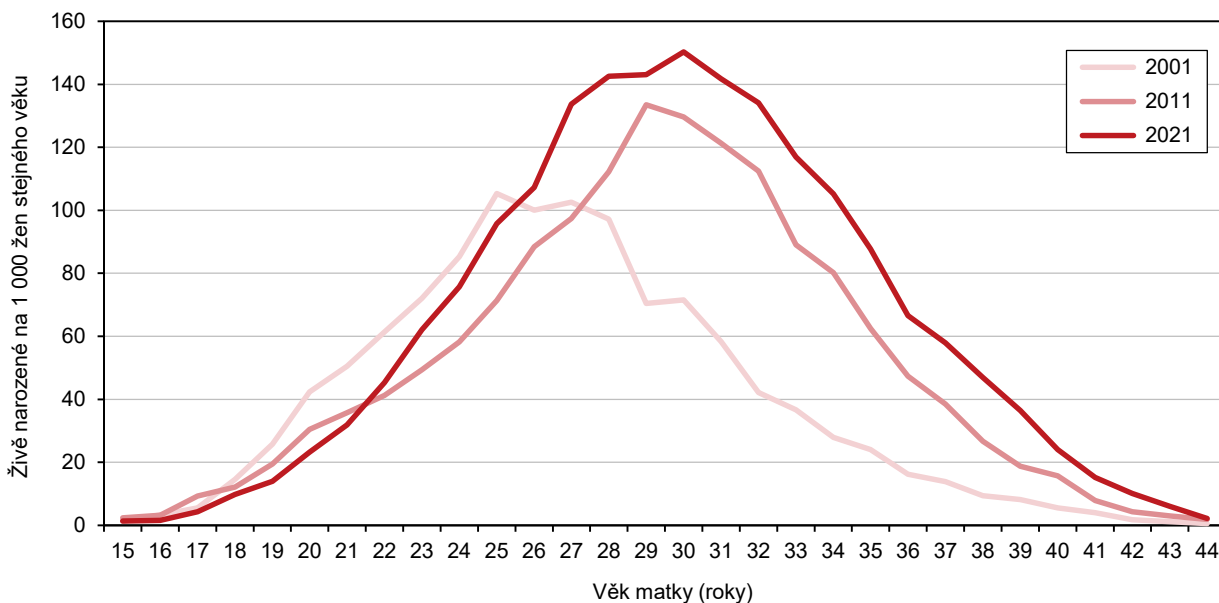
Porodnost a plodnost

V roce 2021 přišel na svět druhý nejvyšší počet dětí od roku 2011.

V roce 2021 se ve Středočeském kraji živě narodilo 15 111 dětí, což byl druhý nejvyšší počet od roku 2011. V návaznosti na změny spojené s procesem suburbanizace začal ve Středočeském kraji koncem devadesátých let minulého století stoupat počet živě narozených dětí, zatímco mezi lety 1996 a 2000 se narodilo méně než 10 tis. dětí. Do kraje se začali stěhovat mladí lidé, především v zázemí Prahy začali zakládat své rodiny. Meziroční nárůsty je možné v řadě u počtu živě narozených dětí sledovat mezi lety 1999 a 2008. V roce 2008 se nárůst zastavil na hodnotě 15,2 tis. dětí, vystřídaný mezi lety 2012 a 2016 poklesem k hodnotám mezi 14,2 a 14,7 tis. dětí. Patrný je především meziroční nárůst počtu živě narozených dětí v roce 2017 o 3,9 % (z 14,7 tis. na 15,3 tis.), jakož o 4,7 % v roce 2021 (ze 14,4 tis. na 15,1 tis.).

Graf 1.10 Míry plodnosti podle věku matky ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Hrubá míra porodnosti byla mezi kraji čtvrtá nejvyšší.

Mezi lety 2012 a 2016 zaujímal Středočeský kraj druhé místo v počtu živě narozených dětí v přepočtu na tisíc obyvatel, v letech 2006 až 2011 byl Středočeský kraj z mezikrajského pohledu v případě hrubé míry porodnosti na prvním místě (v roce 2021 to bylo 10,9 ‰, což byla čtvrtá nejvyšší mezikrajská hodnota). Nejvíce živě narozených dětí v přepočtu na tisíc obyvatel zaznamenaly v roce 2021 okresy Mělník (11,6 ‰), Praha-východ (11,5 ‰) a Beroun (11,4 ‰), naopak nejnižší hrubou mírou porodnosti měly v roce 2021 okresy Kladno (10,1 ‰), Rakovník (10,2 ‰) a Benešov (10,7 ‰).

Úhrnná plodnost v roce 2021 byla nejvyšší od roku 1989. Vyšší byla oproti Středočeskému kraji v roce 2021 úhrnná plodnost pouze v Kraji Vysočina.

V roce 2021 byla ve Středočeském kraji dosažena hodnota úhrnné plodnosti 1,90, naposledy připadalo v průměru více dětí na ženu v kraji v roce 1988. Údaj udávající průměrný počet dětí připadající na jednu ženu ve věku 15 až 49 let za podmínek zachování plodnosti daného roku (úhrnná plodnost) byl v porovnání s celorepublikovou hodnotou (1,83) nadprůměrný a po Kraji Vysočina (1,94) nejvyšší mezi všemi kraji. Nejnižší úhrnná plodnost byla zaznamenána v roce 2021

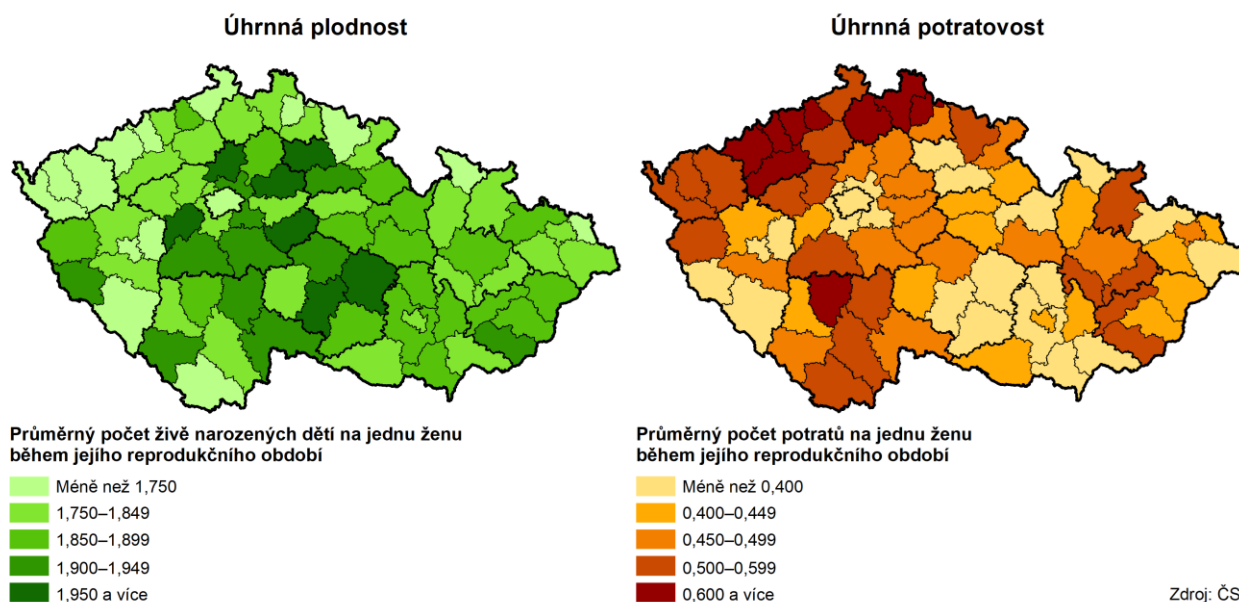

v Karlovarském kraji (1,69), hl. m. Praze (1,71) a v Libereckém kraji (1,77). Do roku 2008 zaznamenával ve Středočeském kraji ukazatel úhrnné plodnosti nárůst (až na 1,60 v roce 2008), poté následovaly tři meziroční poklesy a od roku 2012 byl u úhrnné plodnosti opět zaznamenáván nárůst, především pak v letech 2016 (1,69) a 2017 (1,79). V letech 2018 až 2020 se úhrnná plodnost pohybovala okolo hodnoty 1,75.

Nejvyšší úhrnná plodnost byla v okrese Mělník (1,99), nejnižší v okrese Kladno (1,76).

Nejvyšší hodnota úhrnné plodnosti byla v roce 2021 v rámci všech okresů Středočeského kraje zaznamenána v okrese Mělník (1,99), který zaujímal po okresech Jihlava a Žďár nad Sázavou třetí pozici mezi všemi 77 okresy u nás, na dalších místech v kraji se umístily okresy Beroun (1,98) a Kutná Hora (shodných 1,97), na čtvrtém místě v rámci kraje se nacházel okres Nymburk (1,95) a pátým byl okres Praha-východ (1,94). Na opačné straně byly s nejnižšími hodnotami okresy Kladno s úhrnnou plodností 1,76, Praha-západ, Rakovník (shodných 1,82), Kolín (1,84) a Mladá Boleslav (1,88), kromě okresů Kladno, Praha-západ a Rakovník se všechny středočeské okresy kraje nacházely nad celorepublikovou hodnotou úhrnné plodnosti.

Kartogram 1.4 Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2021

Průměrný věk matky při narození dítěte byl ve Středočeském kraji nejvyšší po Praze a Jihomoravském kraji.

U Středočeského kraje je možné sledovat obdobný celospolečenský trend posunování rodičovství do vyššího věku jako ve zbytku republiky. Průměrný věk matek při narození dítěte byl ve Středočeském kraji vyšší než celorepublikový průměr. Poprvé v roce 2009 překročil ve Středočeském kraji hranici 30 let (zatímco v celé republice to bylo až o rok později) a v roce 2021 dosáhl 31,4 let (v celé České republice to bylo 31,1 roků). To bylo po hl. m. Praze (32,6 let) a Jihomoravském kraji (31,5 roků) nejvíce ze všech krajů republiky. Nejnižší věk při narození dítěte byl zaznamenán v Ústeckém (29,7 let), což byl jediný kraj, u něhož nebyla překročena hranice 30 let. V Karlovarském kraji to bylo 30,0 let, v Moravskoslezském 30,5 roků.

Zastoupení prvorodiček starších 35 let se od roku 2021 zvýšil 7,3násobně.

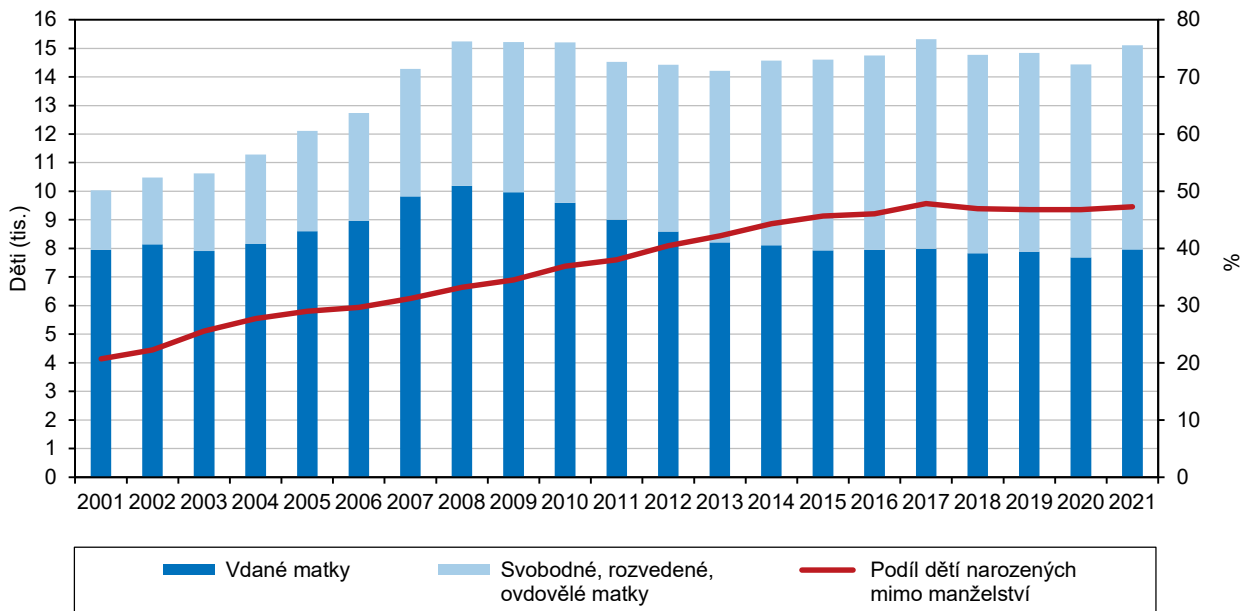
Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v čase rovněž postupně rostl, v roce 2021 dosáhl hodnoty 29,6 let (v celé republice to bylo 29,5 roků). V posledních letech však tento nárůst zpomalil a mezi roky 2012 a 2021 se zvýšil o 0,8 roku z 28,8 na 29,6 let. Podíl matek prvorodiček starších 35 let vzrostl ve Středočeském kraji mezi lety 2001 a 2021 celkem 7,3násobně, a to z 1,8 % v roce 2001 na 13,1 % v roce 2021. To bylo nepatrně méně, než kolik činil průměr za celou Českou republiku

(13,4 % v roce 2021, roku 2001 to bylo 2,0 %). Zatímco v roce 2001 bylo téměř polovině středočeských matek prvorodiček méně než 25 let (47,4 %), v roce 2021 bylo v tomto věku pouze 16,4 % prvorodiček.

Graf 1.11 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Plodnost žen 38letých v roce 2021 odpovídala plodnosti žen 21letých v roce 2001.

V čase se posouvalo i rozložení plodnosti podle věku. Zatímco v roce 2001 byla ve Středočeském kraji zaznamenána nejvyšší plodnost u 25letých žen (105,3 ‰), v roce 2009 to bylo u žen 29letých (133,2 ‰) a v roce 2021 to bylo u žen 30letých (150,3 ‰). Např. u žen ve věku 35 let je patrný nárůst intenzity plodnosti z 24,0 ‰ v roce 2001 přes 59,8 ‰ v roce 2009 na 87,7 ‰ v roce 2021; tento nárůst byl mezi lety 2001 a 2021 téměř 3,7násobný. U žen 40letých se mezi roky 2001 a 2021 míra plodnosti zvýšila 4,4krát. Např. plodnost žen ve věku 38 let v roce 2021 tak byla ve Středočeském kraji obdobná jako plodnost 21letých rodiček v roce 2001.

Podíl dětí narozených mimo manželství se zvyšoval až do roku 2017. V roce 2021 byla středočeská hodnota (47,3 %) mezi kraji pátá nejnižší. Nejnižší podíl byl v okresech kolem Prahy.

Vývojem podílu dětí narozených mimo manželství je možné v případě Středočeského kraje sledovat celospolečenský trend zaznamenaný i ve zbytku republiky. Do roku 2017 docházelo k neustálému nárůstu tohoto podílu, třebaže v závěru sledovaného období již nebyl tento nárůst tak citelný. Zatímco v roce 2001 se ve Středočeském kraji narodilo mimo manželství pouze každé páté dítě (20,7 %), v roce 2021 to byla téměř polovina (47,3 %). Stále ale zůstává tento podíl pod celorepublikovým průměrem, který činil v roce 2021 celkem 48,5 %. V roce 2021 byl Středočeský kraj regionem s pátou nejnižší hodnotou mezi všemi kraji (po hl. m. Praze s podílem 40,5 %, Zlínském (43,1 %) a Jihomoravském (43,4 %) kraji a Kraji Vysočina (45,8 %); nejvyšší podíl byl zaznamenán v Ústeckém kraji, a to 63,0 %). Nadpoloviční podíl dětí narozených mimo manželství byl v rámci Středočeského kraje zaznamenán v roce 2021 ve čtyřech okresech, nejvíce v okresech Rakovník (53,2 %), Kladno (52,5 %), Mělník (50,9 %) a Kolín (50,2 %), nejméně pak v okresech v sousedství hlavního města (okresy Praha-západ i Praha-východ vykazaly podíl mimomanželských dětí ve výši 41,1 % a 41,7 %, což byla šestá a sedmá pozice s nejnižšími hodnotami v rámci všech okresů republiky).

Téměř polovina dětí je dlouhodobě prvního pořadí.

Z pohledu pořadí narození bylo zastoupení v čase poměrně neměnné. Prvorozené děti se na celkovém počtu živě narozených dětí v roce 2021 podílely ze 45,4 %, druhorození ze 40,6 % a děti třetího a vyššího pořadí pak ze 14,1 %.

Potratovost

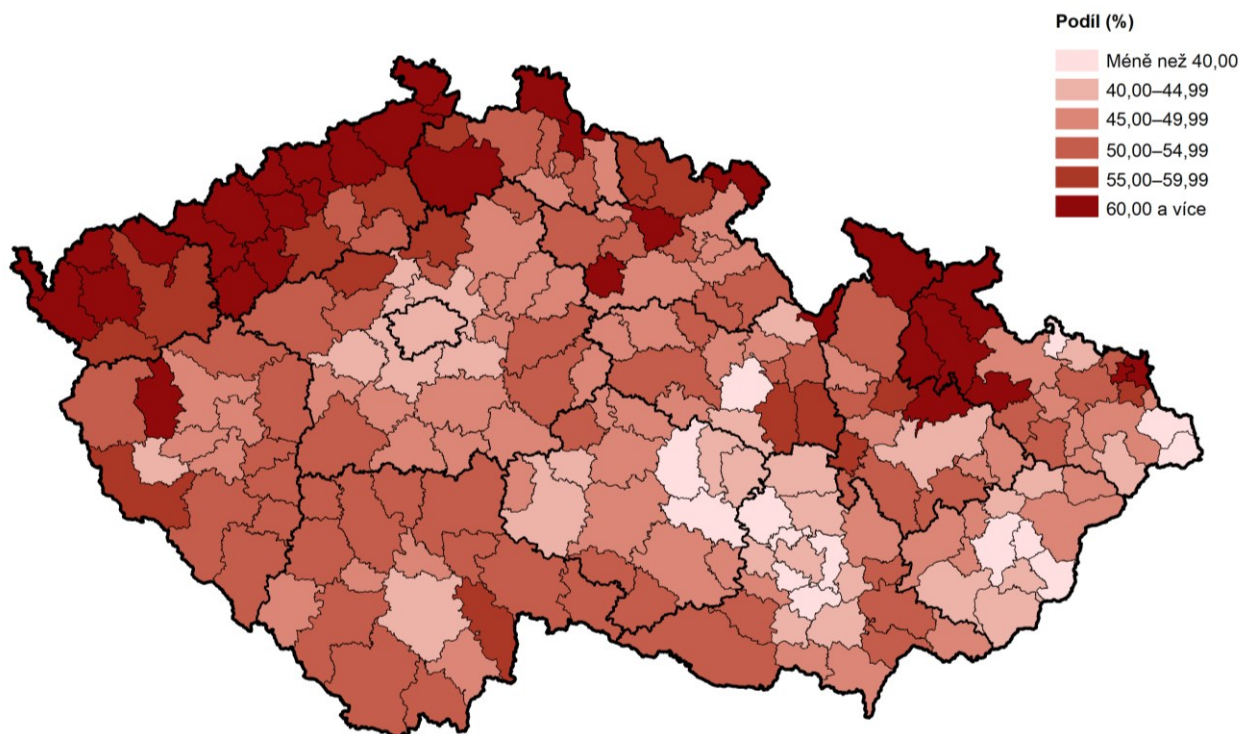
V roce 2021 byl počet provedených potratů ve Středočeském kraji nejnižší od počátku sledování v roce 1971.

Celkový počet potratů se ve Středočeském kraji od roku 2001 pohyboval kromě let 2009 (5,2 tis. potratů) a 2013 (5,0 tis. potratů) pod pětitisícovou hranicí, pod kterou se dostal počet potratů z průměrných ročních hodnot překračujících desetitisícovou hranici zaznamenanou na počátku 90. let. V letech 2014, 2015 a 2017 až 2019 se počet potratů snížil, přičemž v letech 2020 a 2021 se dostal dokonce pod čtyřtisícovou hranici. V roce 2021 byl zaznamenán nejnižší počet potratů (3,8 tis.) od počátku sledování tohoto ukazatele v roce 1971.

Podíl umělých přerušení těhotenství ze všech potratů poklesl mezi lety 1991 a 2021 z 90 % na 58 %.

Od roku 2004 do roku 2018 se hodnota hrubé míry potratovosti ve Středočeském kraji pohybovala nad celorepublikovým průměrem, zatímco v roce 2019 dosáhla 2,91 ‰, přičemž v celé republice to bylo 2,98 ‰. V letech 2020 a 2021 se vrátily středočeské hodnoty k celorepublikovému průměru. V roce 2021 se jednalo o šestou nejvyšší hodnotu (2,73 ‰) mezi všemi kraji. Významně se v čase změnila struktura potratů. S rozšířením antikoncepce a osvěty výrazně pokleslo množství uměle přerušených těhotenství, jejich podíl na celkovém počtu potratů poklesl ve Středočeském kraji z 90,1 % v roce 1991 na 58,3 % v roce 2021.

Kartogram 1.5 Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Úhrnná potratovost byla ve Středočeském kraji srovnatelná s celorepublikovou hodnotou, v roce 2021 dosáhla 0,464.

Ukazatel úhrnné potratovosti, který udává počet provedených potratů během reprodukčního období ženy (ve věku 15 až 49 let) při intenzitě potratovosti v daném roce, dosáhl ve Středočeském kraji v roce 2021 hodnoty 0,464, což byla téměř stejná hodnota ve srovnání s celorepublikovou (0,455) úhrnnou potratovostí. Nejvyšší hodnoty úhrnné potratovosti byly zaznamenány v Ústeckém (0,661), Libereckém

(0,586) a Karlovarském (0,551) kraji, na opačné straně to byl Kraj Vysočina (0,375), hl. m. Praha (0,377) a Jihomoravský (0,391) kraj. Čtrnáctá nejvyšší úhrnná potratovost v rámci všech okresů republiky byla v roce 2021 zaznamenána v případě Středočeského kraje v okrese Rakovník (0,568), druhá nejvyšší hodnota v rámci kraje byla zjištěna v okrese Kladno (0,546) a Příbram (0,517). Na druhé straně byla nejnižší úhrnná potratovost zjištěna v okresech Praha-západ (0,370, což byla dvanáctá nejnižší hodnota mezi všemi okresy republiky), Praha-východ (0,389) a Beroun (0,437).

Na sto narozených dětí připadlo v roce 2021 celkem 24,9 potratů.

Počet potratů na sto narozených dětí se ve Středočeském kraji dlouhodobě pohybuje okolo celorepublikového průměru, v roce 2021 připadlo na sto narozených dětí 24,9 potratů, což byla stejná hodnota jako v celé republice.

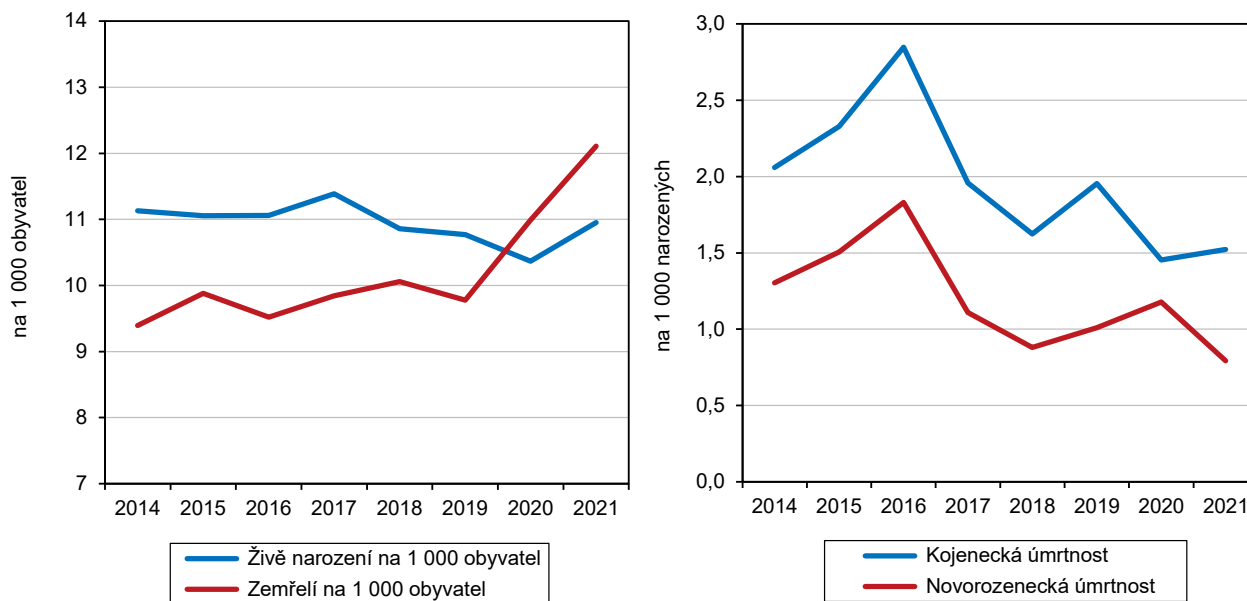
Úmrtnost

V přepočtu na tisíc obyvatel ve Středočeském kraji zemřelo v roce 2021 po Praze nejméně osob, oproti roku 2019 zemřelo v roce 2021 ve Středočeském kraji o čtvrtinu osob více.

Počet zemřelých se ve Středočeském kraji do roku 1999 pohyboval nad hranicí 13 tis. osob, zatímco od roku 2000 se absolutní počet zemřelých osob dostal pod tuto hranici, kdy ve Středočeském kraji ročně zemřelo mezi 12 a 13 tis. osobami. V letech 2015 a 2017 až 2019 se počet zemřelých dostal znovu nad hranici 13 tisíc osob. Vlivem zvýšené úmrtnosti následkem pandemie onemocnění covid-19 se v roce 2020 zvýšil počet zemřelých o 13,6 %, roku 2021 o dalších 9,2 %. V roce 2020 zemřelo ve Středočeském kraji celkem 15,3 tis. osob, roku 2021 to bylo 16,7 tis. V přepočtu na tisíc obyvatel (neboli ukazatel hrubé míry úmrtnosti) zemřelo v roce 2019 celkem 9,8 osob, v následujícím roce to bylo 11,0 a v roce 2021 připadalo na tisíc obyvatel 12,1 zemřelých, což byla v mezikrajském srovnání po Praze (11,4 ‰) druhá nejnižší hodnota.

Graf 1.12 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Hodnoty novorozenecké a kojenecké úmrtnosti jsou ve Středočeském kraji dlouhodobě jedny z nejpříznivějších ze všech krajů.

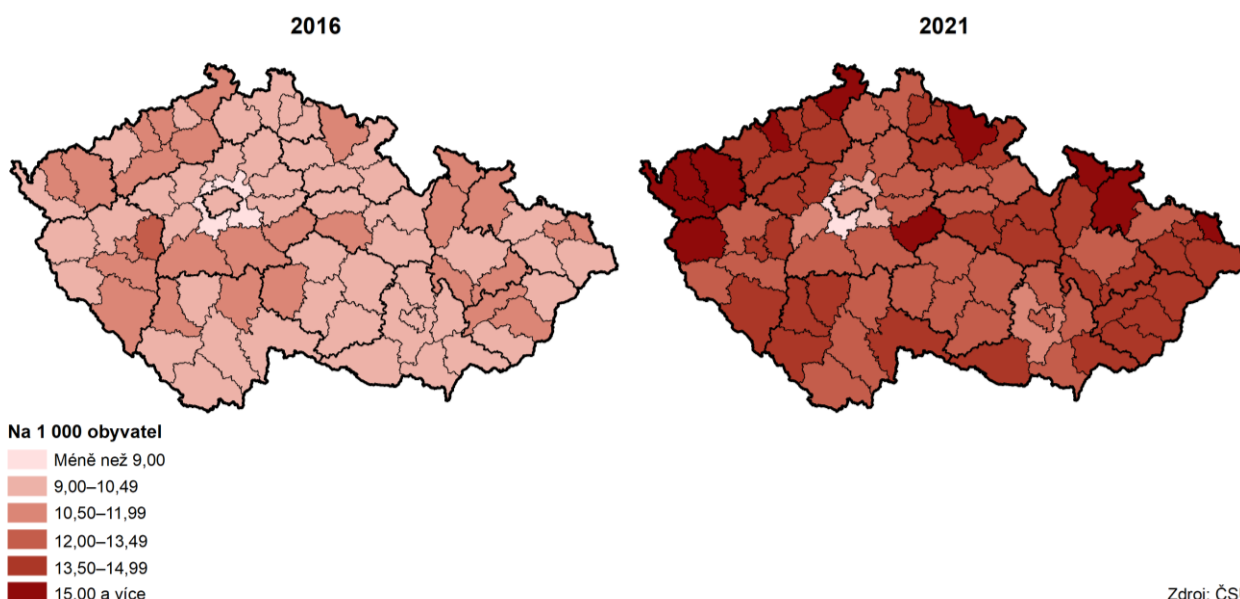
Příznivé hodnoty je v případě Středočeského kraje možné sledovat u ukazatelů kojenecké a novorozenecké úmrtnosti (zemřelí do 1 roku, resp. do 28 dnů na tisíc živě narozených dětí). Novorozenecká úmrtnost se ve Středočeském kraji po většinu období od roku 2001 pohybovala pod celorepublikovým průměrem, v roce 2021 dosáhla hodnoty 0,79 ‰. V roce 2013 byla hodnota novorozenecké úmrtnosti ve Středočeském kraji dokonce nejnižší ze všech krajů (0,77 ‰), v roce 2021 se Středočeský kraj umístil na druhém místě za Pardubickým krajem (0,74 ‰). Pod celorepublikovým průměrem se dlouhodobě udržovala také hodnota kojenecké

úmrtnosti, která v roce 2021 činila 1,52 ‰, což byla třetí nejnižší hodnota (po Pardubickém a Jihočeském kraji).

Věkově mladší okresy v zázemí Prahy mají nižší hrubou míru úmrtnosti.

Celorepublikově nejnižší počet zemřelých osob v přepočtu na tisíc obyvatel (hrubé míry úmrtnosti) ze všech okresů republiky vykázaly v roce 2021 okresy v zázemí hlavního města, a to Praha-západ (8,5 ‰) a Praha-východ (9,2 ‰). Naopak nejvyšší hrubá míra úmrtnosti byla zaznamenána v okresech Kutná Hora (15,1 ‰) a Rakovník (14,9 ‰). Ukazatel hrubé míry úmrtnosti však nebere v úvahu věkovou strukturu obyvatelstva. Věkově mladší regiony, v případě Středočeského kraje okresy v sousedství hlavního města Prahy, tak zpravidla vykazují nižší hrubé míry úmrtnosti než oblasti s vyšším zastoupením osob ve starším věku (Kutnohorský, Rakovnicko, Příbramsko), proto je za vhodnější analytický ukazatel považován ukazatel naděje dožití.

Kartogram 1.6 Zemřelí podle okresů v letech 2016 a 2021

Na onemocnění covid-19 zemřelo v roce 2020 celkem 1,1 tis. osob, v roce 2021 pak 2,8 tis.

Nejvíce lidí dlouhodobě umírá na nemoci oběhové soustavy, v roce 2021 se na celkovém počtu zemřelých osob ve Středočeském kraji tato příčina smrti podílela ze 33,8 %, přičemž ještě v roce 2019 to bylo 43,4 %. Následovali zemřelí na novotvary, kteří tvořili 20,7 % (v roce 2019 to bylo 25,7 %) všech zemřelých osob. Další nejfrekventovanější příčinou smrti, která se také stala důvodem poklesu zastoupení všech ostatních příčin smrti jak v roce 2020, tak i v roce 2021, bylo onemocnění covid-19. Na tuto příčinu smrti zemřelo ve Středočeském kraji v roce 2021 celkem 2,8 tis. osob (16,8 % všech zemřelých v tomto roce), v roce 2020 zemřelo následkem tohoto onemocnění 1,1 tis. osob (7,3 % všech úmrtí v tomto roce).

Podíl zemřelých v roce 2021 na onemocnění covid-19 byl ve Středočeském kraji podprůměrný.

V případě příčiny smrti na nemoci oběhové soustavy vykázal Středočeský kraj nepatrně nižší podíl zemřelých než v celé republice (33,8 % ve Středočeském kraji vs. 34,2 % v celé ČR), u novotvarů byl v kraji podíl zemřelých s touto příčinou vyšší (20,7 %, v celé republice to bylo 19,8 %). Podíl zemřelých na onemocnění covid-19 byl ve Středočeském kraji v porovnání s celorepublikovou hodnotou nižší (16,8 % vs. 18,2 %).

Podíl zemřelých na nemoci oběhové soustavy se v čase snížil.

Odhlédneme-li od let 2020 a 2021, ovlivněných pandemií onemocnění covid-19, je zřejmé, že zatímco u zemřelých na nemoci oběhové soustavy byl během let 2001 až 2019 patrný trend poklesu (z 51,8 % v roce 2001 na 43,4 % v roce 2019 a na

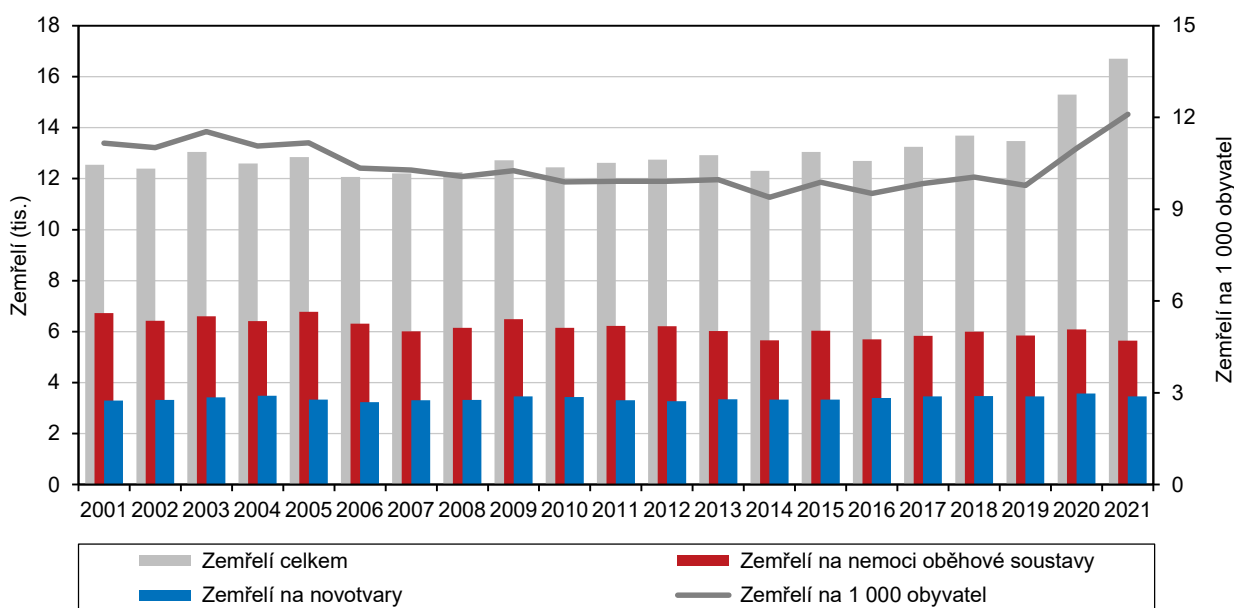
33,8 % v roce 2021), zastoupení zemřelých na novotvary stagnovalo mezi 25,6 % v roce 2015 a 27,7 % v roce 2004.

Úmrtnost mužů je o polovinu vyšší než u žen, u obou pohlaví se v souhrnu mezi lety 2000 a 2021 snížila o 13,5 %.

Pro vyloučení změn ve věkové struktuře a pro hodnocení vývoje úmrtnosti je nevhodnější použití standardizovaných hodnot, které mají jako standardizovanou populaci použito věkové složení fiktivní populace stanovené Eurostatem v roce 2012. Z výsledných hodnot je patrné, že mezi roky 2000 a 2021 došlo ve Středočeském kraji k poklesu celkové úmrtnosti o 13,5 % (u mužů to bylo o 11,3 % a u žen o 16,7 %). Úmrtnost mužů byla po celé sledované období o polovinu vyšší u mužů než u žen (nejvíce, o 58,1 %, to bylo v roce 2021, nejméně, o 44,5 %, pak v roce 2005). V porovnání posledního předpandemického roku 2019 s rokem 2000 byl celkový pokles úmrtnosti ve výši 28,4 %, u mužů to bylo o 28,3 %, u žen činil pokles 29,7 %.

Graf 1.13 Zemřelí ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Vyšší byl pokles standardizované úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy než u novotvarů.

Vyšší pokles byl zaznamenán u standardizované úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy, zde se mezi lety 2000 a 2021 snížila úmrtnost mužů o 43,2 % a u žen o 46,6 %, v případě úmrtnosti na novotvary byl pokles vyšší u mužů (o 33,5 %) než u žen (o 27,4 %).

U mužů se naděje dožití zvýšila více než u žen, a to o 3,1 roků (u žen to bylo o 2,5 roku).

Naděje dožití (neboli střední délka života) vyjadřuje počet let, kterých má jedinec naději se dožít při zachování aktuální intenzity úmrtnosti. Střední délka života je dlouhodobě vyšší u žen než u mužů a před propuknutím pandemie onemocnění covid-19 se prodlužovala, třebaže mezi roky 2010 a 2019 byl nárůst již mírnější. Citelný propad zaznamenala úmrtnost a tím pádem i hodnoty naděje dožití následkem pandemie onemocnění covid-19 v letech 2020 a 2021. V období let 2020–2021 dosáhla naděje dožití při narození ve Středočeském kraji u mužů 75,13 let, což bylo o 3,09 roků více než v letech 2001–2002, kdy činila 72,03 roků, ale o 1,19 roků méně než v předpandemických letech 2018–2019, kdy dosáhla naděje dožití u mužů 76,32 let. V případě žen bylo zvýšení naděje dožití nižší, během období let 2001–2002 a 2020–2021 se zvýšila její hodnota ze 78,40 let na 80,86 roků, tedy o 2,46 roků. V letech 2018–2019 dosáhla naděje dožití žen 81,88 let, v porovnání

s roky 2020–2021 však byla vyšší o 1,03 roku. Zvýšení úmrtnosti v letech 2020–2021 vrátilo hodnoty naděje dožití na časové ose o osm let zpět.

Během období let 2001–2002 a 2020–2021 se snížil rozdíl mezi nadějí dožití při narození mužů a žen z 6,37 let na 5,73 roků.

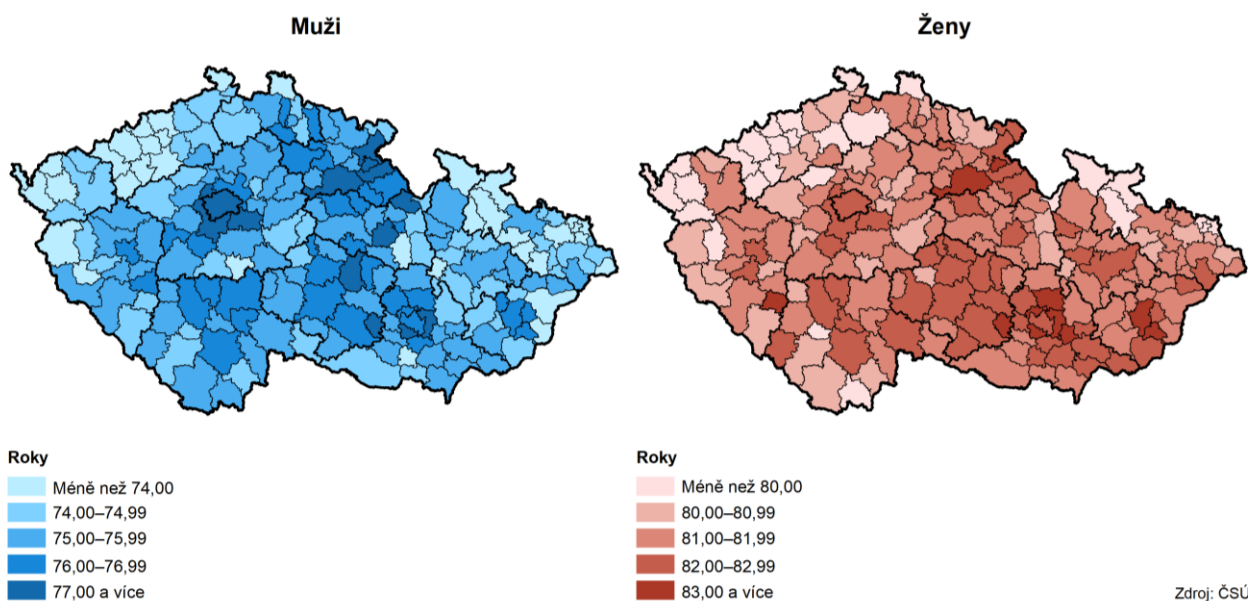
Postavení středočeských mužů mezi ostatními kraji se z pohledu naděje dožití zlepšovalo více než u žen.

Příznivější vývoj naděje dožití ve Středočeském kraji ve srovnání s celou republikou byl zaznamenán u mužů, u nichž se snižoval rozdíl u naděje dožití při narození rychleji mezi krajskou a celorepublikovou hodnotou než v případě žen. Od roku 2010 krajská hodnota naděje dožití mužů začala převyšovat hodnotu za celou republiku. Ženy ve Středočeském kraji však stále vykazovaly i v období let 2020–2021 nižší naději dožití při narození, než kolik činila celorepubliková hodnota.

U mužů byla naděje dožití vyšší než celorepublikový průměr, v případě žen byla hodnota podprůměrná.

V mezikrajském porovnání naděje dožití při narození se v případě Středočeského kraje umístili muži na příznivější pozici než ženy. Na žebříčku krajů byli muži v období let 2020–2021 na šestém místě a naděje dožití byla mírně vyšší, než kolik činila celorepubliková hodnota. V případě naděje dožití u žen se jednalo o hodnotu nacházející se mírně pod celorepublikovým průměrem. V období let 2020–2021 se Středočeský kraj zařadil na desáté místo.

Kartogram 1.7 Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2017 až 2021

Nejdelší střední délka života byla v Praze, nejkratší v Ústeckém kraji.

Nejvyšší střední délku života měli muži v hlavním městě Praze (77,09 let) a v Kraji Vysočina (75,56 roků), naopak nejméně to bylo v Ústeckém (72,70 let) a Moravskoslezském (72,76 roků) kraji. Nejdelší střední délka života žen byla zaznamenána v hl. m. Praze (82,35 let) a v Kraji Vysočina (81,68 roků), nejmenší naopak v krajích Karlovarském (78,83 let) a Ústeckém (78,98 roků).

Nejdéle žili muži v okresech Praha-západ a Praha-východ, kde se zároveň od roku 2001 zvýšila naděje dožití mužů nejvíce ze všech okresů republiky.

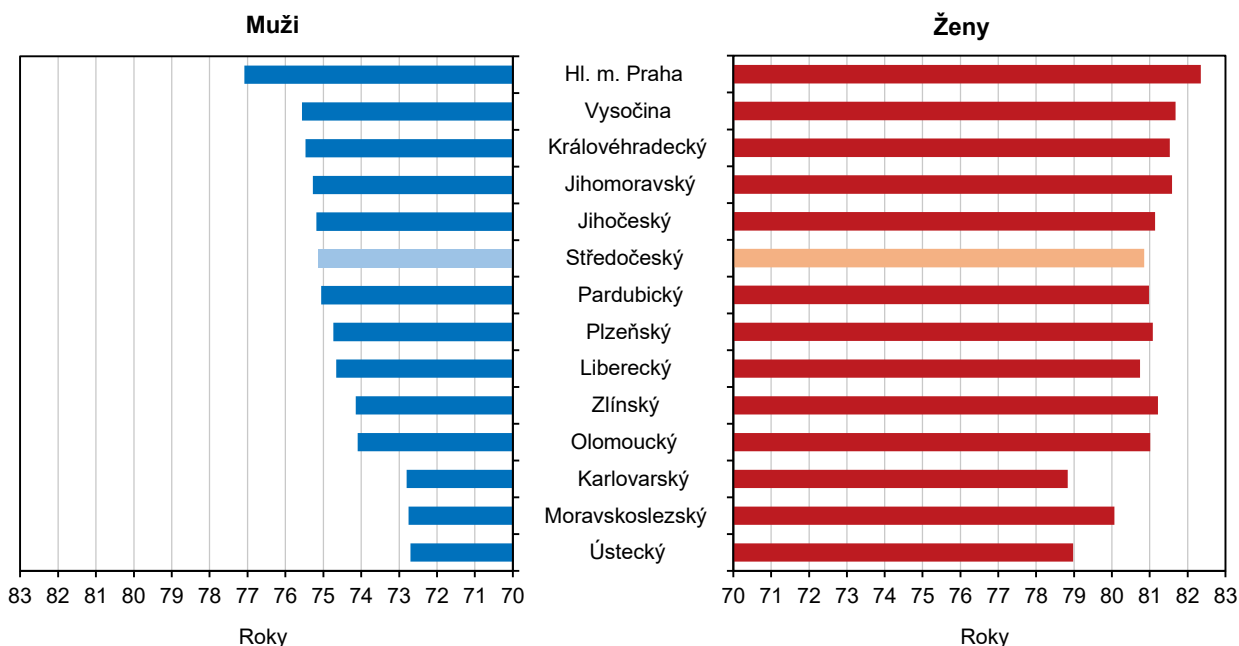
K dispozici jsou i hodnoty za okresy, které se v důsledku eliminace nahodilých výkyvů vypočítávají z hodnot úmrtnosti za roky 2017–2021. V případě okresů Středočeského kraje byla nejvyšší střední délka života mužů v okresech okolo Prahy, a to v okresech Praha-západ (77,78 let), Praha-východ (77,16 roků) a Beroun (75,73 let). Na opačné straně se nacházely okresy Kutná Hora s nadějí dožití u mužů 74,75 let, Kladno s hodnotou 74,93 roků a Rakovník (74,95 let). V okolí Prahy byl navíc patrný v rámci Středočeského kraje mezi obdobími let 2001–2005 a 2017–2021

nejvyšší nárůst naděje dožití při narození. V případě okresu Praha-východ došlo u mužů ke zvýšení o 4,89 roků, což bylo zároveň také nejvíce ze všech okresů České republiky, v okrese Praha-západ vzrostla naděje dožití o 4,69 roků, citelný růst o 4,12 roků (3. nejvyšší mezi všemi okresy ČR) zaznamenal také okres Příbram. Nejmenší nárůst naděje dožití mužů při narození byl patrný v okresech Kutná Hora (o 1,90 roků, což byl vůbec nejnižší nárůst této hodnoty mezi všemi okresy republiky) a Mladá Boleslav (nárůst o 2,61 roků). Naděje dožití mužů v okrese Praha-západ (77,78 roků) byla v období let 2017–2021 druhá nejvyšší v republice, vyšší hodnota byla dosažena pouze v Praze (77,79 let).

Graf 1.14 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší naději dožití žen měly okresy v zázemí Prahy, jejich postavení však bylo méně příznivé než u mužů.

Ve Středočeském kraji byla nejdelší naděje dožití žen zaznamenána v okresech Praha-západ (82,80 roků), Praha-východ (82,13 let) a Příbram (81,61 roků); na opačné straně se s nejnižší nadějí dožití umístily okresy Rakovník s nadějí dožití žen 80,70 roků a okresy Nymburk a Kladno se shodnými 80,74 lety. Umístění středočeských okresů mezi všemi okresy České republiky bylo v případě naděje dožití žen v porovnání s muži méně příznivé. V porovnání let 2001–2005 a 2017–2021 byl patrný nejvyšší nárůst naděje dožití žen v okrese Praha-západ (o 3,86 roků, což bylo nejvíce ze všech okresů republiky), v okrese Beroun činil nárůst 3,73 roků a v případě okresu Praha-východ to bylo 3,63 let. Nejnižší nárůst byl zaznamenán v okresech Mladá Boleslav (o 1,95 let) a Kutná Hora (o 1,98 roků).

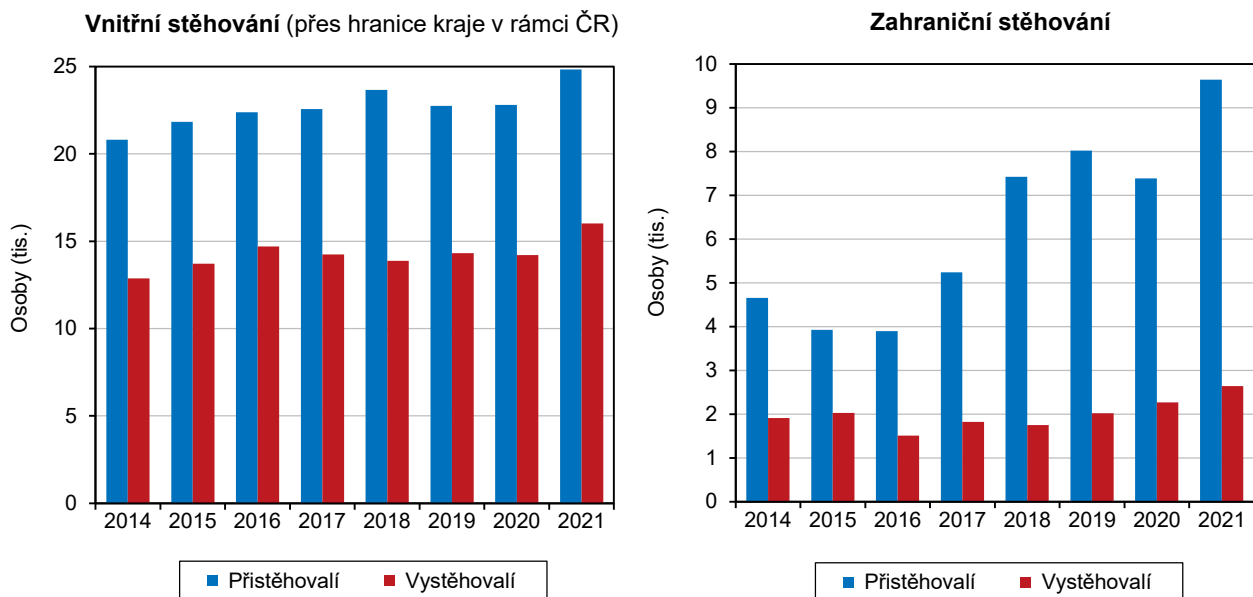
Stěhování

Přírůstek stěhování je ve Středočeském kraji nejvyšší ze všech krajů republiky, zatímco absolutní počty přistěhovalých a vystěhovalých osob vykazuje vyšší Praha.

V roce 2021 se do Středočeského kraje přistěhovalo celkem 34,5 tis. obyvatel a zároveň se z něj vystěhovalo 18,6 tis. osob. Počet přistěhovalých byl po hl. m. Praze druhý nejvyšší, a to i v přepočtu na tisíc obyvatel (25,0 ‰). Celkový počet vystěhovalých ze Středočeského kraje byl v absolutním vyjádření druhý nejvyšší mezi kraji (po hl. m. Praze), v přepočtu na tisíc obyvatel (13,5 ‰) byl z mezikrajského pohledu také druhý nejvyšší. Jednotlivé složky stěhování (počty přistěhovalých a vystěhovalých osob, jakož i objem stěhování) vykazala vyšší Praha, migrační přírůstek vykázal však vyšší Středočeský kraj, a to ve výši 15,8 tis. osob (v Praze to bylo 15,3 tis.).

Graf 1.15 Migrace ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší objem stěhování, jakož i migrační přírůstek byl zaznamenán v roce 2007.

Nejvyšší počet přistěhovalých osob byl v kraji zaznamenán v roce 2007, a to 43,1 tis. osob, následně jejich počty postupně klesaly a počínaje rokem 2011 se ustálily na hodnotách okolo 25 tis. osob ročně. Počet vystěhovalých byl rovněž nejvyšší v roce 2007, kdy se z kraje vystěhovalo 18,5 tis. osob. Od roku 2008 se počet vystěhovalých obyvatel ze Středočeského kraje pohyboval mezi 13,9 a 16,3 tis. ročně. Migrační přírůstek dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2008, a to 25,9 tis. osob. Po následném poklesu se mezi roky 2012 a 2021 pohybovala jeho hodnota mezi 9,2 a 15,8 tis. osobami, což byla hodnota z roku 2021 a zároveň nejvyšší hodnota od roku 2008.

V roce 2007 dokonce převážilo přistěhovalectví do Středočeského kraje ze zahraničí přírůstek stěhování z ostatních krajů republiky.

Kladný přírůstek stěhováním zajišťovalo ve Středočeském kraji v roce 2021 z 55,8 % stěhování s ostatními regiony republiky (8,8 tis. osob), u migrace se zahraničím převýšil počet přistěhovalých o 7,0 tis. osob počet vystěhovalých. Saldo stěhování za rok 2021 bylo od roku 2009 vůbec nejvyšší, a to po roce 2018, kdy se do Středočeského kraje přistěhovalo o 15,4 tis. osob více, než se z kraje vystěhovalo (v roce 2008 byl přírůstek stěhováním vůbec nejvyšší). Podíl zahraničního stěhování na celkovém saldu stěhování se průběžně poměrně citelně měnil. Nejvyššího přírůstku stěhováním se zahraničím bylo dosaženo v letech 2007 a 2008, v roce 2007 dokonce převýšilo saldo stěhování se zahraničím nad přírůstek stěhování s ostatními regiony České republiky. V roce 2007 se podílelo saldo stěhování se zahraničím na celkovém přistěhovalectví Středočeského kraje z 58,2 %, v roce 2021 to bylo 44,2 %.

Největší saldo stěhování bylo za rok 2021 ze dvou třetin u osob z Ukrajiny, řádově menší přírůstky byly u osob z Ruska, Rumunska a Srbska.

Přistěhovalí ze zahraničí byli z pohledu státního občanství v roce 2021 nejčastěji Ukrajinci (62,1 % ze všech přistěhovalých osob ze zahraničí), Slováci tvořili 7,4 % přistěhovalých, na další pozici byli Rusové (3,0 % všech přistěhovalých), Srbové (2,5 %) a Rumuni (2,4 %). U vystěhovalých osob do ciziny bylo nejvíce Slováků, kteří tvořili 43,3 % z celkového počtu vystěhovalých do ciziny, na druhém místě se umístili Ukrajinci s podílem 22,0 %, třetí byli Poláci (4,8 %), následovali občané České republiky (2,4 %) a Moldavci (2,3 %). Celkem u desíti státních občanství dosáhl přírůstek stěhováním za rok 2021 více než sto osob: Ukrajina (5 405 osob), Rusko (231 osob), Rumunsko (218 osob), Srbsko (187), Vietnam (155

osob), Filipíny (120 osob), Bělorusko (114 osob), Maďarsko (109 osob), Moldavsko (107 osob) a Kazachstán (104 osob).

U stěhování je až do roku 2017 patrný klesající trend u zastoupení mužů mezi stěhujícími se osobami.

Až do roku 2017 se ve Středočeském kraji snižovalo zastoupení mužů na celkovém počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob. Zatímco v roce 2003 se muži podíleli z 57,0 % na všech přistěhovalých, v roce 2005 se jednalo o 53,5 % a v roce 2017 to bylo 49,7 %, v roce 2021 je možné sledovat vzestup na 52,9 %. Obdobně jako u přistěhovalých osob to bylo u vystěhovalých, u nichž je možné sledovat pokles z 61,0 % v roce 2003 na 48,9 % v roce 2017, v roce 2021 bylo vystěhovalých mužů opět více než polovina (53,4 %).

Kraj získal v roce 2021 nejvíce osob ve věku 30 až 34 let a děti mladší 5 let.

Vysoký podíl mezi přistěhovalými tvořily děti do 14 let. V roce 2021 se jednalo o 20,2 % všech přistěhovalých, což potvrzuje skutečnost, kdy kraj získává stěhováním především mladé rodiny s dětmi. V této věkové kategorii dosáhl ve Středočeském kraji v roce 2021 přírůstek stěhováním 3,7 tis. osob, což představovalo na celkovém přírůstku stěhováním podíl 23,6 % a jednalo se tak řádově o vyšší přírůstek v porovnání s ostatními kraji republiky. Věková skupina dětí do 4 let dosáhla v roce 2021 v rámci Středočeského kraje druhý nejvyšší migrační přírůstek (2,3 tis. dětí, více v rámci všech pětiletých skupin zaznamenala pouze věková skupina 30- až 34letých, a to 2,9 tis. osob). Vysoké přírůstky byly patrné také u skupiny 35- až 39letých (saldo ve výši 2,2 tis. osob) a 25- až 29letých (1,7 tis. osob), více než tisíc osob to bylo ještě u 40- až 44letých (1,3 tis. osob). Kladné saldo stěhování zaznamenala i věková skupina osob starších 65 let (0,9 tis.).

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomické aktivity

Ekonomická aktivity obyvatel byla mezi kraji druhá nejvyšší.

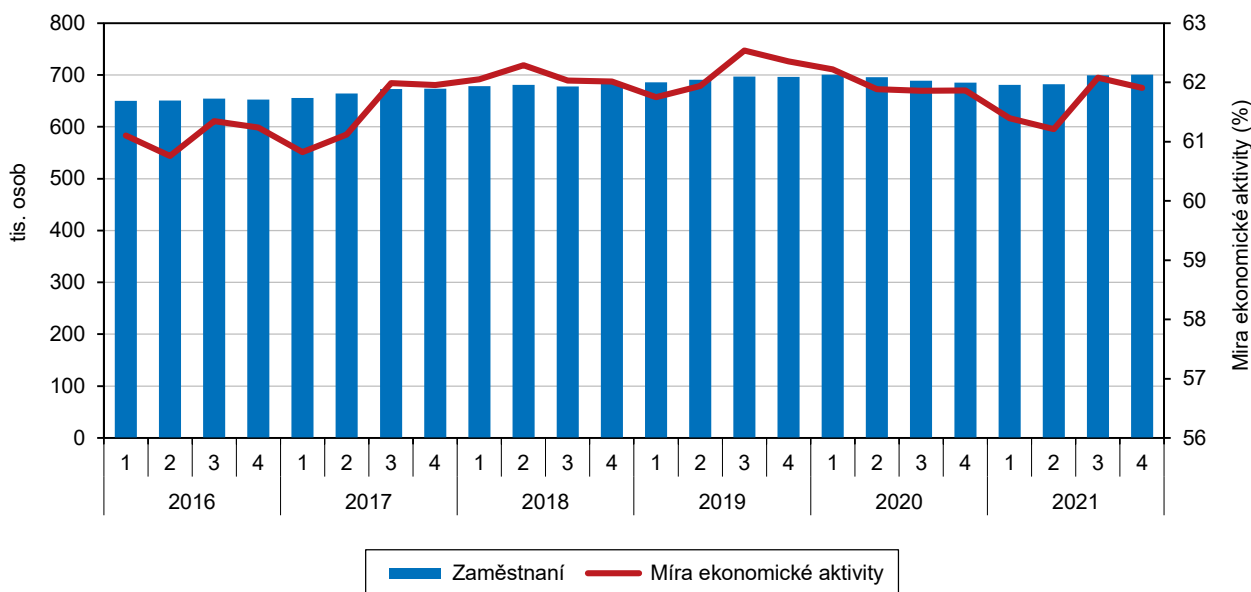
Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2021 středočeskou populaci ve věku 15 a více let 1 149,1 tis. osob. Z toho bylo 61,6 % (708,4 tis.) osob ekonomicky aktivních a 38,4 % (440,7 tis.) osob ekonomicky neaktivních. Středočeská míra ekonomické aktivity³ 61,6 % převyšovala průměr za ČR (59,8 %) a stála na druhé příčce mezi kraji. První místo si udržovala v posledních sedmnácti letech bez přestávky hl. m. Praha. Nejnižší míru ekonomické aktivity v roce 2021 vykázal kraj Zlínský (57,4 %).

Míra ekonomické aktivity u žen do roku 2019 výrazně rostla, v posledních 2 letech ale zaznamenala pokles.

Míra ekonomické aktivity v kraji nepřetržitě rostla od roku 2009 do roku 2019. Nárůst byl plně ovlivněn nárůstem míry ekonomické aktivity u žen, který činil 5,1 p. b. mezi roky 2009 a 2019 (na 54,9 %). U mužů byla míra ekonomické aktivity v roce 2019 (69,6 %) dokonce o 0,1 p. b. nižší než v roce 2009. Výsledkem výrazného zvyšování míry ekonomické aktivity u žen bylo snižování rozdílu mezi mírou ekonomické aktivity mužů a žen. V letech 2020 a 2021 ale došlo k meziročním poklesům celkové míry ekonomické aktivity o 0,4 %, resp. o 0,5 %, příčinou byl pokles míry aktivity u žen. Výsledkem byl opětovný nárůst rozdílu míry ekonomické aktivity mezi muži a ženami. Zatímco v roce 2009 byl rozdíl mezi pohlavími třetí nejvyšší mezi kraji (19,9 p. b.), v roce 2019 byl rozdíl pouze 14,7 p. b., tzn. 4. nejnižší mezi kraji. V roce 2021 činila míra ekonomické aktivity mužů 69,7 % a žen 53,9 %, rozdíl se tak oproti minulým letům zvýšil na 15,8 p. b., což představovalo pokles na 5. nejnižší hodnotu mezi kraji.

Graf 2.1 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity ve Středočeském kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Míra zaměstnanosti byla druhá nejvyšší v ČR.

V roce 2021 tvořilo pracovní sílu kraje (708,4 tis. osob) celkem 690,8 tis. zaměstnaných a 17,7 tisíc nezaměstnaných osob. Míra zaměstnanosti⁴ činila 60,1 %, což byla hodnota o 2 p. b. vyšší než celorepublikový průměr a po hl. m.

³ míra ekonomické aktivity = podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob starších 15 let

⁴ míra zaměstnanosti = podíl počtu zaměstnaných ve věku 15-64 let na celkovém obyvatelstvu stejné věkové skupiny

Praze (63,3 %) mezi kraji druhá nejvyšší. Nejnižší míru zaměstnanosti zaznamenal Karlovarský kraj (55,3 %).

Zaměstnanost v terciéru se zvyšovala, ve srovnání s republikovým průměrem byla ale nižší.

Ze zaměstnaných, kteří měli ve Středočeském kraji místo pracoviště, bylo v roce 2020 zaměstnáno 57,5 % v terciárním sektoru, což byla hodnota pod průměrem republiky (61,1 %) a pátý nejvyšší podíl po krajích hl. m. Praha (84,2 %), Jihomoravském (64,2 %), Karlovarském (59,3 %) a Moravskoslezském (58,2 %). Nejnižší zaměstnanost ve službách byla patrná v krajích Vysočina (46,1 %) a Zlínském (49,7 %), což byly jediné dva kraje, kde pracovala v terciéru méně než polovina zaměstnaných. Zaměstnanost v terciéru se od poloviny 90. let minulého století zvyšovala na úkor dvou zbylých sektorů, především priméru.

Zaměstnanost v sekundéru klesala, byla nad průměrem republiky.

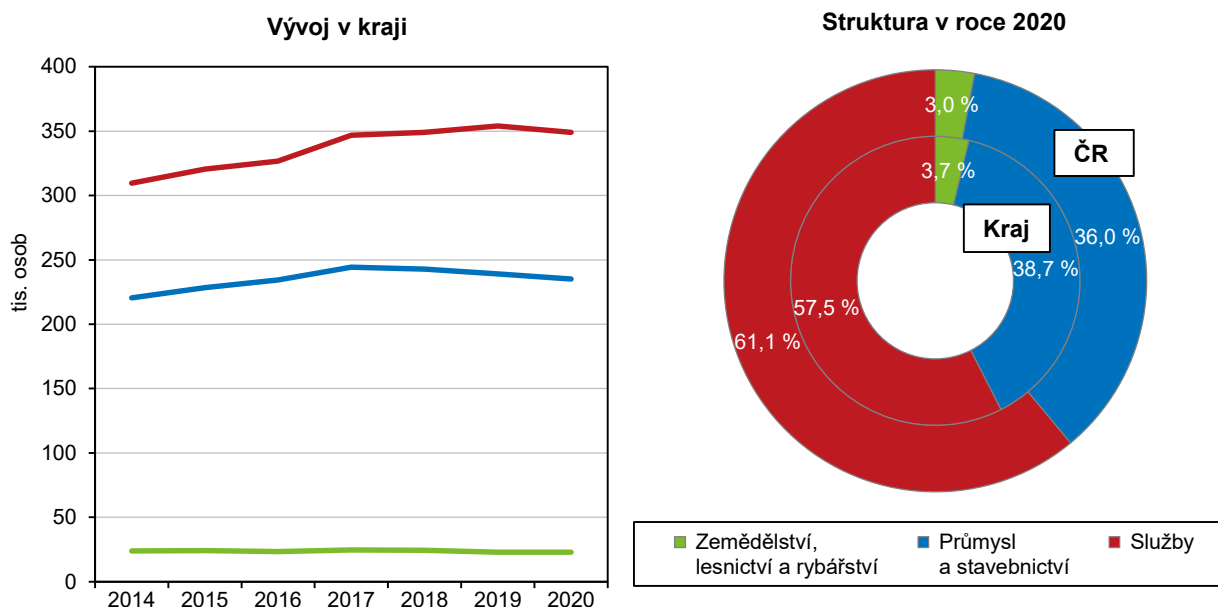
Podíl zaměstnaných s pracovištěm v kraji v sekundéru v roce 2020 činil 38,7 %, což bylo více než průměr ČR (36,0 %), ale zároveň i čtvrtá nejnižší hodnota po hl. m. Praze (15,3 %) a krajích Jihomoravském (32,8 %) a Karlovarském (37,8 %). Nejvyšší zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví zaznamenal Zlínský kraj (47,4 %). Zaměstnanost v sekundéru dosahovala v kraji nejvyšších hodnot na konci 90. let (přes 42 %), od té doby postupně klesala.

Zaměstnanost v priméru klesala, byla vyšší než celorepublikový průměr.

Zaměstnanost v priméru (zaměstnaných s pracovištěm v kraji) byla v roce 2020 ve Středočeském kraji nadprůměrná ve srovnání s republikou, v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství pracovalo 3,7 % zaměstnaných (3,0 % v ČR), na mezikrajském žebříčku stál kraj na 7. místě. Nejvyššího podílu bylo dosaženo v Kraji Vysočina (7,4 %), nejnižšího v hl. m. Praze (0,5 %). Podíl zaměstnaných v priméru v průběhu 90. let minulého století v kraji průběžně klesal, z maximálních hodnot nad 7 % z poloviny 90. let.

Graf 2.2 Zaměstnaní pracující ve Středočeském kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Mezi kraji byl druhý nejvyšší podíl pracujících na vlastní účet a druhý nejnižší podíl zaměstnanců.

Při členění zaměstnaných podle postavení v zaměstnání tvořili v roce 2021 ve Středočeském kraji hlavní podíl (80,1 %) zaměstnanci (včetně členů produkčních družstev), což byla druhá nejnižší hodnota po hl. m. Praze (79,7 %). Největší podíl zaměstnanců vykázal Pardubický kraj (87,4 %). Středočeský kraj naopak vynikal

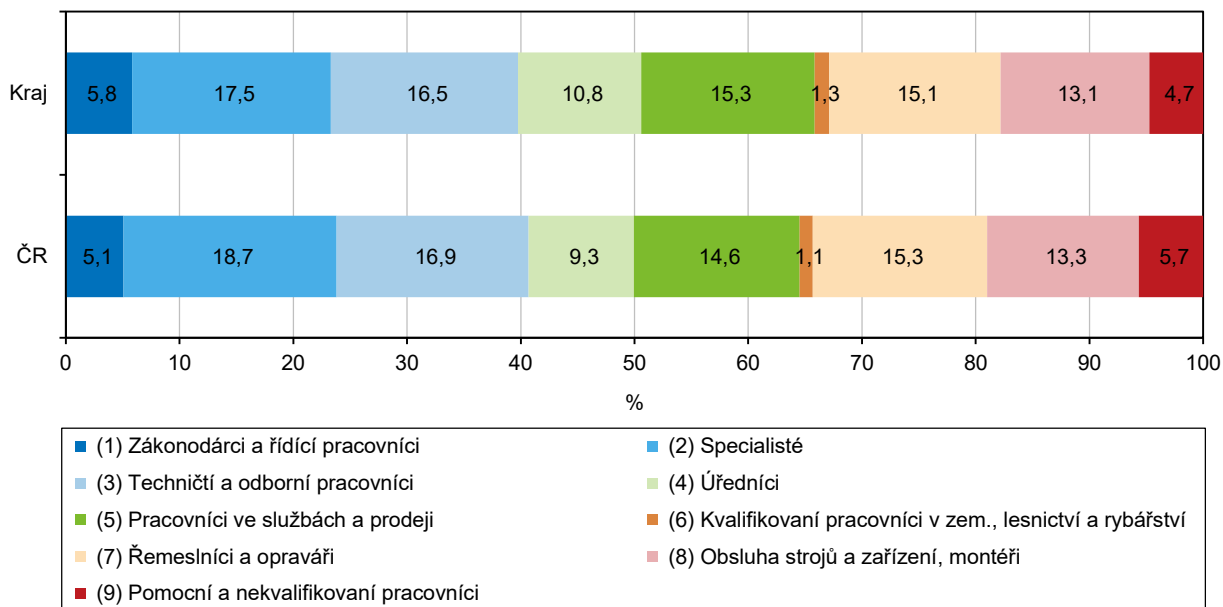
zastoupením kategorie pracujících na vlastní účet, a to 15,8 % (ČR 12,8 %), což odpovídalo druhé nejvyšší hodnotě po hl. m. Praze (16,7 %). Nadprůměrné bylo v kraji také zastoupení zaměstnavatelů (3,5 % oproti 2,7 % v ČR), ve srovnání s ostatními kraji také druhé nejvyšší. Nejvyšší podíl zaměstnavatelů byl patrný v Libereckém kraji (3,6 %) a nejnižší v kraji Plzeňském (1,8 %). V poslední kategorii pomáhajících rodinných příslušníků zaznamenal kraj druhý nejvyšší podíl 0,6 % po kraji Královéhradeckém (0,7 %), naopak nejnižší podíl byl v Praze (0,2 %).

Po Praze druhý nejvyšší podíl úředníků, zákonodárců a řídicích pracovníků.

Při členění zaměstnaných podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání tvořili v roce 2021 v kraji nejpočetnější skupinu specialisté (17,5 %). Jednalo se o nižší podíl než v rámci ČR (18,7 %), stejně jako tomu bylo v případě druhé nejpočetnější kategorie technických a odborných pracovníků (16,5 versus 16,9 % v ČR). Oproti republikovému průměru bylo v kraji také méně zaměstnanců s nižší nebo žádnou kvalifikací, jako jsou řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, montéři, pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci. Naopak více bylo oproti republikovému průměru v kraji pracovníků ve službách a prodeji (15,3 % versus 14,6 v ČR), úředníků (10,8 % oproti 9,3 % v ČR), zákonodárců a řídicích pracovníků (5,8 % oproti 5,1 % v ČR) a kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství (1,3 % versus 1,1 % v ČR). Nejlepší umístění na mezikrajském žebříčku vykázal v roce 2021 kraj v kategorii úředníků, zákonodárců a řídicích pracovníků (po Praze 2. nejvyšší podíly mezi kraji), či v kategorii specialistů (3. místo). Naopak na konci žebříčku stál Středočeský kraj v případě řemeslníků a opravářů nebo pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (2., resp. 3. nejnižší podíl po Praze).

Graf 2.3 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO ve Středočeském kraji a ČR v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

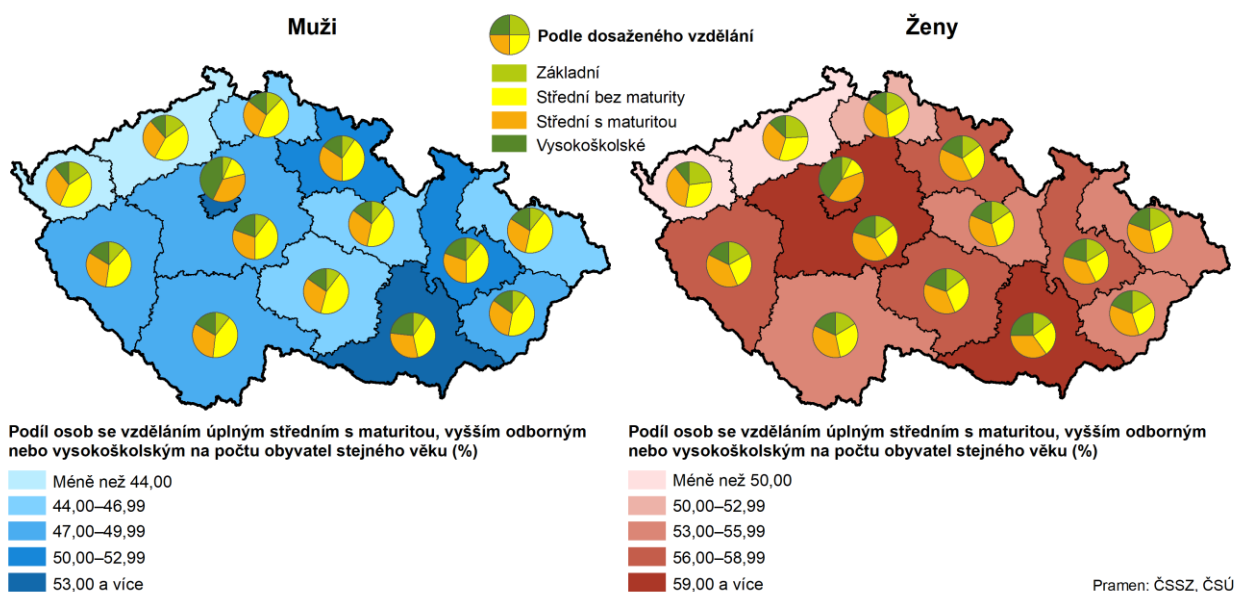
Výrazně rostl podíl vysokoškoláků, v celé populaci i mezi zaměstnanými.

Vzdělanost obyvatelstva se dlouhodobě zvyšuje, což dokazuje vývoj podílu vysokoškolsky vzdělaných (vč. vyššího odborného vzdělání) na obyvatelstvu ve věku 15 a více let, který vzrostl ve Středočeském kraji z 5,5 % v roce 1995 na 20,0 % v roce 2021. To byl mezi kraji čtvrtý nejvyšší podíl, přičemž na prvním místě stojící Praha vykázala více než dvojnásobný podíl (41,5 %), druhý Jihomoravský kraj 24 % a třetí Olomoucký kraj 20,4 %. Nejnižší podíl vysokoškoláků v populaci starší 15 let

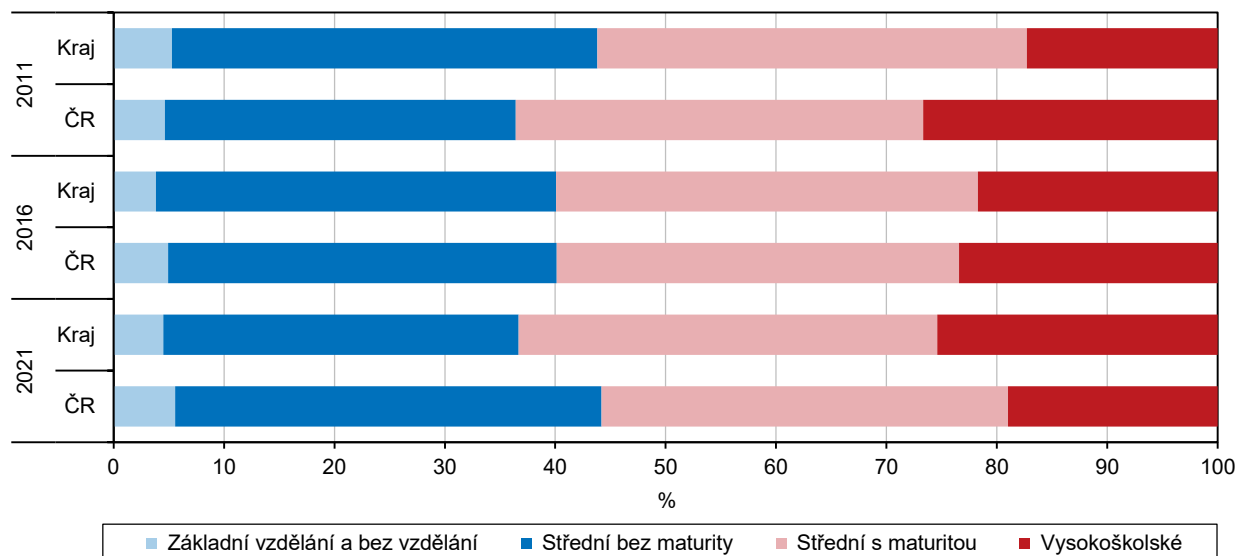
byl patrný v Karlovarském kraji (10,9 %). Podíl osob se základním vzděláním se ve Středočeském kraji snížil na méně než polovinu, a to z 26,7 % v roce 1995 na 12,6 % v roce 2021, což byl pátý nejnižší podíl. Nejnižší podíl byl dosažen v Praze (6,8 %), nejvyšší v Ústeckém kraji (19,5 %). V případě zaměstnaných jsou ve srovnání s celou populací výrazněji zastoupeni vysokoškoláci (25,4 %) a menší podíl mají osoby se základním vzděláním (4,5 %). Mezi nezaměstnanými byl naopak vyšší podíl osob se základním vzděláním (19,3 %) a nižší podíl vysokoškoláků (11,5 %) ve srovnání s celorepublikovou populací. Celkově se v průběhu času výrazně zvýšila vzdělanost zaměstnaných. Na jedné straně je celospolečenským trendem, že lidé dosahují vyšší úrovně vzdělání, a na straně druhé odcházejí do důchodu skupiny obyvatel s nižším vzděláním. Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými se zvýšil ve Středočeském kraji od roku 1995 ze 7,5 % na 25,4 % v roce 2021.

Kartogram 2.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a pohlaví v roce 2021 v krajích

Graf 2.4 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání ve Středočeském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

S rostoucím vzděláním klesala nezaměstnanost.

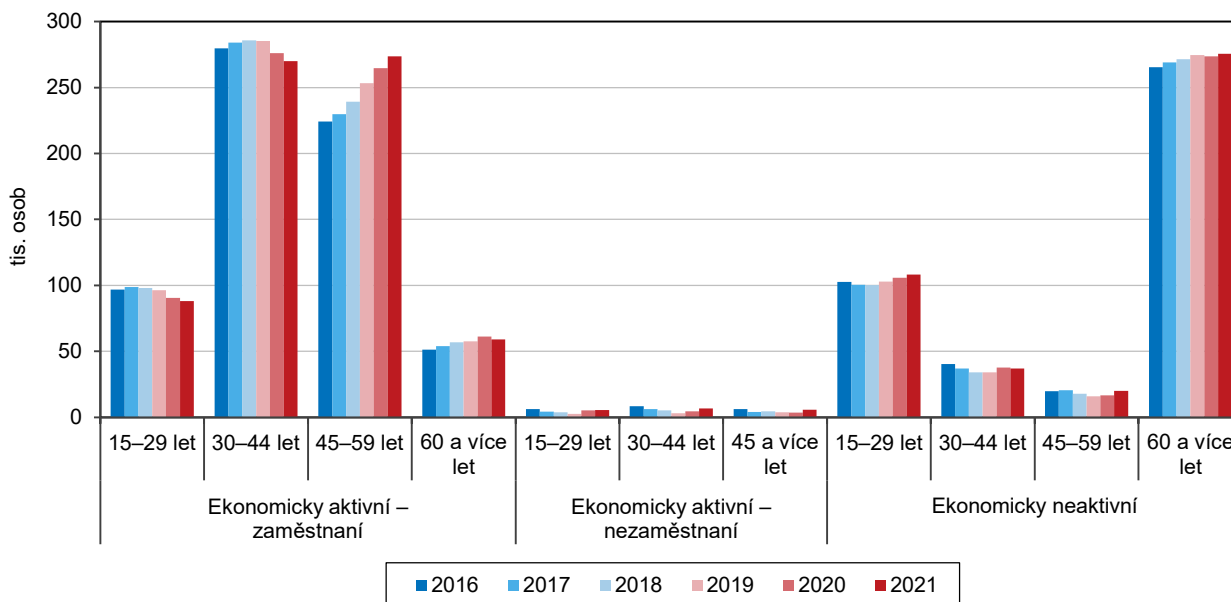
Nejvyšší specifickou míru nezaměstnanosti podle vzdělání vykazovala v roce 2021 skupina s nejnižším vzděláním, tj. se základním vzděláním (10,7 %). Následovaly osoby se středním vzděláním bez maturity (2,5 %), osoby s maturitou (2,4 %) a vysokoškolsky vzdělané osoby (1,1 %). I ve Středočeském kraji tedy platilo obecné pravidlo, že se vzrůstající úrovní vzdělání se míra nezaměstnanosti snižuje. Oproti republikovému průměru dosahovaly všechny vzdělanostní skupiny nižšího podílu nezaměstnaných osob, stejnou hodnotu zaznamenalo pouze střední vzdělání s maturitou (ČR: základní – 12,9 %, střední bez maturity – 3,1 %, střední s maturitou – 2,4 %, vysokoškolské – 1,4 %).

Nejvíce narostl mezi zaměstnanými podíl nejstarší věkové skupiny a snížil se podíl i počet nejmladších.

Nejpočetnější věkovou skupinou zaměstnaného obyvatelstva byli v kraji v roce 2021 občané ve věku 45 až 59 let (39,6 %) a dále 30 až 44 let (39,1 %). Zatímco u kategorie 30 až 44 let docházelo dlouhodobě ke snižování podílu, věková kategorie 45 až 59 let zaznamenala naopak nárůst. V roce 2021 přitom došlo k výměně na prvním a druhém místě, do roku 2020 vykazovala vyšší podíl mladší kategorie zaměstnaných 30 až 44 let. Výrazné změny probíhaly dále ve zbývajících dvou věkových kategoriích – u nejmladších a nejstarších zaměstnaných. V nejmladší kategorii zaměstnaných ve věku 15 až 29 let docházelo nejen ke snižování jejich podílu (na 12,8 % v roce 2021 oproti 17,5 % v roce 2011), ale zároveň o snížení absolutního počtu. Naopak podíl nejstarších zaměstnaných ve věku 60 a více let během deseti let výrazně vzrostl z 5,5 % v roce 2011 na 9,0 % v roce 2021. I přes výrazný nárůst nejstarší věkové kategorie zaměstnaných zůstal její podíl ve srovnání s ČR podprůměrný. Nadprůměrný podíl vykazala naopak věková skupina 30 až 44 let.

Graf 2.5 Obyvatelstvo Středočeského kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Nejvyšší podíl nezaměstnaných byl v nejmladší věkové kategorii.

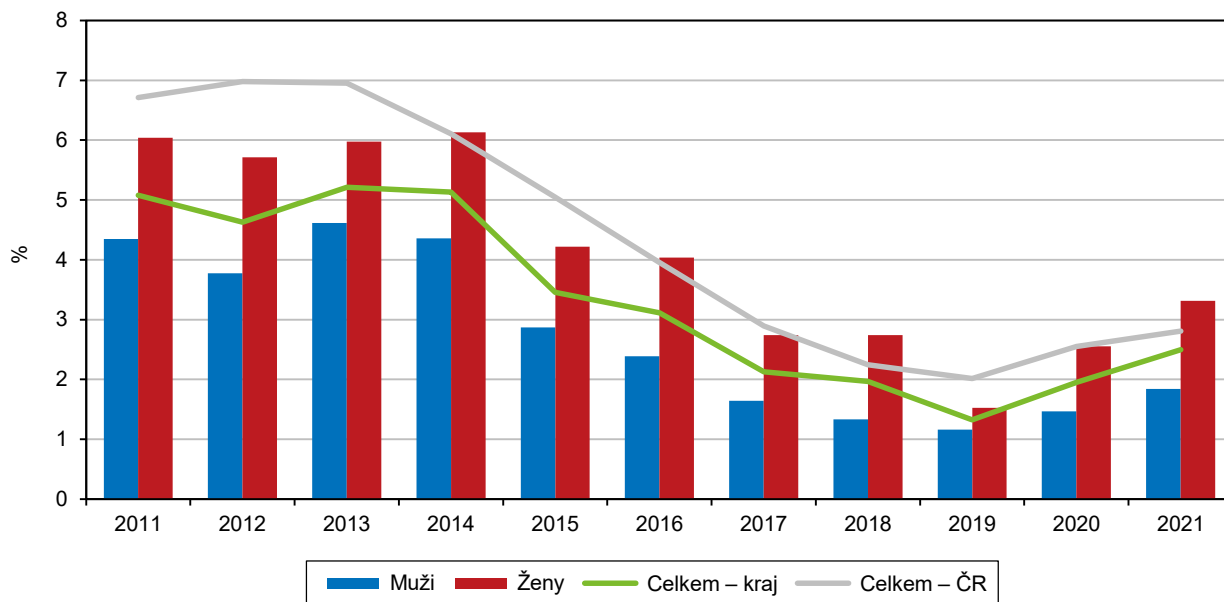
Specifická míra nezaměstnanosti se snižovala s rostoucím věkem. Nejvyšší hodnoty (5,8 %) dosáhla v roce 2021 nejmladší věková kategorie 15–29 let. U osob ve věku 30–44 let činila míra nezaměstnanosti 2,4 %, ve věku 45–59 let 1,7 % a nejméně to bylo u osob ve věku 60 a více let – 1,4 %.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v posledních dvou letech vzrostla, pozice kraje se zhoršila.

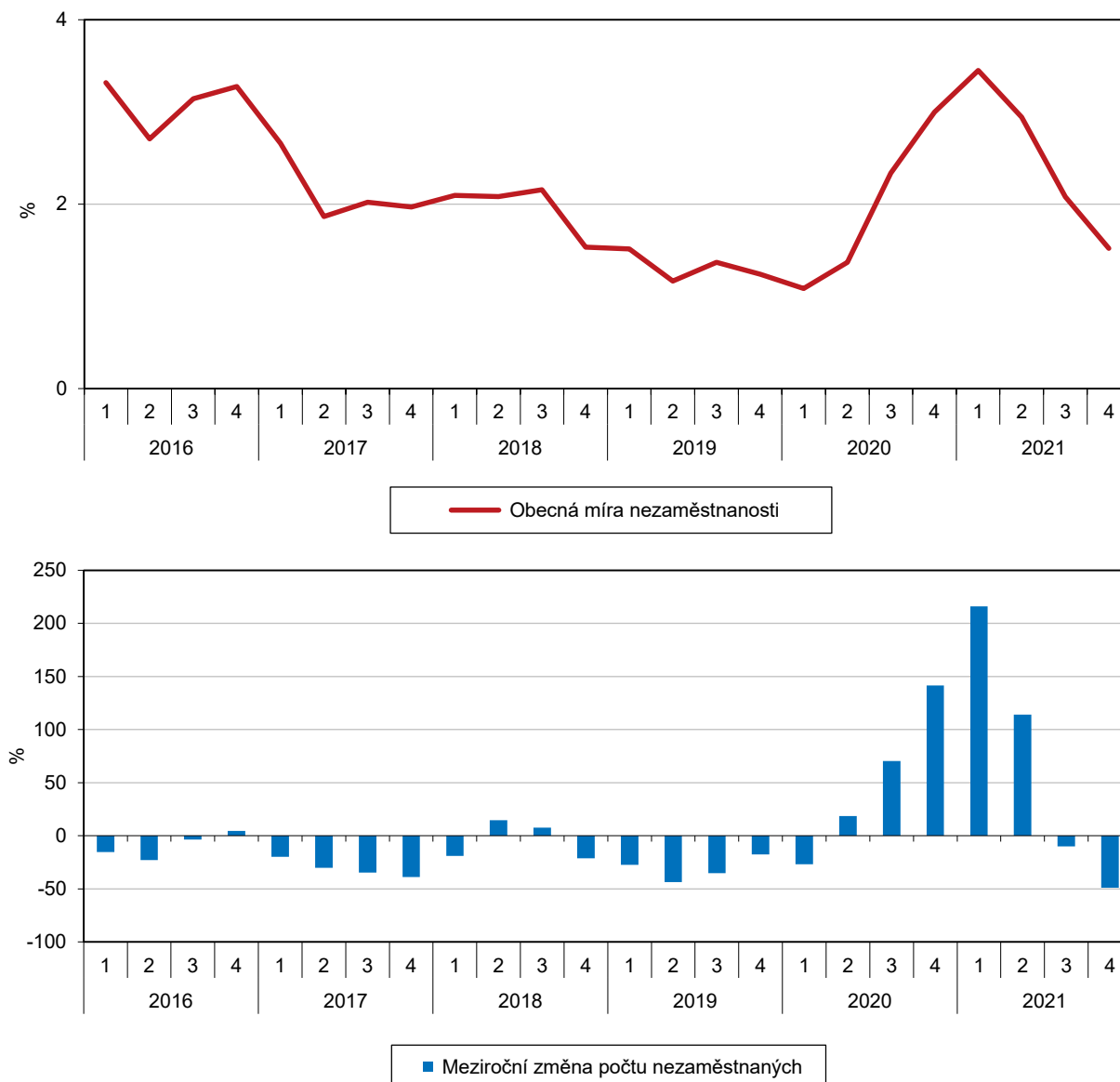
Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2021 hodnoty 2,5 %, což byla o 0,3 p. b. nižší hodnota, než činil průměr za ČR (2,8 %). Mezi kraji se jednalo až o 7. nejnižší hodnotu, pozice kraje se zhoršila z prvního místa v posledních dvou letech, kdy došlo k výraznému nárůstu nezaměstnanosti (z 1,9 % v roce 2019). Nejnižší průměrnou obecnou míru nezaměstnanosti vykázaly v roce 2021 Jihočeský a Zlínský kraj (shodně 1,8 %), nejvyšší naopak kraj Karlovarský (5,7 %). U žen byla hodnota obecné míry nezaměstnanosti mezi kraji dokonce 5. nejvyšší, u mužů byla situace lepší, muži zaznamenali 6. nejnižší hodnotu mezi kraji. Obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 1999 (8 %), následně průběžně klesala a v roce 2008 se dostala na hodnotu 2,6 %. V letech 2009–2014 se pohybovala kolem 5% hranice a od roku 2015 docházelo každoročně k poklesu na minimum 1,3 % v roce 2019. V posledních dvou letech však nezaměstnanost vzrostla.

Podíl ekonomicky neaktivních osob byl mezi kraji druhý nejnižší, převažovaly ženy.

Osoby ekonomicky neaktivní tvořily v roce 2021 podíl 38,4 % na populaci ve věku 15 a více let, což byla druhá nejnižší hodnota po hl. Praze (35,3 %). Nejvyšší podíl vykázal Zlínský kraj (42,6 %), republikový průměr činil 40,2 %. Počet ekonomicky neaktivních osob se mezi lety 2000 a 2011 postupně zvyšoval z 370,3 tisíc osob v roce 2000 na maximum 429,3 tisíc v roce 2011. Následně došlo ke třem meziročním poklesům na 425,9 tisíc v roce 2014. Po dvou meziročních nárůstech následovaly dva poklesy a opět tři nárůsty na výsledných 440,7 tisíc ekonomicky neaktivních osob v roce 2021. Více než tři pětiny (62,5 %) ekonomicky neaktivních tvořily osoby ve věku 60 a více let, nejmladší věková kategorie 15–29 let byla zastoupena 24,6 %. Mezi ekonomicky neaktivními převažovaly ženy (61,2 %), což bylo o 0,1 p. b. více než v celé republice (61,1 %).

Graf 2.7 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Počet zaměstnaných cizinců rostl.

Ve Středočeském kraji bylo podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu ke konci roku 2021 celkem 133 690 zaměstnaných cizinců, jejich počet za posledních deset let rostl. Od roku 2011 narostl více než 3krát (ze 42,5 tis.), poslední meziroční nárůst činil 14,2 %. V rámci okresů přibýlo nejvíce zaměstnaných cizinců mezi roky 2011 a 2021 v okresech Praha-východ (27 tis.), Mladá Boleslav (19,1 tis.) a Praha-západ (10,1 tis.), zároveň relativní přírůstky zde patřily k nejvyšším (více než 3násobné zvýšení). Počty zaměstnaných cizinců byly v těchto třech okresech nejvyšší (Praha-východ 36,8 tis., Mladá Boleslav 28,5 tis., Praha-západ 13,9 tis.), soustředily se sem tři pětiny (59,2 %) všech zaměstnaných cizinců kraje. Úplně nejvyšší relativní přírůstek zaznamenal okres Nymburk, kde se počet zaměstnaných cizinců zvýšil 4krát, absolutní nárůst (o 6 tis.) zde byl 5. nejvyšší. K nárůstu počtu zaměstnaných cizinců

došlo ve všech okresech. V okrese Rakovník byl však nárůst zanedbatelný (o 162 osob) a zároveň se jedná o okres s dlouhodobě nejnižším celkovým počtem zaměstnaných cizinců.

V posledních 6 letech se zvyšoval počet cizinců živnostníků.

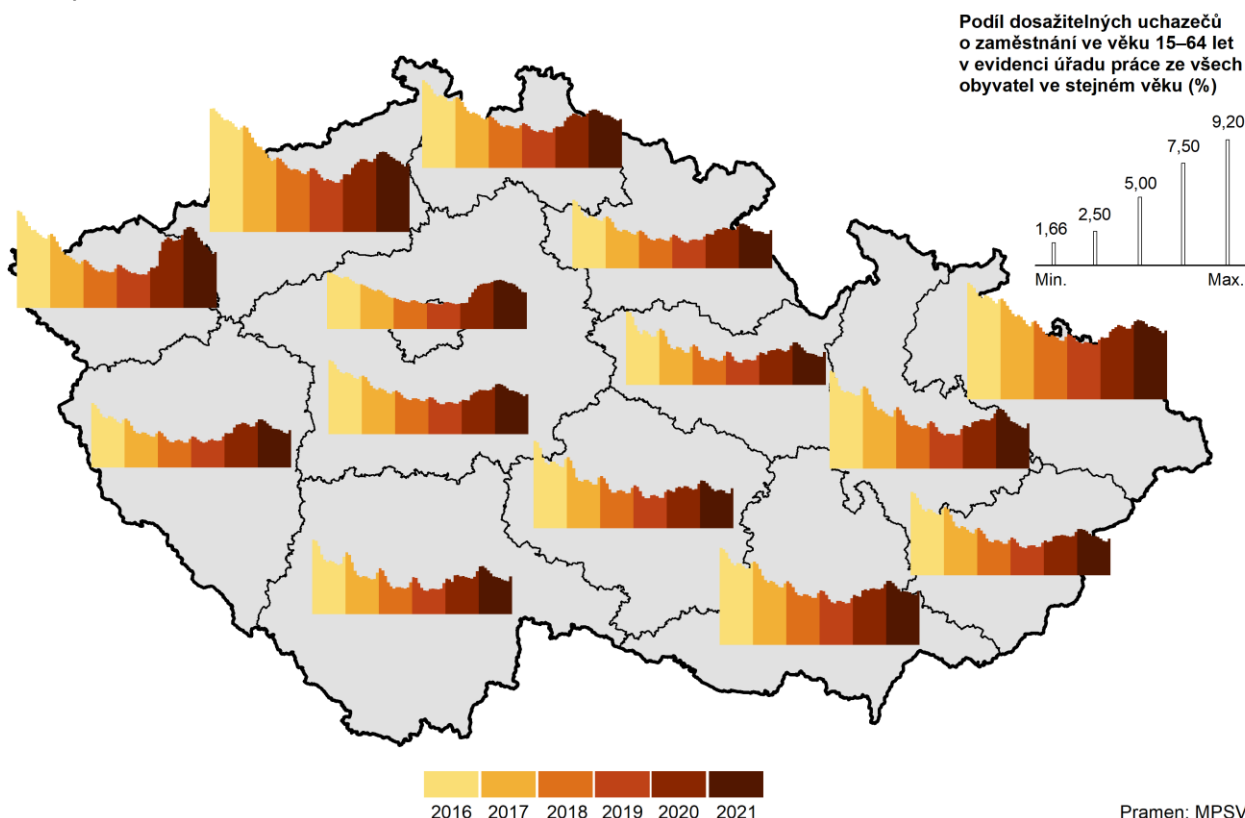
Živnostenské oprávnění mělo ve Středočeském kraji roce 2021 celkem 12 104 cizinců, což byl historicky nejvyšší počet. Počet cizinců živnostníků rostl v posledních 6 letech, poslední meziroční 7% nárůst byl přitom nejvyšší. Platné živnostenské oprávnění mělo 9,1 % zaměstnaných cizinců, což bylo méně, než činil republikový průměr (12,7 %).

Nezaměstnanost

Po roce 2013 počet uchazečů o zaměstnání každoročně klesal, k vysokému nárůstu došlo v roce 2020.

Na konci roku 2021 bylo podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) ve Středočeském kraji evidováno na úřadech práce celkem 29 019 uchazečů o zaměstnání. Počet uchazečů po roce 2013 každoročně klesal, v tomto roce byla dosažena historicky nejvyšší hodnota 61 681 uchazečů. Po šestiletém období poklesu došlo v roce 2020 k 40% nárůstu počtu uchazečů, na což měla vliv opatření související s epidemií covid-19. V roce 2021 zaznamenal počet uchazečů opět pokles (o 12,4 %). Mezi uchazeči převažovaly ženy (53,8 %), v čase zůstával jejich podíl na celkovém počtu uchazečů stabilní.

Kartogram 2.2 Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2016 až 2021 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

V roce 2019 byla nejnižší nezaměstnanost za posledních více než 20 let,

Podíl nezaměstnaných osob⁵ činil 3,35 % ke konci roku 2021. Opatření v souvislosti s epidemií covid-19 se promítla také do podílu nezaměstnaných osob, který se

⁵ Podíl nezaměstnaných osob = podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu celkem ve stejném věku

v posledních 2 letech však vzrostla.

v letech 2020 a 2021 zvýšil. Na konci roku 2019 klesla nezaměstnanost na nejnižší hodnotu (2,44 %) od poloviny 90. let minulého století, v letech 2020 a 2021 došlo k meziročním nárůstům o 0,60, resp. 0,31 p. b.

Větší byl podíl nezaměstnaných žen než mužů.

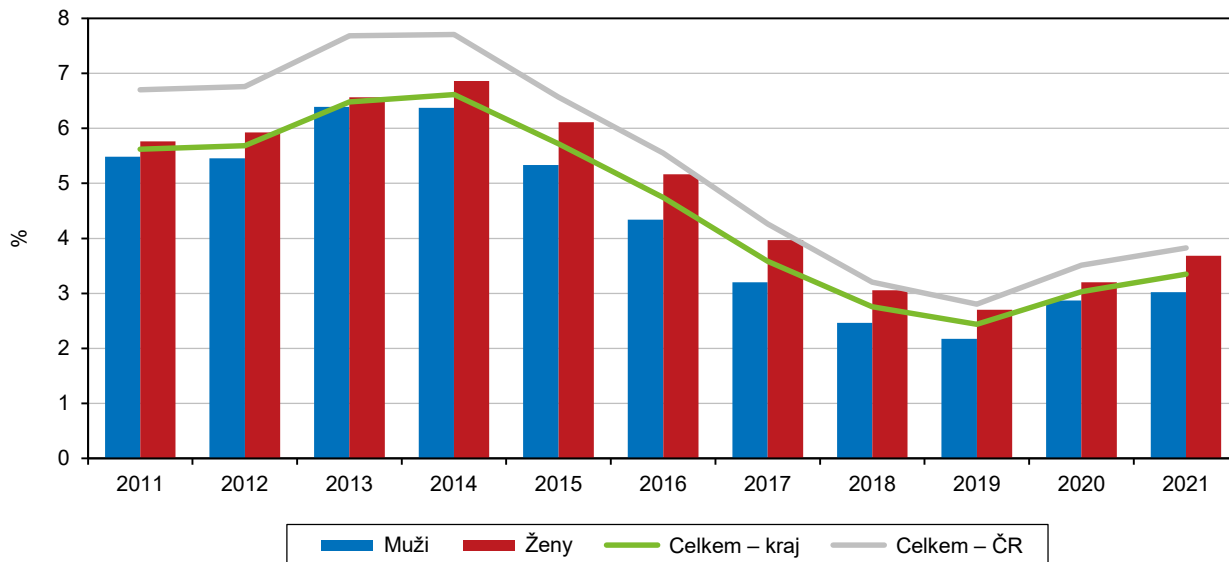
Podíl nezaměstnaných osob dosahoval téměř neustále vyšších hodnot v případě žen než mužů. Výjimkou byly pouze roky 2009 a 2010, kdy klesl podíl nezaměstnaných žen nepatrně pod hodnotu podílu nezaměstnaných mužů, jednalo se však pouze o nepatrný rozdíl 0,09 p. b. Ke konci roku 2021 činil podíl nezaměstnaných mužů 2,70 % a nezaměstnaných žen 3,28 %.

Podíl nezaměstnaných osob se trvale držel pod průměrem ČR, pozice mezi kraji se však zhoršila.

Nezaměstnanost ve Středočeském kraji byla od roku 1993 nižší než v rámci celé republiky. V roce 2005 se Středočeský kraj dostal na druhou nejnižší míru nezaměstnanosti mezi všemi kraji, hned po hl. m. Praze. Do té doby byla pozice kraje horší. Druhou pozici si Středočeský kraj držel až do roku 2011. Od roku 2012 se začal propadat hlouběji na mezikrajském žebříčku až na 7. nejnižší hodnotu podílu nezaměstnaných osob mezi kraji v letech 2019 a 2020 a 8. nejnižší na konci roku 2021. Především v letech 2014–2019, kdy docházelo k intenzivnímu poklesu nezaměstnanosti, se rozdíly mezi kraji stíraly, a tudíž byly rozdíly v hodnotách podílů nezaměstnanosti na předních příčkách minimální. Zatímco v roce 2013 byl rozdíl mezi krajem s nejvyšším a nejnižším podílem nezaměstnaných osob 6,3 p. b., v roce 2019 se jednalo pouze o 2,5 p. b. Krajem s nejnižším podílem nezaměstnaných osob byl v roce 2021 Pardubický kraj (2,45 %), který vystřídal před pandemií dlouhodobě první hlavní město Praha (1,90 % v roce 2019, 2,76 % v roce 2021). Nejvyšší nezaměstnaností naopak trpěl kraj Ústecký (5,08 %), který stál dlouhodobě na nejhorší pozici, pouze v letech 2017–2019 ho vystřídal kraj Moravskoslezský.

Graf 2.8 Podíl nezaměstnaných osob* ve Středočeském kraji a ČR (roční průměr)

Pramen: MPSV

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

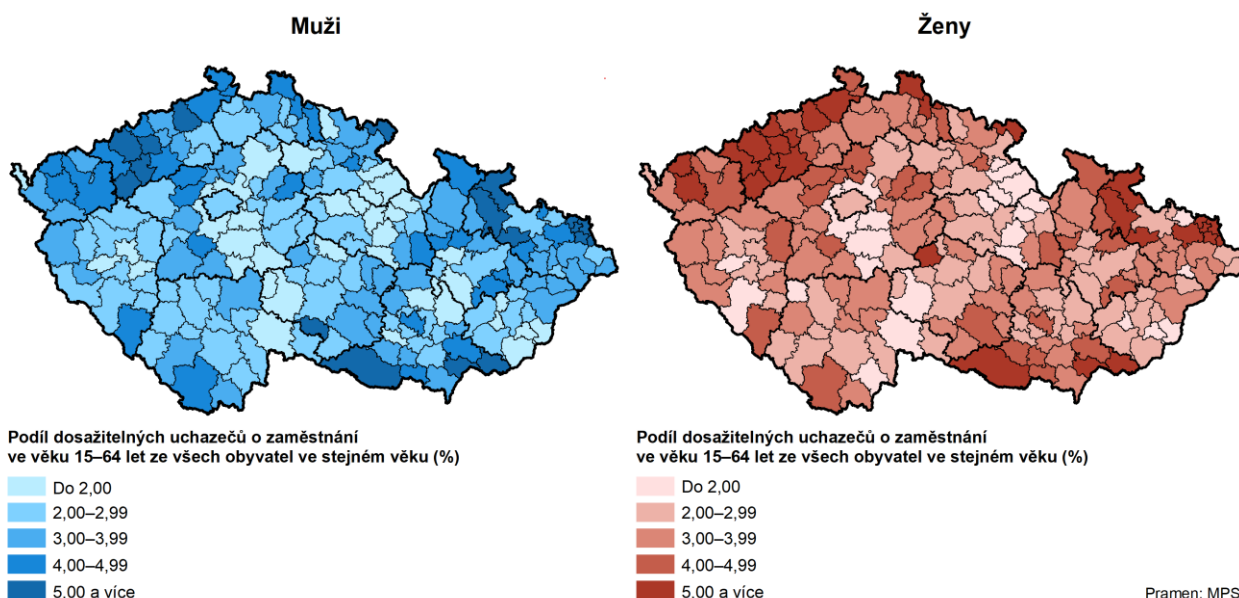
Nejnižší nezaměstnanost v kraji i celé ČR zaznamenaly okresy Praha-východ, Praha-západ, Benešov a Mladá Boleslav.

Na vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji má hlavní vliv především dostupnost pracovního trhu hlavního města, v případě Mladoboleslavska pak trh vázaný na celorepublikově významný podnik automobilového průmyslu. Nejnižší podíl nezaměstnaných osob zaznamenal na konci roku 2021 okres Praha-východ (1,28 %), následovaný okresy Praha-západ (1,70 %), Benešov (1,74 %) a Mladá Boleslav (2,13 %). Tyto okresy se umístily zároveň na špičce celorepublikového žebříčku, patřilo jim první, druhé, čtvrté a šesté místo. Mezi šesti okresy s nejnižší

nezaměstnaností v republice se kromě středočeských okresů dostaly jen okresy Rychnov nad Kněžnou a Pelhřimov (třetí resp. páté místo). Středočeským okresem s nejvyšším podílem nezaměstnaných osob byl ke konci roku 2021 okres Kladno s podílem 4,46 % nezaměstnaných, to představovalo 14. nejvyšší hodnotu mezi všemi okresy ČR. Nejvyšší hodnotu na celostátním žebříčku dosáhl okres Karviná (8,47 %).

Kartogram 2.3 Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021 (dosažitelní uchazeči o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce)

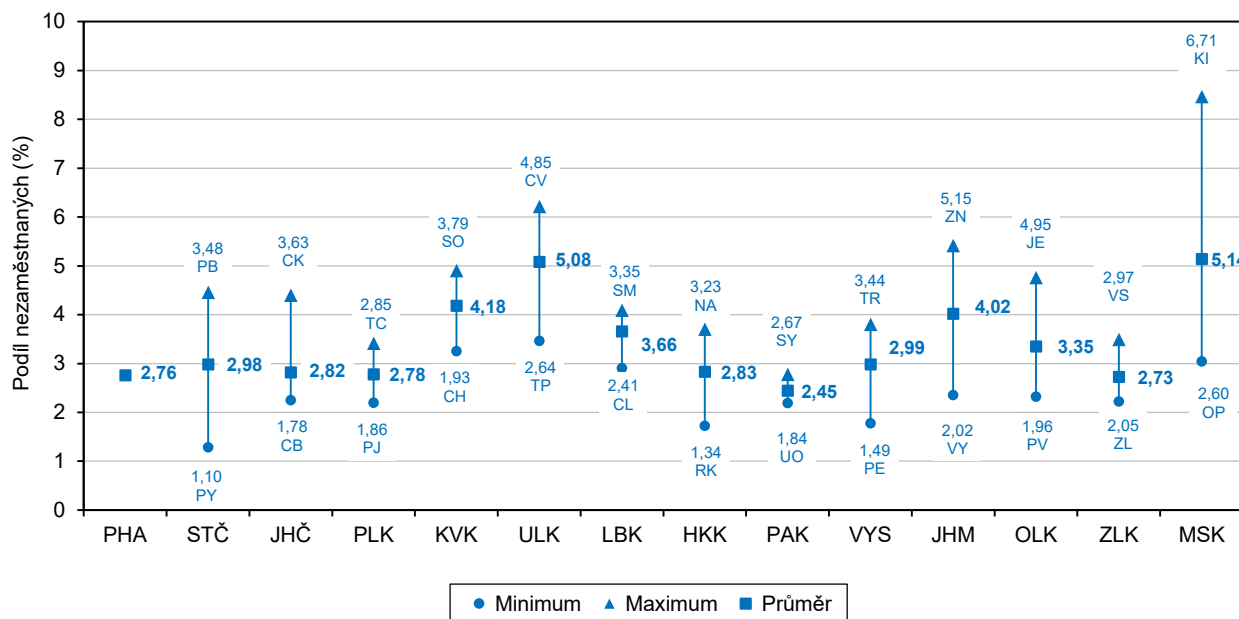

Nezaměstnanost byla vyšší u žen než u mužů, kromě okresu Příbram.

Podíl nezaměstnaných osob v kraji byl vyšší u žen (3,28 %) než u mužů (2,70 %). To platilo ve všech okresech Středočeského kraje kromě okresu Příbram, který vykázal vyšší nezaměstnanost u mužů než u žen (o 0,13 p. b.).

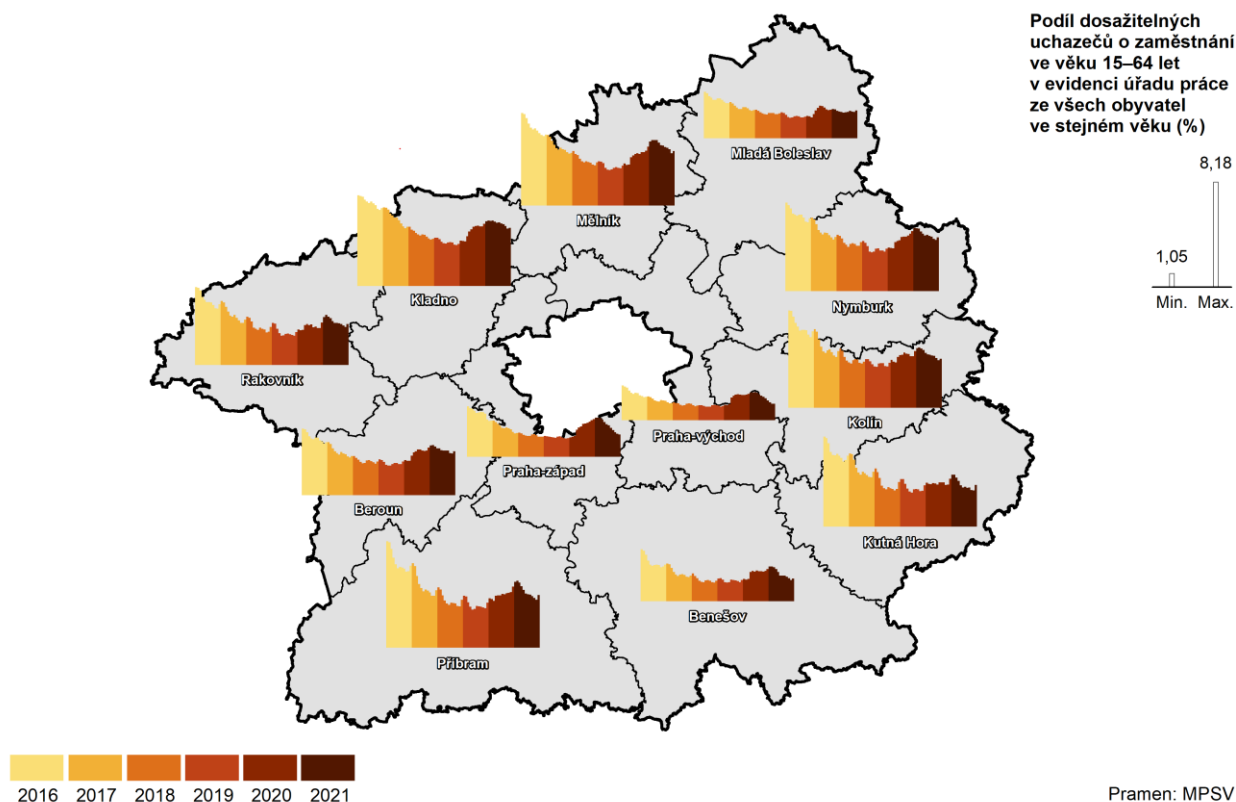
Graf 2.9 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

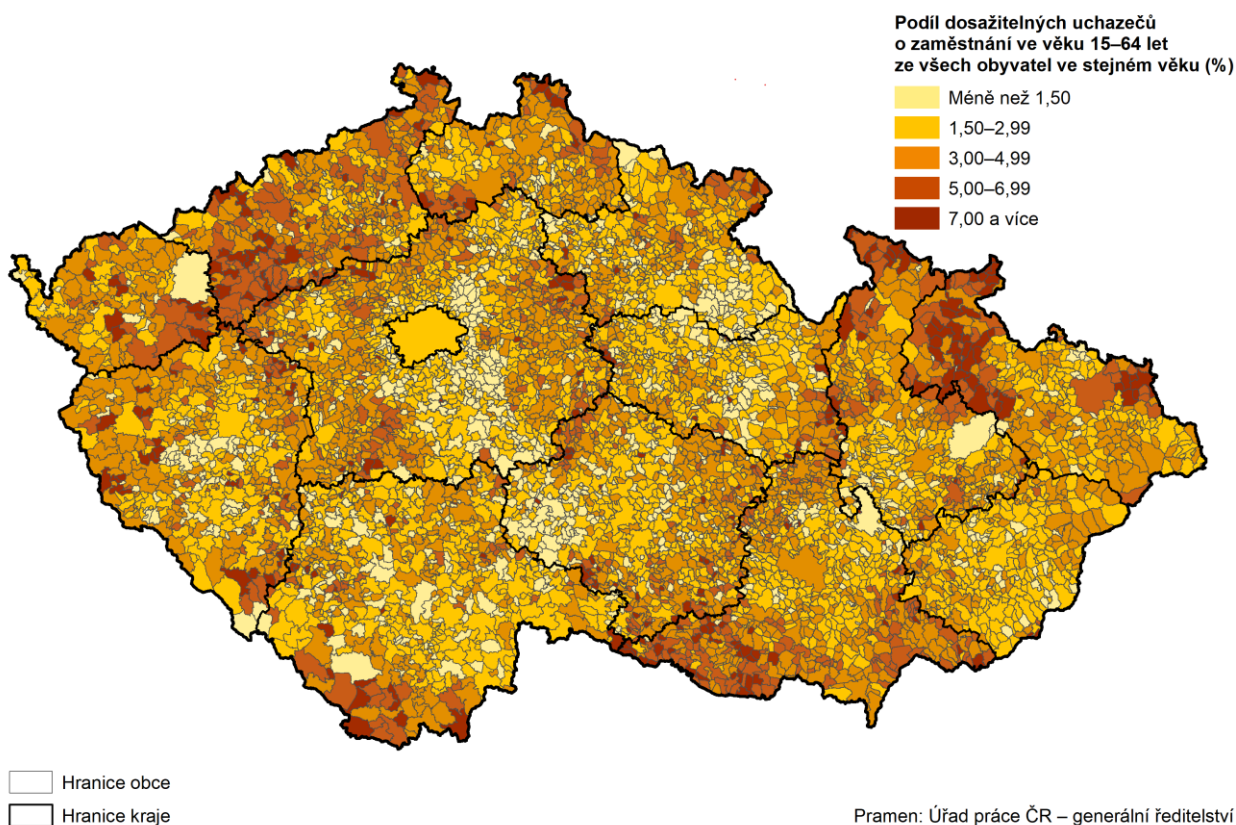

Kartogram 2.4 Podíl nezaměstnaných osob v okresech Středočeského kraje v letech 2016 až 2021 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Kartogram 2.5 Podíl nezaměstnaných osob v obcích k 31. 12. 2021

Počet volných pracovních míst v posledních letech rychle rostl, v roce 2021 se přehoupal přes 60tisícovou hranici.

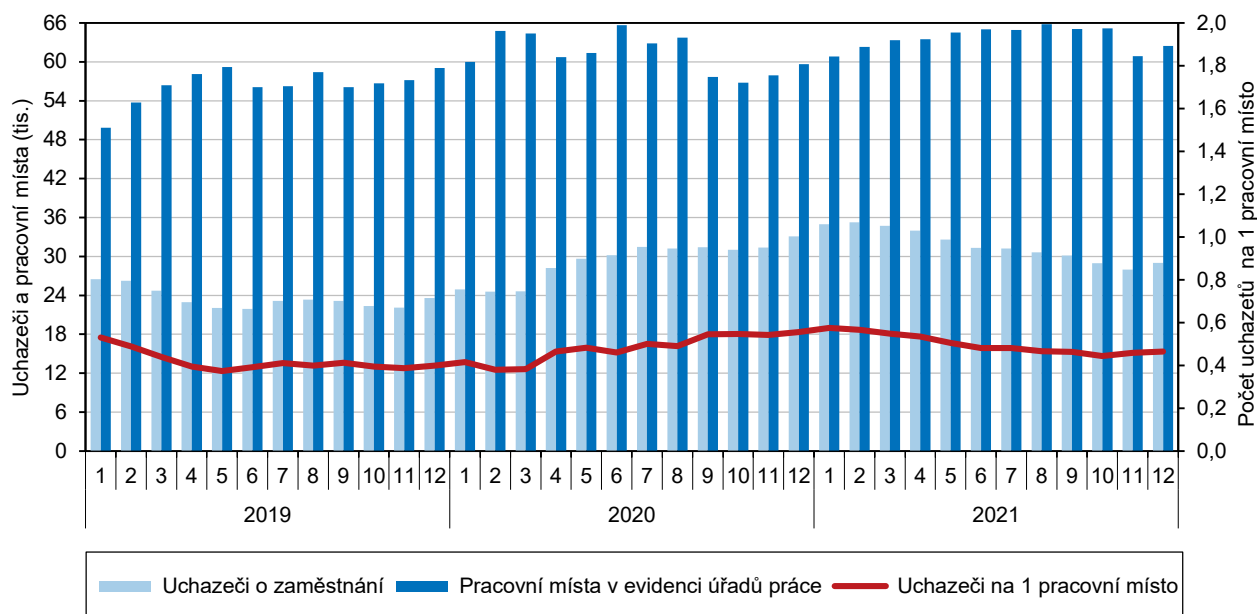
Ke konci roku 2021 bylo ve Středočeském kraji 62 441 volných pracovních míst. To byla historicky nejvyšší hodnota, která více než trojnásobně převyšovala do té doby nejvyšší hodnoty z roku 2007, během něhož dosahoval počet volných pracovních míst 20 tisíc. Z tohoto maxima v roce 2007 následoval ale během dvou dalších let výrazný pokles na minimální hodnotu ke konci roku 2009 (3 296). V období let 2010–2013 docházelo pouze k pozvolnému nárůstu počtu volných pracovních míst, od roku 2014 však následoval strmý růst. Z minima v roce 2009 se tak počet volných pracovních míst dostal do konce roku 2021 na téměř 19násobek.

Od konce roku 2017 byl v kraji nižší počet uchazečů o zaměstnání než volných pracovních míst.

V souvislosti s výrazným nárůstem počtu volných pracovních míst a poklesem počtu uchazečů o práci do roku 2019 se postupně výrazně snižovala hodnota ukazatele počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo. V roce 2013 vycházelo na jedno volné pracovní místo více než 15 uchazečů, ke konci roku 2014 to bylo necelých 7. Ještě ke konci roku 2016 bylo v kraji více uchazečů než pracovních míst (2,1 uchazečů na 1 volné pracovní místo), v listopadu roku 2017 se ale situace obrátila a od té doby dosahuje tento ukazatel hodnot nižších než 1. Ke konci roku 2019 to bylo konkrétně 0,40 uchazečů na 1 volné pracovní místo. V souvislosti s nárůstem počtu uchazečů v roce 2020 se zvýšil i počet uchazečů na 1 volné pracovní místo na 0,6; na konci roku 2021 pak došlo k poklesu na 0,5. Ve srovnání s ostatními kraji se jednalo o 3. nejnižší hodnotu. Minimum bylo dosaženo v Praze (0,29) a maximum v Moravskoslezském kraji (3,3).

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa ve Středočeském kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

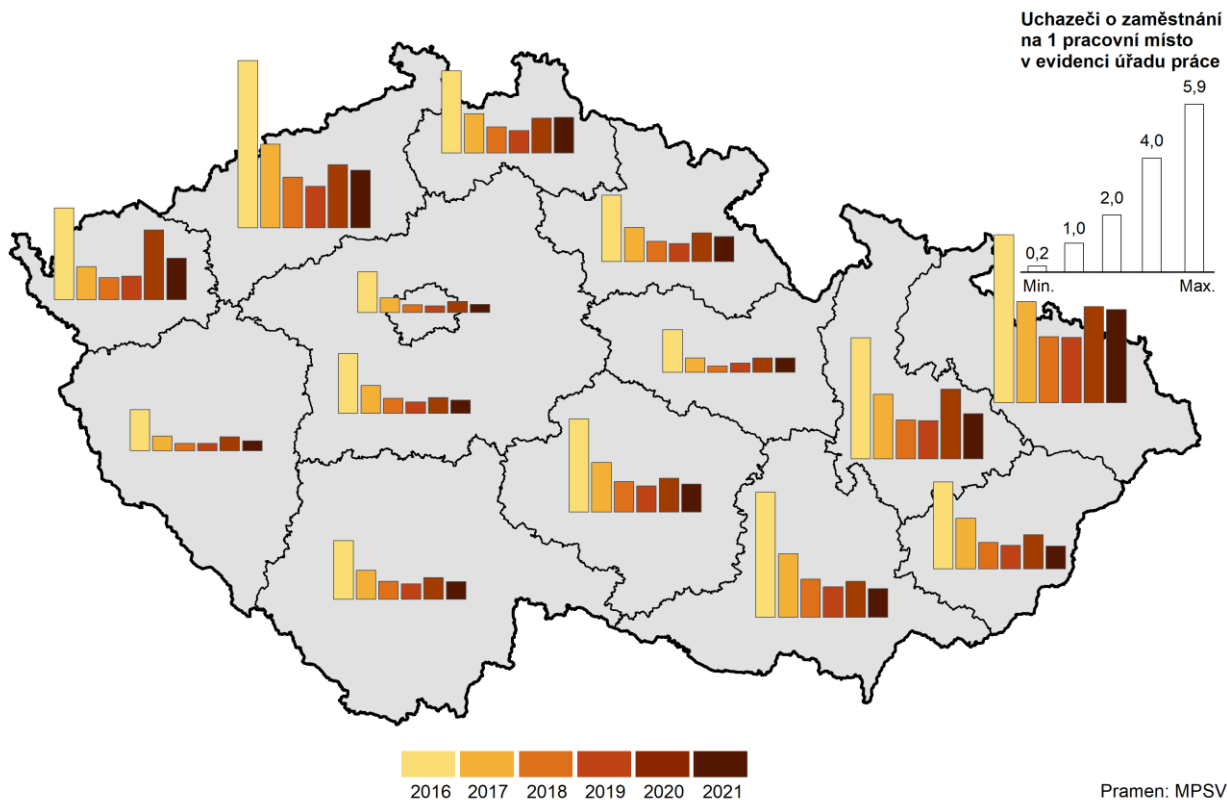

V posledních dvou letech došlo k nárůstu podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob na celkové nezaměstnanosti.

S rostoucí celkovou mírou nezaměstnanosti do roku 2014 docházelo ke zvyšování podílu skupin dlouhodobě nezaměstnaných v evidenci úřadu práce (1–2 roky a nad 2 roky) na celkovém počtu evidovaných nezaměstnaných a naopak klesaly podíly skupin krátkodobě nezaměstnaných (do 3 měsíců a 3–6 měsíců). Po roce 2014, kdy došlo k obratu ve vývoji nezaměstnanosti, se trend u obou skupin obrátil. Zatímco ještě ke konci 3. čtvrtletí roku 2015 převažovali mezi uchazeči dlouhodobě nezaměstnaní (nad 1 rok) s 42,4 % nad krátkodobě nezaměstnanými do 6 měsíců s 41,3 %; v polovině roku 2020 zaznamenali výrazně vyšší (3,4násobný) podíl krátkodobě nezaměstnaní oproti dlouhodobě nezaměstnaným (63,2 % versus

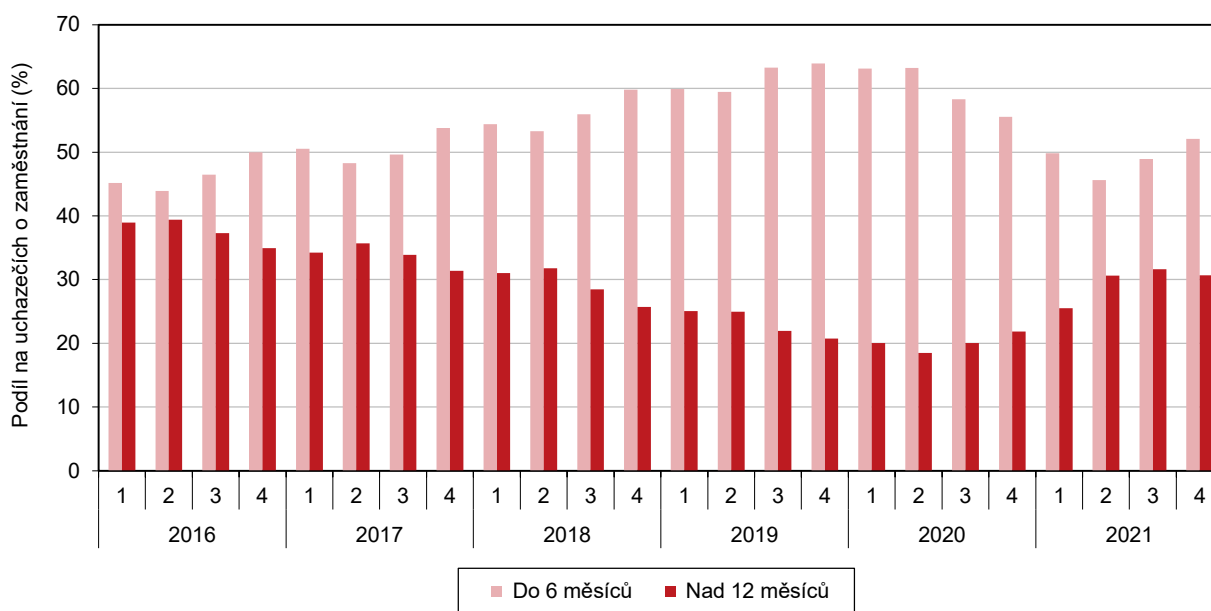
18,5 %). V souvislosti s vlivem epidemické situace a změnami na pracovním trhu se od roku 2020 začala situace opět měnit, podíl krátkodobě nezaměstnaných klesl do konce roku 2021 na 52,1 % a podíl dlouhodobě nezaměstnaných vzrostl na 30,7 %.

Kartogram 2.6 Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2016 až 2021 (stav k 31. 12.)

Graf 2.11 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí ve Středočeském kraji

Pramen: MPSV

V posledních 2 letech se zvýšil podíl dlouhodobě nezaměstnaných v populaci.

Stejný vývoj vykázal i podíl dlouhodobě nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let. Do roku 2014 vzrostl na maximum 2,74 % a od té doby postupně klesal až na minimální hodnotu koncem roku 2019 – 0,55 %. Ke konci roku 2021 se ale opět zvýšil a dosáhl 1 %.

Zastoupení absolventů a mladistvých na celkovém počtu uchazečů v posledních letech vzrostl, stejně jako podíl osob se zdravotním postižením.

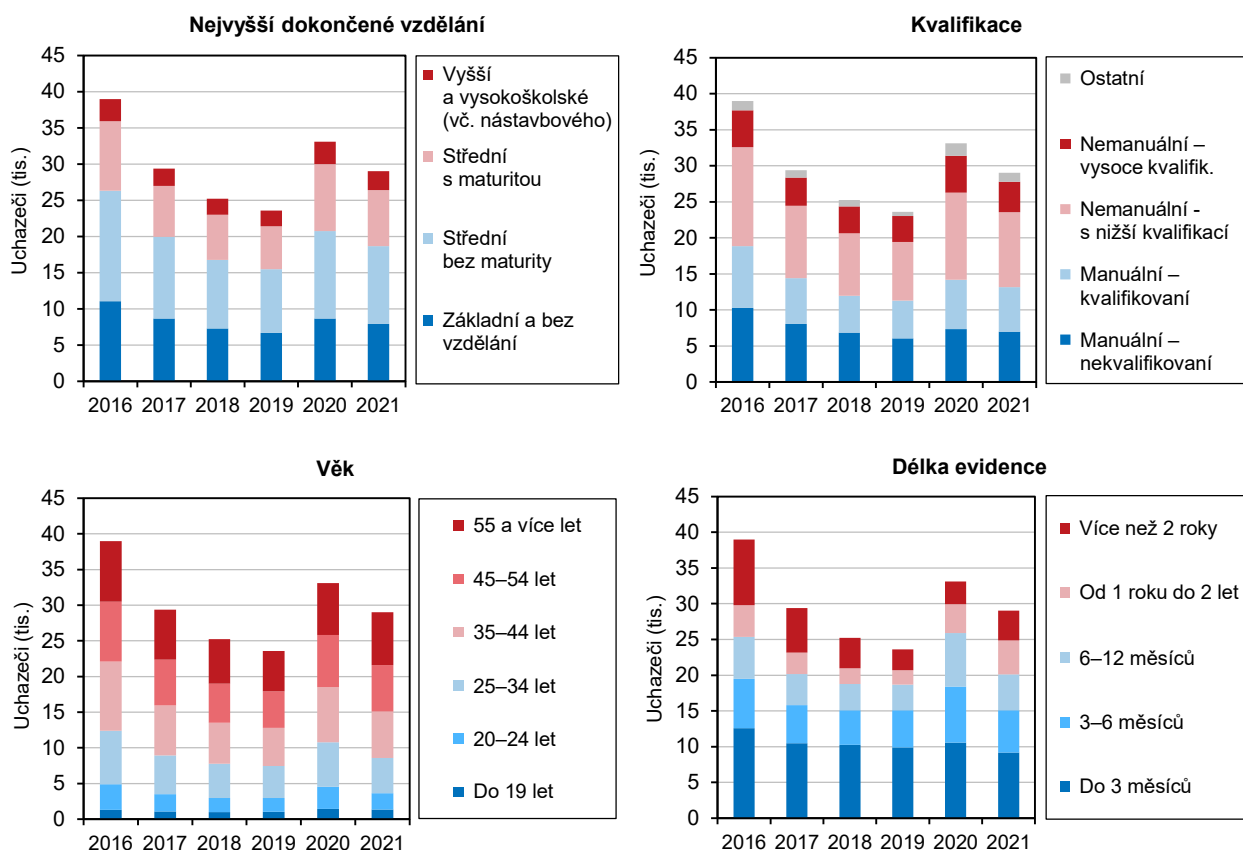
Podíl absolventů a mladistvých na celkovém počtu uchazečů činil na konci roku 2021 ve Středočeském kraji 5,3 % (v ČR 4,8 %), což byla sedmá nejvyšší hodnota mezi kraji. Osoby se zdravotním postižením tvořily 12,5 % uchazečů o zaměstnání (v ČR 14,7 %), a i přestože jejich podíl mezi uchazeči od roku 2014 vzrostl, jednalo se na konci roku 2021 o třetí nejnižší podíl mezi kraji.

V posledních 2 letech se snížil podíl uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti, výše podpory vzrostla.

Více než třetina uchazečů (35,1 %) měla na konci roku 2021 nárok na podporu v nezaměstnanosti, což bylo o 3,2 p. b. více než v rámci celé republiky (31,9 %), přičemž jejich podíl se do roku 2019 výrazně zvyšoval, pak ale došlo ke snížení. V roce 2012 měla nárok na podporu v nezaměstnanosti pouze zhruba pětina uchazečů, v roce 2017 třetina a v roce 2019 přibližně 40 %. Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti činila ke konci roku 2021 celkem 9 745 Kč, během posledních pěti let vzrostla o 44 %.

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence ve Středočeském kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Mezi uchazeči o zaměstnání rostl podíl starších a klesal podíl mladších věkových kategorií.

Podíly jednotlivých věkových kategorií uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu evidovaných uchazečů se během sledovaného období měnily. Jasným trendem bylo zvyšování podílu starších (nad 55 let) a snižování podílu mladších (do 34 let). Podíl věkové kategorie uchazečů ve věku 55 a více let se mezi lety 2016–2021 zvýšil

z 21,8 % na 25,5 %. Naopak podíl mladých uchazečů do 34 let se snížil z 31,9 % na 29,6 %.

V posledních pěti letech výrazně narostl podíl věkové skupiny uchazečů nad 55 let.

Ještě v roce 2014 byla nejstarší věková skupina nad 55 let zastoupena mezi uchazeči až jako 4. nejpočetnější (první byla skupina 35–44 let, druhá 25–34 let, třetí 45–54 let); na konci roku 2021 už ale tvořili uchazeči ve věku 55 a více let nejvíce zastoupenou skupinu. Vykázali dokonce téměř dvojnásobný podíl (25,5 %) než mladí do 24 let (12,6 %).

Mezi uchazeči o zaměstnání vzrostl podíl vysokoškoláků, klesl podíl osob s pouze základním vzděláním.

Nejvyšší podíl uchazečů podle vzdělání tvořili ke konci roku 2021 nezaměstnaní se středním vzděláním bez maturity (36,9 %). Podíl této skupiny uchazečů se oproti roku 2016 snížil (z 39,1 %). Snížil se také podíl kategorie základní vzdělání a bez vzdělání na 27,3 %. I přes pokles uchazečů s nejnižším vzděláním tvořily tyto dvě kategorie mezi uchazeči největší podíly. Naopak uchazeči s vyšší úrovní vzdělání (tj. v kategoriích středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání) tvořili nižší podíly mezi uchazeči (26,7 % a 9,0 %). Obě tyto kategorie přitom zaznamenaly za posledních 5 let nárůst podílu.

Nejvyšší podíl na uchazečích tvořili nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací.

Při členění uchazečů podle kvalifikace zaměstnání tvořila ke konci roku 2021 nejvyšší podíl kategorie nemanuálních s nižší kvalifikací (35,8 %), na druhém místě byla kategorie manuálních nekvalifikovaných pozic (24,1 %), na třetím místě manuální kvalifikovaní pracovníci (21,3 %) a nejnižší podíl vykazovala skupina nemanuálních vysoce kvalifikovaných zaměstnání (14,6 %). Jednotlivé podíly v průběhu posledních 5 let kolísaly, zaznamenávaly jak meziroční nárůsty, tak poklesy.

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v posledních pětadvaceti letech rostl, po Praze byl druhý nejvyšší.

Úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlicích osob v jednotlivých regionech do velké míry naznačuje čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD). Čistý disponibilní důchod domácností v běžných cenách dosáhl v roce 2020 ve Středočeském kraji hodnoty 419,2 mld. Kč, na jednoho obyvatele tak připadalo 301,1 tis. Kč, což byla po Praze (376,5 tis. Kč) druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejnižší čistý disponibilní důchod domácností připadl na jednoho obyvatele v Karlovarském kraji (250,1 tis. Kč). Středočeský kraj se v posledních pětadvaceti letech umísťoval hodnotou tohoto ukazatele každoročně na druhé pozici za hlavním městem Prahou a s výjimkou tří let 2011, 2013 a 2017 docházelo k jeho stálému nárůstu. Přední místo si Středočeský kraj udržoval i celkovým podílem ČDDD na celorepublikové hodnotě tohoto ukazatele. V roce 2020 to bylo 13,8 %, tedy nejvíce po hl. m. Praze (16,5 %). Druhou pozici mezi kraji si Středočeský kraj drží nepřetržitě od roku 1999, v předchozím období let 1995 až 1998 stál na třetím místě za regionem hlavního města a Moravskoslezským krajem. Nejméně se na celkovém ČDDD republiky podílel kraj Karlovarský (2,4 %).

Kraj zaznamenal nejvyšší počet osob připadající na jednu domácnost.

Podle výsledků výběrového šetření o příjmech a životních podmínkách domácností hospodařilo v roce 2021 ve Středočeském kraji 544,7 tis. domácností a v nich 1 365 tis. osob. Na jednu domácnost tak průměrně připadalo 2,51 osob. Středočeské domácnosti patří dlouhodobě k regionům s průměrně vyšším počtem členů, v roce 2021 byl průměrný počet osob na jednu domácnost z mezikrajského pohledu úplně nejvyšší. Početnější domácnosti v ČR zaznamenávají obecně také východočeské a moravské regiony. Naopak méně početné domácnosti jsou zpravidla v hlavním městě a severozápadních regionech, v roce 2021 se jednalo o hl. m. Prahu (2,12 osob) a Karlovarský kraj (2,23 osob). Tyto výsledky korespondují s charakterem

regionů ČR; vyššího počtu členů domácnosti dosahovaly zpravidla oblasti venkovského charakteru, naopak nižšího počtu oblasti s vyšším podílem městského obyvatelstva.

Kraj vykázal nejvyšší průměrný počet vyživovaných dětí a pracujících členů na domácnost.

V souvislosti s demografickými charakteristikami zaznamenaly středočeské domácnosti v mezikrajském srovnání také nejvyšší průměrný počet vyživovaných dětí na domácnost (0,62) a v kombinaci s vyšší zaměstnaností zároveň i nejvyšší průměrný počet pracujících členů v domácnosti (1,18). Naopak průměrné počty nepracujících důchodců (0,54) patřily mezi kraje k těm nejnižším. U nezaměstnaných se jednalo o hodnotu odpovídající republikovému průměru (0,06).

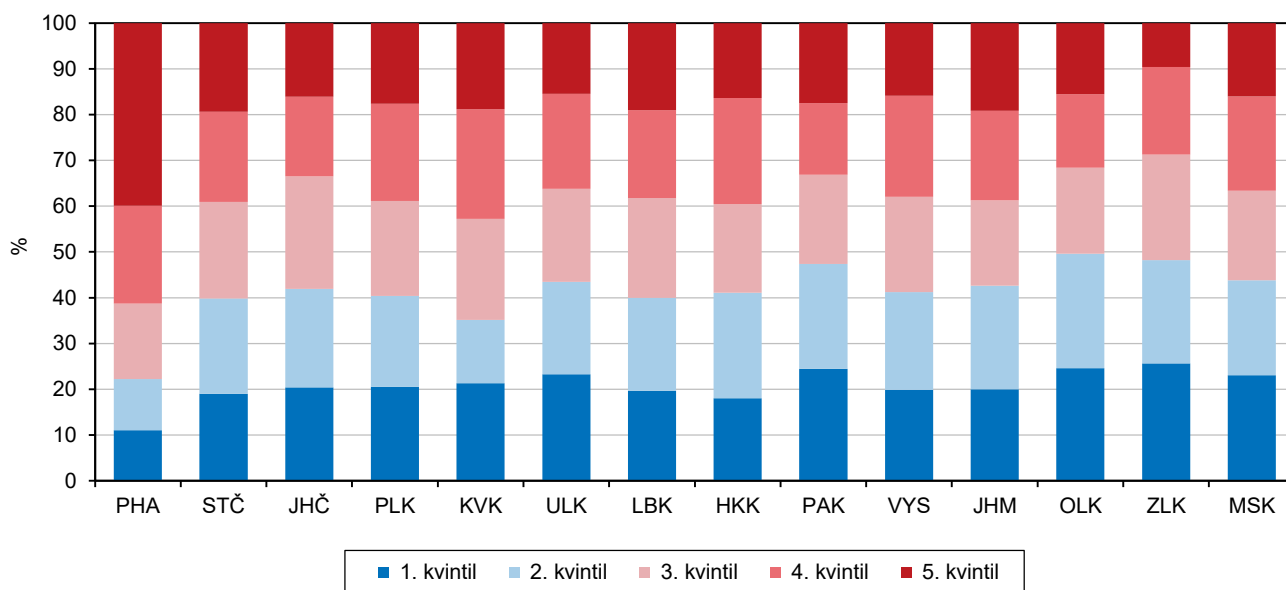
Příjmová situace středočeských domácností patřila mezi nejlepší v republice.

V rámci výběrového šetření Životní podmínky 2021 byly kromě jiného zjišťovány i příjmy domácností za rok předcházející šetření, tedy 2020. Hrubý roční peněžní příjem na člena domácnosti činil ve Středočeském kraji v roce 2020 průměrně 263,6 tis. Kč, průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu dosahoval za kraj výše 218,8 tis. Kč. Tento výsledek byl těsně pod celorepublikovým průměrem (220,1 tis. Kč; tuto hodnotu navyšovaly především příjmy domácností v hlavním městě Praze s 290,7 tis. Kč) a z mezikrajského pohledu byl třetí nejvyšší. Nejnižší průměrný roční čistý příjem připadal na osobu ve Zlínském kraji (190,4 tis. Kč).

Graf 2.13 Podíl domácností v krajích podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2020

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky 2021)

Rozdělení domácností v celé ČR	1. kvintil: <i>20 % domácností s nejnižšími příjmy</i>	2. kvintil: <i>druhých 20 % domácností</i>	3. kvintil: <i>třetích 20 % domácností</i>	4. kvintil: <i>čtvrtých 20 % domácností</i>	5. kvintil: <i>20 % domácností s nejvyššími příjmy</i>
Počet domácností v ČR	899 475	899 026	899 436	899 255	898 933
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v ČR (Kč)	152 877	188 000	223 000	293 935	x

Domácnost s vyššími příjmy byl v kraji větší podíl než v celé republice.

Nadprůměrné příjmy v rámci republiky vykazoval kraj i v podílech domácností podle jednotlivých velikostních skupin měsíčního čistého příjmu na osobu. Zatímco ve Středočeském kraji se podíly domácností s nejnižšími příjmy pohybovaly pod republikovou úrovní (příjem do 12 tis. Kč na osobu – kraj 14,9 %, ČR 16,2 %), podíly s vyššími příjmy se naopak pohybovaly nad celorepublikovým průměrem (příjem nad 30 tis. Kč na osobu – kraj 12,4 %, ČR 11,6 %), nejvýrazněji vynikal Středočeský kraj konkrétně v kategorii 30–50 tis. Kč na osobu, kde zaznamenal po Praze 2. nejvyšší podíl (11,3 %) mezi kraji. Nejčastějším příjmovým pásmem, ve kterém se nacházela třetina (33,8 %) středočeských domácností, byly příjmy ve výši 15–20 tis. Kč na osobu.

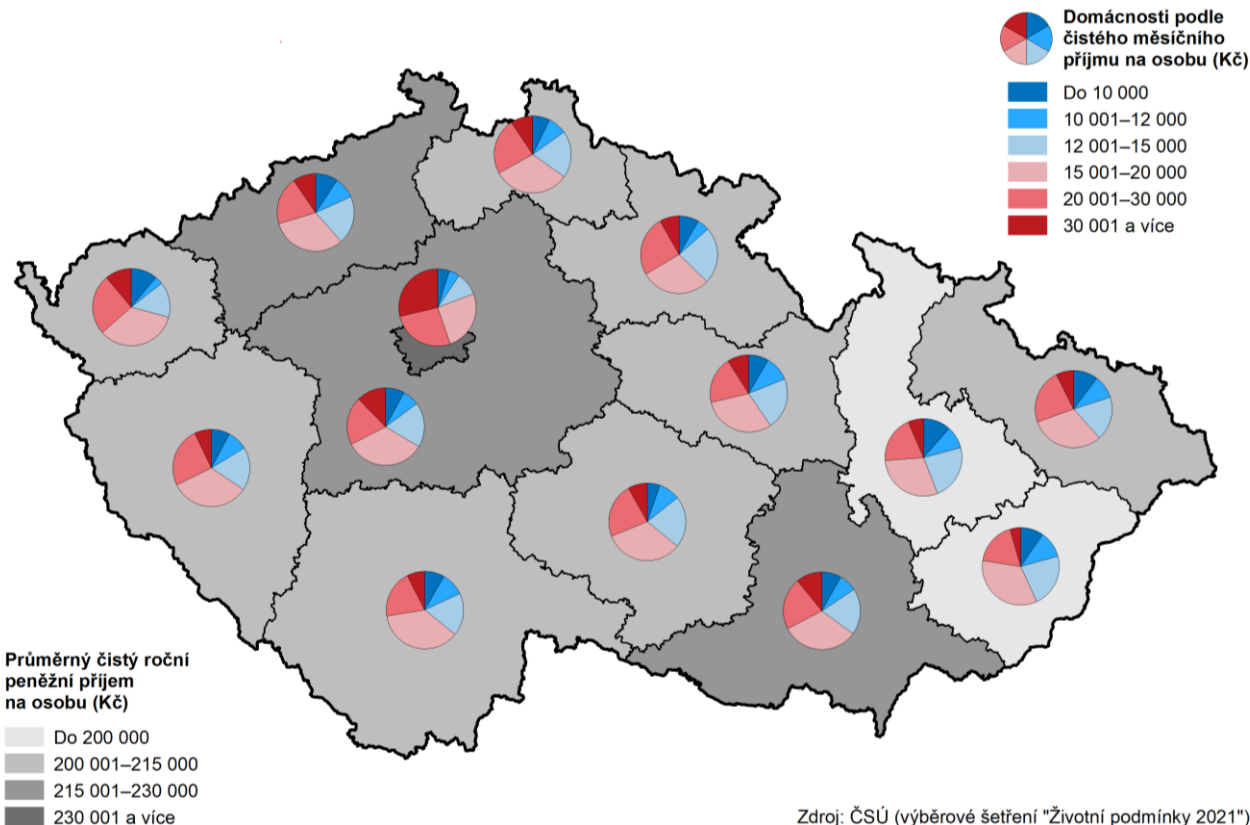
Průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu rostl.

V posledních dvaceti letech docházelo k neustálému nárůstu průměrného ročního čistého peněžního příjmu na osobu, s výjimkou jednoho meziročního poklesu mezi lety 2013 a 2014.

Většina středočeských domácností bydlela ve vlastním domě.

Úroveň bydlení patří k základním ukazatelům životního standardu. Téměř polovina (48,0 %) domácností v kraji bydlela ve vlastním domě, což odpovídá charakteru bydlení ve Středočeském kraji, tedy skutečnosti, že je zde vyšší podíl bytů v rodinných domech, než je tomu u většiny ostatních krajů. Jednalo se o 4. nejvyšší podíl mezi kraji, průměr za ČR činil 38,7 %. Nejvíce domácností bydlelo ve vlastním domě v Kraji Vysočina (54,5 %) a nejméně v hl. m. Praze (12,2 %). Podíly domácností s jinými typy vlastnického poměru k obývanému bytu (osobní, družstevní, pronájem) byly ve Středočeském kraji naopak celorepublikově podprůměrné.

Kartogram 2.7 Příjmy domácností v krajích v roce 2020

Středočeské domácnosti vykázaly mezi kraji druhé nejnižší zatížení výdaji na bydlení.

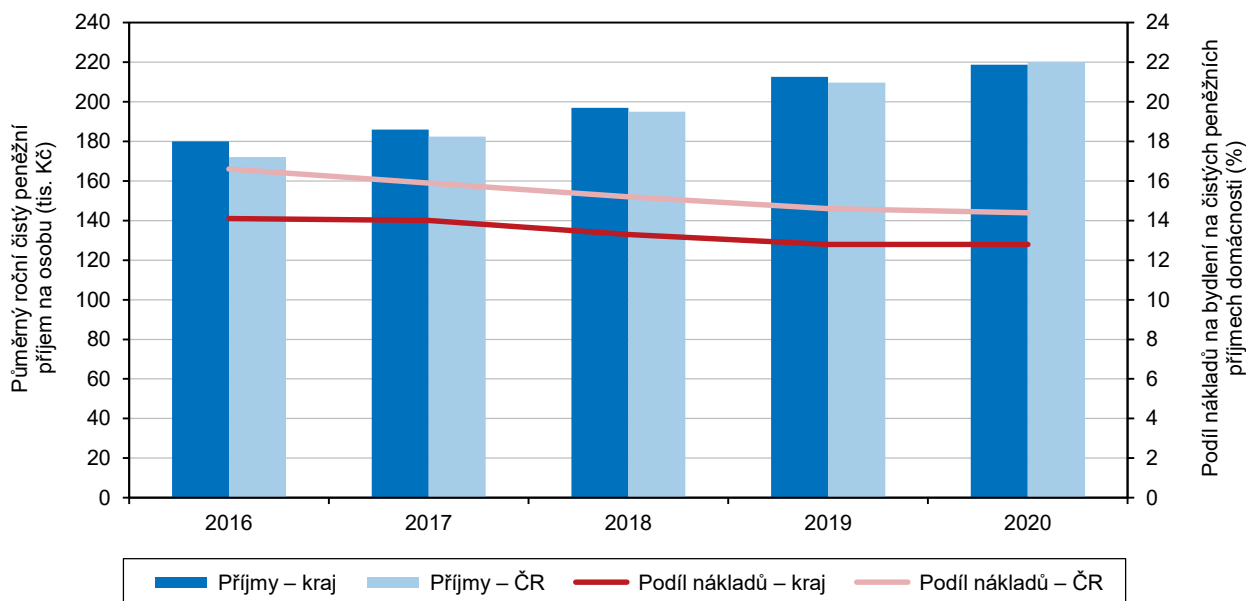
Náklady na bydlení bývají často pro domácnost jednou z hlavních položek ve výdajích a ovlivňují životní podmínky domácností. Středočeské domácnosti vydaly na bydlení měsíčně v průměru 5 847 Kč, méně než domácnosti celé ČR (6 176 Kč). Náklady na bydlení představovaly z čistých příjmů středočeské domácnosti podíl 12,8 %. To bylo o 1,6 p. b. méně než u celorepublikového průměru (14,4 %) a 2. nejnižší hodnota mezi kraji. Menšího podílu dosahovaly domácnosti už jen v Kraji Vysočina (12,0 %). Nejvyšší náklady na bydlení vynakládaly domácnosti v hlavním městě (16,8 %) a Moravskoslezském kraji (16,0 %).

Nejvyšší výdajovou položku na bydlení představovaly poplatky na elektřinu, ve srovnání s ostatními kraji se jednalo o nejvyšší podíl.

Nejvyšší výdajovou položkou na bydlení byly pro středočeské domácnosti poplatky za elektřinu, měsíční průměr těchto poplatků činil 1 944 Kč a představoval třetinu výdajů za bydlení (33,2 %), byl tak mezi kraji nejvyšší. Poplatky za elektřinu byly pro domácnosti nejvyšším výdajem ve většině krajů (10). Pouze 4 kraje zaznamenaly jinou situaci, hlavní výdajovou položku zde tvořilo nájemné (úhrada za užívání bytu), nejvýrazněji v hl. m. Praze (37,4 %), dále pak v krajích Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském. Ostatní měsíční poplatky související s bydlením dosahovaly ve Středočeském kraji zpravidla nižších hodnot než celorepublikový průměr (nájemné, úhrada za užívání bytu – 20,9 % kraj, 26,0 % ČR; plyn z dálkového zdroje – 14,0 % kraj, 14,2 % ČR; vodné a stočné – 9,1 % kraj, 10,2 % ČR; teplo a teplá voda – 8,7 % kraj, 10,3 % ČR). Výjimkou byly díky typu bydlení domácností v kraji jen poplatky za tuhá a tekutá paliva (6,2 %), které byly vyšší než v celé ČR (4,5 %).

Graf 2.14 Příjmy domácností a náklady na bydlení ve Středočeském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Vybavenost středočeských domácností patřila k nejlepším.

Vybavenost domácností určitými předměty či spotřebiči typu televizor, pračka, chladnička či mobilní telefon je v současné době samozřejmostí ve všech krajích ČR. U méně častého či luxusnějšího vybavení domácností (např. sušička prádla, počítač, osobní automobil) patřil podíl vlastnictví u středočeských domácností mezi kraji k nejvyšším. Středočeský kraj byl na 1. místě v podílu domácností vlastnicích sušičku prádla (31,1 %). Na 2. místě se umístil v podílu vlastnictví osobního auta (79,1 %) po Kraji Vysočina (80,6 %), myčky nádobí (55,0 %) po Praze (55,4 %) a ve

vlastnictví osobního počítače nebo notebooku (84,1 %) také po hlavním městě (89,3 %).

Více než polovina středočeských domácností vycházela se svými příjmy bez obtíží.

Součástí šetření bylo také zjišťování subjektivních názorů člena domácnosti na socioekonomickou situaci celé domácnosti. Z výsledků vyplývá, že více než polovina středočeských domácností vycházela se svými příjmy bez obtíží, zbylé domácnosti již měly se svou finanční situací určité obtíže. I přesto, že příjmy středočeských domácností patřily republikově k nadprůměrným, procento domácností, které subjektivně neměly problém svým příjmem pokrýt chod domácnosti (54,2 %), bylo nižší než celorepublikový průměr (61,1 %).

Nejčastěji si středočeské domácnosti stěžovaly na hluk z domu či ulice.

Při zjišťování životních podmínek obyvatel je nutné neopomenout spokojenost občanů s bydlením. Nejčastějšími faktory, které negativně ovlivňovaly kvalitu bydlení domácností, byl hluk z domu či ulice. Tento faktor uvedlo 14,6 % středočeských domácností, více často, než tomu bylo u českých domácností celkem (13,5 %). Rovněž znečištěné prostředí trápilo středočeské domácnosti více (8,6 %) než domácnosti v celé ČR (8,1 %). Negativní faktory týkající se samotného bytu domácnosti (vlhkost a světelné podmínky bytu, velikost bytu) trápily naopak středočeské domácnosti méně než domácnosti v celé ČR.

Mzdy

Průměrná mzda byla v kraji po Praze druhá nejvyšší.

Podle strukturálního šetření mezd⁶ dosahovala průměrná hrubá měsíční mzda ve Středočeském kraji v roce 2021 částky 40 585 Kč. Jednalo se po hl. m. Praze (50 494 Kč) o druhou nejvyšší průměrnou mzdu, která se blížila republikovému průměru (40 777 Kč). Ve Středočeském kraji se průměrná mzda dostala nad celorepublikovou hodnotu v roce 2013 a převyšovala ji až do roku 2020. Nejnižší průměrnou mzdu pobírali zaměstnanci v Karlovarském kraji (35 611 Kč). Mezi lety 2016 a 2021 vzrostla hrubá průměrná měsíční mzda ve Středočeském kraji o 39,1 % (11 415 Kč) v celé republice se jednalo o 40,3% nárůst (o 11 721 Kč). Nejvýraznější růst mezi kraji zaznamenal Královéhradecký kraj (nejvyšší relativní růst o 45,9 % a druhý nejvyšší absolutní růst o 12 194 Kč), absolutně nejvíce vzrostla mzda v Praze (o 13 107 Kč).

Druhý nejvyšší rozdíl ve výši průměrné mzdy mezi muži a ženami.

Středočeští muži pobírali v roce 2021 o 7,5 tis. vyšší průměrnou mzdu (43 812 Kč) než ženy (36 354 Kč), což byl druhý nejvyšší rozdíl mezi pohlavími po hl. m. Praze, kde pobírali muži o 11,2 tisíc Kč vyšší mzdu než ženy. V celé republice byl rozdíl mezi pohlavími 6,7 tisíc Kč. Nejnižší rozdíl (3 231 Kč) v průměrné mzdě mužů a žen byl patrný v Karlovarském kraji (kraj s celkově nejnižší průměrnou mzdou). Středočeští muži dlouhodobě zaujímali v hodnotě průměrné mzdy druhé místo mezi kraji, ženy si v roce 2018 polepšily z dosavadního třetího místa a v letech 2018 až 2020 obsadily rovněž druhou příčku jako muži. V roce 2021 ale opět klesly na místo třetí (po Praze a Jihomoravském kraji). První místo patřilo u obou pohlaví Praze (muži 55 744 Kč, ženy 44 506 Kč); poslední místo bylo rozdílné – muži pobírali nejméně v Karlovarském kraji (37 129 Kč), ženy v kraji Zlínském (33 397 Kč).

⁶ Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem strukturálního šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (výběrové šetření Informační systém o průměrném výdělků) a Ministerstva financí ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu). Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací.

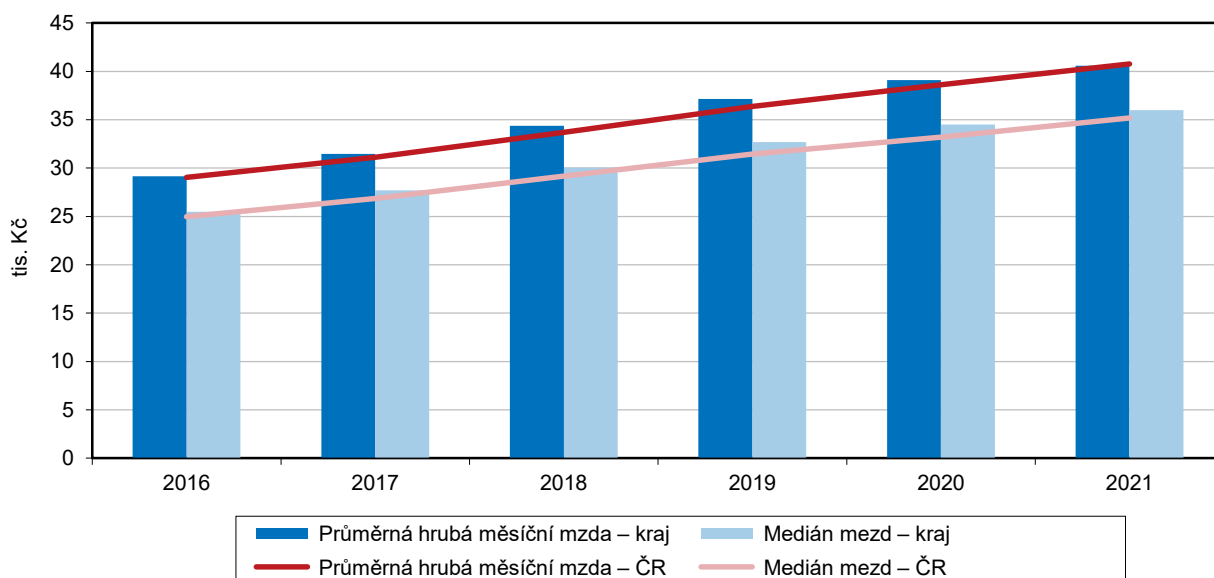

Nejvyšší mzdy pobírali v kraji řídící pracovníci, po Praze druhé nejvyšší. Středočeští řemeslníci, opraváři či montéři pobírali nejvyšší mzdy ve srovnání s kraji ČR.

V rámci strukturálního šetření mezd se zjišťují průměrné mzdy podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání. Nejvyšší mzdy pobírali ve Středočeském kraji řídící pracovníci, v roce 2021 se jednalo ve Středočeském kraji o 90 969 Kč, což byla druhá nejvyšší částka po hl. m. Praze, kde byla již třetím rokem překročena hranice 100 tisíc Kč (111 739 Kč). Druhou nejvyšší mzdu (56 226 Kč) v kraji vykázali specialisté, zde se jednalo o 3. nejvyšší hodnotu mezi kraji po Praze a Jihomoravském kraji. Druhou nejvyšší mzdu v mezikrajském srovnání pobírali ještě středočeští techničtí a odborní pracovníci (44 291 Kč) a úředníci (33 487 Kč). Na prvním místě mezi kraji stál Středočeský kraj v hodnotě průměrné mzdy u kategorií zaměstnání s nižší úrovní vzdělání – řemeslníci a opraváři (38 168 Kč), obsluha strojů a zařízení, montéři (34 958 Kč). Nejhorší mzdová úroveň ve srovnání s ostatními kraji byla patrná ve službách, středočeští pracovníci ve službách a prodeji vykázali až 11. nejvyšší (4. nejnižší) průměrnou mzdu (28 843 Kč) ve srovnání s ostatními kraji.

Graf 2.15 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd ve Středočeském kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

Medián mezd byl v kraji druhý nejvyšší, stejně jako v případě průměrné hrubé mzdy.

Medián mezd⁷ Středočeského kraje dosáhl v roce 2021 částky 35 983 Kč, což byla po hl. m. Praze (41 096 Kč) druhá nejvyšší hodnota, stejně jako v případě průměrné hrubé mzdy. Na rozdíl od průměrné mzdy se však jednalo o hodnotu nad celorepublikovým průměrem (35 169 Kč). Medián mezd ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Nejnižší hodnotu mediánu mezd vykázal stejně jako u průměrné hrubé mzdy Karlovarský kraj (31 961 Kč). Mezi lety 2016 a 2021 vzrostl mzdový medián ve Středočeském kraji o 41,2 %, v celé republice se jednalo o 40,8% nárůst. Nejvyšší absolutní nárůst (o 11,2 tis. Kč) zaznamenalo hl. m. Praha, 2. nejvyšší nárůst Středočeský kraj (o 10,5 tis. Kč), relativně nejvíce vzrostl medián v kraji Královéhradeckém (o 45,4 %). K nejnižšímu absolutnímu i relativnímu růstu došlo naopak v kraji Libereckém (o 9,1 tis. Kč, resp. 36,9 %).

Gender pay gap byl nejvyšší mezi kraji.

Rozdíl mezi mediánem mezd mužů (38 405 Kč) a žen (32 958 Kč) byl ve Středočeském kraji 5 447 Kč, což byl po Praze druhý nejvyšší absolutní rozdíl mezi

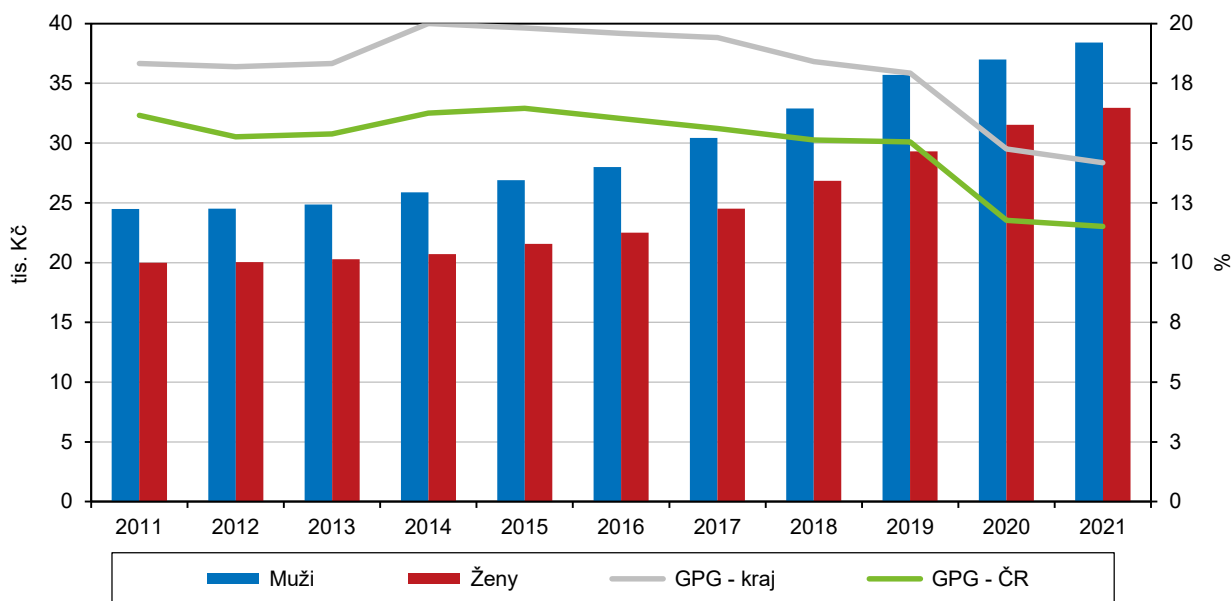
⁷ Medián mezd ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni

kraji, v celé republice se jednalo o rozdíl 4 270 Kč. Relativní vyjádření rozdílu mediánu mzdy mužů a žen (vztážený k mediánu mzdy mužů), tzv. gender pay gap (GPG) byl ve srovnání se všemi kraji nejvyšší (14,2 %). Republikový průměr GPG činil 11,5 %, nejnižší hodnotu vykázal Liberecký kraj (10,4 %). Pořadí krajů v rámci jednotlivých pohlaví bylo v případě mediánu stejné jako u průměrné mzdy u mužů, kteří vykázali druhou (po hl. m. Praze) nejvyšší hodnotu. V případě žen se však jednalo až o třetí nejvyšší hodnotu (po Praze a Plzeňském kraji).

Graf 2.16 Medián mezd podle pohlaví a GPG^{*)} ve Středočeském kraji

Pramen: MPSV, MF

^{*)} GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztážený k mediánu mzdy mužů)

V roce 2021 patřil podle podnikového výkaznictví meziroční růst průměrné mzdy mezi nejnižší.

Druhým zdrojem získávání údajů o průměrných mzdách je zjišťování z podnikového výkaznictví ČSÚ, kde je celkový objem mzdových prostředků poměřován evidenčním počtem zaměstnanců podniku. V této metodice jsou data k dispozici čtvrtletně. Podle předběžných výsledků za rok 2021 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda ve Středočeském kraji (na přepočtené počty zaměstnanců) výše 38 176 Kč, v meziročním srovnání činil přírůstek 1 254 Kč (3,4 %). V porovnání s ostatními kraji se jednalo o nejnižší absolutní a druhý nejnižší relativní přírůstek (po Praze). Naopak nejvíce vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda v absolutním i relativním vyjádření v kraji Zlínském. Mzda v kraji byla vyšší než celorepublikový průměr (37 903 Kč) a po hl. m. Praze (46 452 Kč) druhá nejvyšší mezi kraji. Nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdou podle podnikového výkaznictví pobírali zaměstnanci v Karlovarském kraji (33 180 Kč).

Kraj vykázal ve 4. čtvrtletí 2021 druhý nejvyšší pokles reálné mzdy mezi kraji.

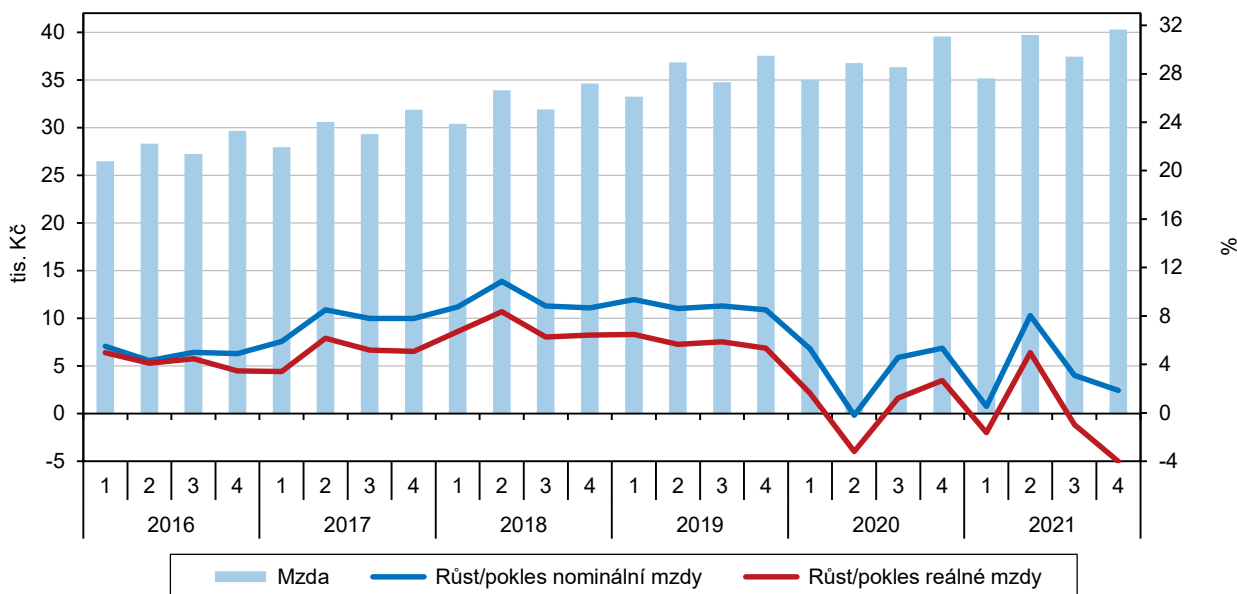
Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla vykazována vždy v posledním čtvrtletí každého roku (v důsledku časté výplaty ročních odměn), naopak nejnižší v prvním čtvrtletí roku. Mezi lety 2016–2019 nebyl ve Středočeském kraji zaznamenán žádný čtvrtletní meziroční pokles nominální ani reálné měsíční mzdy. Od roku 2020, kdy se do ekonomické situace promítala covidová pandemie, došlo v kraji ke 4 meziročním čtvrtletním poklesům reálné mzdy, v případě nominální mzdy se jednalo o pokles jeden. Nejvyšší meziroční pokles reálné mzdy, byl zaznamenán v posledním sledovaném čtvrtletí roku 2021 (o 4 %), kdy došlo k poklesu ve všech krajích. Ještě větší pokles než Středočeský kraj vykázal už jen kraj Plzeňský (o 4,1 %). Naopak

nejvyššího meziročního nárůstu reálné mzdy za posledních šest sledovaných let bylo dosaženo ve 2. čtvrtletí roku 2018 (o 8,4 %).

Graf 2.17 Průměrná hrubá měsíční mzda^{*)} a její meziroční změny podle čtvrtletí ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

Vzdělávání

Zmínil se nárůst počtu dětí v mateřských školách, vlna se přesunula do škol základních.

Ve Středočeském kraji docházelo v posledních letech k nárůstu počtu dětí a žáků. Počty dětí v mateřských školách rostly již 20 let, v základních školách 12 let a ve středních školách posledních 5 let. Důvodem byl demografický vývoj v kraji ovlivněný vysokými přírůstky obyvatel stěhováním, jakož i nárůstem porodnosti. Nejvyšší přírůstky obyvatel stěhováním byly zaznamenány v letech 2007 a 2008, přicházelo především mladé obyvatelstvo připravené v kraji založit rodinu. To se následně promítlo do vývoje počtu narozených dětí, kterých přišlo ve Středočeském kraji na svět nejvíce v letech 2008–2010, 2017 a 2021. V případě mateřských škol se již hlavní nárůst počtu dětí plně promítl, problém nedostačujících míst ve školkách byl v řadě obcí především v nejtěsnějším zázemí Prahy velký. Od roku 2016 se už ale strmý nárůst patrný do roku 2015 zpomalil a počty dětí v mateřských školách rostly už jen pozvolna, mezi lety 2016 a 2021 se jednalo pouze o 3% nárůst. Vlna se následně přenesla do základních škol, nejsilnější populační ročníky zahájily školní docházku a počty žáků rychle rostly, mezi lety 2016 a 2021 to bylo o 15,4 %, nejvyšší meziroční nárůsty (5%) byly zaznamenány v letech 2015 a 2016.

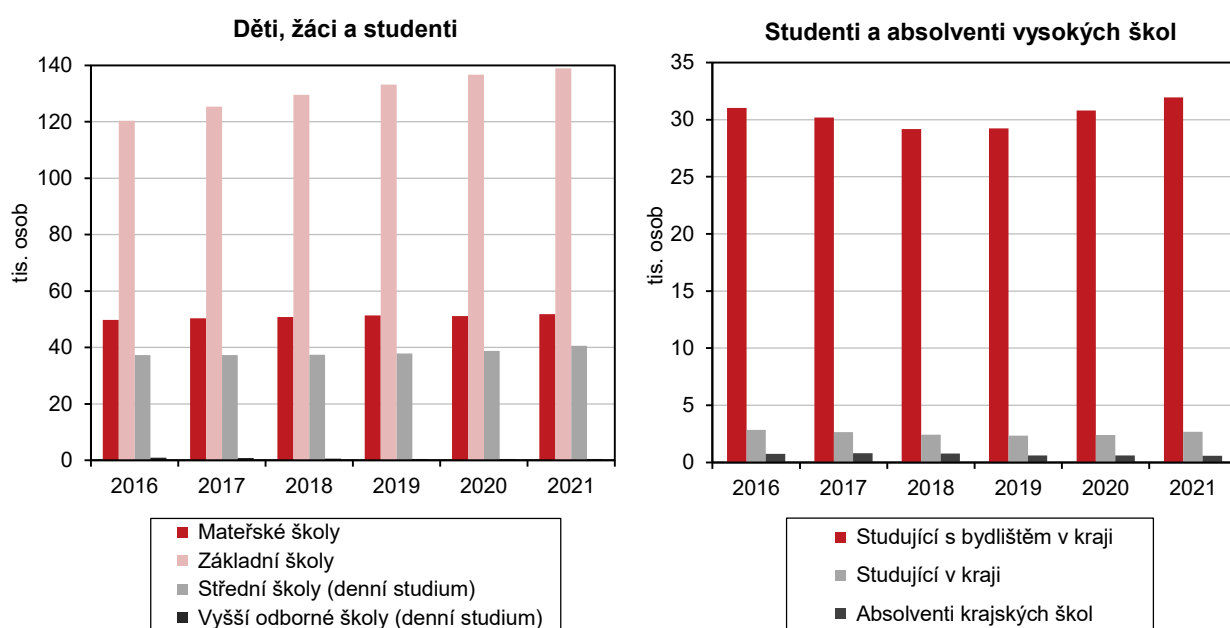
Počet dětí v mateřských školách vzrostl nejvíce mezi kraji.

Ve Středočeském kraji fungovalo ve školním roce 2021/2022 celkem 808 mateřských škol s 2 402 třídami. Počet mateřských škol již 14. rokem trvale roste, za tuto dobu přibýlo v kraji 179 školek, přičemž v posledním roce to bylo 5 zařízení. Počet mateřských škol vzrostl během posledních deseti let ve všech krajích, nejvýrazněji v Praze (o 27,9 %, resp. 95 zařízení) a Středočeském kraji (o 18,1 %, resp. o 124 zařízení). Nejnižší nárůst zaznamenal kraj Moravskoslezský (o 0,4 %, resp. 2 zařízení). Počet dětí ve středočeských mateřských školách rovněž postupně narůstal (s výjimkou školního roku 2020/2021) až k maximu 51 834 dětí ve školním roce 2021/2022. Nárůst počtu dětí byl za posledních deset let nejvyšší mezi všemi

kraji (o 22,5 %), a to i přesto, že došlo k jeho zpomalení. Meziroční nárůsty se pohybovaly v posledních 6 letech kolem 1 %, zatímco v době nejintenzivnějšího nárůstu (mezi roky 2010–2014) rostly počty dětí ve školkách každoročně o 5–6 %. V 5 krajích došlo naopak během posledních deseti let k poklesu dětí v mateřských školách, nejvýrazněji v krajích Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském. V mezikrajském srovnání vzrostl nejvíce také počet učitelů ve středočeských mateřských školách (o 49,0 % za 10 let). I přes akutní problém s nedostatkem míst ve školkách a nutnost jejich rychlého řešení v podobě rozšiřování kapacit nedocházelo ke snižování kvality měřené počtem dětí ve třídách a počtem dětí připadajících na jednoho učitele. Ve školním roce 2021/2022 připadalo na jednu třídu 21,6 dětí, což bylo méně než ve školním roce 2011/2012 (23,3 dětí). Na jednoho učitele připadlo 10,7 dětí, před deseti lety to bylo 13,0 dětí.

Graf 2.18 Děti, žáci, studenti a absolventi škol ve Středočeském kraji

Pramen: MŠMT

Výrazně v kraji vzrostl počet základních škol a počet dětí v nich.

Ve Středočeském kraji bylo ve školním roce 2021/2022 celkem 574 základních škol s 6 858 třídami. Počet základních škol rostl devět let v řadě, za tuto dobu se zvýšil o 50 zařízení, z toho v posledním roce o 7. To byl nejvyšší absolutní a 2. nejvyšší relativní nárůst (o 9,5 %) mezi všemi krají, spolu s Prahou (nárůst o 13,0 %, resp. o 33 zařízení). Ve 4 krajích počet škol poklesl, nejvýrazněji v Libereckém kraji. Počet žáků vzrostl ve Středočeském kraji během desetiletého období o 43,4 %, přičemž nejvyšší intenzita nárůstu nastoupila v návaznosti na demografický vývoj ve školním roce 2014/2015 (meziročně 4–5% nárůsty), narozdíl od mateřských školek, kde docházelo ke slábnutí intenzity nárůstu po vrcholu v letech 2013–2014. Základní školu navštěvovalo ve Středočeském kraji ve školním roce 2021/2022 celkem 138 970 žáků, což bylo historické maximum, i přestože v posledních letech už byl také zaznamenán postupný pokles meziročních nárůstu (z maximálních 4–5 % před sedmi lety na 1,7 % v roce 2021/2022). Počet dětí v základních školách vzrostl ve všech krajích. Vysoký nárůst počtu dětí v základních školách zaznamenala spolu se Středočeským krajem za deset let podobně jako u mateřských škol ještě Praha (o 47,1 %, resp. o 35 900 dětí), naopak nejnižší nárůst vykázaly kraje Moravskoslezský a Karlovarský (o 7,6 %, resp. o 8,5 %).

<p>Počet dětí připadající na jednu třídu a učitele se v kraji u základních škol zvyšoval, na rozdíl od škol mateřských, kde došlo ke snížení.</p>	<p>Zatímco u mateřských škol se počty dětí připadající na jednu třídu a učitele průběžně snižovaly, u základních škol byl trend opačný, docházelo k jejich zvyšování. Na jednu třídu připadalo ve školním roce 2021/2022 ve Středočeském kraji 20,3 žáků, což byl druhý nejvyšší počet po hl. m. Praze (20,8 dětí) a nárůst za posledních 10 let ve Středočeském kraji byl nejvyšší mezi kraji. Nejméně žáků v jedné třídě vykázal kraj Zlínský (18,1). Na jednoho učitele připadlo ve Středočeském kraji 14,5 žáků, což bylo nejvíce mezi kraji. Středočeský kraj byl jedním ze tří krajů (spolu s Plzeňským a Prahou), kde během posledních deseti let došlo k nárůstu počtu žáků na jednoho učitele, v ostatních krajích došlo k poklesu. Nejméně žáků na učitele připadlo v kraji Královéhradeckém (12,9).</p>
<p>Nejvyšší nárůst počtu dětí v ZŠ byl zaznamenán v zázemí Prahy, nejnižší na periferii.</p>	<p>Počet dětí v mateřských školách se v posledních deseti letech zvýšil ve všech okresech kraje, nejvýrazněji v zázemí hlavního města, v okresech Praha-západ (o 59,5 %) a Praha-východ (o 53,9 %); nejméně naopak v okrese Rakovník (o 5,1 %). Nejvyšší nárůsty proběhly v první polovině desetiletého období, v posledních pěti letech už došlo k výraznému zpomalení a v řadě okresů už počet dětí stagnoval. Výrazné meziokresní rozdíly se přenesly do změn počtu základních škol a žáků v nich, především v posledním 7letém období. V okresech Praha-východ a Praha-západ se vlna z mateřských škol přenesla do škol základních, v návaznosti na demografický vývoj spojený s vlivem procesu suburbanizace. Příliv přistěhovalých a následné vysoké počty narozených dětí byly patrné právě v nejtěsnějším zázemí hlavního města. Nejdříve se projevíly nárůsty dětí v mateřských školách v zázemí hlavního města, v posledních 7 letech se ale přesunul růst na základní školy. Výsledkem bylo zvýšení počtu žáků ZŠ o 54,6 % v okrese Praha-východ, kde bylo otevřeno 19 nových škol, a o 50,0 % v okrese Praha-západ, kde vzniklo 8 nových základních škol. Naopak nejnižší nárůsty počtu dětí v základních školách vykázaly periferní okresy kraje – Příbramsko a Kutnohorsko (nárůst shodně o 12 %).</p>
<p>Počet studentů na středních školách začal růst.</p>	<p>Ve Středočeském kraji bylo ve školním roce 2021/2022 celkem 148 středních škol, přičemž v denní formě v nich studovalo 40 588 žáků. Trendy ve vývoji počtu škol a žáků byly protichůdné. Zatímco počet škol vykazoval klesající trend, před 10 lety bylo v kraji o 6 středních škol více; počet žáků denního studia pětkrát po sobě v posledních letech vzrostl, ve školním roce 2021/2022 meziročně o 4,7 %. Je patrné, že postupně přechází vlna nárůstu zaznamenaná v mateřských a základních školách také do škol středních. Trend trvalého poklesu počtu žáků ve středních školách se v kraji zastavil ve školním roce 2016/2017, přičemž od následujícího školního roku 2017/2018 nastal pozvolný nárůst, který se zrychloval. V roce 2019/2020 se jednalo o 1% meziroční nárůst, v roce 2020/2021 o 2,4% a v posledním sledovaném roce 2021/2022 o nejvyšší 4,7% nárůst. Slabé ročníky devadesátých let minulého století budou na středních školách postupně nahrazovány silnějšími populačními ročníky přicházejícími ze základních škol. Pokles stavů na středních školách Středočeského kraje stěží postupně nárůst, maximální počty se vzhledem k vývoji věkového složení obyvatelstva dají očekávat během následujících 4 let.</p>
<p>Nejvíce středoškoláků studuje střední odbornou školu s maturitou, jejich podíl v posledních dvou letech rostl.</p>	<p>Nejvíce středoškolských žáků dlouhodobě studuje střední odbornou školu s maturitou (18 201, tj. 42,7 % všech středoškoláků), druhý nejvyšší podíl zaujímá střední všeobecné vzdělávání s maturitou (13 150 žáků, tj. 30,9 %) a třetí místo patří střednímu vzdělávání s výučním listem (9 204 žáků, tj. 21,6 %). Nástavbové studium navštěvovalo ve školním roce 2021/2022 celkem 1 612 žáků, tj. 3,8 %. V posledních dvou letech došlo ke snižování podílu všeobecného vzdělávání s maturitní zkouškou a vzdělávání s výučním listem, rostl naopak podíl odborného vzdělávání s maturitou.</p>

Po dlouhodobém poklesu počtu studentů vyšších odborných škol došlo v posledním školním roce k nárůstu.

Trendem ve Středočeském kraji je snižování počtu vyšších odborných škol a až do předposledního školního roku také studentů, kteří tyto školy navštěvují. Ve školním roce 2021/2022 fungovalo ve Středočeském kraji 16 vyšších odborných škol, což bylo o čtyři méně než před deseti lety. Tyto školy navštěvovalo 1 317 studentů, což bylo o 52,3 % méně než před 10 lety. Pouze v posledním školním roce došlo po desetiletém poklesu k nárůstu počtu studentů o 7,5 %. U studentů denního studia byl dlouhodobý pokles ještě výraznější – za 10 let o 66,5 %, v posledním školním roce však také došlo k nárůstu (o 18,5 %). Ve školním roce 2021/2022 se účastnilo denní formy vzdělávání na vyšších odborných školách v kraji 532 studentů. Většinu studentů z celku tvořily ženy (84,0 %).

Počet studentů vysokých škol v kraji byl třetí nejnižší.

Na území Středočeského kraje nemá v současné době sídlo žádná státní vysoká škola, pouze dvě soukromé – Academia Rerum Civilium – Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o. v Kolíně a ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o. p. s. v Mladé Boleslavi. Veřejné vysoké školství je zastoupeno jednou fakultou pražské vysoké školy (ČVUT) – Fakulta biomedicínského inženýrství v Kladně. Na všech těchto školách studovalo v roce 2021 celkem 2 663 studentů se státním občanstvím ČR. Během posledních deseti let měl počet studentů na středočeských vysokých školách klesající tendenci, v posledních dvou letech však došlo k nárůstu, v roce 2021 výrazněji o 11,4 %. Počet vysokoškolských studentů ve Středočeském kraji byl mezi kraji třetí nejnižší, méně studentů vykázaly pouze kraj Karlovarský (508) a Vysočina (2 000). Nejvíce vysokoškolských studentů bylo soustředěno do hlavního města, v roce 2021 studovalo v Praze 37,3 % všech studentů ČR. Z celkového počtu studentů v kraji bylo 72 % (1 918) v denním studiu, což představovalo nižší podíl, než činil průměr za celou republiku (77 %). Nejvyšší podíl studentů denního studia zaznamenal Plzeňský kraj (90,5 %), nejnižší Karlovarský kraj (37,8 %). Počet absolventů středočeských vysokých škol v posledních 4 letech klesal, v roce 2021 bylo absolventů majících státní občanství ČR celkem 634.

Počet vysokoškoláků Středočechů se v posledních 3 letech zvyšoval.

Od roku 2012 klesal počet Středočechů (studentů s místem bydliště v kraji) studujících na vysokých školách, v letech 2019 až 2021 však došlo ke třem meziročním nárůstům. V roce 2021 bydlelo ve Středočeském kraji 31 957 vysokoškolských studentů se státním občanstvím ČR, z nichž téměř dvě třetiny navštěvovaly bakalářský program a téměř jedna třetina nějakou formu magisterského programu. Doktorandi s bydlištěm ve Středočeském kraji tvořili mezi všemi vysokoškoláky Středočechy přibližně 5 %.

Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost

Počet lékařů dlouhodobě rostl, v posledních letech stagnoval.

V roce 2020 bylo ve Středočeském kraji evidováno celkem 4 431 lékařů ve státních i nestátních zařízeních (vyjádřeno v přepočteném počtu na celé úvazky). Počet lékařů se dlouhodobě v kraji zvyšoval až do roku 2016 na 4 469 lékařů, v dalších letech kolísal okolo této hodnoty. Podobný trend byl patrný ve všech krajích, po nárůstu počtu lékařů do poloviny 10. let se jejich počet v posledních letech ustálil. Počet lékařů vzrostl ve Středočeském kraji mezi lety 2010–2020 o 11,8 %, jednalo se podobnou hodnotu jako průměr ČR (11,9 %) a o 5. nevyšší hodnotu mezi kraji. Nejvíce vzrostl počet lékařů v Jihomoravském kraji (o 18,1 %), nejméně v kraji Královéhradeckém (o 4,7 %).

Intenzita lékařské péče zůstala nejnižší mezi kraji.

Intenzita lékařské péče, tj. počet lékařů na 1 000 obyvatel, se v roce 2016 dostala v kraji na historicky nejvyšší hodnotu 3,4, pak ale opět poklesla a v roce 2020 vykázala hodnotu 3,2. Mezi kraji se jednalo o nejnižší hodnotu. Maxima dosáhlo hl. m. Praha (8,0), průměr za ČR činil 4,8. Důvodem nízké středočeské hodnoty je

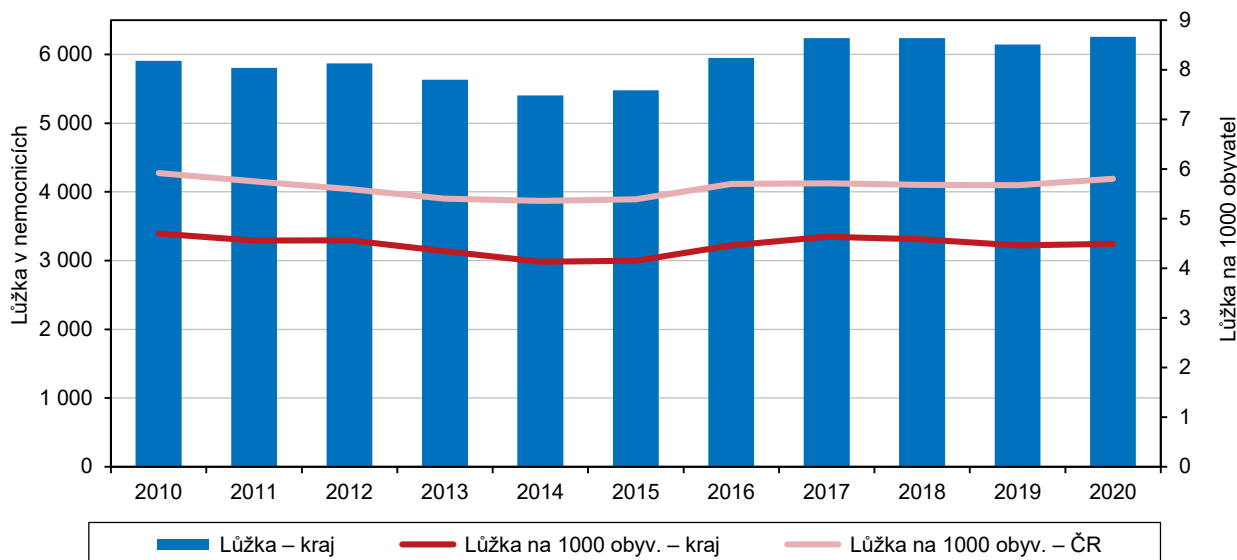
charakter území s neexistencí krajského města a funkční propojení středních Čech s Prahou. Obyvatelé středních Čech využívají široké nabídky zdravotnických služeb hlavního města. Tomu odpovídají i nejnižší hodnoty intenzity lékařské péče v okresech Praha-západ (1,5) a Praha-východ (1,8), jejichž obyvatelstvo využívá dostupnosti lékařských zařízení Prahy. Naopak nejvyšší intenzita lékařské péče byla dosažena v okrese Beroun (4,5).

Nejvíce obyvatel připadalo na jednoho lékaře v zázemí Prahy, nejméně na Berounsku.

V roce 2020 připadalo na jednoho lékaře přibližně 314 obyvatel, což byla nejvyšší hodnota mezi kraji a Středočeský kraj tak jako jediný překročil hranici 300 obyvatel na jednoho lékaře. Republikový průměr činil 210 obyvatel. Zatímco ve Středočeském kraji byla hodnota v roce 2020 pouze o 0,9 % nižší než v roce 2010, ve všech ostatních krajích se hodnota ukazatele počtu obyvatel na jednoho lékaře v období 2010–2020 snížila mnohem výrazněji, nejvíce v Olomouckém kraji (o 14,9 %). Velké rozdíly hodnot byly patrné mezi jednotlivými okresy kraje. Zatímco v okrese Beroun připadalo na jednoho lékaře 222 obyvatel, v okrese Praha-západ to byl více než trojnásobek (673).

Graf 2.19 Lůžka v nemocnicích ve Středočeském kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

Počet lůžek ve středočeských nemocnicích byl v roce 2020 nejvyšší za posledních více než 20 let.

Ve Středočeském kraji bylo v roce 2020 v provozu celkem 29 nemocnic, stejně jako v hl. m. Praze, jednalo se o nejvyšší počet mezi všemi kraji. Po dlouhé období (od roku 2004) bylo v kraji k dispozici 25 nemocnic, pak došlo v roce 2015 k navýšení na 27 a od roku 2017 byly zprovozněny další dvě nemocnice na současných 29. Počet lůžek v souvislosti se zprovozněním nových nemocnic (včetně ambulantních) rostl, po roce 2017 se už ale ustálil na hodnotě kolem 6,2 tis. lůžek. V roce 2020 to bylo konkrétně 6 257 lůžek, což bylo maximum za posledních 22 let (podobný počet lůžek byl v kraji zaznamenán naposledy v roce 1998).

V kraji se nacházely nemocnice s menší kapacitou, kraj vykázal druhý nejnižší počet lůžek na tisíc obyvatel.

Přes nejvyšší počet nemocnic mezi kraji se Středočeský kraj v počtu lůžek umístil až na 4. místě, to znamená, že se v kraji nacházejí nemocnice s menší kapacitou v porovnání s nemocnicemi krajů s velkými krajskými městy. Do středních Čech byla soustředěna desetina lůžkového fondu republiky (10,1 %). Nejvyšší podíl vykázala v roce 2020 Praha (17,8 % republikového fondu); nejméně (2,0 %) naopak kraj Karlovarský. Karlovarský kraj byl zároveň jediným krajem, který zaznamenal nižší počet lůžek v přepočtu na tisíc obyvatel (4,2) než Středočeský kraj (4,5). Průměr za republiku činil 5,8 a nejvybavenější Praha vykázala 8,3 lůžek na tisíc obyvatel.

Nejnižší počet realizovaných hospitalizací na 10 tisíc obyvatel.

Počet případů hospitalizací ve středočeských nemocnicích se pohyboval nad hranicí 200 tisíc. Od roku 2016 se začaly sledovat počty případů hospitalizací, nikoliv hospitalizovaných pacientů, a tudíž byly hodnoty od roku 2016 vyšší oproti údajům z předchozích let. V posledním sledovaném roce 2019 činil počet hospitalizací 208 902 případů. Vzhledem k tomu, že se Středočeský kraj vyznačuje nejnižší vybaveností nemocnicemi, odpovídala této skutečnosti nejnižší hodnota přepočtených realizovaných hospitalizací na 10 tisíc obyvatel. V kraji připadalo v roce 2019 na 10 tisíc obyvatel 1 517 realizovaných hospitalizací, republikový průměr činil 2 219. Nejvíce případů hospitalizací v přepočtu na 10 tisíc obyvatel vykázaly naopak nemocnice v hl. m. Praze (2 968).

Průměrná ošetrovací doba byla nad průměrem ČR, využití lůžkového fondu bylo naopak podprůměrné.

Průměrná ošetrovací doba činila v roce 2019 v kraji 6,5 dne, což představovalo hodnotu nad republikovým průměrem (6,0) a čtvrtou nejvyšší hodnotu mezi všemi kraji. Nejdelší ošetrovací dobu vykázal kraj Královéhradecký (7,6 dne) a nejnižší naopak kraj Jihočeský (5,2 dne). Podprůměrné však bylo ve Středočeském kraji využití lůžkového fondu v nemocnicích, které dosáhlo v roce 2019 hodnoty 219,5 dní oproti republikovému průměru 234,3 dní. Nejnižší využití lůžkového fondu zaznamenaly nemocnice v Ústeckém kraji (210,5 dní), nejvyšší naopak v kraji Plzeňském (265,1 dní).

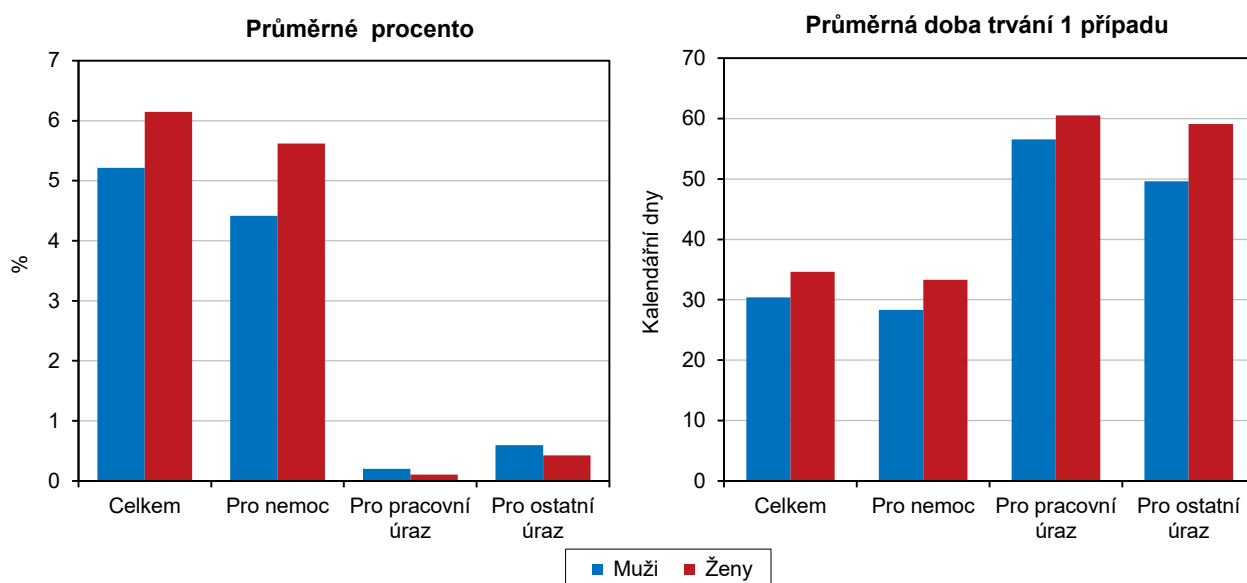
Mezi kraji nejvyšší relativní i absolutní nárůst počtu ordinací pro dospělé od roku 2010.

Ambulantní péče u praktických lékařů byla v roce 2020 zajišťována v kraji v 508 ordinacích pro dospělé a v 221 ordinacích pro děti a dorost. Po maximu ordinací v roce 2016 (523, resp. 237) došlo v posledních 4 letech k poklesu jejich počtu. Při srovnání let 2010 a 2020 je ale v případě ordinací pro dospělé situace v kraji příznivá, došlo zde k nejvyššímu relativnímu i absolutnímu nárůstu počtu ordinací mezi kraji (o 10,7 %, resp. 49 zařízení), přičemž k nárůstu došlo pouze v 6 krajích. Naopak v případě ordinací pro děti a dorost došlo za posledních 10 let k poklesu na historicky nejnižší počet.

Počet samostatných ordinací stomatologů postupně rostl až na maximální počet 544 v letech 2018 a 2019. V roce 2020 pak počet stomatologických ordinací poklesl na 531.

Graf 2.20 Dočasná pracovní neschopnost podle pohlaví ve Středočeském kraji v roce 2021

Pramen: ČSSZ

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti bylo třetí nejnížší mezi kraji.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti udává, kolik ze sta pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Ve Středočeském kraji se v roce 2021 jednalo o hodnotu 5,674, což byla třetí nejnížší hodnota po hl. m. Praze (3,897) a Jihomoravském kraji (5,463). V porovnání mužů a žen vykázaly vyšší průměrné procento pracovní neschopnosti ženy (ve všech krajích), ve Středočeském kraji to bylo 6,148, což představovalo čtvrtou nejnížší hodnotu mezi kraji (nížší byla navíc ještě v kraji Olomouckém). Nejvyšší procento bylo dosaženo v Moravskoslezském kraji, a to jak u procenta celkového, tak u žen (6,956, resp. 7,247).

Okres Mělník vykázal páté nejnížší procento pracovní neschopnosti mezi okresy ČR.

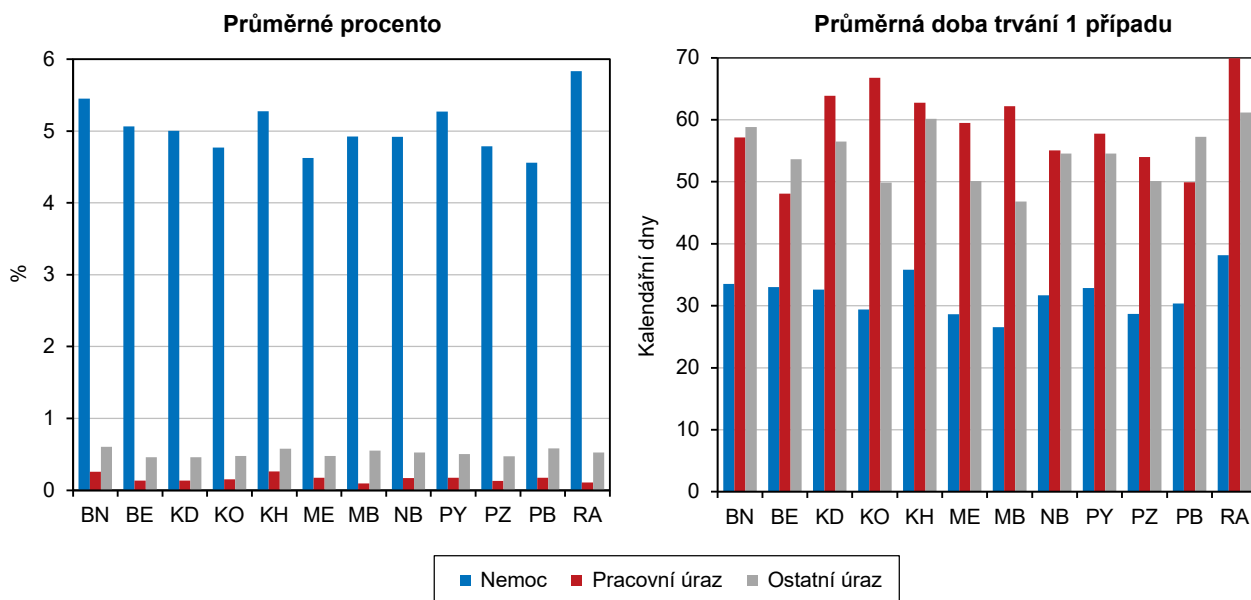
V rámci středočeských okresů zaznamenal nejnížší procento pracovní neschopnosti okres Mělník (5,274), což byla pátá nejnížší hodnota mezi všemi okresy republiky, úplně nejméně to bylo v okrese Jeseník (2,820). Nejvyššího procenta dosáhl ve Středočeském kraji okres Rakovník (6,466), celorepublikově pak okres Karviná (8,016).

Průměrné procento pracovní neschopnosti se posledních 9 let zvyšovalo.

Vývoj průměrného procenta dočasné pracovní neschopnosti v kraji byl rozdělen na dvě etapy. V období 2003–2012 se procento plynule snižovalo z nejvyšší hodnoty 6,180 v roce 2003 na 3,544 v roce 2012. Od roku 2013 docházelo k pravidelným nárůstům až na 5,674 v roce 2021. Nejvýraznější nárůst průměrného procenta dočasné pracovní neschopnosti byl ve všech krajích zaznamenán v roce 2020 v důsledku covidové epidemie. Průměrný meziroční nárůst v roce 2020 činil v ČR 16,8 %, ve Středočeském kraji se jednalo o 13,6 % (přitom meziroční nárůsty v předchozích dvou letech byly pětiprocentní).

Graf 2.21 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Středočeského kraje v roce 2021

Pramen: ČSSZ

Šesté nejnížší procento dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc mezi všemi okresy republiky zaznamenalo Příbramsko.

Hlavní důvod pracovní neschopnosti představuje nemoc, která se v roce 2021 podílela na celkovém procentu z 88,3 %. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc činilo v kraji 5,009, u žen se jednalo o vyšší hodnotu (5,618). Mezi okresy byla pracovní neschopnost pro nemoc nejnížší v okrese Příbram – 4,558, což byla šestá nejnížší hodnota v rámci všech okresů republiky. Naopak nejvíce nemocní byli pracující v okrese Rakovník (5,883).

Procento dočasné pracovní neschopnosti pro úrazy patřilo mezi kraje k nejnižším.	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pro pracovní úraz bylo v kraji 0,153 a pro ostatní úraz 0,512. To byla 3. a 2. nejnižší hodnota mezi kraji. Nejvíce pojištěnců bylo průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro pracovní úraz v Kraji Vysočina (0,220) a pro ostatní úraz ve Zlínském kraji (0,721); nejméně naopak v hl. m. Praze, a to jak u pracovních úrazů (0,091), tak u úrazů ostatních (0,338). Zatímco v případě nemoci převyšovala hodnota u žen výrazně celkový průměr, u úrazů naopak zaznamenali vyšší hodnotu muži.
Pracovní neschopnost rostla více v důsledku nemocí než úrazů.	Větší vliv na zmiňovaný nárůst celkového procenta dočasné pracovní neschopnosti měla nemoc než úrazy. V roce 2020 byl jasně patrný vliv pandemie covidu. Zatímco pracovní neschopnost pro nemoc v posledních letech rostla, v případě úrazů se jednalo o stagnaci až slabý pokles.
Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti se v posledních dvou letech snižovala.	Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti byla ve Středočeském kraji 32,5 kalendářních dnů, u žen 34,6, jednalo se o třetí a čtvrtou nejnižší hodnotu v rámci všech krajů republiky. Nejkratší dobu trval jeden případ pracovní neschopnosti v Královéhradeckém kraji (32,2 dní), nejdéle pak v kraji Zlínském (39,0 dnů). V případě nemoci trvala průměrně pracovní neschopnost 30,9 kalendářních dní (33,3 u žen), u úrazů byla vyšší – v případě pracovních úrazů 57,8 dní (60,5 u žen) a u ostatních úrazů 53,1 (59,1 dnů u žen). Meziročně docházelo ke kolísání délky trvání pracovní neschopnosti, v posledních dvou letech se však průměrná doba výrazně snížila a v roce 2021 spadla na minimum posledních 16 let.
Celorepublikově nejkratší dobu pracovní neschopnosti vykázal okres Mladá Boleslav.	Nejkratší doba pracovní neschopnosti byla v roce 2021 zaznamenána v okrese Mladá Boleslav (28,0 kalendářních dní), což byla nejnižší hodnota v rámci celé republiky. Naopak nejdéle trvala v rámci kraje pracovní neschopnost v okrese Rakovník (39,6 dní), v rámci celé republiky v okrese Hodonín (43,7 dní).

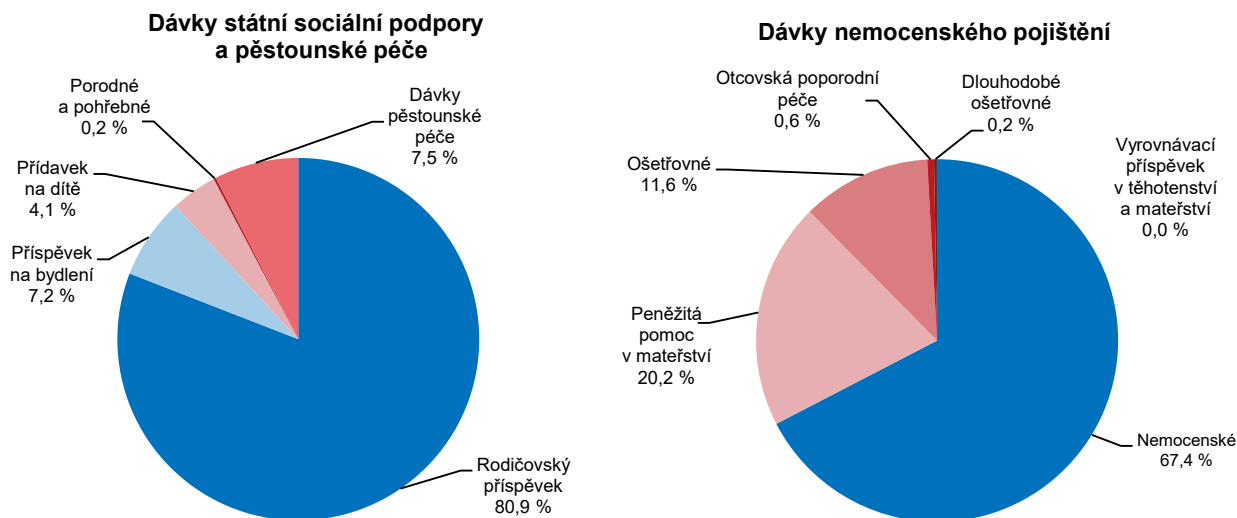
Nemocenské pojištění

Čtvrtý nejvyšší podíl dávek peněžité pomoci v mateřství mezi kraji, podíl nemocenských dávek byl naopak čtvrtý nejnižší.	Na dávky nemocenského pojištění bylo v roce 2021 ve Středočeském kraji vydáno 5 176,9 mil. Kč. Celkové výdaje na dávky postupně klesaly z hodnoty převyšující 3 mld. Kč v roce 2007 na hodnotu 1,7 mld. Kč v roce 2012. Od roku 2013 následoval nárůst a hranice 3 mld. Kč byla opět překročena v roce 2018. Nejvyšší podíl tvořily v roce 2021 dávky na nemocenské (67,4 %; 3 489,1 mil. Kč), dále peněžité pomoci v mateřství (20,2 %; 1 044,3 mil. Kč), ošetřovné (11,6 %; 598,1 mil. Kč), otcovská poporodní péče (0,6 %; 31,5 mil. Kč) a dlouhodobé ošetřovné (0,2 %; 12,9 mil. Kč). Dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobého ošetřovného byly nově zavedeny v průběhu roku 2018. V případě nemocenských dávek vykázal Středočeský kraj čtvrtý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání, přičemž nejnižší byl v hl. m. Praze (55,1 %) a nejvyšší v Moravskoslezském kraji (73,7 %). V případě peněžité pomoci v mateřství dosáhl Středočeský kraj čtvrtého nejvyššího podílu mezi kraji, přičemž úplně nejvyšší byl v hl. m. Praze (34,5 %) a nejnižší v Karlovarském kraji (15,5 %).
Dávky nemocenského pojištění rostly, nejvýrazněji dávky na ošetřovné.	Objem vyplacených dávek vzrostl z minimální hodnoty v roce 2012 (1,7 mld. Kč) do roku 2021 třikrát, přičemž výrazněji rostly výdaje na nemocenské (3,3krát) než na peněžitou pomoc v mateřství (1,8krát). Výdaje na ošetřovné rostly už od roku 2011, v posledních 2 letech 2020 a 2021 byly nejvyšší, to však bylo ovlivněno pandemií covid-19, kdy se v rámci opatření vyplácelo ošetřovné při uzavření škol a jiných zařízení.

Graf 2.22 Výdaje na dávky státní sociální podpory a nemocenského pojištění ve Středočeském kraji v roce 2021

Pramen: MPSV

Státní sociální podpora

Nejvyšší podíl rodičovského příspěvku na celkovém počtu dávek sociální podpory.

V rámci státní sociální podpory bylo v roce 2021 ve Středočeském kraji vyplaceno 912,6 tisíc dávek (včetně dávek péčovské péče), což byl 2. nejnižší počet od roku 2010, kdy bylo vyplaceno 1 395 tisíc dávek. Počet dávek zaznamenával postupný pokles. Přídavky na dítě tvořily 30 % počtu vyplacených dávek státní sociální podpory, v roce 2021 jich bylo 262,9 tisíc. Rodičovský příspěvek se na dávkách podílel 56,2 %, v roce 2021 bylo vyplaceno 490,1 tis. dávek. Středočeský kraj a hl. m. Praha byly kraji s nejvyšším podílem rodičovského příspěvku (56,2, resp 56,1 %), kromě nich tvořil více než polovinu počtu vyplacených dávek rodičovský příspěvek už jen v krajích Plzeňském a Vysočina. Příspěvek na bydlení vykázal podíl 13,5 %, vyplaceno bylo 117,5 tisíc dávek. Dávek péčovské péče bylo vyplaceno 40,8 tisíc.

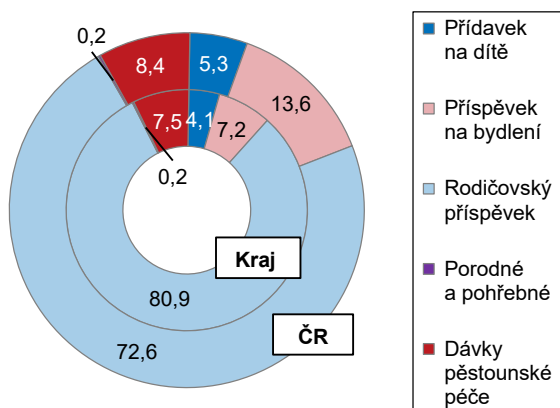
Výdaje na rodičovské příspěvky a přídavky na děti v kraji klesaly, rostly naopak výdaje na dávky péčovské péče.

Výdaje na dávky státní sociální podpory se trvale snižovaly od roku 2008, meziroční nárůst byl zaznamenán v roce 2018 a dále v pandemii ovlivněném roce 2020. V posledním sledovaném roce 2021 ale opět došlo k poklesu na částku 5 924 mil. Kč (včetně dávek péčovské péče), i tak ale zůstala hodnota stále vyšší než před začátkem poklesu v roce 2007 (5 416 mil. Kč). Výrazně klesaly výdaje na přídavky na dítě a na porodné, u přídavku na dítě došlo po neustálém poklesu k meziročnímu nárůstu až v posledním roce 2021 (o 21,2 %). Výdaje na porodné klesly v roce 2021 na své minimum. Kategorii, kde došlo v posledních dvou letech k nárůstu, byly rodičovské příspěvky. Ty se v posledních 10 letech udržovaly na stabilní úrovni kolem 3,3 mld. Kč, v covidovém roce 2020 však vzrostly na 5,28 mld. Kč a v roce 2021 činily 4,79 mld. Kč. Příspěvek na bydlení do roku 2016 každoročně rostl, od roku 2017 zaznamenává neustálý pokles. Jedinou kategorií, která zaznamenala neustálý růst výdajů, byly dávky péčovské péče, které vzrostly během 10 let 4,4krát. Nejvíce bylo v roce 2021 vydáno na rodičovské příspěvky (4 793 mil. Kč; 80,9 %), dále na dávky péčovské péče (446 mil. Kč; 7,5 %), na příspěvky na bydlení (429 mil. Kč; 7,2 %), na přídavky na dítě (244 mil. Kč; 4,1 %), na porodné (11 mil. Kč; 0,2 %) a pohřebné (1,6 mil. Kč; 0,3 %).

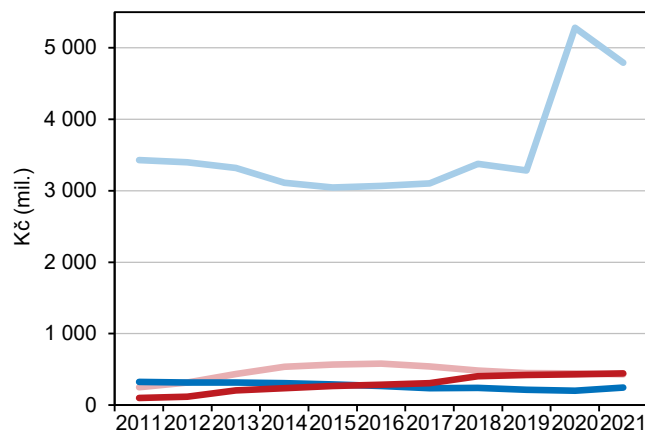
Graf 2.23 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péče ve Středočeském kraji a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje v kraji a ČR v roce 2021 v %

Výdaje na vybrané dávky v kraji^{*)}

^{*)} do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

Oproti republice bylo dosaženo vyššího podílu rodičovského příspěvku na celkových výdajích na dávky státní sociální podpory.

Oproti celorepublikovému průměru se Středočeský kraj vyznačoval výrazně vyšším podílem rodičovského příspěvku na celkových výdajích na dávky státní sociální podpory (80,9 % oproti 72,6 % v ČR), což představovalo první místo mezi kraji. Naopak výrazně nižší podíl oproti republikovému průměru byl v kraji patrný u příspěvku na bydlení (7,2 % oproti 13,6 % v ČR), což představovalo po Kraji Vysočina druhý nejnižší podíl mezi kraji. Nejvíce to bylo naopak v kraji Moravskoslezském (22,6 %).

Na jednoho obyvatele připadala pátá nejnižší částka výdajů na dávky sociální podpory mezi kraji.

Na jednoho obyvatele připadalo ve Středočeském kraji v roce 2021 průměrně 4 293 Kč výdajů na dávky státní sociální podpory, což byla hodnota pod průměrem republiky (4 650 Kč) a pátá nejnižší hodnota mezi kraji. Nižší výdaje na obyvatele zaznamenaly jen kraje Zlínský (4 042 Kč), Plzeňský (4 152 Kč), Vysočina (4 163 Kč) a Jihočeský (4 231 Kč). Nejvyšší částka výdajů připadala na jednoho obyvatele v Moravskoslezském kraji (5 376 Kč). Rovněž u tohoto ukazatele docházelo k průběžnému poklesu. V roce 2007, kdy bylo dosaženo maximálního objemu výdajů na dávky státní sociální podpory, činila hodnota výdajů v přepočtu na 1 obyvatele ve Středočeském kraji 4 563 Kč.

Zařízení sociálních služeb

Nejčastěji zastoupeným typem zařízení sociálních služeb byly domovy pro seniory.

Počet zařízení sociálních služeb představuje široké spektrum zařízení poskytujících služby různým skupinám obyvatelstva. Zařízeními s nejvyššími kapacitami lůžek jsou domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Nejvíce zastoupeným typem zařízení byly v kraji domovy pro seniory, kterých bylo v roce 2021 v provozu celkem 79 s kapacitou 5 258 lůžek. Druhým nejpočetnějším typem zařízení byly domovy se zvláštním režimem, kterých fungovalo v kraji celkem 51 s kapacitou 3 250 lůžek. Třetí typ zařízení představovaly domovy pro osoby se zdravotním postižením, kterých se v kraji nacházelo 27 s kapacitou 1 520 lůžek.

Počet domovů pro seniory v kraji rostl, počet lůžek kolísal.

Vývoj počtu zařízení poskytující sociální služby je možné hodnotit od roku 2008, kdy došlo k metodické změně ve vykazování a sběru dat a údaje jsou v časové řadě od tohoto roku srovnatelné. V případě domovů pro seniory byl patrný nárůst počtu

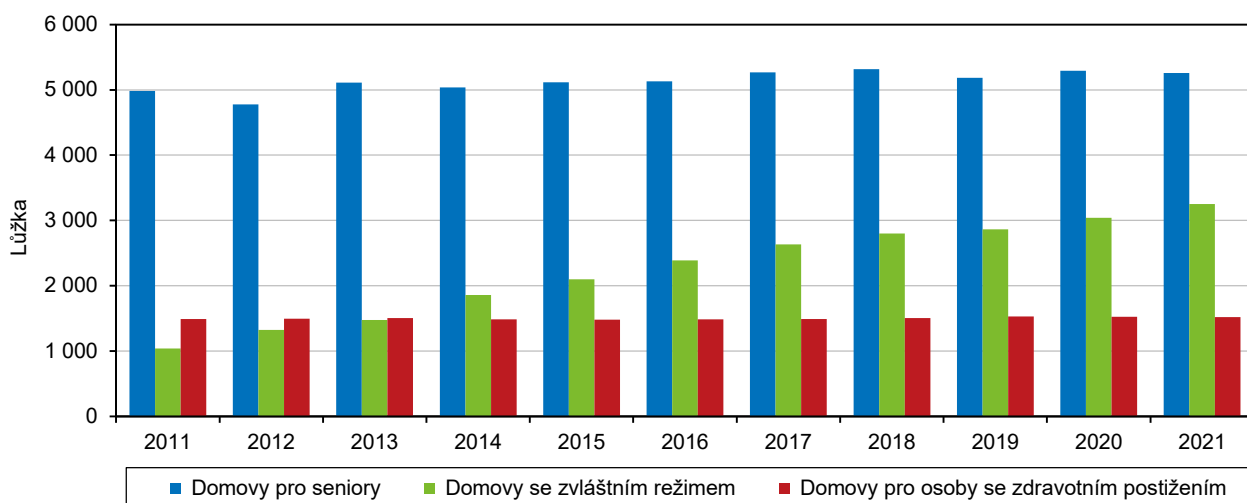

zařízení z 62 v roce 2008 na 79 v roce 2021. K nárůstu přitom došlo ve všech krajích kromě Ústeckého a Jihočeského. Tak jednoznačná situace jako u počtu zařízení už ale nebyla při pohledu na vývoj počtu lůžek v těchto zařízeních. I přestože se počet samotných zařízení zvyšoval, počet lůžek v domovech pro seniory zaznamenával kolísavý trend střídajících se poklesů a nárůstů. V roce 2021 tak byl výsledkem u 9 krajů nižší počet lůžek než v roce 2008. Středočeský kraj patřil mezi 5 krajů, kde byl naopak zaznamenán vyšší počet lůžek v roce 2021 (5 258) než v roce 2008 (4 916). I zde ale docházelo ke střídání meziročních nárůstů a poklesů. Počet lůžek vzrostl v kraji mezi lety 2008 a 2021 o 7,0 %, což byla třetí nejvyšší hodnota po krajích Libereckém (o 24,4 %) a Královéhradeckém (o 11,8 %). K největšímu poklesu došlo naopak v Ústeckém kraji (o 24,5 %).

Graf 2.24 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb ve Středočeském kraji

Pramen: MPSV

Počet lůžek v domovech pro seniory připadající na tisíc osob starších 65 let byl druhý nejvyšší mezi kraji.

Ve srovnání s republikovou hodnotou (16,5) vynikal v roce 2021 Středočeský kraj nadprůměrným počtem lůžek v domovech pro seniory na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let (20,1). Mezi kraji se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu po Jihočeském kraji (21,7). Pozice kraje byla v roce 2021 lepší než v roce 2008, kdy zaujímal Středočeský kraj až 6. místo.

Na Kladensku byl 15. nejvyšší počet lůžek v domovech pro seniory na tisíc obyvatel starších 65 let mezi okresy ČR.

V rámci srovnání středočeských okresů připadl v roce 2020 na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let nejvyšší počet lůžek v domovech pro seniory v okrese Kladno (23,8), což byla 15. nejvyšší hodnota mezi okresy ČR. Dále to byly okresy Příbram a Mělník (23,5, resp 23,2); nejnižší přepočtený počet lůžek byl naopak patrný v okresech Praha-západ (15,6) a Benešov (16,7).

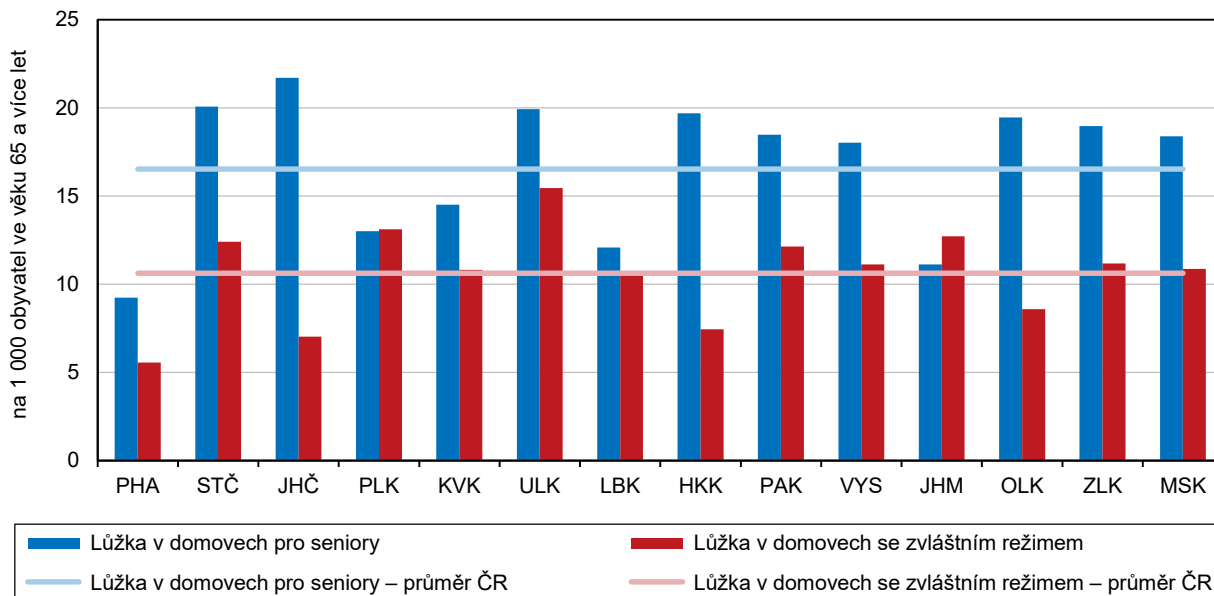
V souvislosti s potřebou péče o stárnoucí obyvatelstvo vzrostl 4,5krát počet lůžek v domovech se zvláštním režimem.

Typem zařízení, který zaznamenal výrazný nárůst jak počtu, tak kapacit, byly domovy se zvláštním režimem. Domov se zvláštním režimem se používá pro označení pobytové sociální služby pro lidi nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, kteří mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost, a proto potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby. Mezi lety 2008 a 2021 vzrostl v kraji počet domovů se zvláštním režimem 3,4krát z 15 na 51 zařízení. Počet lůžek se zvýšil dokonce 4,5krát ze 719 lůžek v roce 2008 na 3 250 v roce 2021. Velký nárůst počtu a kapacit domovů se zvláštním režimem zaznamenaly všechny kraje, nejvýrazněji v hl. m. Praze, kde se počet lůžek zvýšil 7násobně. Před deseti lety bylo ve všech krajích takových zařízení pouze

několik, přičemž poptávka po těchto službách výrazně roste v souvislosti se stárnutím obyvatelstva a potřebou řešit péči o osoby se specifickými potřebami.

Graf 2.25 Lůžka v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem v krajích v roce 2021

Pramen: MPSV

Počet domovů pro osoby se zdravotním postižením stagnoval, kapacita se mírně snížila.

Domovů pro osoby se zdravotním postižením fungovalo v kraji v roce 2021 celkem 27, což bylo stejně jako v roce 2008. Počet lůžek během tohoto období stagnoval a kolísal kolem hodnoty 1 500 lůžek. V roce 2021 byl přítom v kraji patrný nižší počet lůžek (1 520) než v roce 2008 (1 666). Ke stejnému trendu docházelo ve všech krajích, všude byl v roce 2021 zaznamenán nižší počet lůžek než v roce 2008.

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Výrazně se zvýšil počet držitelů průkazů OZP.

V roce 2021 bylo v kraji celkem 43 894 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, větší část (51,8 %) tvořily ženy. Počet držitelů průkazů se výrazně zvyšoval, mezi lety 2016 a 2021 došlo k nárůstu o 30,9 %. Většinu tvořily průkazy těžkého postižení TP (65,6 %), méně bylo průkazů zvláště těžkého postižení s potřebou průvodce ZTP/P (25,9 %) a středně těžkého postižení ZTP (8,5 %). Zvyšování počtu zaznamenaly všechny typy průkazů. Mezi muži byl větší podíl nejtěžších postižení. Zatímco ženy dominovaly mezi držiteli průkazů středně těžkých a těžkých postižení (54,1 % resp. 52,5 % ze všech držitelů), muži převažovali u průkazů zvláště těžkého postižení s potřebou průvodce (50,8 %).

Počet držitelů průkazů OZP na obyvatele byl mezi krajů druhý nejnižší.

Vzhledem k počtu obyvatel připadalo Středočeskému kraji po hl. m. Praze druhé místo s nejnižším počtem držitelů průkazů OZP na 1 000 obyvatel mezi krajů. Ve Středočeském kraji připadalo na tisíc obyvatel 31,7 držitelů průkazů, v Praze to bylo 31,5. Nejvyššího počtu bylo dosaženo v krajích Libereckém (48,4) a Zlínském (47,1).

Držitelé průkazů OZP s nejtěžšími postiženími byli věkově mladší než ti s méně těžkými postiženími.

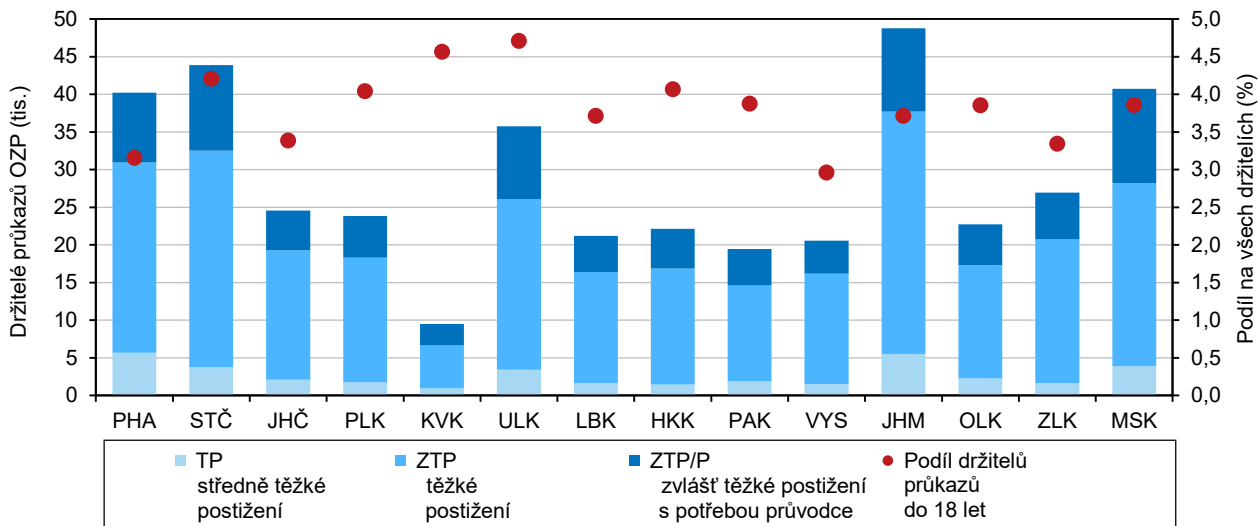
U všech typů průkazů tvořily dětští držitelé nejmenší podíl. U středně těžkých a těžkých postižení se jednalo pouze o 1,2 a 1,6 % z celkového počtu držitelů, u zvláště těžkých postižení to však bylo více – 8,4 %. U středně těžkých a těžkých postižení tvořily největší část nejstarší osoby (65 a více let), a to 58,8 % u středně těžkých a 75,4 % u těžkých postižení. Jiné rozložení bylo patrné u zvláště těžkých

postižení, kde se situace lišila jak zmiňovaným vyšším podílem dětí, dále ale také téměř polovičním podílem populace v produktivním věku (15–64 let), a to 49,3 %. Držitelé s nejtěžšími postiženími tak byli oproti držitelům s méně těžkými postiženími celkově věkově mladší.

Graf 2.26 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením dle typu průkazu v krajích k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

Podíl držitelů průkazů OZP s nejtěžšími postiženími byl mezi kraji čtvrtý nejvyšší a třetí nejvyšší byl podíl osob do 18 let mezi držiteli.

Podíl držitelů průkazů se zvláště těžkým postižením (25,9 %) z celkového počtu držitelů průkazů byl čtvrtý nejvyšší po krajích Moravskoslezském (30,7 %), Karlovarském (30,2 %), a Ústeckém (27,1 %). Nejnižší podíl byl zaznamenán naopak v krajích Vysočina (21,4 %) a Jihočeském (21,5 %). V nejnižší kategorii středně těžkých postižení dosáhly nejvyššího podílu hl. m. Praha (14,1 %) a Jihomoravský kraj (11,2 %); nejnižšího Zlínský kraj (6,1 %). Středočeský kraj zaujímal v této kategorii s 8,5 % až 9. nejvyšší podíl mezi kraji. Středočeský kraj se vyznačoval třetím nejvyšším podílem osob do 18 let (4,2 %) mezi držiteli průkazů OZP po kraji Ústeckém (4,7 %) a Karlovarském (4,6 %). Nejnižší podíl vykázal kraj Vysočina (3,0 %).

Důchodci, důchody

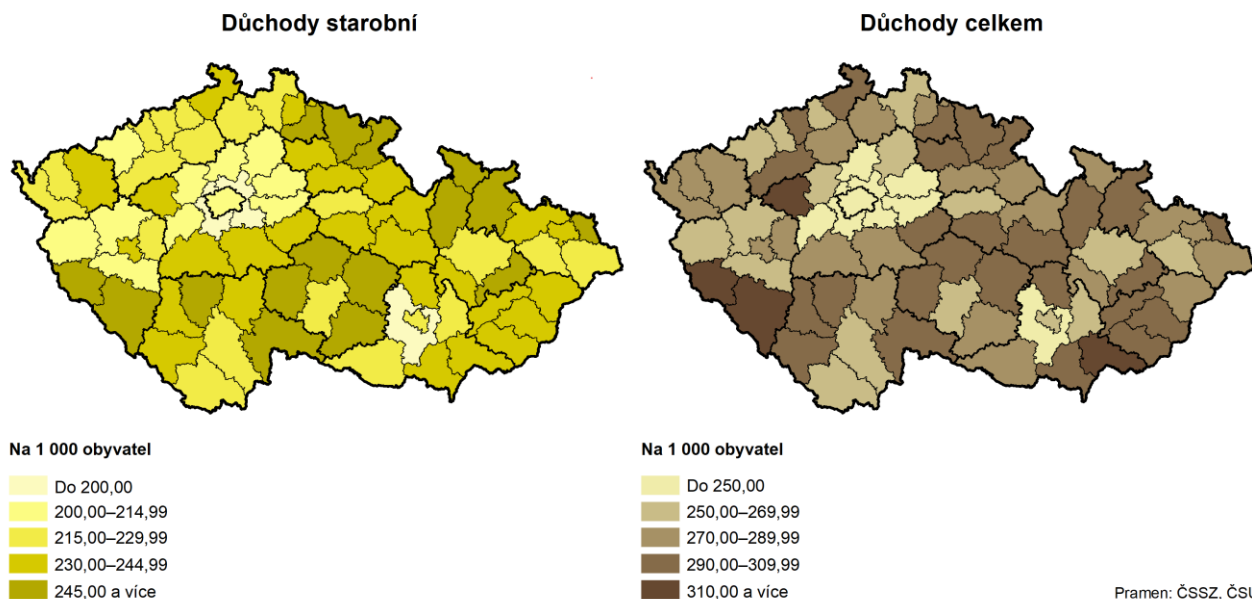
Čtvrtina středočeské populace pobírala plný či částečný důchod.

Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) a metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) pobírala ve Středočeském kraji ke konci roku 2021 plný či částečný důchod přibližně čtvrtina populace (342,0 tis. osob), z toho 83,6 % (285,8 tis. osob) pobíralo starobní důchod. V rámci starobních důchodců byly tři čtvrtiny těch, kteří pobírali starobní důchod samostatně – sólo (214,7 tis. osob) a jedna čtvrtina těch, kteří pobírali starobní důchod v kombinaci s jinými (vdovský, vdovecký). Častějšími příjemci starobního důchodu byly ženy, z deseti osob pobírajících starobní důchod bylo šest žen.

Počet příjemců důchodu dlouhodobě roste.

Počet příjemců důchodu dlouhodobě rostl, v posledních 3 letech stagnoval. V porovnání s rokem 2011 činil nárůst příjemců starobních důchodů celkem 3,8 %, u starobních důchodců sólo byl v daném období nárůst vyšší – o 9,6 %. Na zvyšování počtu příjemců důchodu má kromě stárnutí populace vliv také sociálně-ekonomický vývoj, kdy roste počet i podíl osob odcházejících do předčasného starobního důchodu.

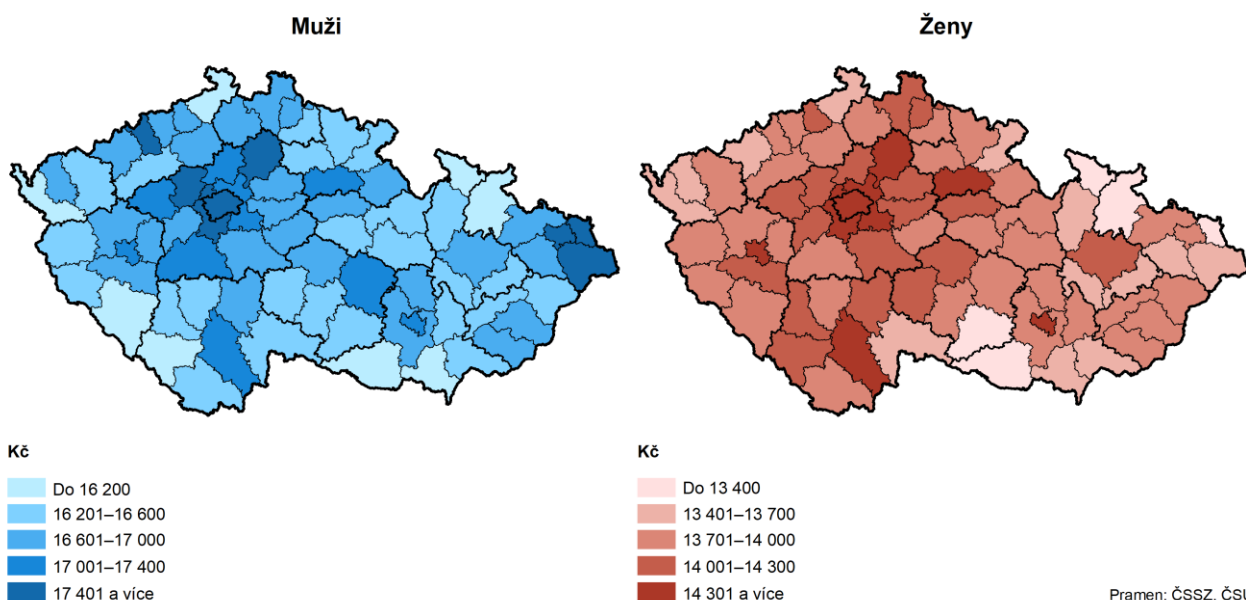
Kartogram 2.8 Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2021

Průměrná výše důchodů neustále rostla, s nejvyšší intenzitou v posledních třech letech.

Průměrná výše důchodu celkem představovala v kraji na konci roku 2021 částku 15 012 Kč. Výše průměrného starobního plného důchodu (sólo) odpovídala 15 675 Kč. Hodnota průměrného důchodu každoročně rostla, proti roku 2011 vzrostla výše celkového důchodu o 4 652 Kč (tj. o 44,9 %). Výše starobního důchodu sólo vzrostla výrazněji, a to o 5 032 Kč (tj. o 47,3 %), přičemž více než tři pětiny (61 %) veškerého nárůstu za období 2011–2021 se soustředila pouze mezi poslední 3 roky, kdy byl nárůst nejintenzivnější.

Kartogram 2.9 Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2021

Výše středočeských starobních důchodů byla po Praze druhá nejvyšší.

Ve srovnání se všemi kraji dosahovala průměrná výše starobního důchodu (sólo) ve Středočeském kraji druhé nejvyšší hodnoty (15 675 Kč) po hlavním městě Praze (16 467 Kč); celorepublikový průměr byl 15 453 Kč. Nejnížší důchody pobírali

naopak obyvatelé Karlovarského kraje (14 918 Kč), což byl jediný kraj, který zůstal pod 15tisícovou hranicí. V případě žen stály na prvním a druhém místě opět hl. m. Praha a Středočeský kraj; na posledním místě ale skončil kraj Moravskoslezský. U mužů dominovala na prvním místě rovněž Praha, na druhém místě ale nastala obměna, dostal se na něj kraj Moravskoslezský a Středočeský kraj tak byl odsunut až na třetí příčku. Nejvyšší důchody naopak pobírali muži z Karlovarského kraje.

Vyšší starobní důchod pobírali muži, rozdíl mezi pohlavími se zvyšoval.

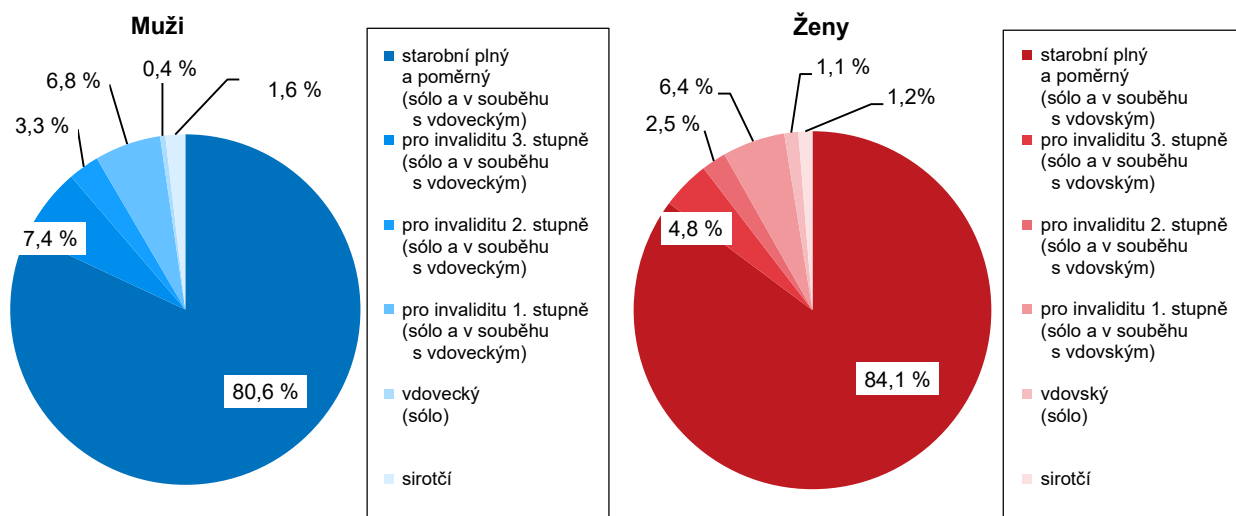
Středočeští muži pobírali v roce 2021 o 20,6 % (2 927 Kč) vyšší starobní důchod (sólo) než ženy. Zatímco u mužů převýšil průměrný starobní důchod 17tisícovou hranici (17 166 Kč), ženy s hodnotou 14 239 Kč zdaleka nedosáhly ani na hranici 15tisícovou. Rozdíl mezi důchody mužů a žen se navíc každoročně zvyšoval, zatímco v roce 2011 byl průměrný důchod vyšší o 2 198 Kč, v roce 2021 to bylo o 2 927 Kč.

Třetí nejvyšší rozdíl ve výši důchodu mezi muži a ženami v rámci všech krajů.

Nejnižší rozdíl ve výši průměrného starobního důchodu (sólo) mezi muži a ženami (2 578 Kč) zaznamenal Jihočeský kraj. Středočeský kraj vykázal na opačném konci mezikrajského žebříčku třetí nejvyšší rozdíl (2 927 Kč) po krajích Moravskoslezském (3 918 Kč) a Ústeckém (2 954 Kč).

Graf 2.27 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu ve Středočeském kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Invalidní důchody tvořily u mužů větší podíl pobíraných důchodů než u žen.

Mezi příjemkyněmi důchodů (ženami) byl podíl těch, které pobíraly starobní důchod, vyšší, než byl podíl starobních důchodců mezi muži. Ženy důchodkyně pobíraly starobní důchod v 84,1 %, muži důchodci v 80,6 %. Muži naopak zaznamenali vyšší podíl invalidních důchodů, pro invaliditu 3. stupně 7,4 % (u žen 4,8 %), pro invaliditu 2. stupně 3,3 % (u žen 2,5 %) a pro invaliditu 1. stupně 6,8 % (u žen 6,4 %). Tomu, že se ženy dožívají vyššího věku, odpovídal nižší podíl vdoveckých důchodů (0,4 %), než vdovských (1,1 %).

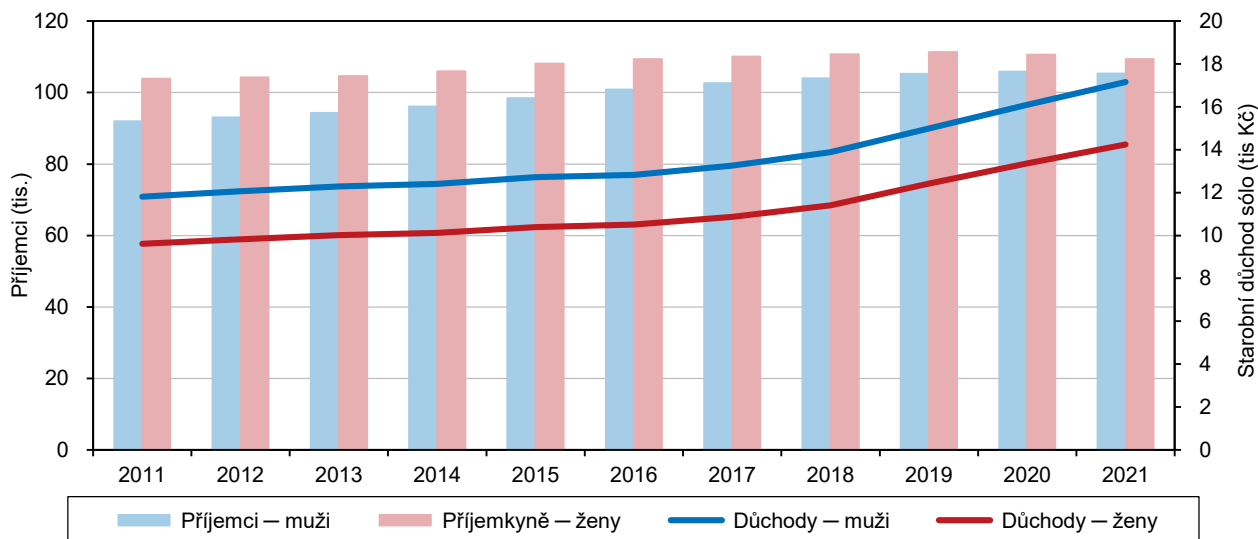
Invalidní a sirotčí důchody byly v kraji ve srovnání s republikou nadprůměrné.

Průměrné výše invalidních a sirotčích důchodů byly nižší v porovnání s plným starobním důchodem. V případě invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně se jednalo ve Středočeském kraji v roce 2021 o částku 13 572 Kč, pro invaliditu 2. stupně o 9 014 Kč a pro invaliditu 1. stupně 7 664 Kč. Sirotci pobírali průměrně

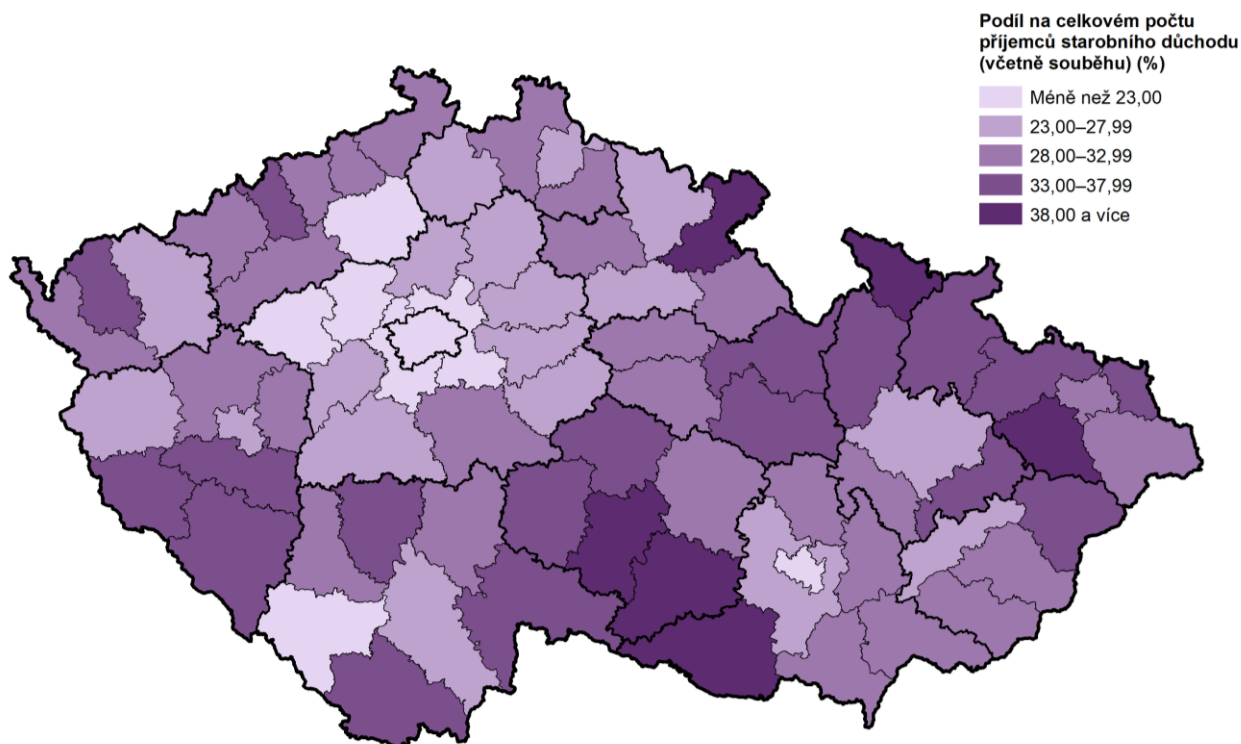
8 237 Kč. Ve srovnání s republikou byly hodnoty invalidních a sirotčích důchodů nadprůměrné.

Graf 2.28 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví ve Středočeském kraji (stav v prosinci)

Pramen: ČSSZ

Kartogram 2.10 Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet

Podíl starobního důchodu na mzdovém mediánu se v posledních dvou letech zvýšil.

Podíl průměrné výše starobního důchodu (sólo) na mzdovém mediánu ve Středočeském kraji na konci roku 2021 činil 43,6 %, přičemž trendem bylo jeho snižování do roku 2019 na hodnotu 41,8, v posledních 2 letech ale došlo ke zvýšení na výsledných 43,6. Průměrná výše starobního důchodu se tak v posledních dvou letech ke mzdovému mediánu přiblížila.

Nejvíce pobírali starobní důchodci v okrese Praha-západ, nejméně na Kutnohorskou.

Dokonce tři okresy Středočeského kraje se průměrnou výší starobního důchodu dostaly hned za hl. m. Prahu (16 467 Kč) na druhé, třetí a čtvrté místo na celorepublikovém žebříčku okresů. Jednalo se o okresy Praha-západ (16 252 Kč), Mladá Boleslav (16 062 Kč) a Praha-východ (15 950 Kč). Naopak nejméně pobírali starobní důchodci v okrese Kutná Hora (15 304 Kč), což stačilo na 33. místo v celorepublikovém meziokresním srovnání. Na posledním místě se umístil okres Znojmo s průměrným starobním důchodem 14 269 Kč.

Zvyšoval se podíl osob odcházejících do předčasného důchodu, převažovaly ženy.

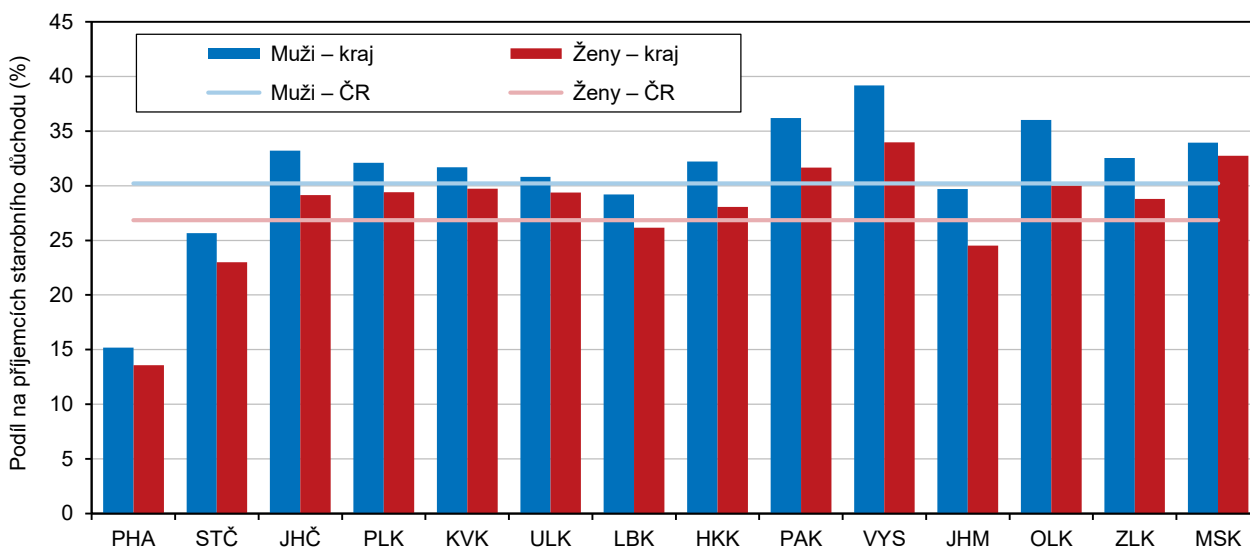
Podíl osob odcházejících do předčasného důchodu se každoročně zvyšoval. Zatímco v roce 2011 pobíralo starobní důchod předčasně 18,9 % starobních důchodců, v roce 2021 to bylo 24,1 %. Mezi příjemci předčasného důchodu dlouhodobě převažují ženy s přibližně 57% podílem.

Podíl osob v předčasném důchodu byl po Praze druhý nejnižší.

I přes každoroční nárůst byl podíl osob v předčasném starobním důchodu ve Středočeském kraji po hl. m. Praze (14,2 %) druhý nejnižší v České republice. Celorepublikový průměr se pohyboval o 4,1 p. b. výše než ve Středočeském kraji a úplně nejvyšší podíl byl dosažen v Kraji Vysočina, kde osoby v předčasném důchodu tvořily mezi starobními důchodci 36,1 %.

Graf 2.29 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Nejvyšší podíl předčasných starobních důchodců zaznamenal okres Benešov, nejnižší Praha-západ.

Nejvyšší podíl starobních důchodců odcházejících do předčasného důchodu vykazoval v kraji v roce 2021 okres Benešov (29,2 %), naopak relativně nízký podíl předčasného důchodu byl v kraji zjištěn v zázemí hlavního města, v okrese Praha-západ (18,3 %), který vykázal po hl. m. Praze (14,2 %) druhou nejnižší hodnotu mezi všemi okresy ČR. Mezi příjemci předčasného důchodu převažovaly ve všech okresech kraje ženy nad muži, nejvíce s 58,6 % v okresech Beroun a Kladno. Nejvyššího procenta příjemců předčasných důchodů dosáhl v rámci republiky okres Třebíč (41,9 %).

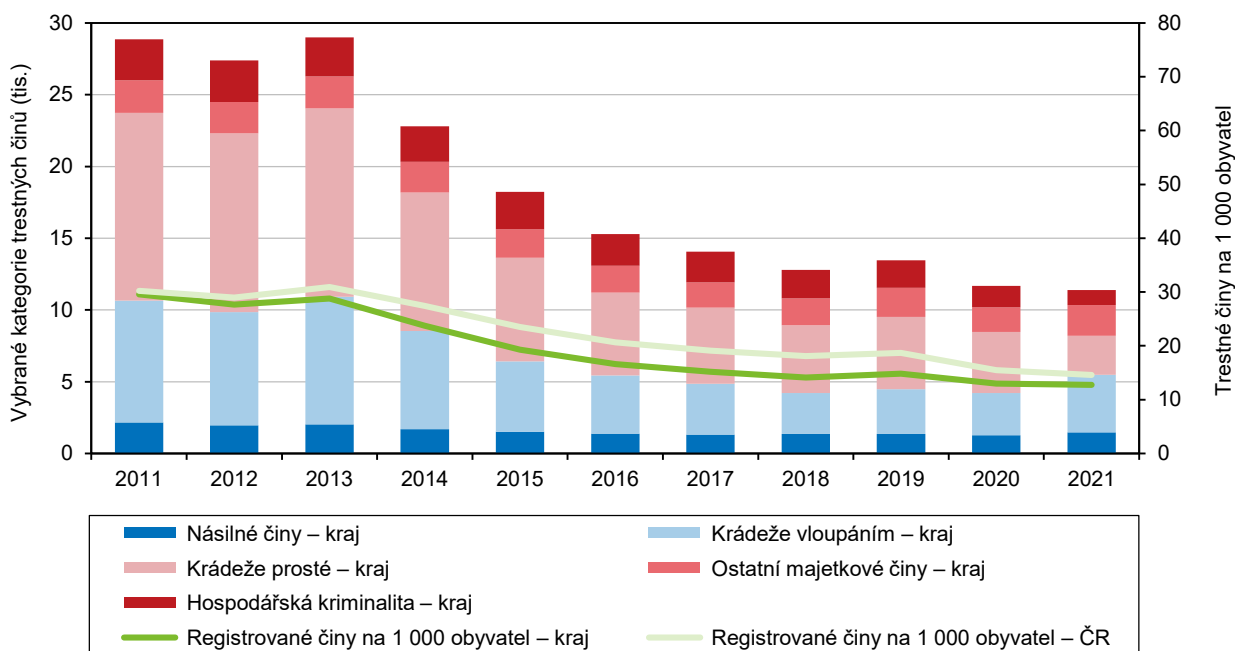
Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Počet registrovaných trestných činů se v roce 2021 dostal na porevoluční minimum.

Na území Středočeského kraje bylo v roce 2021 registrováno celkem 17 625 trestných činů, což bylo nejméně v porevoluční historii. Po maximech převyšujících 50 tis. registrovaných trestných činů z konce 90. let minulého století začlo docházet prakticky k neustálému poklesu, který byl ve více než 20letém období let 2000 až 2021 přerušen meziročním nárůstem pouze ve 4 letech (2002, 2007, 2013 a 2019).

Graf 2.30 Registrované trestné činy ve Středočeském kraji a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR

Nejvýrazněji klesal počet krádeží.

Na výrazném poklesu registrovaných trestných činů od roku 2011 se velkou měrou podílel pokles krádeží (krádeže prosté o 79,1 %, krádeže vzloupáním o 52,9 %). Pokles hospodářské kriminality byl mezi lety 2011 a 2019 výrazně nižší – průměrně ročně pouze o 4 %, avšak v posledních 2 letech následovaly velké meziroční poklesy o 21,1 % v roce 2020 a o 30,5 % v roce 2021. Počet násilných trestných činů poklesl mezi lety 2011 a 2021 přibližně o třetinu (32,2 %), přičemž v posledním roce 2021 byl zaznamenán poměrně výrazný nárůst o 16,3 %. Výsledkem tohoto vývoje bylo, že u krádeží došlo ke snížení podílu na celkovém počtu registrovaných trestných činů, naopak násilné činy zaznamenaly nárůst podílu na celkové kriminalitě. Skupinou, kde došlo k nárůstu registrovaných činů, byly mravnostní trestné činy. Jednalo se o celorepublikový trend, ve Středočeském kraji narostl počet mravnostních činů přibližně o 60 % (absolutní počet činů ale byl ve srovnání s ostatními typy kriminality řádově nižší).

Tři čtvrtiny tvořila obecná kriminalita, podíl hospodářské kriminality se snížil.

Více než tři čtvrtiny (77,9 %) všech registrovaných trestných činů ve Středočeském kraji tvořila v roce 2021 obecná kriminalita. Do kategorie hospodářské kriminality spadalo 6 % trestných činů. Zatímco podíl obecné kriminality na všech trestných činech během posledního desetiletí kolísal kolem tříčtvrtinového podílu, podíl hospodářské kriminality se díky výraznému poklesu v posledních 2 letech snížil z hodnot kolem 10 % v letech 2015 až 2019 na 6,0 %.

Počet vzloupání do rodinných domů byl nejvyšší mezi kraji.

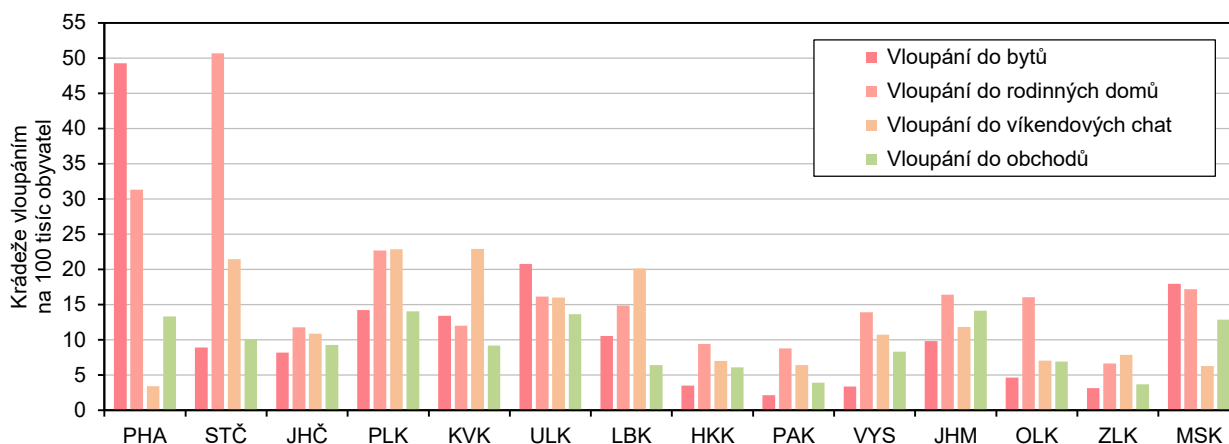
V mezikrajském srovnání byla nejpříznivější situace zaznamenána v oblasti hospodářské kriminality, která dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2021 nejnižšího

podílu na celkovém počtu trestných činů. Podíl 6,0 % (1 050 činů) byl mezi kraji nejnižší. Mezi kraji šestý nejnižší byl podíl násilných trestných činů na celkovém počtu registrovaných činů – 8,3 % (1 467 činů). Naopak nejméně příznivá byla v kraji situace v oblasti krádeží. Podíl krádeží vloupáním na všech trestných činech byl v roce 2021 mezi kraji po Praze druhý nejvyšší (22,7 %, 4 006 činů). Mezi kraji výrazně nejvyšší byl počet vloupání do rodinných domů, a to jak absolutně (699), tak v přepočtu na 100 tis. obyvatel (50,7). Do Středočeského kraje byla v rámci republiky koncentrována téměř třetina (31,3 %) všech vloupání do rodinných domů. Podobná situace byla patrná rovněž u vloupání do víkendových chat, ve Středočeském kraji se uskutečnila téměř čtvrtina těchto činů celé republiky a kraj vykázal v mezikrajském srovnání 3. nejvyšší počet vloupání do víkendových chat na 100 tis. obyvatel po krajích Karlovarském a Plzeňském. Vysoké procento krádeží vloupáním odpovídá charakteru území Středočeského kraje, pro který je typické, že se zde koncentruje rezidenční a rekreační funkce.

Graf 2.31 Registrované krádeže vloupáním na 100 000 obyvatel podle krajů v roce 2021 (vybrané druhy)

Pramen: Policejní prezidium ČR

Celková intenzita kriminality se od roku 2011 pohybovala pod průměrem republiky.

Intenzita kriminality (registrované trestné činy na 1 000 obyvatel) dosahovala v kraji v roce 2021 hodnoty 12,8, pohybovala se pod republikovým průměrem (14,6) a mezi kraji byla 7. nejnižší. Nejvyšší intenzity kriminality bylo dosaženo v hl. m. Praze (27,7), nejnižší naopak ve Zlínském kraji (8,4). Po výrazných meziročních poklesech od roku 2008 klesl v kraji počet trestných činů přepočtený na 1 000 obyvatel v roce 2021 na nejnižší hodnotu celého porevolučního období. Pod celorepublikovým průměrem se intenzita kriminality Středočeského kraje pohybovala od roku 2011. Nejvyšší intenzita kriminality byla v roce 2021 zjištěna v okresech Kladno (14,9) a Mladá Boleslav (14,6), nejnižší naopak na Kutnohorsku (10,1) a Benešovsku (10,3).

Intenzita násilné a mravnostní trestné činnosti byla pod průměrem ČR.

Počet násilných a mravnostních trestných činů v přepočtu na 1 000 obyvatel byl v kraji v roce 2021 pátý nejnižší (1,29) a pod celorepublikovým průměrem (1,43). V oblasti násilné kriminality tedy byla situace v kraji příznivá, byť v posledním roce 2021 došlo ke zvýšení počtu jak násilných, tak mravnostních trestných činů. Nejvíce násilných a mravnostních trestných činů připadlo na 1 000 obyvatel v kraji Ústeckém (1,96).

Nejvyšší intenzita násilné kriminality byla v okrese Kladno, trestné činy vloupání se soustředily především do zázemí Prahy.

V rámci středočeských okresů dosáhl nejvyšší intenzity násilné a mravnostní kriminality okres Kladno (1,86 činů na 1 000 obyv.), zatímco nejnižší hodnoty byly patrné na Benešovsku (0,84) a Kutnohorsku (0,89). Zázemí hlavního města bylo specifické vysokým výskytem trestných činů vloupání do bytů a rodinných domů. Pouze do třech okresů suburbánní zóny kolem Prahy (okresy Praha-východ,

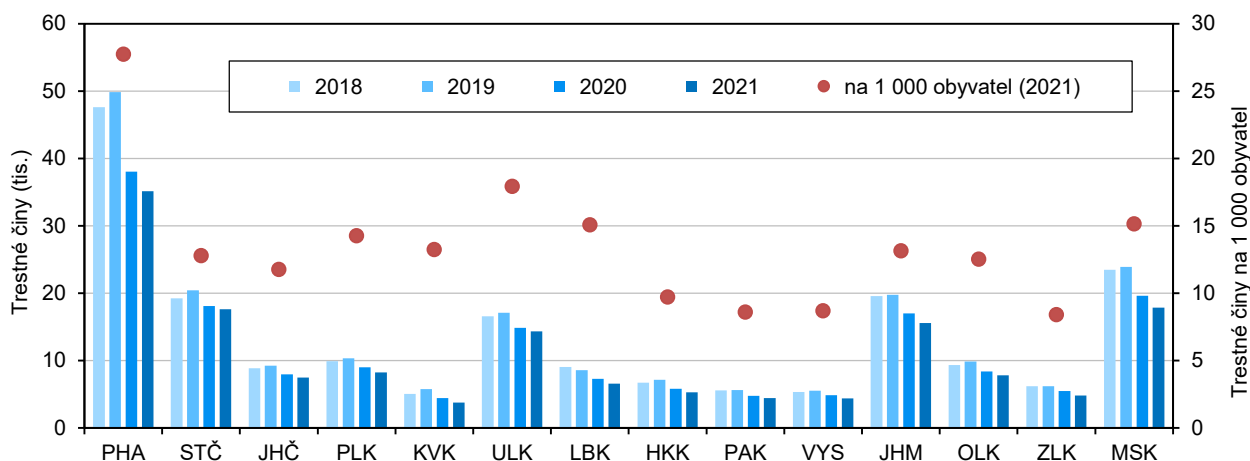
Praha-západ a Beroun) se v roce 2021 soustředilo 40,1 % všech vloupání celého kraje.

Objasňenost trestných činů vzrostla, i přesto ale zůstala mezi kraji 3. nejnižší.

Během roku 2021 bylo v kraji objasněno celkem 7 649 spáchaných trestných činů. Počet objasněných trestných činů se od roku 2011 sice snížil, poklesl ovšem s nižší intenzitou (o 46,5 %) než celkový počet registrovaných trestných činů (o 53,2 %). Objasňenost (tzn. poměr objasněných a registrovaných činů) se proto v kraji zvýšila z 38,0 % v roce 2011 na 43,4 % v roce 2021. I přes nárůst zůstala ale objasňenost ve Středočeském kraji třetí nejnižší po hl. m. Praze (25,1 %) a Jihomoravském kraji (40,9 %). Nejvíce bylo objasněno trestných činů v krajích Zlínském (66,8 %) a Jihočeském (65,5 %).

Graf 2.32 Registrované trestné činy podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet dopravních nehod se po poklesu v roce 2020 opět zvýšil.

Na území Středočeského kraje se stalo během roku 2021 celkem 14 954 dopravních nehod. Po téměř 13% poklesu počtu nehod v roce 2020, který byl pravděpodobně ovlivněn covidovou pandemií, došlo v roce 2021 k meziročnímu nárůstu o 7,3 % a počet nehod se vrátil na podobnou úroveň jako v letech 2017 a 2018.

S nárůstem počtu dopravních nehod se zvýšila také výše škod způsobených při nehodách.

V souvislosti s nárůstem počtu dopravních nehod došlo v roce 2021 také k růstu škody způsobené při nehodách, meziročně o více než desetinu (10,4 %). Hodnota škod vyčíslená na 1,13 mld. byla 2. nejvyšší od roku 2009 (kdy došlo ke změně metodiky). Hranice jedné miliardy byla poprvé překročena v roce 2017 a od té doby pod tuto hodnotu škody způsobené při dopravních nehodách neklesly. Počet dopravních nehod vzrostl od roku 2009 o 33,7 %, škoda způsobená při nehodách zaznamenala o něco nižší nárůst (o 30,2 %).

Počet dopravních nehod na tisíc obyvatel byl ve Středočeském kraji třetí nejvyšší mezi kraji a v okrese Benešov třetí nejvyšší mezi okresy ČR.

Na tisíc obyvatel připadlo v roce 2021 ve Středočeském kraji 10,8 dopravních nehod, což bylo více, než činil republikový průměr (9,5) a jednalo se o třetí nejvyšší hodnotu mezi kraji po Ústeckém kraji (14,0) a hl. m. Praze (13,8). Nejméně to bylo naopak v kraji Jihomoravském (5,4 nehod/1 000 obyv.). V rámci středočeských okresů byla situace nejlepší na Kladensku (6,8). Nejvyšší hodnotu zaznamenal naopak okres Benešov (17,4), kde se dokonce jednalo o 3. nejvyšší počet dopravních nehod na tisíc obyvatel mezi všemi okresy republiky (po okresu Louny a Ústí nad Labem). V roce 2019 stálo Benešovsko dokonce na prvním místě.

Počty zraněných a usmrcených osob při dopravních nehodách meziročně klesly.

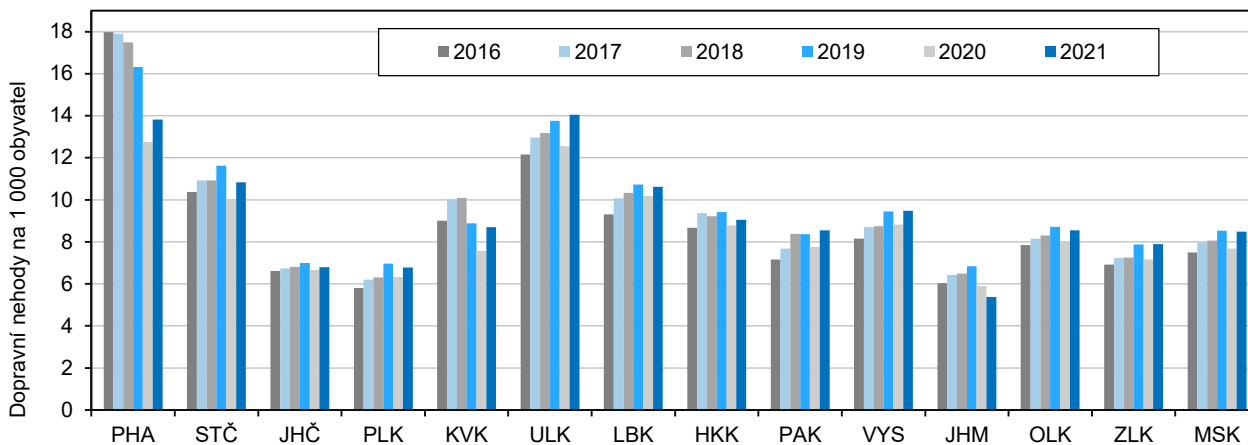
Počet dopravních nehod, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení, se pohyboval do roku 2009 nad hodnotou 3 tisíce. Od roku 2010 jejich počet poklesl a pod touto třítisícovou hranicí kolísal. V posledních dvou letech došlo k meziročním poklesům

o 16,6 % a 3,8 %. V roce 2021 došlo k poklesu nehod se zraněnými či usmrcenými i přesto, že celkový počet nehod meziročně vzrostl. Konkrétně se v roce 2021 stalo 2 284 nehod, při nichž byl někdo zraněn či zemřel.

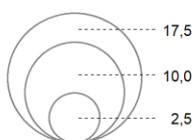
Graf 2.33 Dopravní nehody podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

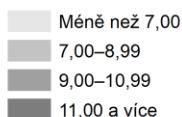

Kartogram 2.11 Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2021

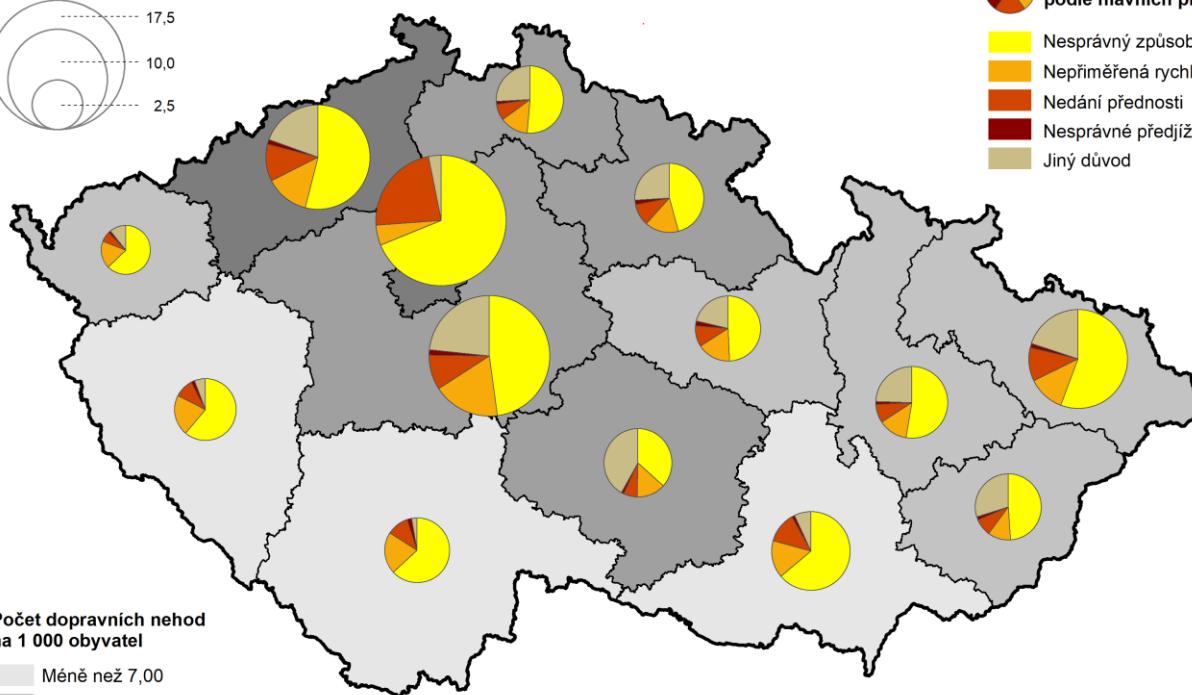
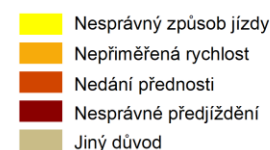
Počet dopravních nehod (tis.)

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Dopravní nehody podle hlavních příčin

Pramen: Policejní prezidium ČR

Podíl nehod zapříčiněných nepřiměřenou rychlostí byl v porovnání s ČR nadprůměrný.

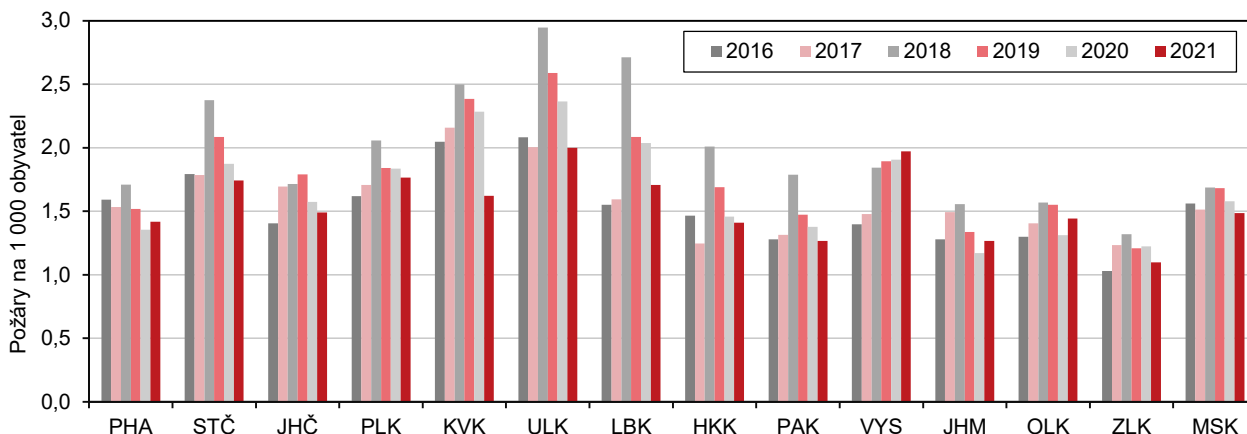
Nejčastější příčinu dopravních nehod ve Středočeském kraji představoval nesprávný způsob jízdy (47,9 %), dále nepřiměřená rychlost (18,1 %) a nedání přednosti (9,2 %). Mezi kraji vynikal Středočeský kraj 3. nejvyšším podílem nehod z důvodu nepřiměřené rychlosti. Nehody způsobené pod vlivem alkoholu tvořily ve Středočeském kraji 4,0 % ze všech nehod, což byl celorepublikově podprůměrný podíl (ČR 4,5 %) a mezi kraji 4. nejnižší.

Podíl bodovaných řidičů již třetím rokem pod republikovým průměrem.

Podíl bodovaných řidičů na celkovém počtu řidičů v roce 2021 činil v kraji 5,4 %, což bylo o 1,0 p. b. méně než celorepublikový průměr (6,4 %). Mezi kraji se jednalo o druhou nejnižší hodnotu po hl. m. Praze (4,5 %). Rok 2021 byl pátým rokem v řadě, kdy středočeští řidiči dosáhli podprůměrné hodnoty, do roku 2016 byl podíl bodovaných řidičů v kraji vyšší než v rámci republiky. Nejvyšší podíl bodovaných řidičů zaznamenal Moravskoslezský kraj (7,9 %).

Graf 2.34 Požáry podle krajů

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Počet požárů v kraji kolísal, na tisíc obyvatel připadal vyšší počet požárů než v celé republice.

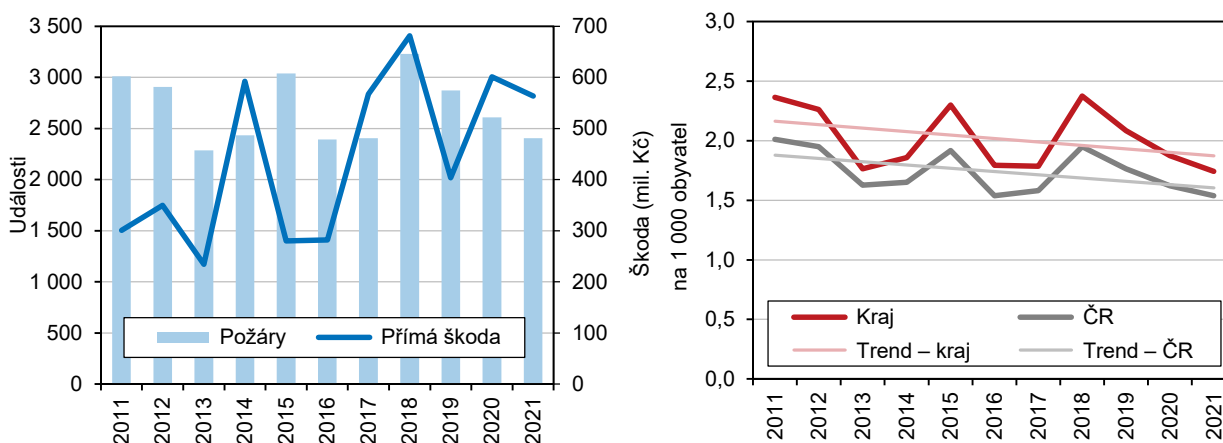
V roce 2021 vypuklo ve Středočeském kraji 2 405 požárů. Počet požárů v čase kolísal kolem hodnoty 3 tisíce, střídaly se poklesy a nárůsty. Od roku 2018 počet požárů třikrát za sebou klesl. Na tisíc obyvatel připadalo v roce 2021 celkem 1,7 požáru, což bylo více než v celé republice (1,5) a čtvrtá nejvyšší hodnota mezi kraji. Vyšší hodnota v kraji než v ČR byla zaznamenávána dlouhodobě. Nejvyšší počet požárů na 1 000 obyvatel vykázal v roce 2021 Ústecký kraj (2,0), nejnižší naopak kraj Zlínský (1,1).

Výše škod způsobených požáry kolísala.

Přímé škody způsobené požáry v průběhu posledních deseti let stejně jako počty požárů kolísaly, přičemž v roce 2018 byla dosažena v kraji nejvyšší hodnota za posledních 20 let (681,1 mil. Kč). V roce 2021 došlo meziročně k poklesu na 563,2 mil. Kč. Při přepočtu škody na jeden požár zaznamenal Středočeský kraj šestou nejvyšší hodnotu (234,2 tis. Kč) mezi kraji.

Graf 2.35 Požáry ve Středočeském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

3. Ekonomický vývoj

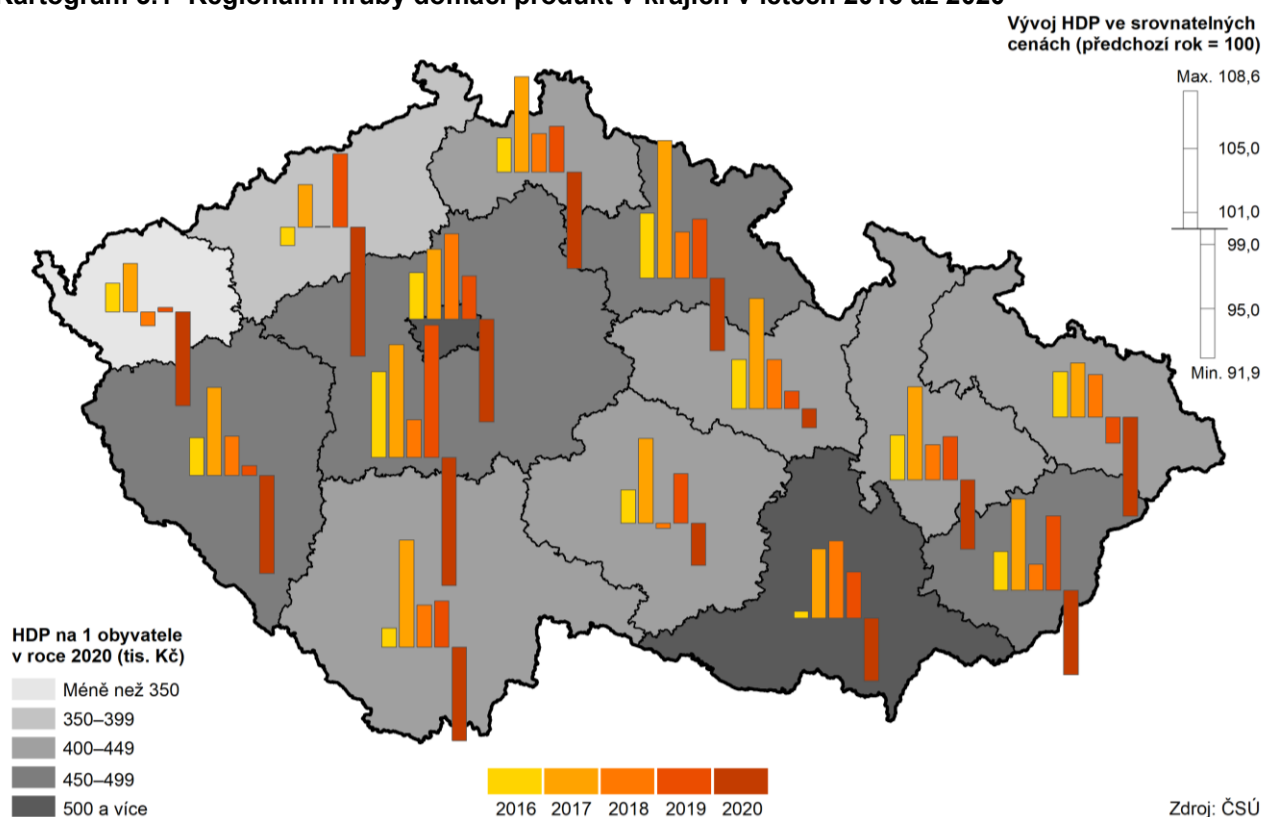
Poloha Středočeského kraje významně ovlivňuje jeho ekonomickou charakteristiku. Úzká vazba s hlavním městem a hustá dopravní síť činí polohu kraje mimořádně výhodnou pro ekonomický rozvoj (průmysl, organizační statistika, bytová výstavba). Svou rozlohou, geografii a klimatickými podmínkami patří k nejsilnějším zemědělským regionům v ČR.

Makroekonomický rámec

Ekonomická výkonnost kraje patří k předním v ČR.

Ekonomická výkonnost Středočeského kraje patřila v posledních letech v regionálním srovnání ČR k těm předním. Makroekonomické ukazatele dosahovaly často druhých nejvyšších hodnot hned po hl. m. Praze, jejíž ekonomická výkonnost značně převyšuje všechny kraje. Z hlediska dvacetiletého vývoje došlo k posunu Středočeského kraje na přední příčky v rámci republikového žebříčku a upevnění pozice ekonomicky výkonného regionu.

Kartogram 3.1 Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

Regionální hodnota HDP na obyvatele byla v roce 2020 mezi krají 4. nejvyšší, zatímco v roce 1995 až 7. v pořadí.

Celorepublikovou hodnotu tohoto ukazatele přesáhl kraj pouze v roce 2000.

Hodnota hrubého domácího produktu (HDP) dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2020 výše 662,7 mld. Kč. Na jednoho obyvatele tak připadalo 475,9 tis. Kč (17 996 EUR), což byla 4. nejvyšší hodnota mezi krají (po hl. m. Praze, Jihomoravském a Královéhradeckém kraji). Z dlouhodobého regionálního pohledu tohoto ukazatele se postavení Středočeského kraje postupně zlepšovalo; zatímco v roce 1995 se nacházel Středočeský kraj hodnotou dosaženého HDP na obyvatele v porovnání s celorepublikovým průměrem (100 %) svými 91,9 % na 9. místě, v roce 2020 obsadil s podílem 89,4 % čtvrté místo za hl. m. Prahou (217,4 %), Jihomoravským (96,6 %) a Královéhradeckým krajem (90,4 %). Nejlepší postavení z mezikrajského pohledu dosáhl Středočeský kraj v letech 1998–2003 a 2007–2008, kdy obsadil 2. pozici a pouze v roce 2000 nepatrně překročil kraj celorepublikovou hodnotu (100,2 %).

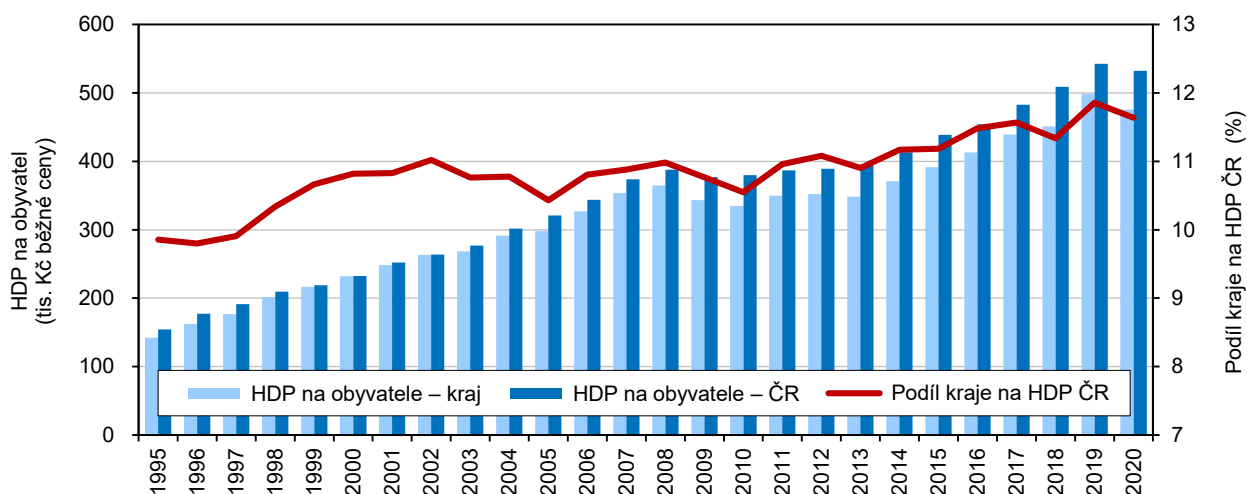
Na republikovém HDP se kraj podílel 11,6 %, po Praze druhým nejvyšším podílem mezi kraji.

Dva nevyšší podíly kraje na republikovém HDP od roku 1995 byly dosaženy v roce 2019 a 2020.

Z hlediska hrubého domácího produktu posiloval Středočeský kraj v dlouhodobém pohledu svoje postavení v rámci celé republiky zejména v druhé polovině 90. let a poté si jedno z předních míst stále udržoval. Zatímco v roce 1995 se kraj na celorepublikové hodnotě podílel 9,9 %, v roce 2002 to bylo 11,0 %. Po období mírného poklesu a kolísání mezi lety 2003 a 2013 se hodnota podílu Středočeského kraje opět definitivně přehoupla v roce 2014 přes 11 % a nad touto hodnotou se od té doby stále drží. V roce 2019 vykázal Středočeský kraj historicky nejvyšší podíl na HDP České republiky – 11,9 %, v roce 2020 to bylo 11,6 %. Zatímco v roce 1995 stál Středočeský kraj na 4. místě v podílu na republikovém HDP (po hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji), od roku 1998 zaujímá druhé místo za hl. m. Prahou.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt ve Středočeském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

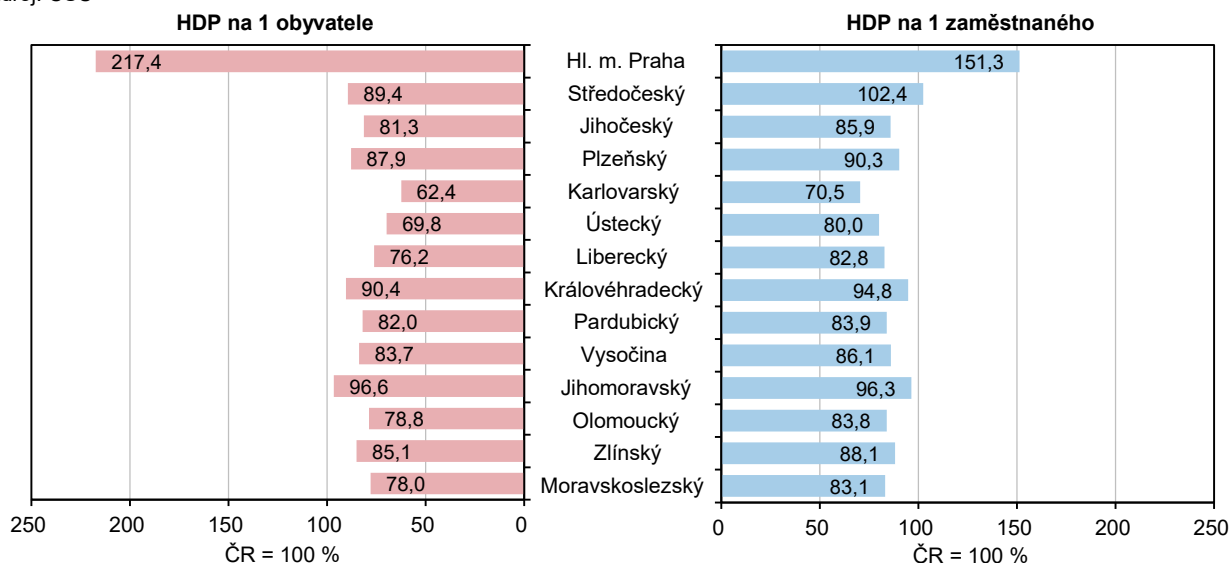

Dlouhodobý nárůst HDP je mezi kraji nejvyšší; ve srovnání s hodnotou roku 1995 ve srovnatelných cenách dosahuje HDP o 134 % vyšší hodnoty.

Vývoj Středočeského kraje z dlouhodobého pohledu dobře popisuje ukazatel vývoj regionálního HDP ve srovnatelných cenách, kdy je za základ brána hodnota z rok 1995 (100 %). V roce 2015 byla poprvé mezi kraji překročena hodnota 200 %, přes kterou se dostalo hl. m. Praha (212,9) a Středočeský kraj (203,3). V roce 2020 dosáhla hodnota pro Středočeský kraj 234,2 %, nejvíce ze všech krajů, přičemž průměr republiky jako celku činil 175,3 %.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na podle krajů (ČR = 100) v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

Podíl krajské HPH na republikové hodnotě byl druhý nejvyšší, druhý nejvyšší byl také nárůst samotné HPH mezi lety 1995–2020.

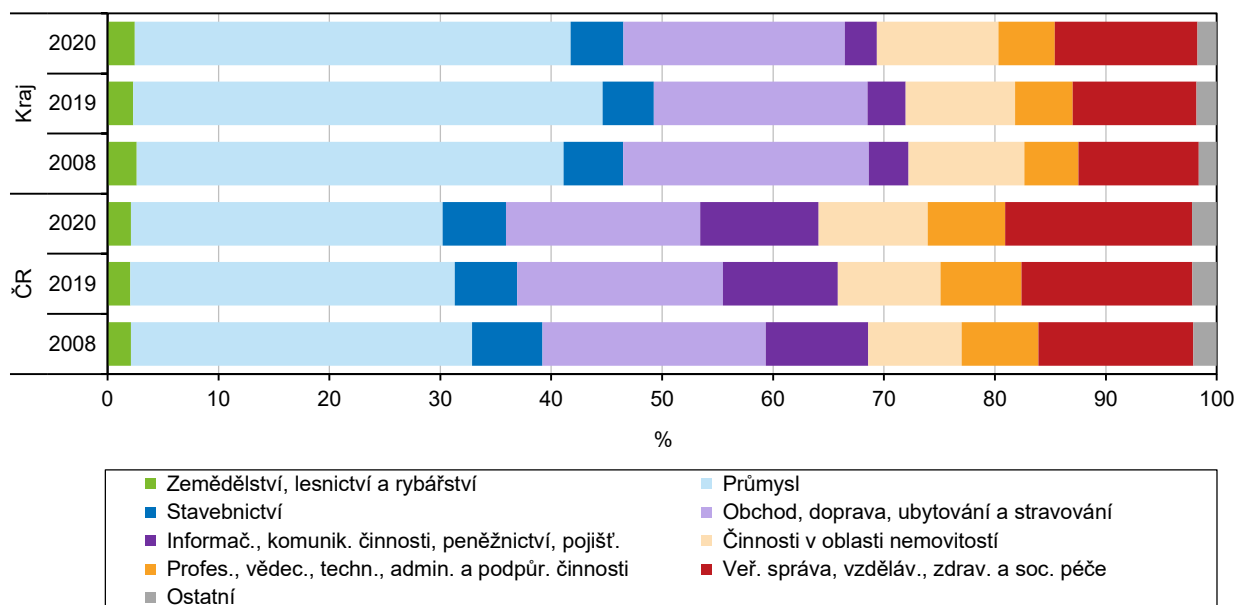
Hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v roce 2020 ve Středočeském kraji výše 603,0 mld. Kč, což představovalo na celorepublikové hodnotě podíl 11,6 %, druhý nejvyšší po hl. m. Praze (27,0 %). V roce 1995 se Středočeský kraj podílel na celorepublikové hodnotě 9,9 %, což byla až čtvrtá nejvyšší hodnota po hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Zatímco se podíl HPH v běžných cenách na celorepublikové hodnotě ve většině krajích mezi lety 1995 a 2020 snížil, Středočeský kraj byl jedním ze tří krajů (společně s Prahou a Jihomoravským krajem), kde nastal nárůst. V souhrnu došlo mezi lety 1995 a 2020 v České republice k 3,6násobnému zvýšení HPH, přičemž Středočeský kraj dosáhl druhého nejvyššího zvýšení, a to 4,2násobného, hned po hlavním městě Praze, kde se HPH zvýšila 4,8krát. Třetí nejvyšší zvýšení (3,7násobné) zaznamenal Jihomoravský kraj.

Po roce 2016 došlo v kraji k poklesu podílu průmyslu na odvětvové struktuře HPH, v roce 2020 klesl pod 40% hranici, přesto stále patří k nejvyšším mezi kraji.

Mezi lety 1995 a 2020 došlo ke změnám v odvětvové struktuře HPH. Ve Středočeském kraji se výrazně zvýšil podíl průmyslu na HPH, z 38,9 % v roce 1995 na 43,4 % v roce 2016, kdy byl podíl průmyslu na HPH ve Středočeském kraji nejvyšší. V dalších letech následovaly poklesy až na výsledných 39,3 % v roce 2020, stále se ale jednalo o podíl vyšší, než byl v roce 1995 (o 0,4 p. b.). V celé republice byl naopak podíl průmyslu v roce 2020 nižší (28,1 %) než v roce 1995 (31,3 %). Nárůst byl mezi lety 1995 a 2020 v kraji zaznamenán také v případě podílu odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství na HPH (ze 17,8 % na 20,0 %), naopak v ČR se jednalo o pokles (z 20,8 % na 17,5 %). K nárůstu došlo ještě v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti a informační a komunikační činnosti (v kraji i v celé ČR). Naopak pokles podílu na HPH vykazala mezi roky 1995 a 2020 ve Středočeském kraji i České republice odvětví primárního sektoru a stavebnictví. Pokles byl v kraji (na rozdíl od celé republiky) zaznamenán ještě v odvětvích veřejné správy, vzdělání, zdravotní a sociální péče a peněžnictví a pojišťovnictví.

Graf 3.3 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty ve Středočeském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Hodnota THFK na obyvatele v roce 2020 a nárůst THFK v porovnání s rokem 1995 byly druhé nejvyšší mezi kraji.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK), ukazující na investiční aktivity v regionu, dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2020 v běžných cenách historicky nejvyšší hodnoty 235,4 mld. Kč. To odpovídalo zastoupení na celorepublikové hodnotě ve výši 15,8 %, což byl po hl. m. Praze (29,3 %) druhý nejvyšší podíl mezi kraji. V letech

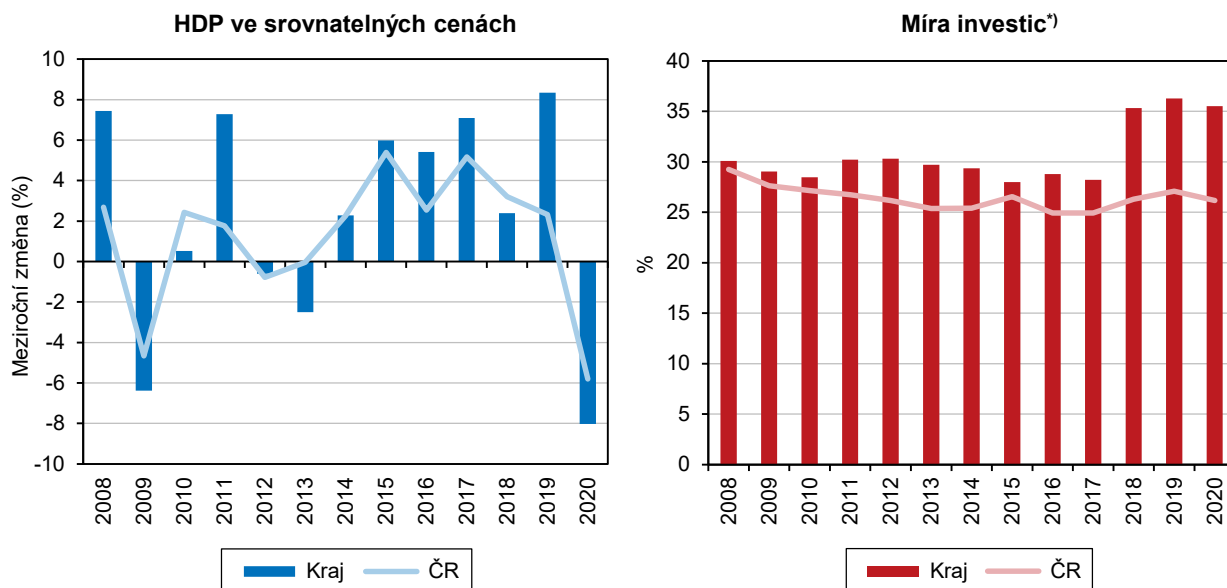
2008 až 2010 hodnota THFK ve Středočeském kraji klesala, v následujících dvou letech rostla a po poklesu v roce 2013 následoval až do roku 2019 neustálý růst, přičemž v roce 2020 byl zaznamenán pokles o 5,5 %. Hodnota THFK se mezi roky 1995 a 2020 zvýšila ve Středočeském kraji na čtyřnásobek, což byl po Praze (pětinásobek) druhý nejvyšší nárůst. Na 1 obyvatele připadla v roce 2020 hodnota THFK ve výši 169,0 tis. Kč, což řadilo Středočeský kraj na druhé místo za hl. m. Prahu (328,7 tis. Kč).

Míra investic byla mezi lety 2016–2020 nepřetržitě nejvyšší mezi kraji.

Míra investic (podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu) se v celém sledovaném období let 1995 až 2020 pohybovala nad průměrem České republiky a v roce 2020 dosáhla hodnoty 35,5 % (ČR 26,2 %). Během celého období let 1995 až 2020 se hodnota míry investic ve Středočeském kraji ocitla celkem desetkrát na prvním a desetkrát na druhém místě mezi kraji, přičemž posledních pět let 2016 až 2020 představovalo souvislé období, kdy byla středočeská míra investic mezi kraji nejvyšší. V porovnání s rokem 1995 klesla míra investic v roce 2020 ve všech krajích kromě Prahy (nárůst o 0,9 p. b.). Ve Středočeském kraji se míra investic během čtyřadvacetiletého období snížila o 2,2 p. b., zatímco v celém Česku to bylo o 7,6 p. b.

Graf 3.4 Hrubý domácí produkt a míra investic ve Středočeském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Dlouhodobě druhá nejvyšší byla hodnota čistého disponibilního důchodu domácností mezi kraji.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v běžných cenách dosáhl v roce 2020 ve Středočeském kraji hodnoty 419,2 mld. Kč (15 853 mil. EUR), na jednoho obyvatele tak připadalo 301,1 tis. Kč, což byla po Praze (376,5 tis. Kč) druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Středočeský kraj se v celém období let 1995 až 2020 umísťoval hodnotou tohoto ukazatele na druhé pozici za Prahou. Přední místo si Středočeský kraj udržoval i celkovým podílem ČDDD na celorepublikové hodnotě tohoto ukazatele. V roce 2020 to bylo 13,8 %, tedy nejvíce po hl. m. Praze (16,5 %). Druhou pozici mezi kraji si Středočeský kraj drží nepřetržitě od roku 2000, v předchozím období let 1995 až 1999 stál na třetím místě za regionem hlavního města a Moravskoslezským krajem.

ČDDD na obyvatele je dlouhodobě nad republikovým průměrem.

V případě porovnání vývoje hrubého domácího produktu a čistého disponibilního důchodu domácností je možné sledovat příznivější vývoj u čistého disponibilního důchodu domácností, který na rozdíl od HDP do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících osob v jednotlivých regionech.

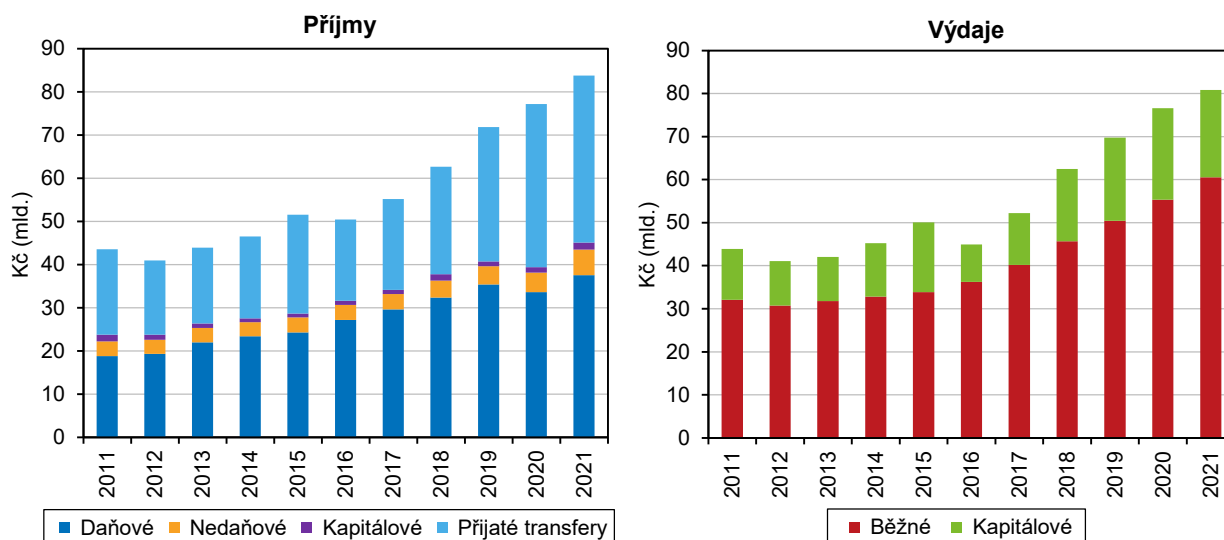
Místní rozpočty

Příjmy i výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků rostou.

Příjmy a výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků (po konsolidaci) v období let 2016–2020 meziročně rostly, u příjmů byl nejvyšší meziroční růst dosažen v roce 2019 (o 14,6 %), výdaje vzrostly nejvíce v roce 2018 (o 19,7 %). Schodek rozpočtu byl v celém období kladný, nejvíce v roce 2016 (+ 5,5 mld. Kč), naopak nejvyrovnanější byl v roce 2018 (+ 0,2 mld. Kč).

Graf 3.5 Příjmy a výdaje místních rozpočtů ve Středočeském kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

Věda, informační technologie

Výzkum a vývoj (VaV) je pro vyspělou společnost důležitou oblastí. Největším regionálním centrem v oblasti výzkumu a vývoje v České republice bylo hlavní město Praha, které se podílelo více než třetinou jak na celorepublikovém počtu zaměstnaných, tak na výši výdajů na výzkum a vývoj. Dalšími významnými regiony v této oblasti lidské činnosti byly Jihomoravský kraj a na třetím místě kraj Středočeský. Do Středočeského kraje se soustředila více než šestina celorepublikových výdajů a pracovala zde desetina všech zaměstnaných ve výzkumu a vývoji.

Výdaje na výzkum a vývoj v kraji v roce 2020 po jedenácti letech poprvé poklesly.

Objem finančních prostředků vynakládaných do oblasti vědy a výzkumu v letech 2009 až 2019 se ve Středočeském kraji každoročně navyšoval (nejvýrazněji v roce 2017 o 28,5 %) až na dosažené maximum 16,761 mld. Kč za rok 2019. Změna nastala v roce 2020, kdy klesly výdaje o 12,2 % na 14,720 mld. Kč. Meziroční pokles ve výdajích zaznamenalo v roce 2020 devět krajů (nejvyšší pokles v Plzeňském kraji o 24,1 %), v pěti krajích pokračoval růst výdajů (nejvyšší nárůst v Jihomoravském kraji o 8,7 %), stejně tomu bylo v celé ČR (nárůst o 1,6 %).

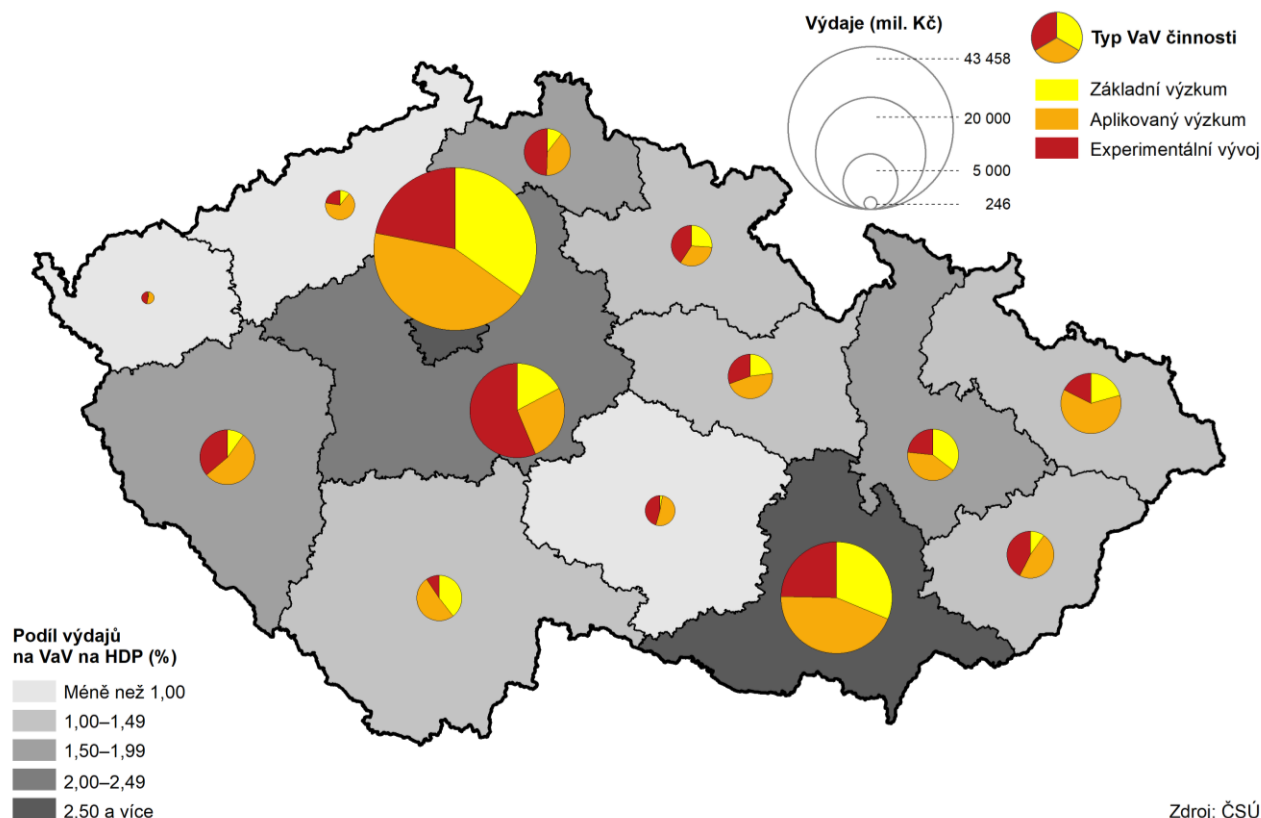
Výdaje na VaV představovaly 2,2 % HDP; třetí nejvyšší podíl po Praze a Jihomoravském kraji.

Podíl výdajů na výzkum a vývoj na krajské hodnotě hrubého domácího produktu (HDP) se během posledních deseti let postupně zvyšoval, až dosáhl v roce 2018 maximální hodnoty 2,7 %. V roce 2019 následovalo snížení podílu na 2,4 % a v roce 2020 na 2,2 %. I přes pokles vykázal Středočeský kraj třetí nejvyšší hodnotu po Jihomoravském kraji (3,3 %) a hl. m. Praze (2,8 %). Naopak nejnižší podíl

Podíl výdajů na HDP se mezi 2018–2020 snížil.

zaznamenal Karlovarský kraj (0,3 %). Celorepublikový podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP činil 2,0 %.

Kartogram 3.2 Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2020

Většina výdajů na VaV pocházela z podnikatelského sektoru.

V roce 2020 došlo k poklesu ve financování VaV z podnikatelských a z veřejných zahraničních zdrojů, naopak se zvýšila finanční podpora z domácích veřejných zdrojů.

Tři čtvrtiny finančních zdrojů VaV směřovalo do podnikatelského prostředí.

Více než polovina výdajů na VaV směřovalo na experimentální vývoj, což byl nejvyšší podíl mezi krají.

Nejvíce prostředků na výzkum a vývoj bylo ve Středočeském kraji v roce 2020 financováno z podnikatelských zdrojů. Šlo o 10,218 mld. Kč, což představovalo 69,4 % z celkové hodnoty výdajů. Oproti roku 2019 bylo na financování výzkumu a vývoje z podnikatelských zdrojů v roce 2020 poskytnuto o víc než šestinu finančních prostředků méně (o 17,8 %). Meziroční pokles byl zaznamenán také ve financování z veřejných zdrojů ze zahraničí, a to o 21,5 %. Na výdajích se veřejné zdroje ze zahraničí podílely z 6,1 % (0,891 mld. Kč), což bylo nejméně od roku 2014. Z domácích veřejných zdrojů pocházelo 3,529 mld. Kč, to znamenalo 24,0 % celkových výdajů a meziroční nárůst ve financování z tohoto sektoru o 13,1 %. Z ostatních národních zdrojů (financování z vlastních příjmů vysokých škol a soukromého neziskového sektoru) bylo v roce 2020 také financováno více prostředků než v předchozím roce (o 14,4 %), na celkových výdajích se však tato oblast podílela minimálně (0,6 %).

Velká část peněžních prostředků směřujících v roce 2020 ve Středočeském kraji do výzkumu a vývoje byla investována do podnikatelského sektoru (75,9 %), zbytek šel do vládního sektoru (21,3 %), financování vysokoškolského sektoru bylo díky samotné absenci veřejného terciálního školství v kraji nízké (2,8 %) a financování soukromého neziskového sektorů bylo minimální (0,02 %).

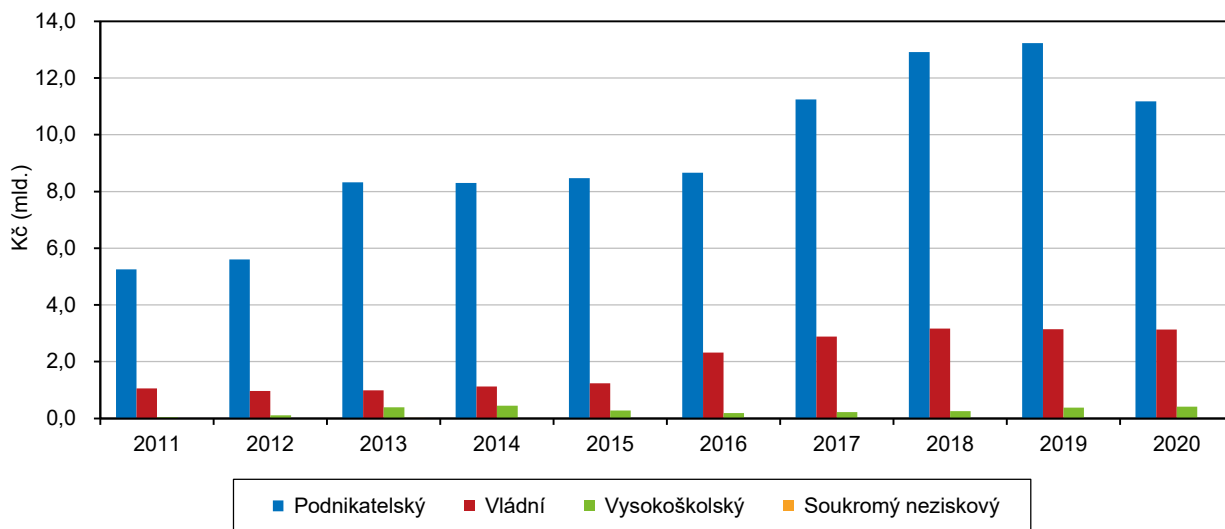
Největší část výdajů vynaložených v roce 2020 ve Středočeském kraji na výzkum a vývoj podle typu výzkumu směřovala na experimentální vývoj (56,4 %), čtvrtina výdajů pak směřovala do aplikovaného výzkumu (26,4 %) a nejmenší část výdajů tvořil základní výzkum (17,2 %). Podíl experimentálního výzkumu ve Středočeském kraji byl z mezikrajského pohledu nejvyšší, zatímco podíl aplikovaného výzkumu

naopak nejnižší a podíl základního výzkumu sedmý nejnižší. V celé České republice byl podíl výdajů v roce 2020 rozložen na všechny tři typy výzkumů poměrně vyrovnaně (aplikovaný 43,1 %, experimentální 29,5 % a základní 27,3 %).

Graf 3.6 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

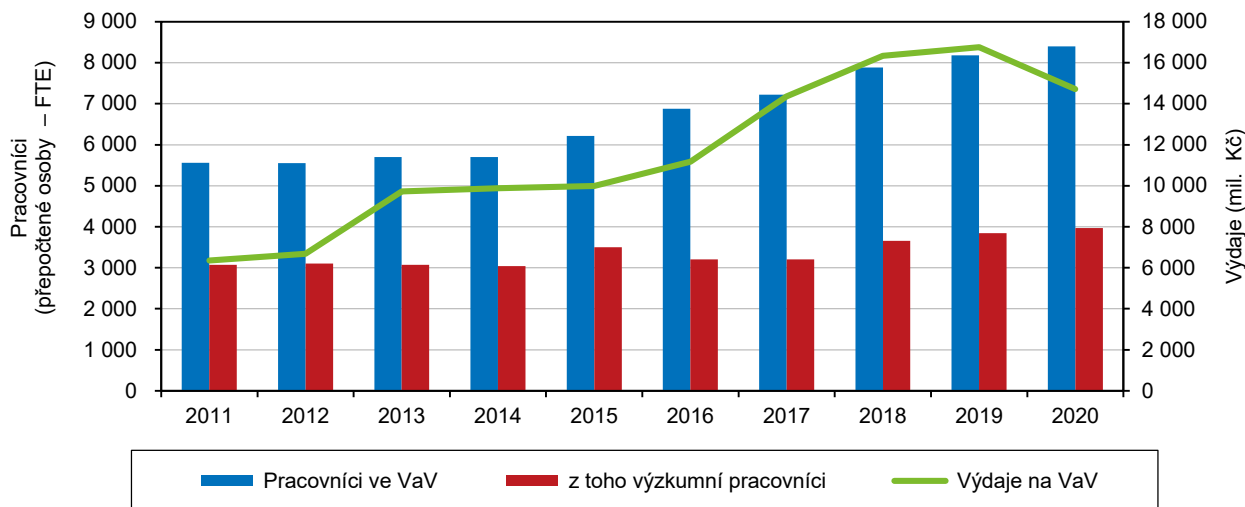
V kraji pracovala jedna desetina zaměstnaných v sektoru VaV v ČR.

Z pracovníků v oblasti VaV byla necelá čtvrtina žen, což bylo o téměř 5 procentních bodů méně než v celé ČR, podíl se navíc pátým rokem snižuje.

Výzkumem a vývojem se ve Středočeském kraji v roce 2020 zabývalo 8,4 tis. osob (přepočteno na plnou roční pracovní dobu plně věnovanou VaV činností). Dvě třetiny (66,3 %) celorepublikového počtu zaměstnanců VaV byly soustředěny pouze do tří krajů – více než třetina (35,9 %) do hl. m. Prahy, pětina (20,0 %) do kraje Jihomoravského a desetina (10,4 %) do kraje Středočeského. Z ostatních krajů dosáhl výraznějšího podílu na počtu zaměstnanců VaV České republiky už jen kraj Moravskoslezský (6,0 %). Ve zbývajících krajích se jednalo o podíly nižší než 5 %. Mezi zaměstnanými v odvětví výzkumu a vývoje na pracovištích v kraji bylo jen 23,8 % žen, v celé ČR byl podíl vyšší (28,6 %). Podíl žen pracujících ve VaV byl v roce 2020 mezi kraji pátý nejnižší (nejméně Kraj Vysočina – 14,2 %) a od roku 2015 (26,6 %) se postupně snižuje. Z celkového počtu zaměstnaných v roce 2020 tvořili 47,2 % výzkumní pracovníci (ČR – 54,6 %), 36,3 % technici (ČR – 32,0 %) a 16,4 % ostatní pracovníci (ČR – 13,3 %).

Graf 3.7 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet zaměstnanců VaV dlouhodobě roste, za deset let o více než polovinu.

Počet zaměstnanců v oblasti výzkumu a vývoje v kraji z dlouhodobého pohledu pravidelně roste; oproti roku 2015 se zaměstnanost zvýšila o více než třetinu (o 35,2 %, což bylo nejvíce mezi kraji), ve srovnání s rokem 2010 dokonce o více než polovinu (o 56,9 %). Dlouhodobý růst zaměstnanosti v oblasti výzkumu a vývoje zaznamenaly všechny kraje, v posledním roce 2020 se však počet pracovníků zvýšil jen u poloviny krajů. Ve Středočeském kraji se oproti předchozímu roku 2019 jednalo o 2,6% nárůst, podobně jako v celé ČR (o 2,2 %). Ze sedmi krajů, ve kterých byl v roce 2020 zaznamenán meziroční pokles, se snížení počtu zaměstnanců VaV nejvýrazněji projevilo v kraji Ústeckém, a to téměř o desetinu (o 9,8 %).

V oblasti ICT pracovalo 28,5 tis. osob, o něco málo více bylo techniků než specialistů.

Činnostmi v oblasti ICT se ve Středočeském kraji zabývalo 28,5 tis. zaměstnanců (fyzické osoby). Z celorepublikového počtu 209,5 tis. ICT odborníků jich byly dvě třetiny (66,4 %) koncentrovány do čtyř krajů – Praha (59,3 tis.), Jihomoravský (30,8 tis.), Středočeský (28,5 tis.) a Moravskoslezský kraj (20,6 tis.). Zatímco v celé republice mírně převažovali ICT specialisté (51,7 %) nad ICT techniky, ve Středočeském kraji bylo sice zastoupení obou skupin rovněž vyvážené, nicméně větší část tvořili naopak technici ICT (51,2 %) a zbývající menší část specialisté (48,8 %). Z hlediska územního rozložení byli ICT specialisté nejvíce koncentrováni v Praze, Jihomoravském a Středočeském kraji.

Téměř každá domácnost s dětmi disponovala počítačem, mezi domácnostmi seniorů to byla jen každá třetí.

V roce 2020 mělo počítač 80,5 % středočeských domácností, což bylo více než republikový průměr 78,5 % a čtvrtá nejvyšší hodnota mezi kraji. Tento podíl se v posledních letech již výrazně nemění. Nejvyšší vybavenost počítačem vykázalo hl. m. Praha (83,7 %), nejnižší naopak Ústecký kraj (65,4 %). Velké rozdíly jsou patrné při pohledu na typ domácnosti. Středočeské domácnosti s dětmi měly k dispozici počítač téměř všechny, naopak domácnosti seniorů pouze přibližně z jedné třetiny. Ve Středočeském kraji se konkrétně jednalo o 98,3% vybavenost počítačem v případě domácností s dětmi, což byla třetí nejvyšší hodnota mezi kraji. V celé republice to bylo 95,5 %. Hranici 90 % převyšovaly všechny kraje, výjimku představoval pouze Ústecký kraj, kde bylo počítačem vybaveno pouze 81,1 % domácností s dětmi. V případě domácností osob starších 65 let mělo ve Středočeském kraji počítač k dispozici pouze 35,8 % z nich, v ČR to bylo 39,9 %. Téměř polovina osob starších 65 let (48,5 %) disponovala počítačem v Praze, nejméně to bylo naopak v Jihočeském kraji (32,3 %).

Přístup k internetu má více než 83 % domácností kraje.

Internet zůstává fenoménem doby, podíl uživatelů a význam služeb na něm poskytovaných nadále roste ve všech krajích a zasahuje do ostatních oblastí služeb a vývoje společnosti. Dokazují to výsledky výběrového šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci, které jsou za kraje zpracovávány ve tříletých klouzavých průměrech. Zatímco v roce 2005 bylo připojeno pouze 24 % domácností Středočeského kraje, v roce 2010 to už bylo 56 % a v roce 2015 téměř 78 % středočeských domácností. V roce 2017 překračuje podíl domácností vybavených internetovým připojením 80% hranici a v následujících letech se podíl zvyšuje už jen v průměru o 0,6 procentního bodu ročně. V roce 2020 využívalo internet 83,1 % domácností, což byl čtvrtý nejvyšší podíl mezi kraji. Nejvíce domácností bylo připojeno k internetu v Plzeňském kraji (85,2 %), hranici 80 % překročilo celkem 11 krajů. Nejméně byly domácnosti vybavené připojením k internetu v Ústeckém kraji (75,8 %).

Podíl připojených domácností byl čtvrtý nejvyšší mezi kraji.

Mezi uživateli internetu výrazně přibýlí senioři, jejich podíl za 10 let se trojnásobil.

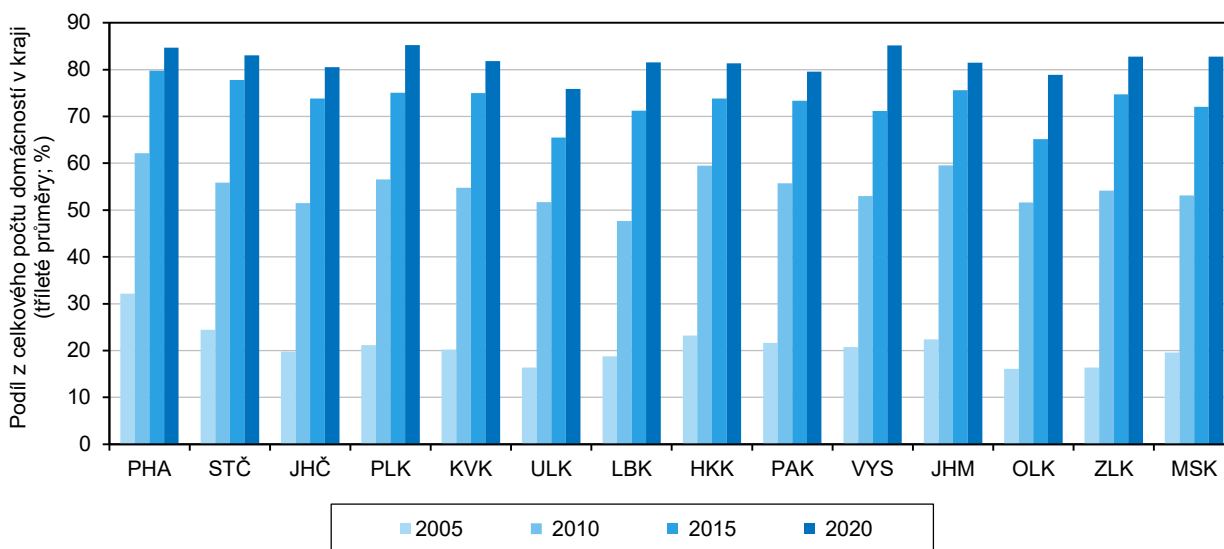
Internet ve Středočeském kraji používalo 81,8 % osob starších 16 let, v ČR se jednalo o 81,6 %. Uživatelů internetu v posledních letech přibývá hlavně mezi seniory. Podíl osob nad 55 let, které se připojují k internetu, se za posledních 10 let

ztrójnásobil. Ve Středočeském kraji se v roce 2020 jednalo o podíl 55,8 %. Ve věku 16–34 let užívaly internet téměř všechny osoby (98,9 %) z této věkové skupiny.

Graf 3.8 Domácnosti vybavené připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Internet v mobilním telefonu využívala v roce 2011 necelá desetina Středočechů, v roce 2020 to byly více než dvě třetiny.

Roste také podíl osob (z počtu obyvatel ve věku 16 a více let), které užívaly internet v mobilním telefonu. V roce 2020 tento podíl překročil ve Středočeském kraji dvě třetiny (68,6 %), podobně jako v celé republice (68,0 %). V roce 2011 přitom podíl uživatelů internetu v mobilním telefonu činil v kraji pouze 9,5 %. Středočeský kraj obsadil vyšší podílu páté místo mezi kraji, nejvíce využívali internet na mobilním telefonu obyvatelé hl. m. Prahy (74,3 %), nejméně naopak obyvatelé kraje Jihomoravského (63,1 %). K největšímu vzestupu mezi lety 2011 a 2020 došlo v Moravskoslezském kraji (z 5,9 % na 69,1 %) a v Plzeňském kraji (z 8,0 % na 70,7 %).

Nakupování přes internet využívaly dvě třetiny uživatelů.

Internetové bankovníctví využívalo ve Středočeském kraji 65,0 % osob starších 16 let, což představovalo stejně jako u ostatních ukazatelů vyšší hodnotu, než činil republikový průměr (64,5 %). Zvyšuje se také podíl online nakupujících. Ještě v roce 2010 v e-shopech nakupovala pouze čtvrtina (26,4 %) Středočechů ve věku 16 a více let, v roce 2020 už to bylo 63,7 %. V tomto případě se však jednalo o podíl mírně pod průměrem za ČR (64,6 %).

O něco častěji více využívali internet v mobilu muži, ženy naopak více na internetu nakupovaly a užívaly sociální sítě.

Z hlediska pohlaví bylo v roce 2020 více uživatelů internetu mezi středočeskými muži (83,2 %) než ženami (80,4 %). Muži častěji využívali internet v mobilním telefonu než ženy (71,2 % versus 66,0 %) a také internetové bankovníctví (65,8 % versus 64,4 %). Středočeské ženy naopak častěji než muži nakupovaly na internetu (65,7 % versus 61,5 %) a byly uživatelkami sociálních sítí (54,5 % versus 52,4 %).

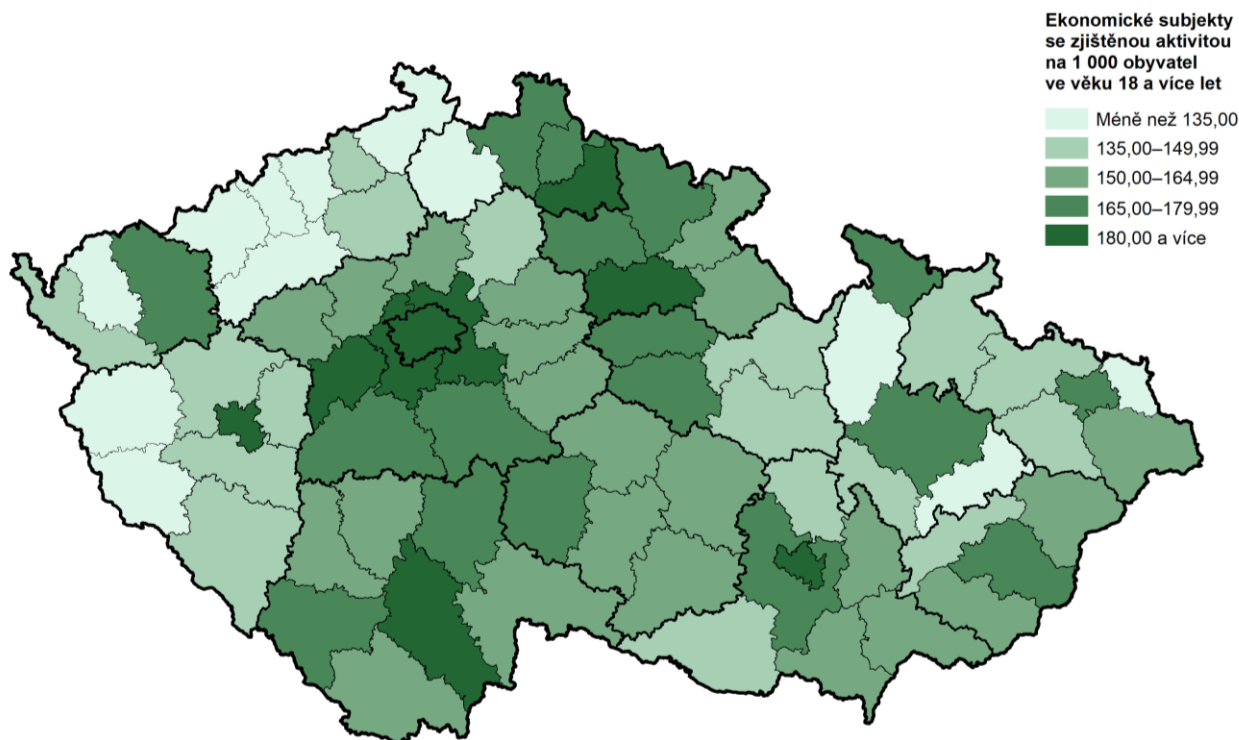
Organizační struktura

Přibližně jedna osmina ekonomických subjektů v ČR má sídlo ve Středočeském kraji.

Meziroční nárůst počtu subjektů v oblasti středních Čech byl nejvyšší v rámci republiky.

V registru ekonomických subjektů (dále jen RES) bylo k 31. 12. 2021 evidováno 358,1 tis. ekonomických subjektů se sídlem ve Středočeském kraji, z nichž 198,0 tis. subjektů vykazovalo aktivitu v rámci statistických zjišťování (tj. 55,3 %). V průběhu roku 2021 přibýlo v evidenci RES celkem 6,9 tis. subjektů, což představovalo v porovnání se stavem na konci předchozího roku meziroční nárůst o 2,0 %. Na území České republiky přibýlo v databázi RES během stejného období 1,5 % subjektů, přičemž nejvyšší nárůst mezi kraji byl zaznamenán na území hlavního města Prahy (o 2,1 %).

Kartogram 3.3 Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Téměř tři desetiny subjektů kraje sídlila v zázemí hlavního města, v okresech Praha-východ a Praha-západ.

Intenzita podnikatelské aktivity v centrální oblasti Středočeského kraje patřila k nejvyšším v celé ČR.

Tři čtvrtiny subjektů podnikajících v kraji byly živnostníci, což bylo nejvíce mezi kraji.

Na území Středočeského kraje je v organizační statistice, stejně jako v dalších oblastech statistiky, patrná značná teritoriální rozdílnost. Subjekty volí sídlo zpravidla v návaznosti na tranzitní tepny nejčastěji v centrální oblasti kraje v blízkosti hlavního města v okresech Praha-východ a Praha-západ. Zde sídlí téměř 29 % subjektů kraje a v přepočtu na obyvatele patří počty subjektů k nejvyšším nejen v kraji, ale i v rámci České republiky. Vyšší intenzitu podnikatelské aktivity než okres Praha-západ (307 subjektů na tisíc obyvatel) dosahovaly z meziokresního pohledu celé republiky už jen Praha (491) a Brno-město (380), intenzita dosahovaná v okrese Praha-východ (295) byla 5. v pořadí za okresem Karlovy Vary (297). Nejnižší intenzitu v kraji zaznamenal okres Mladá Boleslav (219), v meziokresním srovnání ČR tomu odpovídala 65. pozice ze 77. Nejnižší intenzitu v rámci ČR dosahoval okres Karviná (176). Z mezikrajského pohledu byla intenzita podnikatelské aktivity Středočeského kraje (255) až na 6. nejvyšší pozici.

Nejčastější formou podnikání ve Středočeském kraji bylo na konci roku 2021 soukromé podnikání fyzických osob (80,5 %, což bylo o 7,5 procentních bodů více než průměr ČR). Většina fyzických osob podnikala na základě živnostenského oprávnění (93,2 % fyzických osob), podíl živnostníků na celkovém počtu ekonomických subjektů (75,0 %) byl z mezikrajského pohledu nejvyšší.

Z meziokresního srovnání v kraji dosahoval nejvyššího podílu živnostníků okres Nymburk (77,4 %), v rámci celé republiky zaznamenaly vyšší podíl pouze okresy Česká Lípa (78,6 %) a Děčín (77,6 %).

Graf 3.9 Ekonomické subjekty podle právní formy k 31. 12. 2021

(subjekty se sídlem na daném území)

Zdroj: ČSÚ

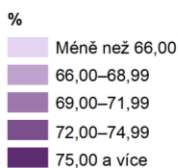
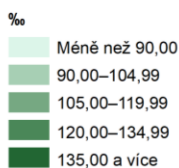
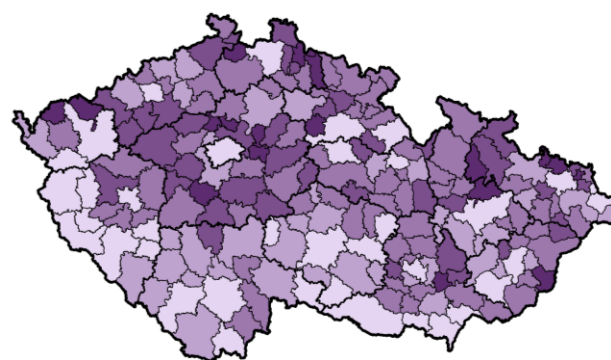
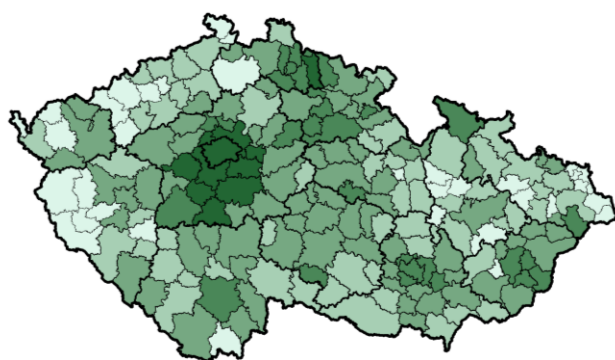
Centrální oblast kraje vykazuje vyšší podíl obchodních společností a nižší podíl živnostníků.

Nadprůměrný podíl soukromého podnikání se promítl mezi kraji naopak do nejnižšího podílu právnických osob (19,5 %), z nichž více než polovina byla vedena jako obchodní společnost (58,9 %). Nejběžnější formou obchodní společnosti byla společnost s ručením omezeným. Na základě této formy podnikalo 95,0 % všech obchodních společností, což bylo o 1,6 procentního bodu více než celorepublikový průměr. Ekonomické subjekty v centrální oblasti kraje (okresy Praha-východ a Praha-západ) se od zbytku kraje liší nejen počtem a intenzitou, ale také formou podnikání – především nižším podílem živnostníků na celkovém počtu subjektů (centrální okresy 73,4 %, ostatní okresy kraje 75,6 %) a vyšším podílem obchodních společností z celkového počtu subjektů (centrální okresy 15,0 %, ostatní 10,1 %). Podíl obchodních společností v okrese Praha-západ (16,9 %) byl 6. nejvyšší v celorepublikovém meziokresním srovnání, vyššího podílu dosahovaly zpravidla jen okresy největších měst (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň). Na území centrálních okresů Praha-východ a Praha-západ mělo sídlo 37,7 % obchodních společností se sídlem ve Středočeském kraji, zatímco v případě živnostníků to bylo jen 28,3 %.

Kartogram 3.4 Živnostníci^{*)} ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

^{*)} Osoby podnikající dle živnostenského zákona se zjištěnou aktivitou a sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

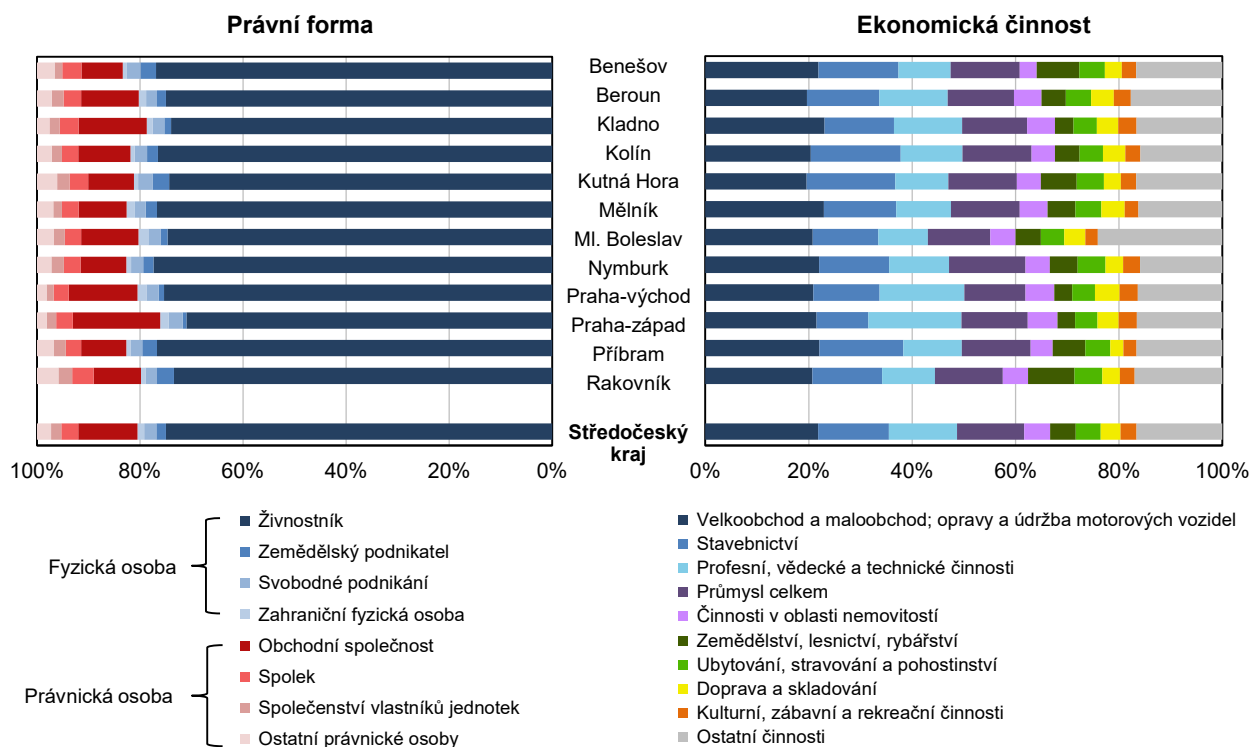

217 podniků v kraji zaměstnávalo více než 250 zaměstnanců, z toho 30 podniků více než 1 000 zaměstnanců.

Velikost byla u kategorie počtu zaměstnanců uvedena pouze u necelé poloviny (46,1 %) ekonomických subjektů se sídlem v kraji. Převážná část subjektů se zjištěným údajem byla díky povaze (fyzické osoby, zpravidla živnostníci) bez zaměstnanců (83,3 %). Mezi subjekty se zaměstnanci (27,6 tis.) pak převládaly ze 79,5 % mikropodniky do 9 zaměstnanců. Sídlo na území kraje mělo 217 podniků s uvedeným počtem 250 a více zaměstnanců, což představovalo 9% podíl kraje na celorepublikové hodnotě (2 400). Vyššího podílu dosahovaly už jen kraje s největšími městy – hlavní město Praha (29,7 %) a kraje Moravskoslezský a Jihomoravský (oba po 9,9 %). V rámci Středočeského kraje měly podniky s 250 a více zaměstnanci nejčastěji sídlo v okrese Praha-východ, v tomto okrese měl sídlo každý pátý podnik o této velikosti (celkem 46). Velkých podniků s počtem vyšším než 1 tisíc zaměstnanců bylo v kraji evidováno celkem 30. Největším zaměstnavatelem byl podnik ŠKODA AUTO a.s. s počtem zaměstnanců vyšším než 10 tisíc.

Graf 3.10 Ekonomické subjekty podle právní formy a převažující ekonomické činnosti v okresech Středočeského kraje k 31. 12. 2021 (subjekty se sídlem na daném území)

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: subjekty se uvedenou činností CZ-NACE

Nejčastějšími zaměřeními subjektů byly obchodní činnosti a také služby k údržbě motorových vozidel.

Z hlediska uvedené převažující ekonomické činnosti působilo koncem roku 2021 nejvíce subjektů ve Středočeském kraji v oblasti velkoobchodu, maloobchodu a služeb spojených s opravou a údržbou motorových vozidel (21,1 %). Druhým nejčastějším zaměřením bylo stavebnictví (13,2 %) a třetím profesní, vědecké a technické činnosti (12,8 %) a čtvrtým průmysl (12,6 %). Územní rozdíly v podílech subjektů podle zaměření ekonomické činnosti jsou dány jak atraktivitou lokality (tj. vyšším podílem subjektů podnikajících v profesní, vědecké a technické činnosti v centrální oblasti kraje), tak tradičními zvyklostmi a přírodními podmínkami (vyšší podíl subjektů podnikajících v zemědělství a lesnictví se nacházel v okrajových okresech kraje na Rakovnicku a Benešovsku).

Zemědělství

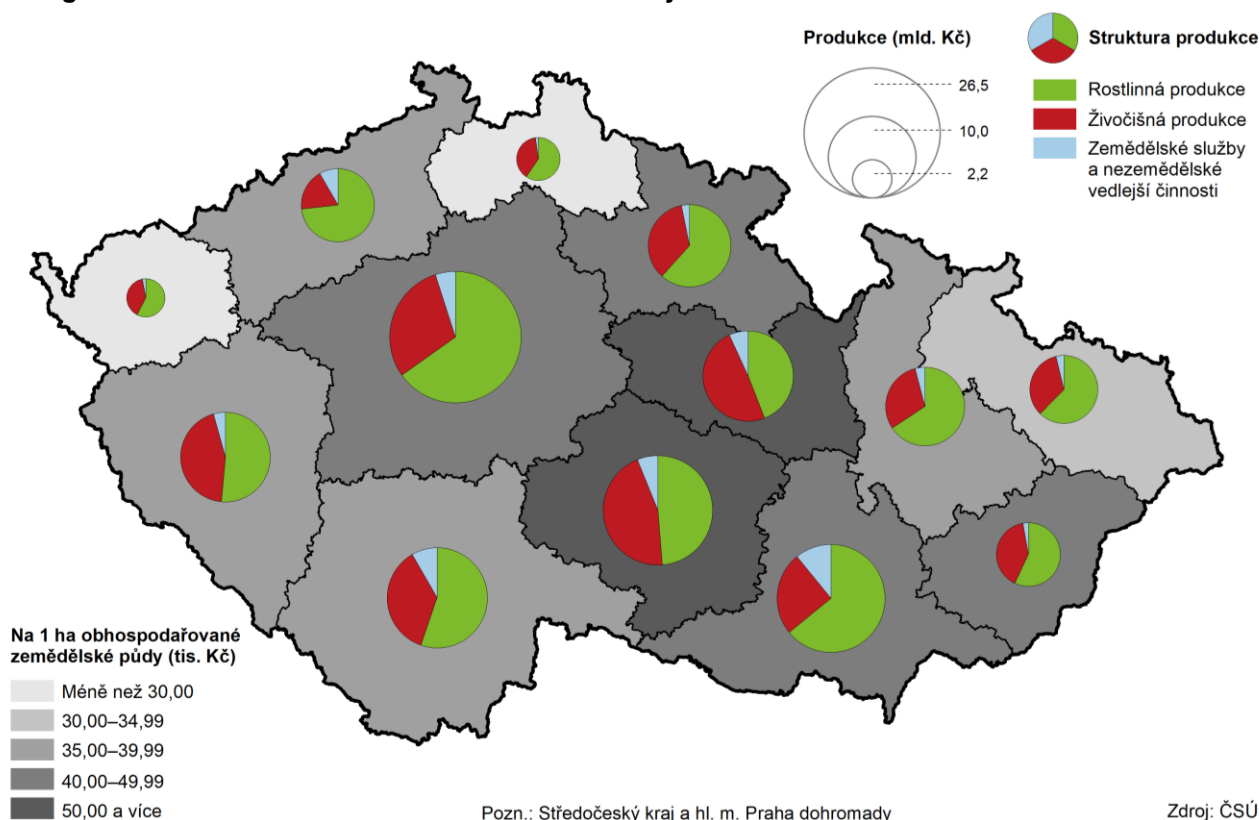
Oblast středních Čech zaznamenala největší objem zemědělské produkce a čtvrtou nejvyšší produkci na hektar obhospodařované zemědělské půdy.

Středočeský kraj je díky své velikosti, geograficko-klimatickým podmínkám a historickému vývoji v kultivaci krajiny předním zemědělským regionem a u řady zemědělských komodit je největším producentem v České republice. Zemědělská produkce ve středních Čechách (oblast Středočeského kraje a hl. m. Prahy) je dlouhodobě nejvyšší a v přepočtu na hektar obhospodařované zemědělské půdy byla 4. nejvyšší mezi kraji a celorepublikově nadprůměrná (rok 2020 – střední Čechy 46,9 tis. Kč/ha, ČR 42,3 tis. Kč/ha). Zemědělská produkce středních Čech dosáhla za rok 2020 hodnoty 26,5 mld. Kč, což z pohledu meziročních změn znamenalo druhý nárůst po sobě (2019 – o 4,1 %, 2020 – o 4,6 %). V zemědělské produkci středních Čech převažovala stejně jako v celé republice rostlinná výroba nad živočišnou, podíl rostlinné produkce (65,2 %) byl vyšší než celorepublikový průměr (58,6 %) a z mezikrajského pohledu se jednalo o třetí nejvyšší podíl po Ústeckém (73,2 %) a Olomouckém kraji (65,7 %).

Rok 2021 byl v rostlinné výrobě produktivnější než předchozí rok.

Značný význam a dominantní postavení Středočeského kraje v rámci českého zemědělství je především v rostlinné výrobě. Rok 2021 přál zemědělcům z pohledu rostlinné produkce více než rok předchozí a u většiny významnějších plodin byly zaznamenány zpravidla meziroční nárůsty sklizní.

Kartogram 3.5 Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2020

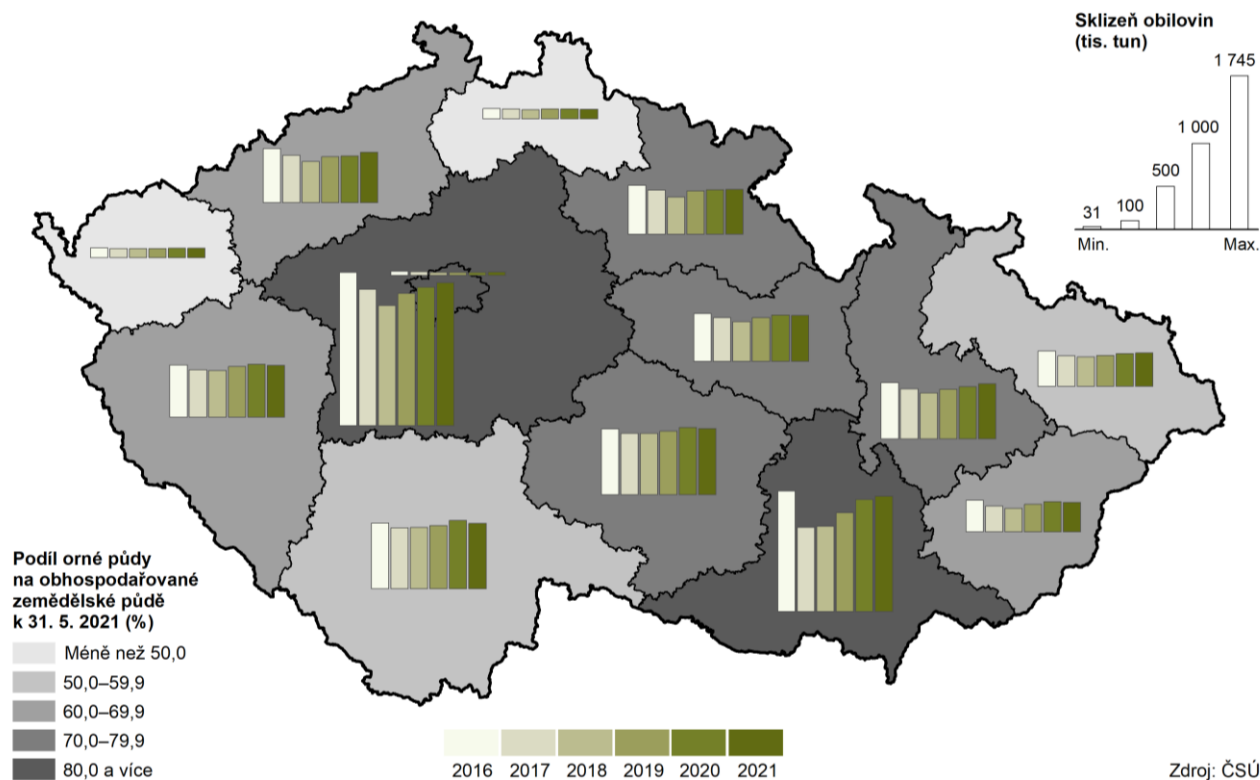
Sklizeň obilovin meziročně vzrostla o tři procenta a byla nejvyšší za posledních pět let.

Nejvýznamnější skupinou plodin pěstovaných na území Středočeského kraje jsou dlouhodobě obiloviny (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin). Během roku 2021 bylo na ploše 260,3 tis. hektarů sklizeno celkem 1,625 mil. tun obilovin a průměrný výnos činil 6,24 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo ke snížení osevní plochy o 1,0 tis. ha (tj. o 0,4 %) a ke zvýšení sklizně o 46,3 tis. t (tj. o 2,9 %), čímž došlo zároveň ke zvýšení průměrného hektarového výnosu obilovin z 6,04 t/ha v roce 2020 na 6,24 t/ha v roce 2021. V celé republice se sklídilo oproti roku 2020 více obilovin (o 1,2 %), nárůst zaznamenala polovina krajů. Sklizeň obilovin ve

Na střední Čechy připadá pětina produkce obilí v ČR.

Středočeskému kraji vzrostla třetím rokem po sobě a sklizený objem za rok 2021 byl nejvyšší za posledních pět let. Středočeský kraj je dlouhodobě největším producentem obilovin mezi kraji, na celorepublikové sklizni za rok 2021 se podílel téměř jednou pětinou (19,8 %).

Kartogram 3.6 Sklizeň obilovin v krajích v letech 2016 až 2021

Mezi obilovinami převládala pšenice; sklizeň jarní odrůdy vzrostla, sklizeň ozimé odrůdy zůstala na úrovni předchozího roku.

Na meziročním zvýšení produkce obilovin se z pohledu jednotlivých komodit podílely hlavně jarní pšenice (nárůst o 185,2 %) a kukuřice na zrno (o 16,5 %), meziroční nárůst ve sklizni zaznamenal také oves (o 4,8 %). K poklesu sklizeného objemu ve srovnání s předchozím rokem došlo naopak v případě ozimého ječmene (o 7,2 %), žita (o 24,0 %) a triticale (o 17,3 %). Nejčastěji sklizenou obilovinou byla pšenice ozimá (62 % obilovin), u které nedošlo k výrazné meziroční změně (pokles o 0,4 %).

Sklizeň řepky se snížila na nejnižší sklizený objem za posledních devět let.

V pěstování olejnatých plodin dominovala řepka, u které došlo proti předchozímu roku k poklesu sklizně o 15,8 %. Meziroční propad v produkci řepky zaznamenala celá republika (o 17,7 %) a zároveň všechny kraje. Objem sklizené řepky v kraji představoval nejnižší výsledek za posledních devět let, přesto byl Středočeský kraj s 23,4% podílem na celorepublikové sklizni největším domácím producentem této plodiny a navíc se jednalo o nejvyšší podíl na celorepublikové produkci za posledních osmnáct let. U ostatních olejnin došlo v roce 2021 ve srovnání s předchozím rokem naopak k růstu produkce; u slunečnice na semeno o 69,4 %, u sóji o 60,4 % a u máku o 15,2 %.

Podíl kraje na celorepublikové sklizni řepky byl nejvyšší za období osmnácti let.

Ostatní olejniný zaznamenaly růst produkce.

Produkce i výnos u okopanin meziročně vzrostly.

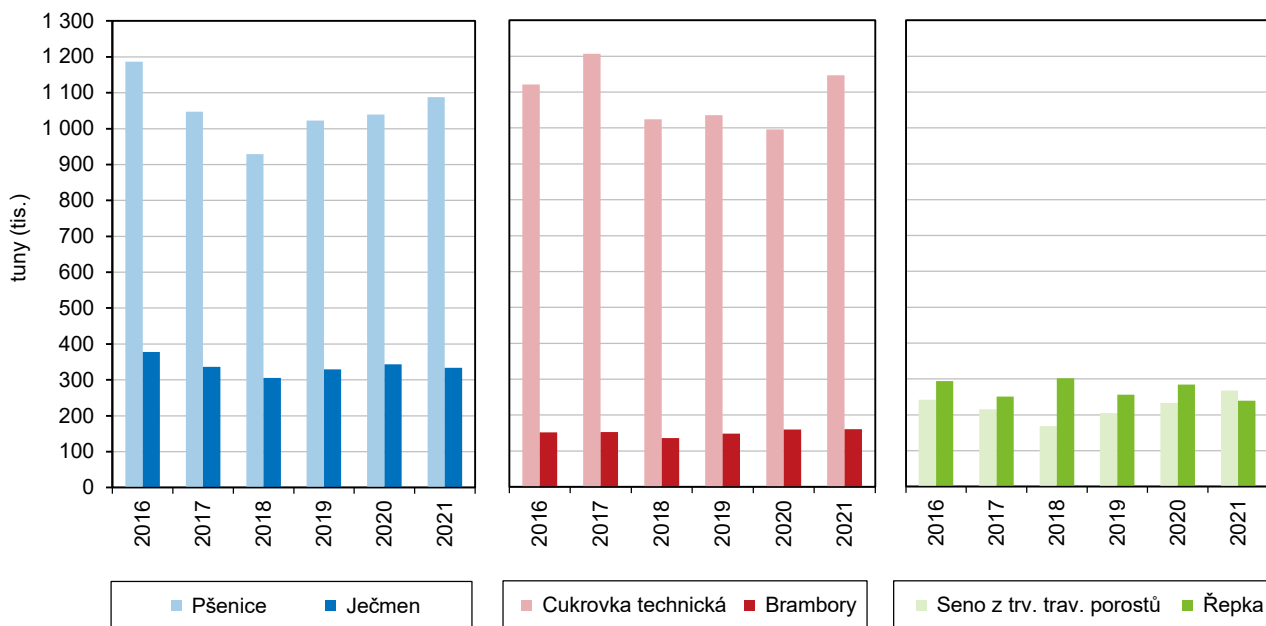
Růst v produkci byl ve Středočeském kraji zaznamenán i u okopanin (meziroční nárůst sklizně o 13,0 %). Mezi nimi mělo dominantní postavení pěstování cukrovky technické, u které došlo k meziročnímu nárůstu sklizeného objemu o 15,1 %. Středočeský kraj je v pěstování cukrovky dlouhodobě největším tuzemským producentem, na celorepublikové sklizni se podílel z 27,7 %. Nižšího meziročního nárůstu ve sklizeném objemu dosáhlo mezi okopaninami pěstování brambor

(o 1,0 %). Na republikové produkci brambor se kraj podílel z 24,0 %, vyšší sklizeň v rámci ČR dlouhodobě vykazuje pouze Kraj Vysočina (34,7 %).

Graf 3.11 Sklizeň vybraných plodin ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

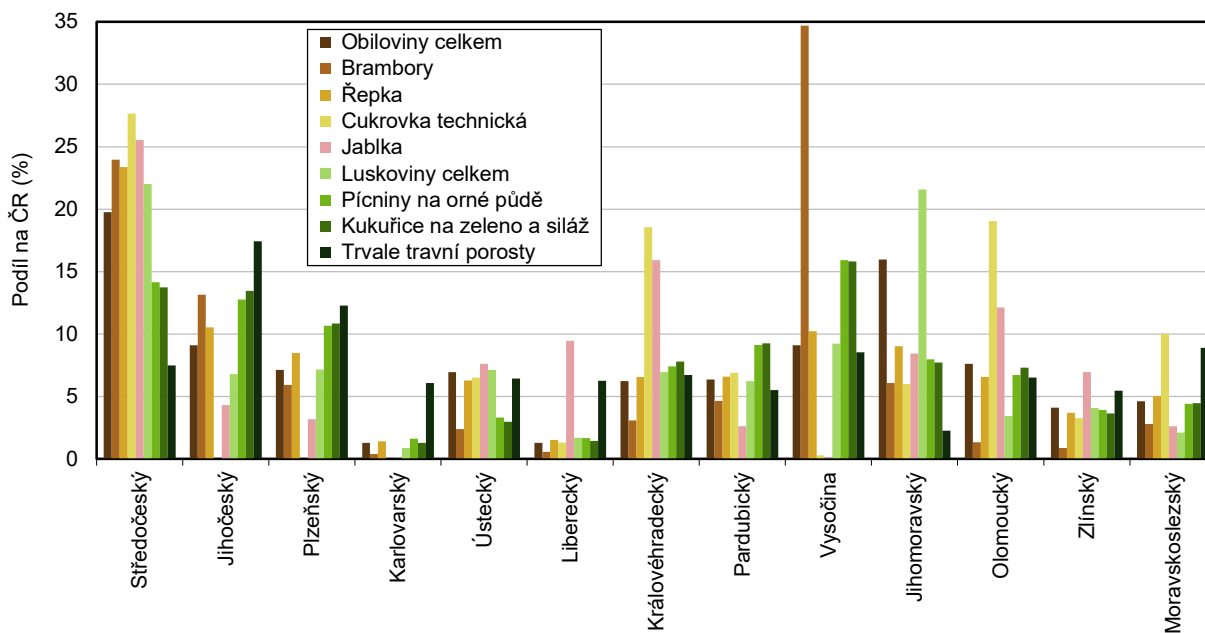

V pěstování luskovin se zemědělcům dva roky po sobě dařilo, sklizeň za 2021 byla nejvyšší za posledních 25 let.

V pěstování luskovin došlo v posledních dvou letech ke zvýšení produkce; v roce 2020 to bylo o 40,2 % a v roce 2021 o 19,6 % více než v předchozím roce. Sklizený objem luskovin ve Středočeském kraji v roce 2021 byl nejvyšší za posledních 25 let. Středočeský kraj je zároveň již osmým rokem v řadě největším producentem luskovin; podíl na republikové hodnotě (22,0 %) byl nepatrně vyšší než u druhého kraje v pořadí – Jihomoravského kraje (21,6 %).

Graf 3.12 Podíl sklizní vybraných plodin a skupin plodin na celkové sklizni ČR v krajích v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Rok 2021 byl příznivý pro pěstování chmele a vinné révy.

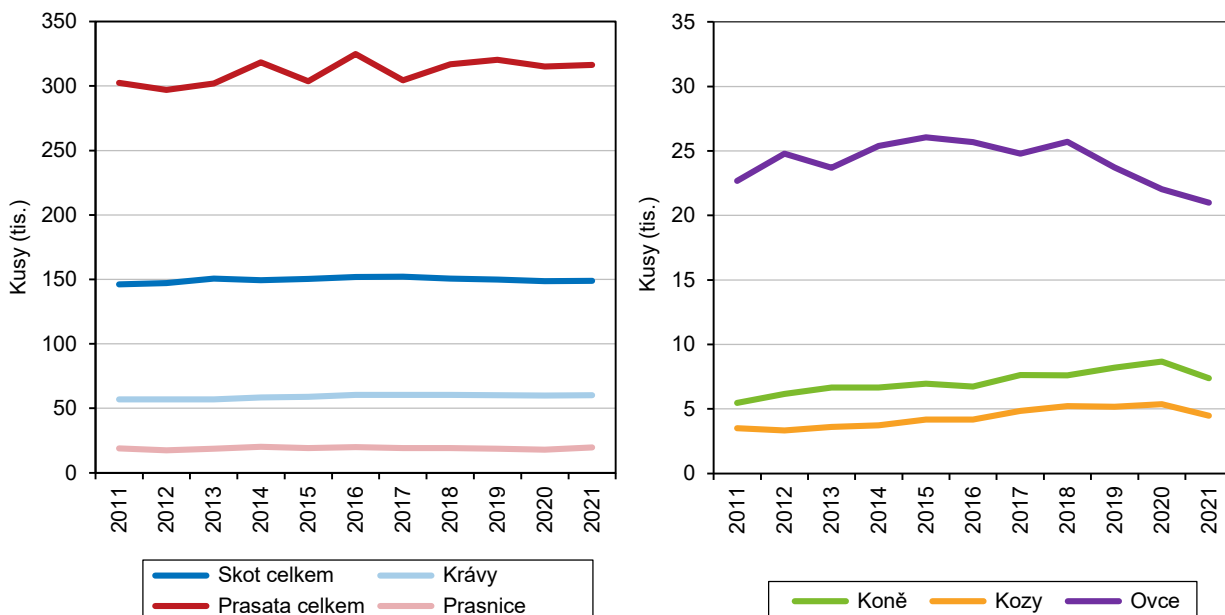
Ve Středočeském kraji se pěstují i plodiny, které se pro klimatické a geografické podmínky nepěstují ve všech regionech. Chmel byl produkován v rámci republiky pouze ve čtyřech krajích. Sklizeň ve středních Čechách s podílem 26,0 % na celorepublikové produkci chmele byla druhá nejvyšší po Ústeckém kraji (61,6 %). V pěstování chmele byl rok 2021 úspěšnější než předchozí rok; v celé republice bylo sklizeno o 40,2 % tun více, nárůst Středočeského kraje činil 29,3 %. Rok 2021 byl ve Středočeském kraji oproti tomu předchozímu příznivějším také v pěstování vinné révy; produkce této plodiny se meziročně zvýšila o 8,8 %. Podíl kraje na celorepublikové sklizni vinné révy byl však zanedbatelný (1,6 %), dominantním regionem v pěstování révy byl Jihomoravský kraj (93,8 %).

U chovu skotu došlo ke stagnaci v počtu kusů.

Soupis hospodářských zvířat jsou prováděny každý rok k 1. dubnu a k výsledkům za Středočeský kraj jsou započítány i chovy na území hl. m. Prahy. Chov skotu zaznamenával ve středních Čechách v 90. letech a první dekádě 21. století poklesy ročních stavů; v letech 2010 až 2013 a dále v letech 2015–2017 se stavy zvyšovaly, v následujících letech 2018–2020 mírně klesají a v roce 2021 dosáhly podobného stavu jako v roce předchozím (nárůst o 0,2 %).

Graf 3.13 Hospodářská zvířata ve středních Čechách (Středočeský kraj vč. hl. m. Prahy, stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

Produkce mléka dva roky po sobě vzrostla a byla nejvyšší za 20 let.

K navýšení produkce v oblasti středních Čech došlo v posledních dvou letech u mléka; v roce 2020 o 2,0 % a v roce 2021 o 2,6 %. Produkce mléka 405,1 mil. litrů za rok 2021 byla nejvyšší za posledních dvacet let.

Stavy prasat se v posledních čtyřech letech drží stejné úrovni.

Stavy chovů prasat po roce 2000 vykazovaly až do roku 2012 poklesy (s výjimkou roku 2007), v následujícím období let stavy spíše kolísaly, v posledních čtyřech letech si chov drží podobné stavy mezi 315-320 tis. kusů. V roce 2021 byl zaznamenán mírný meziroční růst o 0,4 %.

Stav drůbeže po třech meziročních nárůstech v roce 2021 klesl o desetinu.

V chovu drůbeže zaznamenala oblast středních Čech maxima v roce 2008 (7,1 mil. ks), po tomto období stav postupně klesal až na 4,2 mil. v roce 2017. V letech 2018-2020 probíhalo navýšování počtu na 5,3 mil, v roce 2021 stavy drůbeže meziročně klesly o 10,0 % na 4,7 mil. kusů. Oblast středních Čech je v rámci ČR v chovu drůbeže dominantní oblastí, pětina drůbeže v ČR se chová právě zde (19,9 %), o něco nižšího podílu na celorepublikovém chovu dosahoval Pardubický

Pětina drůbeže se chová ve středních Čechách.

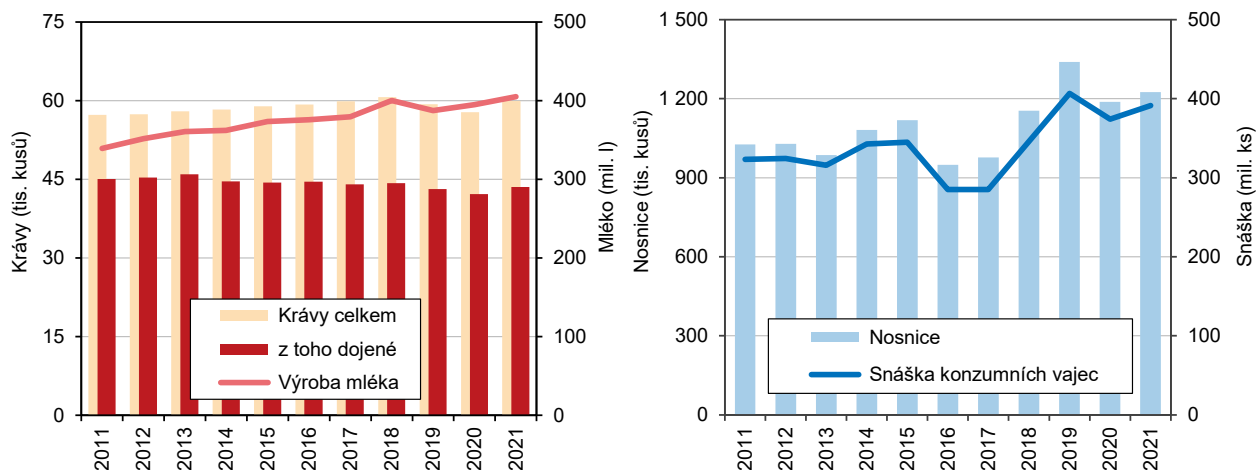
Oproti stavu drůbeže se zvýšila produkce vajec.

Průměrná snáška jedné slepice – nosnice byla nejvyšší mezi kraji.

kraj (17,0 %). I přes pokles stavu drůbeže vzrostla oproti předchozímu roku na území středních Čech snáška konzumních vajec, konkrétně o 4,7 %. Meziročně se tak zvýšila průměrná snáška vajec na jednu nosnici z 314,9 na 319,5 za rok 2021, což byl nejvyšší průměrný výsledek mezi kraji a zároveň nejvyšší výsledek v regionu za posledních osm let.

Graf 3.14 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy nosnic a snáška konzumních vajec ve středních Čechách (Středočeský kraj vč. hl. m. Prahy)

Zdroj: ČSÚ

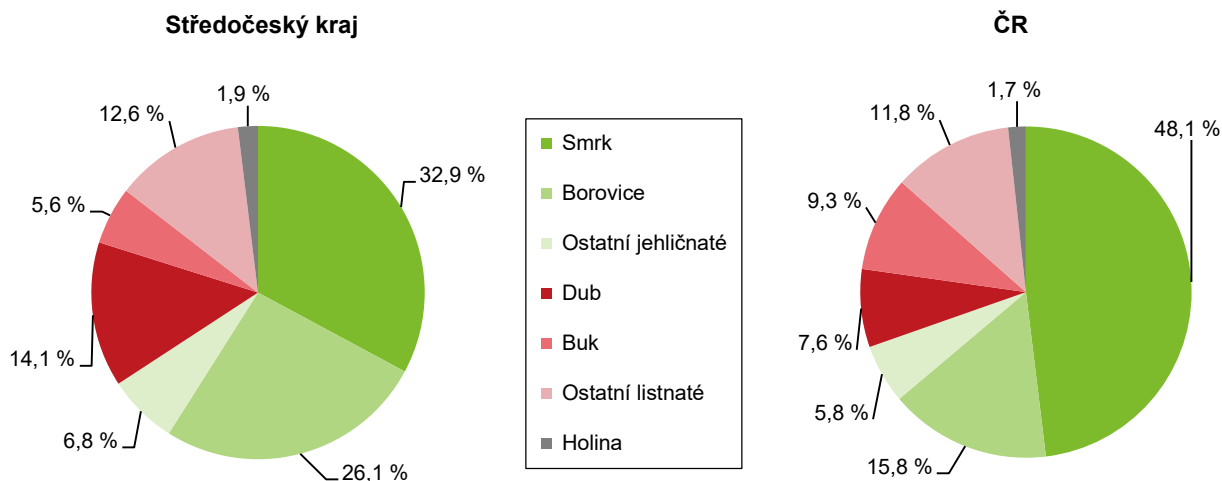
Lesnictví

V druhové skladbě lesů převládají v kraji jehličnany.

Obhospodařovaná lesní plocha zabírala ke konci roku 2021 z celkové plochy Středočeského kraje 27,5 %, nejvíce zalesněným okresem kraje byl okres Příbram (40,6 %), naopak nejméně zalesněnou oblastí v rámci kraje i republiky byl okres Kolín (12,7 %). V druhové skladbě dřevin v kraji byl nejvíce zastoupen smrk (32,9 %), následovaly borovice (26,1 %) a dub (14,1 %), ostatní druhy nedosahovaly podílu většího než 6 %. Borovice i dub byly v kraji zastoupeny mezi porosty více než v ČR, u smrku tomu bylo opačně. Ačkoliv jehličnaté dřeviny (65,8 %) v kraji převládaly před listnatými, v posledních letech dochází ke snižování jehličnatého a naopak k nárůstu listnatého porostu; ve srovnání s rokem 2011 se snížila plocha jehličnanů o 7,8 %, plocha listnatých plodin se zvýšila o 9,6 %.

Graf 3.15 Druhová skladba dřevin lesních porostů k 31. 12. 2021

Pramen: ÚHÚL

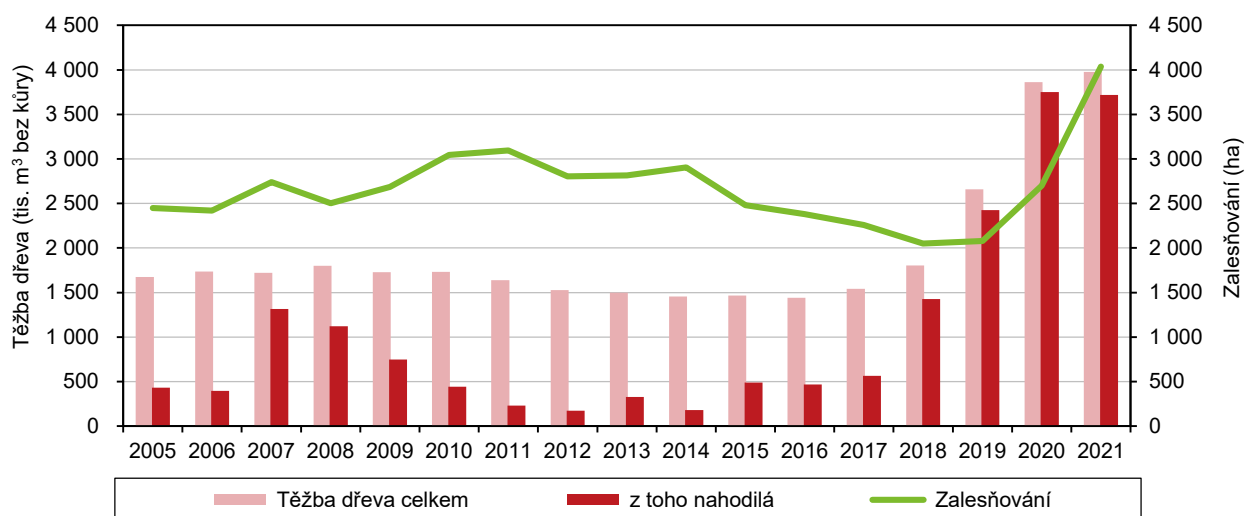
Těžba dřeva se pátým rokem zvyšuje, nejvyšší meziroční nárůsty proběhly v roce 2019 a 2020.

V roce 2021 musely být více než dvě třetiny dřeva vytěženy kvůli napadení hmyzem (kůrovcem).

Smrk je zároveň nejčastěji těženou dřevinou v celém regionu středních Čech (Středočeský kraj včetně území hlavního města). V roce 2021 zde představoval smrk 85,1 % vytěžených dřevin. Těžba dřeva se v kraji již pátým rokem po sobě meziročně zvýšila, nejvyšší nárůsty proběhly v letech 2019 (o 47,5 %) a v roce 2020 (o 45,2 %), v roce 2021 došlo k navýšení těžby o 3,0 %. Vysoké nárůsty těžby dřeva v posledních letech byly zásadně ovlivněny vnějšími vlivy, v kategorii nahodilá příčina bylo v roce 2021 zaznamenáno 93,5 % těžby. V minulosti u nahodilé těžby převládala těžba způsobená živelními pohromami, čtvrtým rokem po sobě však převládá těžba způsobená hmyzem (kůrovcem). V roce 2021 to bylo 72,1 % z těžby nahodilé a 67,4 % z těžby celkové. Oproti předchozímu roku podíl těžby napadené hmyzem klesl; v případě podílu na nahodilé těžbě to bylo o více než 11 procentních bodů, v případě podílu na celkové těžbě o více než 13 procentních bodů.

Graf 3.16 Těžba dřeva a zalesňování ve středních Čechách (Středočeský kraj vč. hl. m. Prahy)

Zdroj: ČSÚ

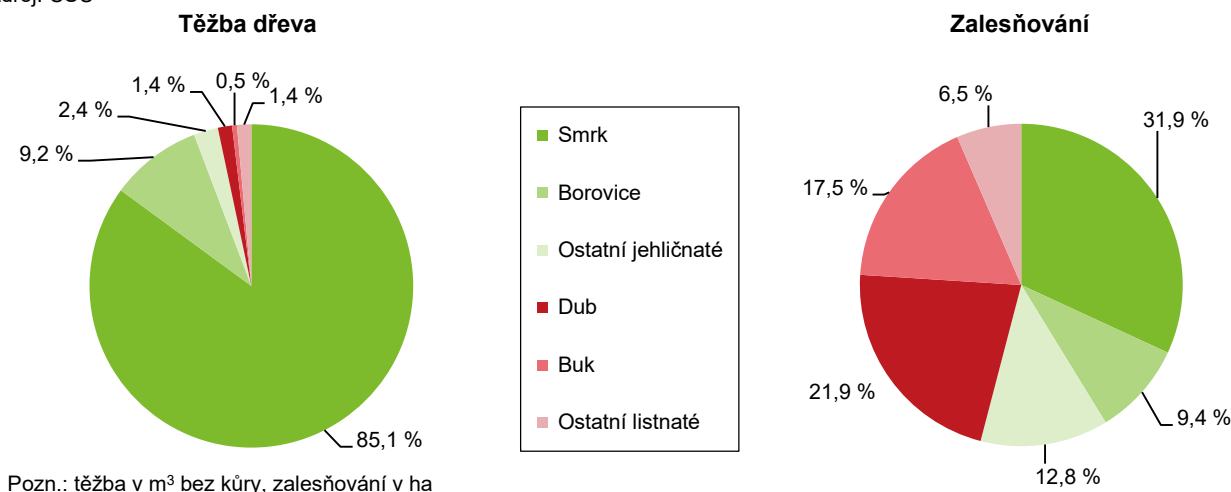

V roce 2021 bylo zalesněno o polovinu větší území než v roce 2020.

Zalesňování v regionu středních Čech zaznamenalo především v důsledku zvýšené těžby meziroční nárůsty v letech 2019–2021, především v posledním roce 2021 bylo zalesněno o téměř polovinu (49,5 %) větší území než v předchozím roce. Podíl jehličnanů při zalesňování (54,1 %) byl nižší než při těžbě a struktura dřevin při zalesňování byla druhově mnohem vyrovnanější.

Graf 3.17 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin ve středních Čechách (Středočeský kraj vč. hl. m. Prahy) v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

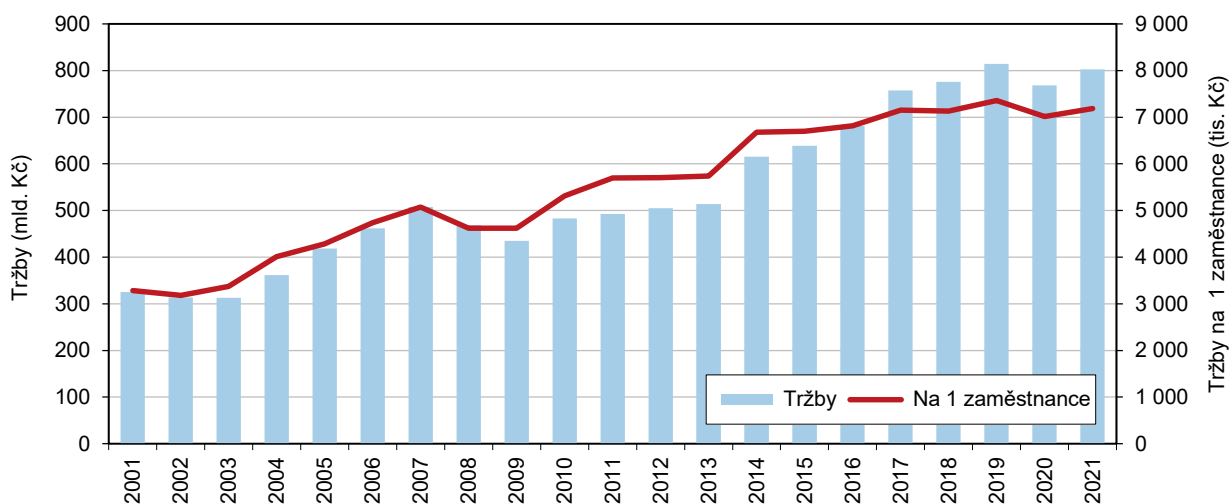
Průmysl

Průmyslová výroba v roce 2020 poklesla o 5,7 %, v roce 2021 se zvýšila o 4,5 %.

Statistiky průmyslových podniků jsou zpracovány za subjekty s počtem 100 a více zaměstnanců a sídlem v kraji. Tržby průmyslové výroby kraje vyjádřené v běžných cenách od roku 2010 do 2019 pravidelně rostly a dostaly se na 187,3 % hodnoty tržeb dosažených před deseti lety (2009). V roce 2020 došlo vzhledem k situaci spojené s pandemií koronaviru k poklesu průmyslové výroby a meziročnímu poklesu tržeb v kraji o 5,7 %, v ČR byl tento pokles ještě o něco vyšší (o 6,7 %). Nárůst zaznamenaly z mezikrajského pohledu pouze Královéhradecký kraj (o 14,4 %) a nepatrně i Pardubický kraj (o 0,3 %). V roce 2021 vzrostla meziroční průmyslová produkce v celé republice (o 10,5 %), nejvýrazněji v Ústeckém kraji (o 26,7 %). Nárůst ve Středočeském kraji představoval 4,5 %, což byl mezi kraji nejnižší kladný relativní přírůstek. Dva kraje zaznamenaly v roce 2021 pokles tržeb – Praha o 3,5 % a Pardubický kraj o 0,6 %.

Graf 3.18 Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (běžné ceny) ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: podniky se 100 a více zaměstnanci

Zaměstnanost v průmyslu v roce 2020 poklesla o 1 %, v roce 2021 se zvýšila téměř o 2 %.

Zaměstnanost v průmyslu Středočeského kraje měla v posledním desetiletí podobný průběh, jaký byl patrný u tržeb průmyslové povahy. Oproti tržbám růst v zaměstnanosti probíhal mezi lety 2012–2019, v roce 2020 došlo k poklesu počtu zaměstnaných o 1,0 %. V tomto roce klesla zaměstnanost téměř ve všech krajích kromě Královéhradeckého (nárůst o 6,3 %) a celorepubliková zaměstnanost se snížila o 2,8 %. Celorepubliková zaměstnanost klesla i v roce 2021 (o 1,3 %), pokles proběhl i u většiny krajů. Nárůst v roce 2021 zaznamenaly pouze čtyři kraje (Středočeský, Ústecký, Liberecký, Jihomoravský), navýšení Středočeského kraje (o 1,9 %) byl po Jihomoravském kraji (o 3,3 %) druhý nejvyšší.

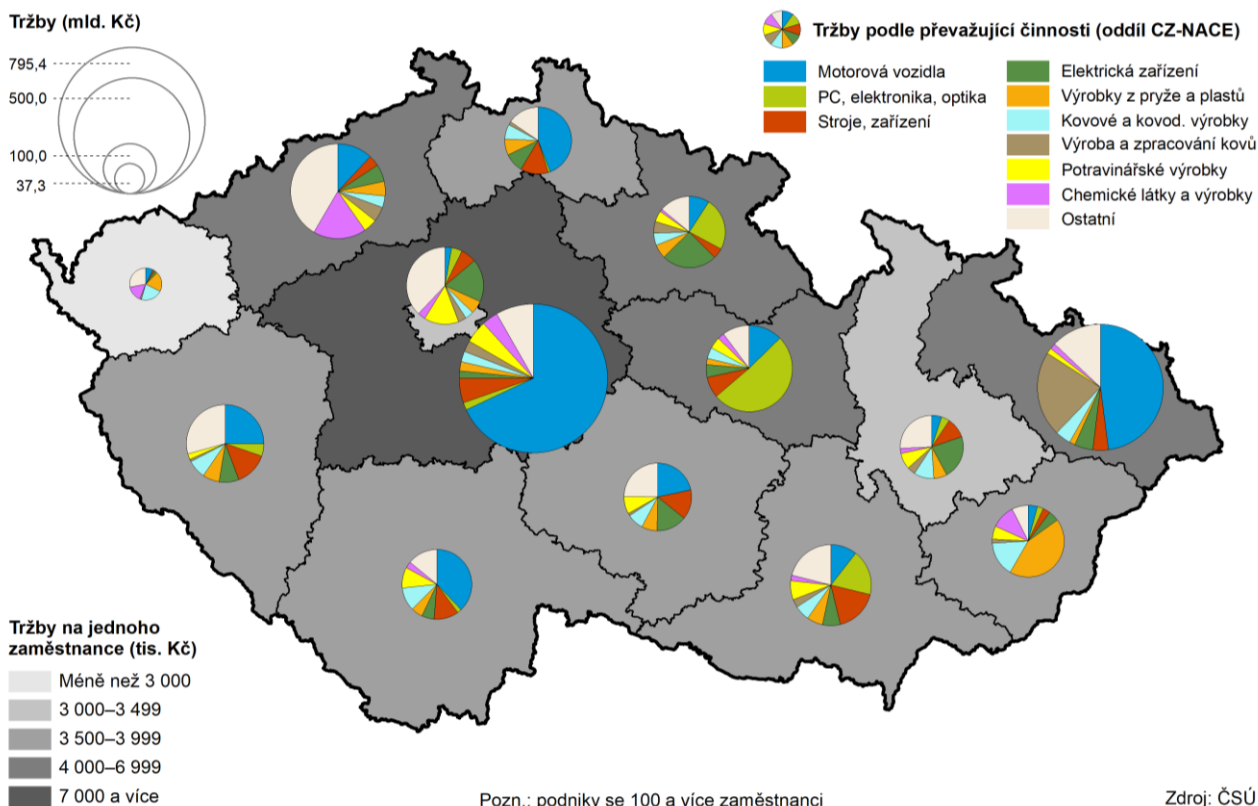
Zaměstnanost v roce 2021 celorepublikově klesla, nárůst proběhl ve 4 krajích včetně Středočeského kraje.

Produktivita práce v průmyslu je již sedmým rokem po sobě nejvyšší mezi kraji.

Výkonnost průmyslových podniků vyjádřená produktivitou práce (tržby na zaměstnané) byla ve Středočeském kraji v roce 2021 z mezikrajského pohledu nejvyšší (kraj – 7,2 mil. Kč běžné ceny na 1 zaměstnance, ČR – 4,8 mil. Kč běžné ceny na 1 zaměstnance). Již sedmým rokem po sobě drží středočeský průmysl nejvyšší produktivitu práce mezi kraji, v předchozím pětiletém období (2010–2014) byl Středočeský kraj v pořadí druhý za Ústeckým krajem. Produktivita průmyslové práce v kraji se po sníženích v letech 2008–2009 zvyšovala až do roku 2017, v dalším období byl vývoj kolísavý; v roce 2018 pokles o 0,3 %, v roce 2019 nárůst o 3,2 %, v roce 2020 pokles o 4,7 % a nakonec v roce 2021 nárůst o 2,5 %. Růst tržeb na zaměstnance v průmyslu zaznamenaly v roce 2021 všechny kraje kromě

Prahy (pokles o 0,8 %), celorepublikový nárůst představoval 12,0 %, nejvyšší nárůst patřil Moravskoslezskému kraji (o 31,1 %).

Kartogram 3.7 Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2021

Průměrná mzda v průmyslu byla nejvyšší mezi kraji a o pětinu vyšší než činil celorepublikový průměr.

Mzda ve středočeském průmyslu se za 10 let zvýšila o polovinu.

Vývoz se na tržbách z průmyslu podílel ze tří čtvrtin, nejvíce mezi kraji. Kraj se na celkové průmyslové výrobě ČR podílí jednou pětinou.

Více než dvě třetiny průmyslové výroby kraje představuje automobilový průmysl.

Průměrná hrubá mzda ve středočeském průmyslu (subjekty se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji) činila v roce 2021 výše 47 288 Kč, což bylo o 8 tis. Kč (20,5 %) více, než představoval celorepublikový průměr (39 259 Kč) a zároveň se jednalo o nejvyšší průměrnou mzdu v průmyslu mezi kraji. Mzda Středočechů zaměstnaných v průmyslu se zvyšovala dlouhodobě, a to i přes důsledky ekonomické recese či pandemii koronaviru. Nejvíce se mzda v průmyslu zvyšovala během posledního desetiletí v období let 2017–2019 s vrcholem v roce 2018 (meziroční nárůst o 9,8 %). V roce 2020 i přes problémy v oblasti průmyslu došlo v kraji k navýšení mezd o 2,4 %, v roce 2021 růst mezd činil 3,0 %. Zvyšování mezd v letech 2018–2020 bylo vždy vyšší než v celé republice, v roce 2021 tomu bylo naopak (kraj – 3,0 %, ČR – 5,4 %). Průměrná mzda v průmyslu se v kraji během deseti let zvýšila o více než polovinu hodnoty z roku 2011 (o 55,7 %), což představovalo z mezikrajského pohledu čtvrté nejvyšší navýšení.

Průmyslová výroba Středočeského kraje je v ČR dominantní. Tržby kraje z průmyslové výroby v roce 2021 představovaly 20,4 % republikové hodnoty, v tržbách za přímý vývoz byl podíl kraje na republikové hodnotě ještě vyšší (24,8 %). Na celkových tržbách se přímý vývoz podílel 74,3 %, což bylo z mezikrajského pohledu vůbec nejvíce.

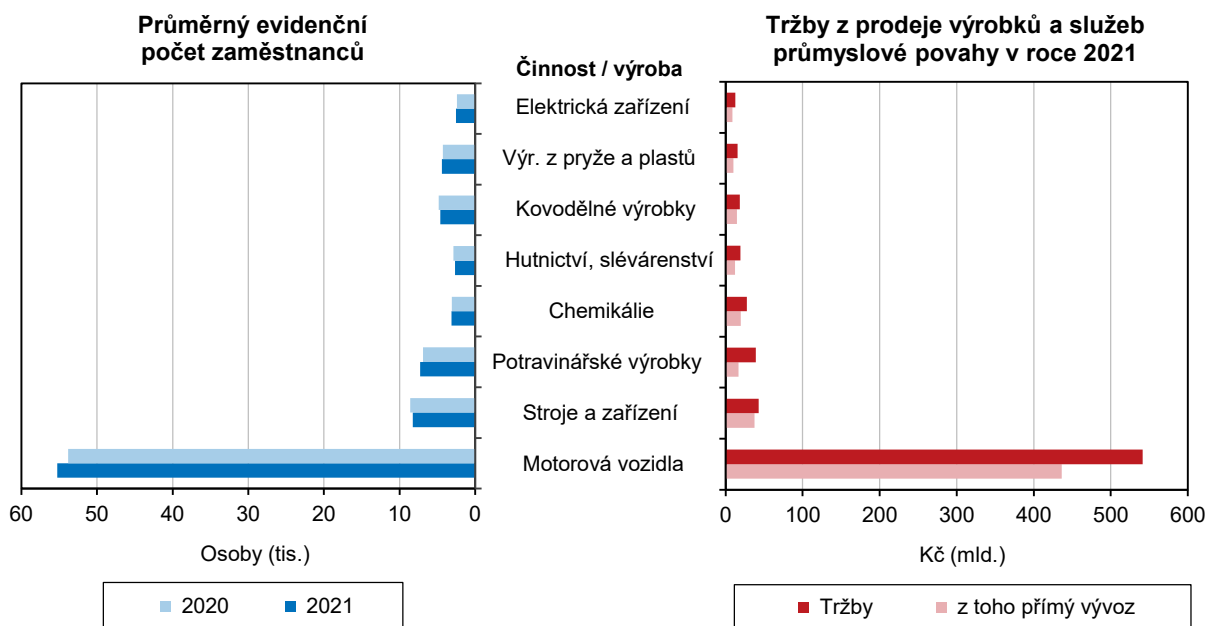
Z celkově dosažených tržeb průmyslové povahy velkých průmyslových podniků pocházelo 99,1 % ze zpracovatelského průmyslu (795,4 mld. Kč). Hlavním a nejdůležitějším sektorem tohoto odvětví a potažmo celého průmyslu kraje je dlouhodobě výroba motorových vozidel, tvořící 68,1 % tržeb zpracovatelského

průmyslu kraje a 14,7 % všech tržeb zpracovatelského průmyslu ČR. Na celorepublikové výrobě motorových vozidel se kraj podílel 46,0 %.

Graf 3.19 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu ve Středočeském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)

Zdroj: ČSÚ

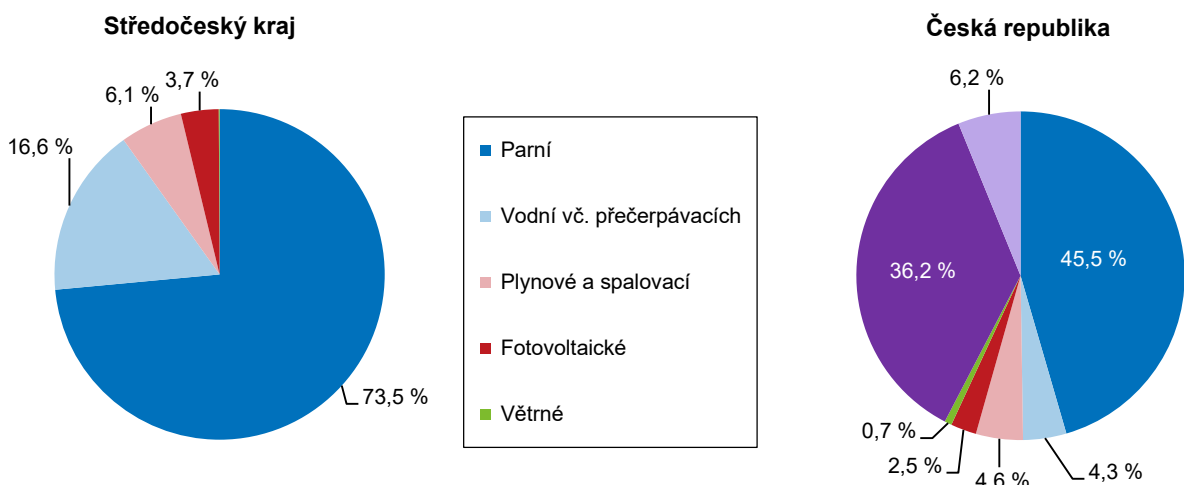
Energetika

Výkonem a především výrobou převládají v kraji parní elektrárny.

Většina elektrické energie vyrobené ve středočeských elektrárnách pochází z parních elektráren, v roce 2021 to bylo 73,5 % z celkové výroby elektřiny brutto⁸. Z dalších typů elektráren (podle technologie) převládaly vodní (16,6 %). Podíly obou technologických typů elektráren byly vzhledem k absenci jaderné elektrárny a hydrologickým charakteristikám kraje daleko nad republikovým průměrem (parní 45,5 % a vodní 4,3 %) a v obou případech se jednalo o čtvrté nejvyšší mezi kraji.

Graf 3.20 Výroba elektřiny brutto*) podle technologie elektráren v roce 2021

Pramen: ERÚ

^{*)} Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

⁸⁾ celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Téměř 71 % energie spotřebovaly průmysl a domácnosti.

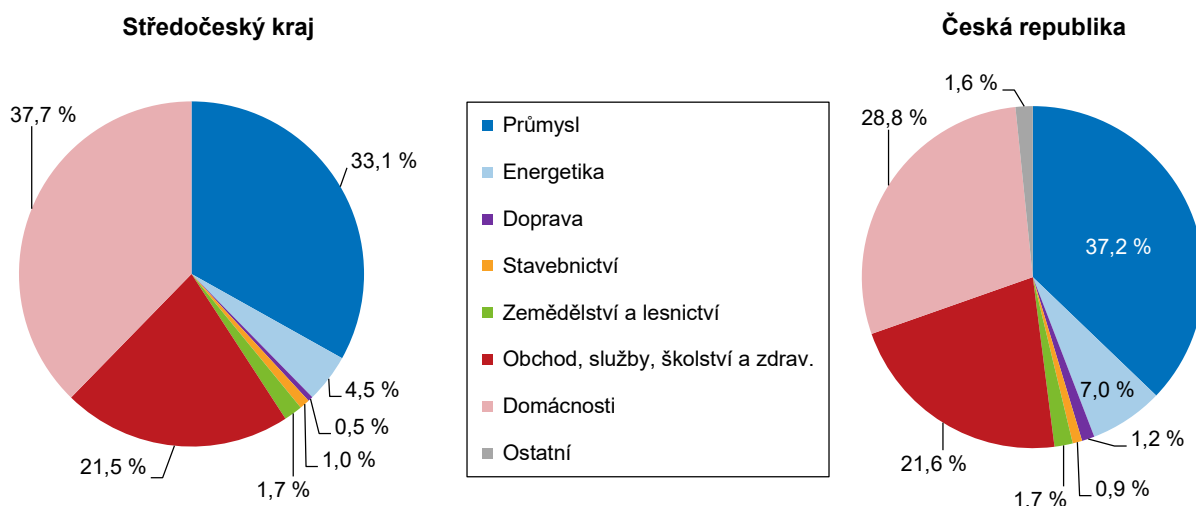
Nejvíce elektrické energie v kraji spotřebovávají průmysl a domácnosti. Tyto dvě skupiny uživatelů spotřebovaly v roce 2021 společně téměř 71 % z celkového objemu spotřebované elektřiny netto⁹. Dalších 21 % elektrické energie vyčerpala oblast obchodu, služeb, školství a zdravotnictví.

Středočeské domácnosti spotřebovaly v průměru na obyvatele nejvíce elektřiny v ČR.

Středočeské domácnosti během roku 2021 spotřebovaly z celkového objemu spotřebované elektřiny netto v kraji 37,7 %, přičemž u českých domácností to bylo jen 28,8 %. Nadměrnou spotřebu energie u středočeských domácností dokazoval i 18,7% podíl kraje na celorepublikové spotřebě, přičemž Středočeši tvořili jen 12,1 % všech domácností v ČR. Na jednoho obyvatele Středočeského kraje připadala průměrná roční spotřeba přibližně 2 342 kWh, na obyvatele v ČR to bylo v průměru jen 1 644 kWh/rok. Z mezikrajského pohledu se jednalo o jednoznačně nejvyšší spotřebu, přes 2 tisíce kWh dosahovali v průměru už jen obyvatelé Jihočeského kraje (2 093), naopak nejnižší spotřebu vykazovaly domácnosti v oblastech s největšími městy (Praha – 1 231, Moravskoslezský kraj – 1 295, Jihomoravský kraj – 1 299).

Graf 3.21 Spotřeba elektřiny netto^{*)} podle odvětví spotřeby v roce 2021

Pramen: ERÚ

^{*)} Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

⁹ spotřeba elektřiny netto = celková spotřeba elektřiny brutto - (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

Stavebnictví

Stavební výroba v kraji vzrostla čtvrtým rokem po sobě.

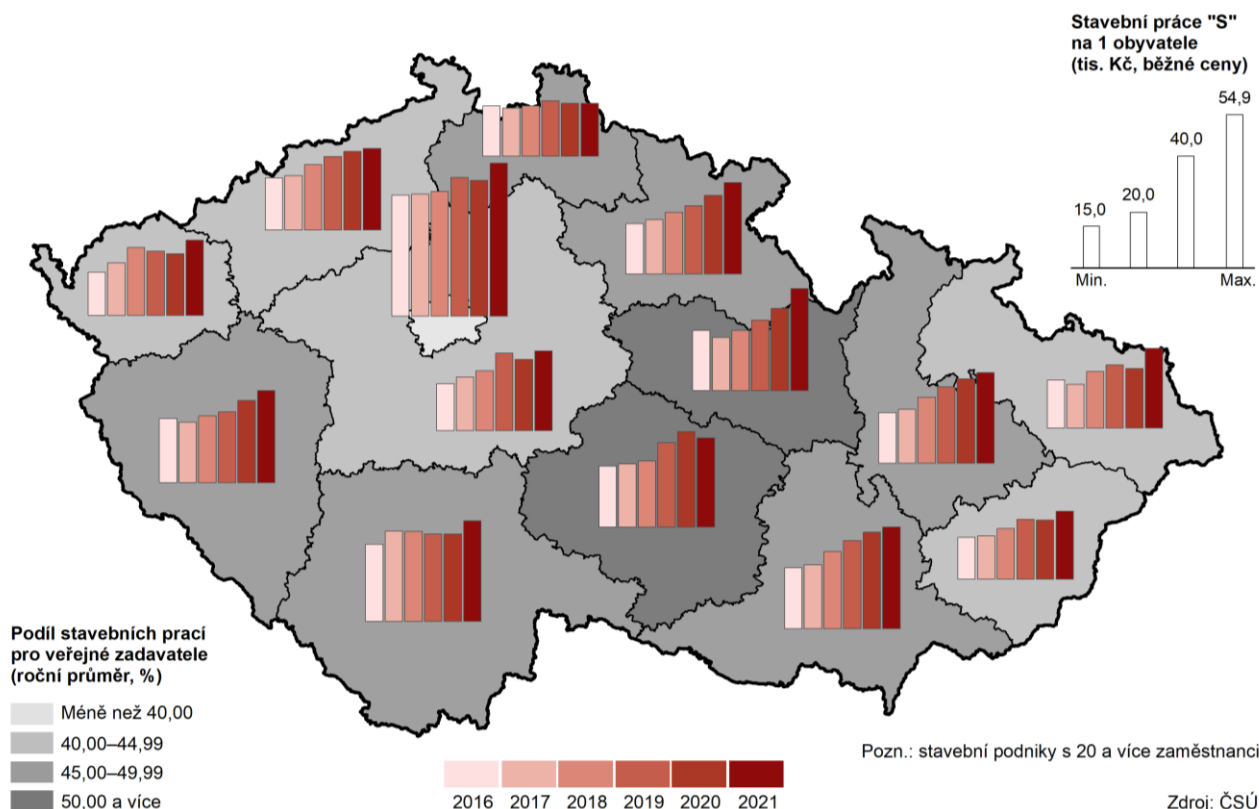
Zaměstnanost ve stavebních podnicích se v roce 2021 snížila.

Mzda ve stavebních podnicích vzrostla od roku 2011 o více než polovinu, od roku 2016 přibližně o třetinu.

Základní výroba stavebních podniků se sídlem ve Středočeském kraji a počtem zaměstnanců 50 a více v posledních čtyřech letech rostla, v roce 2021 o 1,7 % v porovnání s předchozím rokem a o 7,6 % v porovnání s rokem 2016.

Se zvýšením stavební výroby v kraji byl spojen v letech 2017–2020 růst zaměstnanosti ve stavebních podnicích, v roce 2021 byl však zaznamenán pokles v počtu zaměstnanců o 2,2 %. Meziroční pokles v zaměstnanosti zaznamenalo v roce 2021 celkem pět krajů, celorepublikový počet mírně vzrostl (0,3 %). Ve srovnání s rokem 2016 pracovalo v kraji o 2,5 % zaměstnanců více, ve srovnání s rokem 2001 však došlo k poklesu o 14,5 %. Mzda ve stavebních podnicích Středočeského kraje vzrostla po roce 2011 osmkrát, v roce 2013 a 2020 došlo k poklesu mzdy o 8,2 % resp. o 0,8 %. V posledním roce 2021 vzrostla o 8,1 %. Ve srovnání s rokem 2011 představovala středočeská mzda ve stavebnictví v roce 2021 (41 625 Kč) čtvrtou nejvyšší mzdu mezi kraji (po Praze, Plzeňském a Jihočeském kraji) a o 613 Kč byla pod celorepublikovým průměrem. Za posledních deset let se mzda ve stavebnictví pohybovala vždy pod celorepublikovým průměrem, mezi kraji byla pozíčně na tom nejlépe v roce 2019, kdy byla třetí nejvyšší a naopak nejhůře v roce 2011, kdy byla sedmá nejvyšší. Ve srovnání s rokem 2011 se mzda ve stavebnictví navýšila o více než polovinu (o 57,1 %), s rokem 2016 téměř o třetinu (32,0 %).

Kartogram 3.8 Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2016 až 2021

Hodnota stavebních prací na území kraje se meziročně zvýšila o desetinu, v porovnání s rokem 2011 o sedm desetin.

Hodnota stavebních prací s místem stavby v kraji za stavební podniky s 20 a více zaměstnanci zaznamenávala po roce 2011 zpravidla roční růsty; sedmkrát meziročně hodnota vzrostla, naposledy v roce 2021 o 10,7 % a třikrát hodnota klesla, naposledy v roce 2020 o 7,3 %. Ve srovnání s rokem 2011 se hodnota stavebních prací zvýšila o 70,1 %, zatímco v celé ČR to bylo o 38,9 %.

Bytová výstavba

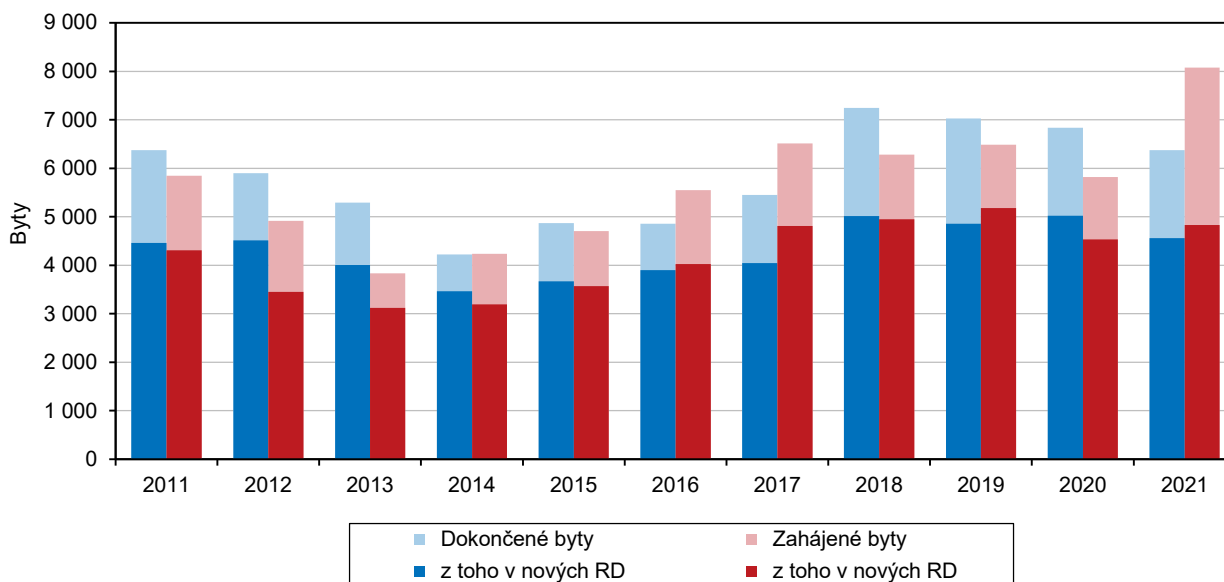
V roce 2021 byla zahájena výstavba více než 8 tisíc bytů, to bylo o 39 % více než v předchozím roce a nejvíce po roce 2008.

Postavení kraje mezi kraji v počtu zahájených bytů se změnilo z nejvyšší pozice (2016–2020) na pozici druhou (2021).

V roce 2021 byla ve Středočeském kraji zahájena výstavba celkem 8 079 bytů. V porovnání s předchozím rokem to bylo o 2 256 bytů více, což představovalo nárůst o 38,7 % a zároveň se jednalo o nejvyšší zahájenou výstavbu za posledních třináct let. Meziroční nárůst byl mezi kraji druhý nejvyšší po hl. m. Praze (o 117,9 %) a druhý nejvyšší po Praze (9 446 bytů) byl i absolutný počet zahájených bytů. Postavení Středočeského kraje mezi kraji v počtu zahájených bytů se tak poprvé od roku 2016 změnilo z první na druhou pozici. V posledních dvaceti letech byl vývoj zahájené bytové výstavby v kraji poměrně kolísavý. V letech 2000–2005 se počet zahájených bytů meziročně zvyšoval (v roce 2005 bylo zahájeno dvakrát více bytů než v roce 2000), v období let 2006–2013 naopak výstavba klesala a to až pod úroveň roku 2000 (výjimkou byl rok 2008 s nárůstem o 16,0 %), v letech 2014–2017 bytová výstavba opět ožila a počet zahájených bytů meziročně rostl (v roce 2017 bylo zahájeno o polovinu více bytů než v roce 2014), v následujících dvou letech 2018 a 2019 bytová výstavba spíše stagnovala (3,5% pokles v roce 2018 a 3,3% nárůst v roce 2019). V roce 2020 se počet zahájených bytů snížil o desetinu, v roce 2021 však následoval vysoký meziroční růst o 38,7 %. Jednalo se tak o nejvyšší meziroční nárůst za celé sledované období od roku 2000.

Graf 3.22 Bytová výstavba ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce bytů bylo zahájeno v okresech Kladno a Praha-východ, bytová výstavba patřila k nejvyšším v rámci ČR.

Nejvíce bytových jednotek na území kraje se během roku 2021 začalo stavět v okrese Kladno (1 426) a Praha-východ (1 147). Jednalo se o téměř třetinu zahájených bytů v kraji a z meziokresního pohledu celé republiky o třetí a čtvrtý největší počet zahájených bytů po okresech Praha a Brno-město. Rekordní byl meziroční růst počtu zahájených bytů v okrese Kladno, kde se v roce 2021 zahájilo 2,6krát více bytů než v předchozím roce. Jednalo se o nejvyšší meziroční nárůst mezi všemi okresy ČR. Z pohledu meziročního nárůstu se ze středočeských okresů ještě vysoko umístil okres Kutná Hora, s 2,1násobným nárůstem stál na čtvrté pozici mezi všemi okresy republiky. Druhé a třetí místo patřilo Praze (2,24násobný růst) a okresu Jablonec nad Nisou (2,15násobný). Počet zahájených bytů se mezi roky 2020 a 2021 zvýšil ve všech okresech Středočeského kraje. V počtu zahájených bytů figurovaly v meziokresním srovnání ČR jako další v pořadí středočeské okresy Mladá Boleslav (797 bytů) na 8. pozici, okres Praha-západ (714 bytů) na 13. pozici a okres Nymburk (700 bytů) na 14. pozici. Nejnižší počet zahájených bytů zaznamenal v kraji okres Rakovník (146), kterému patřila ze 77 okresů republiky

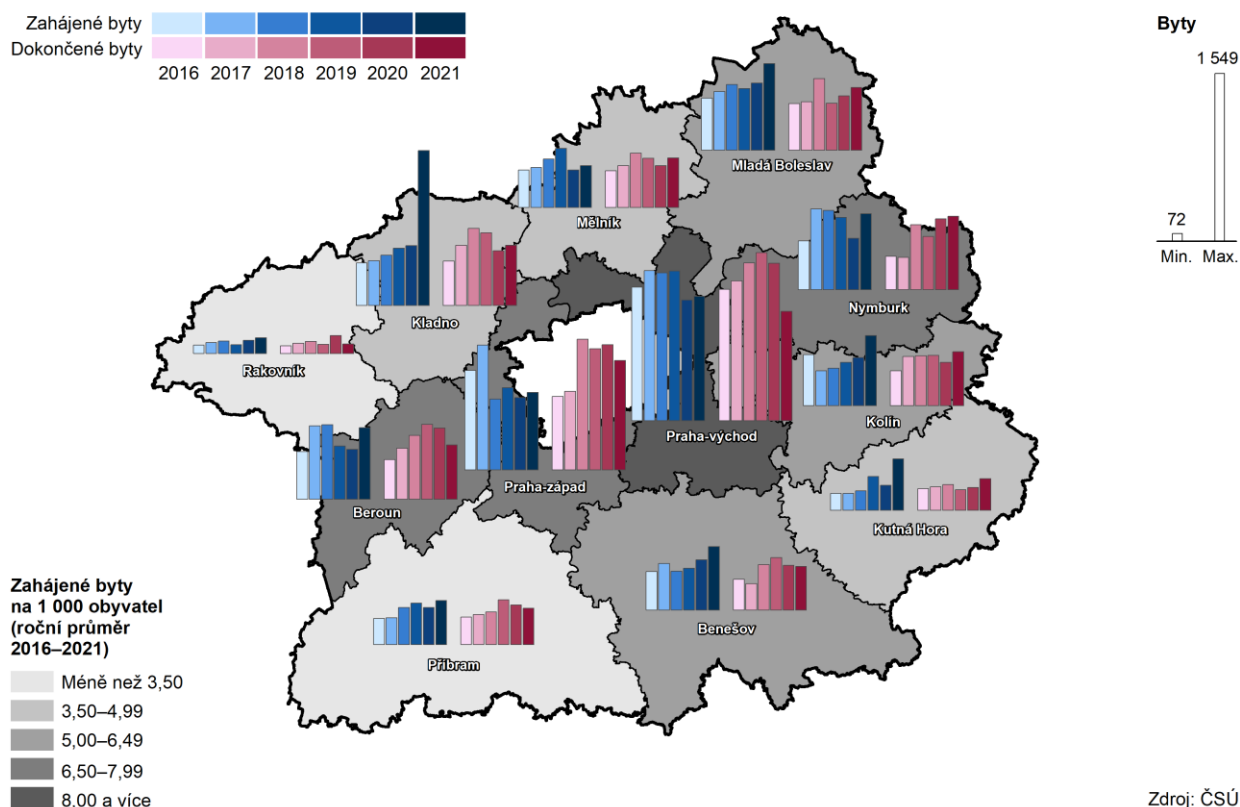
5. nejnižší pozice. Méně bytů v ČR bylo zahájeno už jen v okresech Písek (93), Jeseník (108), Sokolov (115) a Most (118).

Intenzita zahájené bytové výstavby byla mezi kraji nejvyšší.

V rámci kraje i republiky byla intenzita zahájené bytové výstavby nejvyšší v okrese Praha-východ.

Středočeský kraj a především jeho centrální oblast patří dlouhodobě k oblastem s největší bytovou výstavbou v celé republice. Průměrná roční intenzita zahájené výstavby ve Středočeském kraji za období let 2016–2021 dosahovala hodnoty 5,7 bytů na 1 000 obyvatel, což bylo nejvíce mezi kraji. Opakem, tedy regionem s nejnižší intenzitou zahájené výstavby, byl Ústecký kraj (2,1). V rámci středočeského regionu byla intenzita nejvyšší v okresech Praha-východ (8,5), Nymburk (7,6), Beroun (7,3) a Praha-západ (6,7). V rámci meziokresního srovnání za celou ČR zaujímaly tyto okresy 1., 3., 5. a 6. místo. Do první šestice okresů s nejvyšší intenzitou zahajované výstavby v republice se kromě čtyř středočeských okresů dostaly ještě okresy Plzeň-sever na druhém místě (7,6 bytů na 1 000 obyvatel) a okres Vyškov (7,3) na čtvrtém místě. Nejnižší intenzitu zahájené výstavby v kraji zaznamenal okres Rakovník (2,3), v rámci ČR to byl okres Sokolov (1,2).

Kartogram 3.9 Bytová výstavba v okresech Středočeského kraje v letech 2016 až 2021

Téměř 92 % zahájené výstavby byla novostavba.

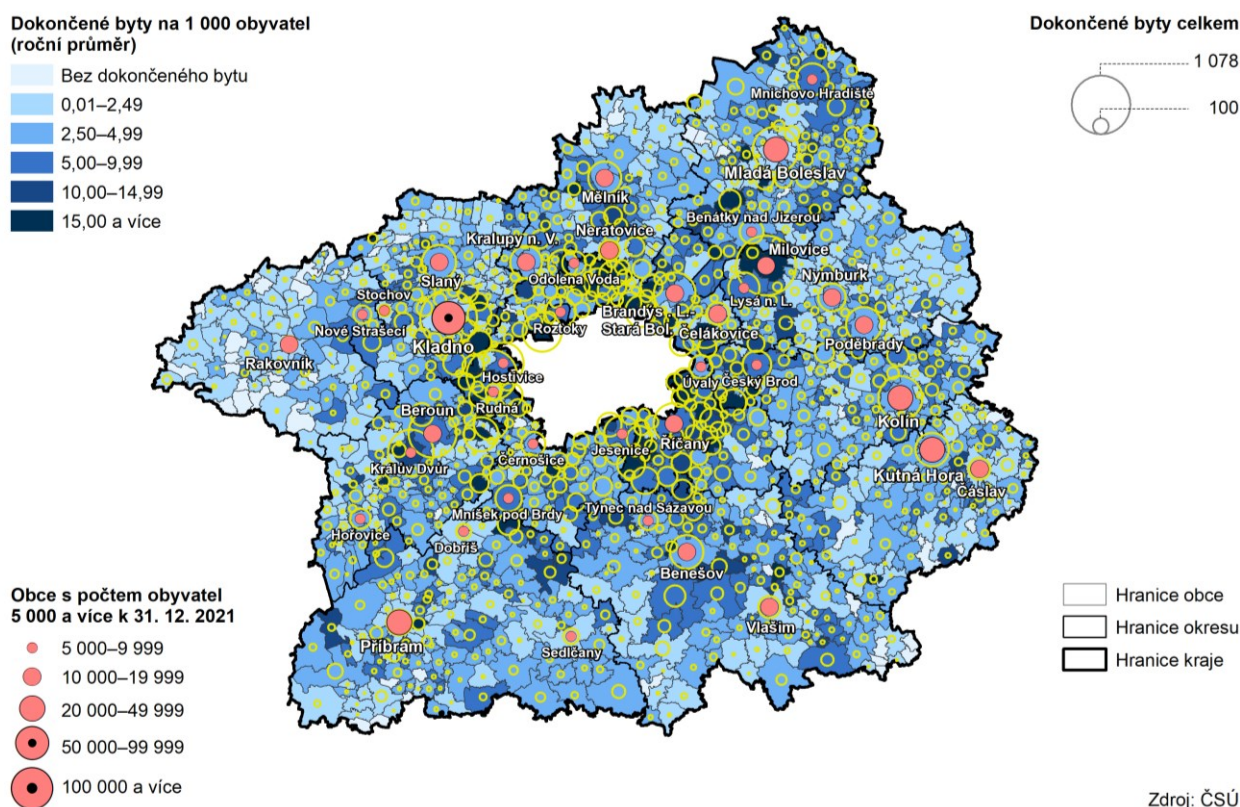
Z celkového počtu zahájených bytů v kraji v roce 2021 (8 079) bylo započato 91,9 % bytů jako úplně nová výstavba, ostatních 8,1 % bytů vznikalo stavebními úpravami z již dokončených staveb. Podíl nové výstavby na celkovém počtu zahájených bytů byl z mezikrajského pohledu po Praze (92,2 %) druhý nejvyšší a o 5,4 procentních bodů vyšší než celorepublikový průměr (86,5 %). Podíl nové výstavby v okresech Středočeského kraje se pohyboval v rozmezí od 71,2 % (okres Rakovník) do 95,5 % (okres Benešov).

Více bytů vzniká v rodinných domech, podíl RD na zahájené výstavbě ovšem v posledním roce klesl ze 78 % na 60 %.

Tradičně bývá více zahájených bytů ve Středočeském kraji situováno do rodinných domů. Podíl zahájených bytů v nových rodinných domech na celkovém počtu zahájených bytů byl v předchozích třech letech nejvyšší mezi kraji (v roce 2020 to bylo 77,9 %). V roce 2021 však celokrajskou hodnotu tohoto podílu zásadně snížil

mimořádně vysoký počet zahájených bytů v bytových domech vykázány v okrese Kladno. Vlivem toho poklesl podíl zahájených bytů v nových rodinných domech ve Středočeském kraji na 59,8 % a propadl se v mezikrajském srovnání až na 6. místo. Konkrétně bylo v okrese Kladno zahájeno 889 bytů v bytových domech, což představovalo více než třetinový podíl (36,6 %) na zahájené bytové výstavbě bytů v bytových domech celého Středočeského kraje a 3. nejvyšší počet v rámci okresů ČR. V případě bytů v nových rodinných domech se absolutně nejvíce bytů během roku 2021 začalo v rámci Středočeského kraje stavět v okrese Praha-východ (952); jednalo se téměř o pětinu celokrajské výstavby (19,7 %) a nejvyšší počet mezi všemi okresy republiky. Nejvíce bytů v nebytových budovách se začalo stavět v okrese Nymburk (57). Nejméně bytů bylo zahájeno v okrese Rakovník (146).

Kartogram 3.10 Bytová výstavba v obcích Středočeského kraje v letech 2016 až 2021

Dokončená bytová výstavba za poslední tři roky klesla.

Vývoj dokončené bytové výstavby je oproti vývoji zahájené výstavby časově posunut. Po nárůstech v letech 2017–2018 následovaly tři po sobě jdoucí poklesy, v roce 2019 o 3,0 %, v roce 2020 o 2,8 % a v roce 2021 o 6,7 %. Kromě Středočeského kraje vykázalo meziroční pokles dalších pět krajů, přičemž nejvyšší pokles zaznamenal Olomoucký kraj (o 13,2 %). V rámci celé republiky došlo naopak k nepatrnému nárůstu (o 0,7 %). V osmi krajích vzrostl meziročně počet dokončených bytů, nejvýrazněji v Kraji Vysočina (o 20,2 %). Absolutně nejvyšší počet dokončených bytů za rok 2021 mezi kraji zaznamenal Středočeský kraj, který se na celorepublikové hodnotě podílel z 18,4 %. Podíl kraje na celorepublikovém počtu dokončených bytů se oproti roku 2020 snížil o 1,5 procentního bodu.

Nejvíce dokončených bytů zaznamenaly obce a obvody v centrální části kraje, z ORP to byly Černošice a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav.

U dokončené bytové výstavby lze charakterizovat stav a vývoj i za nižší územní celky kraje. Během let 2016–2021 (souhrnně) bylo dokončeno nejvíce bytů v centrální oblasti kraje, v porovnání obvodů obcí s rozšířenou působností dominovaly obvody Černošice (5,9 tis. bytů) a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (4,6 tis. bytů); součet obou obvodů znamenal více než čtvrtinovou (27,7 %) výstavbu celého kraje. Nejvíce dokončených bytů za celé sledované období mezi obcemi kraje zaznamenal město

Nejvyšší roční intenzitu bytové výstavby v posledních pěti letech zaznamenal mezi obvody ORP Lysá nad Labem, mezi městy Milovice a mezi obcemi Polerady.

Intenzita bytové výstavby centrální části kraje patřila k nejvyšším v celé republice.

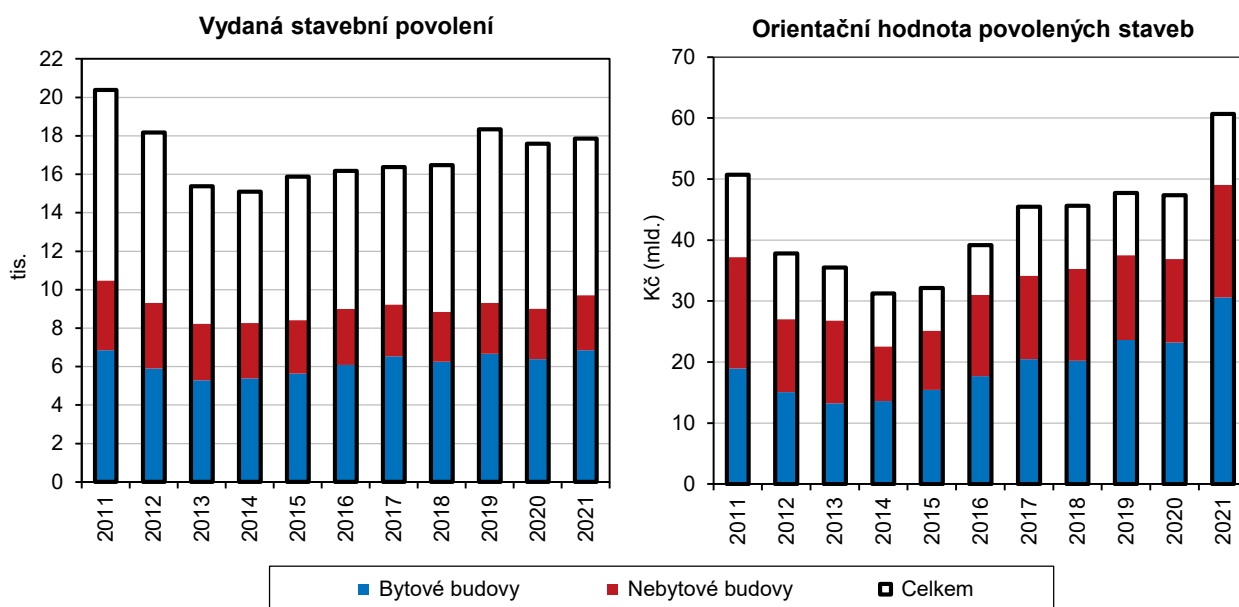
Milovice (1 078), následovalo město Kladno (956 bytů) a obec Chýně (766). Intenzitou dokončené výstavby, tj. přepočtem na 1 000 obyvatel, dominoval mezi SO ORP kraje obvod Lysá nad Labem (9,4 ‰), který zároveň zaujímal nejvyšší pozici v celorepublikovém srovnání obvodů ORP. Další v pořadí v kraji, tj. Říčany (8,0 ‰) a Český Brod (7,6 ‰) byly v celorepublikovém žebříčku na třetí a čtvrté pozici, obvody Beroun (7,1 ‰) a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (7,0 ‰) na šesté a sedmé pozici a v celorepublikové desítce s nejvyšší bytovou intenzitou se na deváté pozici umístil obvod Černošice (6,7 ‰). Naopak nejnižší hodnoty v kraji dosahoval obvod Rakovník (1,8 ‰), na celorepublikové úrovni to byl obvod Bílina (0,5 ‰) v Ústeckém kraji. Mezi obcemi dominovaly v intenzitě dokončené bytové výstavby ty v těsné blízkosti hlavního města, prvních deset obcí s nejvyšší intenzitou se nacházelo na území obvodů ORP hraničících s hlavním městem (nejvíce obec Polerady – 76,1 ‰). Mezi středočeskými městy dosahovaly nejvyšší intenzity Milovice (15,1 ‰), Králův Dvůr (11,6 ‰) a Pyšely (10,2 ‰), mezi městy celé republiky šlo o čtvrtou, sedmou a desátou nejvyšší hodnotu. V porovnání měst s počtem obyvatel převyšujícím 5 tisíc obyvatel se v rámci republiky v případě Milovic a Králova Dvora jednalo o dva vůbec nejvyšší výsledky. Nejnižší intenzitu bytové výstavby mezi středočeskými městy zaznamenaly pod hodnotou 1,0 ‰ Příbram, Rakovník a Liběchov.

Středočeské stavební úřady vydaly v roce 2021 o osminu méně stavebních povolení než v roce 2011, ale o desetinu více než v roce 2016.

Stavební úřady Středočeského kraje vydávaly v období posledního desetiletí v průměru 16–18 tisíc stavebních povolení za rok. Nejprve v letech 2012–2014 se počet stavebních povolení snižoval, v letech 2016–2019 naopak docházelo k nárůstu povolení, v roce 2020 vydaly středočeské úřady o 4,1 % méně povolení než v předchozím roce a v roce 2021 jich bylo o 1,5 % více než v roce 2020. Ve srovnání s rokem 2011 vydaly úřady v roce 2021 o 12,4 % méně povolenek, ve srovnání s rokem 2016 naopak o 10,4 % více. Nejvíce stavebních povolení se na území kraje vydávalo v okrese Benešov (2 542 za rok 2021), nejméně v okrese Rakovník (563 za rok 2021). Okres Benešov zároveň zaznamenal nejvyšší nárůst v počtu stavebních povolenek mezi lety 2011–2021, a to o 38,6 %, opačně tomu bylo v okrese Nymburk, kde počet za stejné období klesl téměř o polovinu (o 48,6 %).

Graf 3.23 Vydaná stavební povolení a orientační hodnota povolených staveb podle druhu stavby ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Doprava

Silniční síť ve Středočeském kraji je nejhustší v ČR.

Délka silniční a dálniční sítě dosahovala v roce 2021 na území kraje celkem 9 644,8 tis. km. Na 100 km² v kraji připadalo v průměru 88 km silnic a dálnic, což byla mezi kraji nejvyšší hustota silniční sítě (průměr ČR 71 km na 100 km²). Na území kraje dosahoval nejhustší silniční sítě okres Kladno (113 km na 100 km²) a nad hodnotou 100 se pohybovaly další tři okresy kraje (Kolín, Praha-východ a Praha-západ), naopak nejnižší hustota silniční sítě byla zaznamenána na Příbramsku (61 km na 100 km²). V přepočtu na 1 000 obyvatel (7,0 km) se kraj řadil opět k celorepublikově nadprůměrným (ČR 5,3 km), tentokrát až jako šestý v pořadí.

Hustota železniční sítě je v rámci republiky nadprůměrná.

U železnice dosahovala v roce 2021 na území Středočeského kraje provozní délka tratí celkem 1 459 km. Z mezikrajského pohledu byla středočeská železniční síť nejdelší v republice, hustotou železniční sítě (13 km tratí na 100 km²) dosahoval kraj na šestý nejvyšší a celorepublikově nadprůměrný výsledek (12 km železnic na 100 km²).

Na území kraje je třetina splavných vodních cest v ČR pro pravidelnou dopravu.

Středočeský kraj má mezi kraji zároveň nejdelší délku splavných vodních cest pro pravidelnou dopravu (237 km) a na hodnotě ČR se podílí přibližně jednou třetinou. Hustota splavných vodních cest pro pravidelnou dopravu dosahovala 2,2 km na 100 km² plochy kraje a po hl. m. Praze (6,4) byla mezi kraji druhou nejvyšší.

Počet osobních automobilů se za pět let zvýšil o jednu šestinu.

Vozový park kraje se dlouhodobě navyšuje, jen v porovnání s rokem 2016 se v roce 2021 počet registrovaných osobních automobilů zvýšil o 16,7 % z 668 tis. na 810 tis. vozidel. Počet osob na počet automobilů vyjadřuje stupeň automobilizace – čím nižší je hodnota ukazatele, tím vyšší je stupeň automobilizace. Hodnota ukazatele pro Středočeský kraj 1,713 na konci roku 2021 byl mezi kraji čtvrtý nejnižší. V ČR dosahovali vyšší automobilizace už jen v Praze (1,342) a v krajích Plzeňském (1,577), Jihočeském (1,651) a přibližně na stejné úrovni se pohybovala automobilizace v Královéhradeckém kraji (1,711). V ostatních krajích připadalo na jeden osobní vůz více osob (průměr ČR – 1,727) především na Moravě, více než 2 osoby na vozidlo dosahovali automobilisté v Moravskoslezském kraji (2,025).

Stupeň automobilizace byl mezi kraji pátý nejvyšší, na jeden osobní automobil připadalo 1,7 osob.

Počet přepravených osob na území kraje se u autobusové přepravy dvakrát meziročně klesl, v roce 2021 se přepravily jen dvě třetiny toho co v roce 2019.

Podle údajů ministerstva dopravy se během roku 2021 přepravilo v rámci Středočeského kraje po železnici celkem 5,9 mil. osob, příjezdový a výjezdový směr z/do kraje dosahoval podobných dvojnásobných hodnot (výjezd do jiných krajů – 10,4 mil. osob, příjezd z jiných krajů – 10,5 mil. osob). Veřejná autobusová doprava přepravila v roce 2021 na území kraje 43,1 mil. osob a druhým rokem po sobě došlo k poklesu cestujících (rok 2020 – o 23,9 %, rok 2021 – o 10,3 %). Ve srovnání s rokem 2019 se přepravilo jen 68,2 % osob.

Většina zboží do/vz kraje se přepravuje po silnici.

Po silnici bylo v roce 2021 přepraveno celkem 23,179 mil. tun ve směru vývozu, 21,998 mil. tun zboží bylo doveženo a 55,068 mil. tun kolovalo v rámci Středočeského kraje. Meziroční nárůst přepraveného zboží po silnici proběhl pouze u přepravy věcí v rámci kraje (o 9,7 %), vývoz i dovoz věcí mírně poklesl (o 0,3 % resp. 2,1 %). Po železnici bylo v roce 2021 přepraveno celkem 2,533 mil. tun ve směru vývozu, 4,878 mil. tun zboží bylo doveženo a 0,427 mil. tun kolovalo v rámci Středočeského kraje. V dopravě po železnici došlo u všech směrů přepravovaného zboží k meziročnímu nárůstu, nejvyšší nárůst byl u dovozu (o 13,5 %). Vodní dopravou bylo v roce 2021 přepraveno celkem 2 tis. tun ve směru vývozu, 37 tis. tun zboží bylo doveženo a 57 tis. tun kolovalo v rámci Středočeského kraje. V dopravě vodní cestou došlo u všech směrů přepravovaného zboží k meziročnímu poklesu, o více než polovinu se snížila přeprava v rámci kraje.

Cestovní ruch

Návštěvnost v roce 2021 se zvýšila o jednu osminu, přesto dosahovala jen dvou třetin návštěvnosti z roku 2019.

Během roku 2021 přijelo do hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) ve Středočeském kraji celkem 78,1 tis. návštěvníků. V porovnání s předchozím rokem 2020, kdy oblast cestovního ruchu značně ovlivnila koronavirová opatření, se ubytovalo o 88,1 tis. hostů více, což představovalo meziroční nárůst počtu hostů v kraji o 12,7 %. I tak se stále cestovní ruch v kraji nedostal na úroveň období před vypuknutím pandemie koronaviru. V porovnání s rokem 2019, kdy se ubytovalo v kraji do té doby rekordní počet hostů (1 173 tis.), dosahovala návštěvnost za rok 2021 pouze dvou třetin (66,7 %).

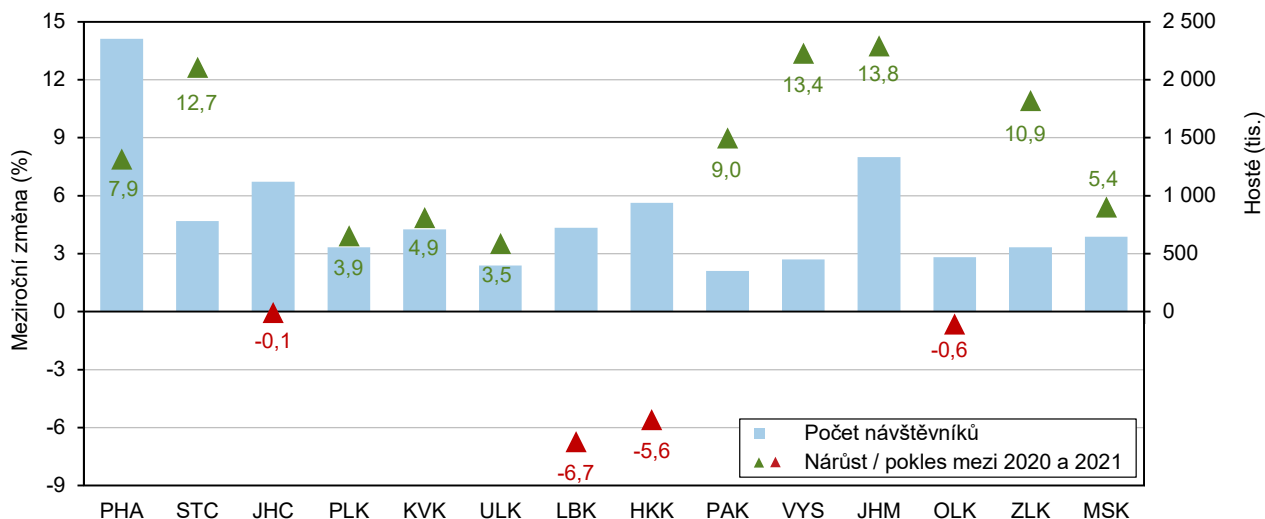
Nárůst návštěvnosti v roce 2021 byl celorepublikově nadprůměrný.

Meziroční nárůst návštěvnosti zaznamenalo v roce 2021 deset krajů, naopak u čtyř krajů byl zaznamenán meziroční pokles. Nárůst Středočeského kraje byl o 7,5 p. b. vyšší než celorepublikový průměr a z mezikrajského pohledu třetí nejvyšší. Na celkovém počtu ubytovaných hostů v ČR se Středočeský kraj podílel z 6,9 %, to bylo nejvíce od roku 2012 (od doby plně srovnatelných údajů). Nejvíce turistů bylo ubytováno v Praze (podíl na ČR 20,7 %), nejméně v Pardubickém kraji (3,1 %). Podíl Středočeského kraje byl pátý nejvyšší.

Téměř 7% podíl kraje na celorepublikové návštěvnosti byl nejvyšší za posledních deset let.

Graf 3.24 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Pokles v roce 2021 nastal v prvních třech měsících, kdy platila ještě koronavirová opatření, v průběhu roku návštěvnost meziročně rostla.

Počet hostů v ubytovacích zařízeních ve Středočeském kraji byl v jednotlivých měsících roku 2021 stále omezen koronavirovou situací. První tři měsíce zaznamenaly oproti stejnému období předchozího roku 2020 (tj. období před nástupem pandemických omezení) vysoký meziroční pokles; leden o 87,6 %, únor o 88,6 % a březen o 73,3 %. K mírnému meziročnímu poklesu v počtu hostů došlo během roku ještě v srpnu (o 2,5 %), v dalších měsících byl již zaznamenán meziroční nárůst; nejvyšší absolutní nárůst byl patrný v říjnu (o 54,8 tis.), zatímco relativní v listopadu (o 672,3 %). K nejvyšší návštěvnosti ubytovacích zařízení v kraji během roku došlo v letních měsících; v červenci (177,5 tis. hostů) a v srpnu (177,1 tis. hostů).

Počet přenocování vzrostl o 11 %, druhý nejvyšší nárůst mezi krají.

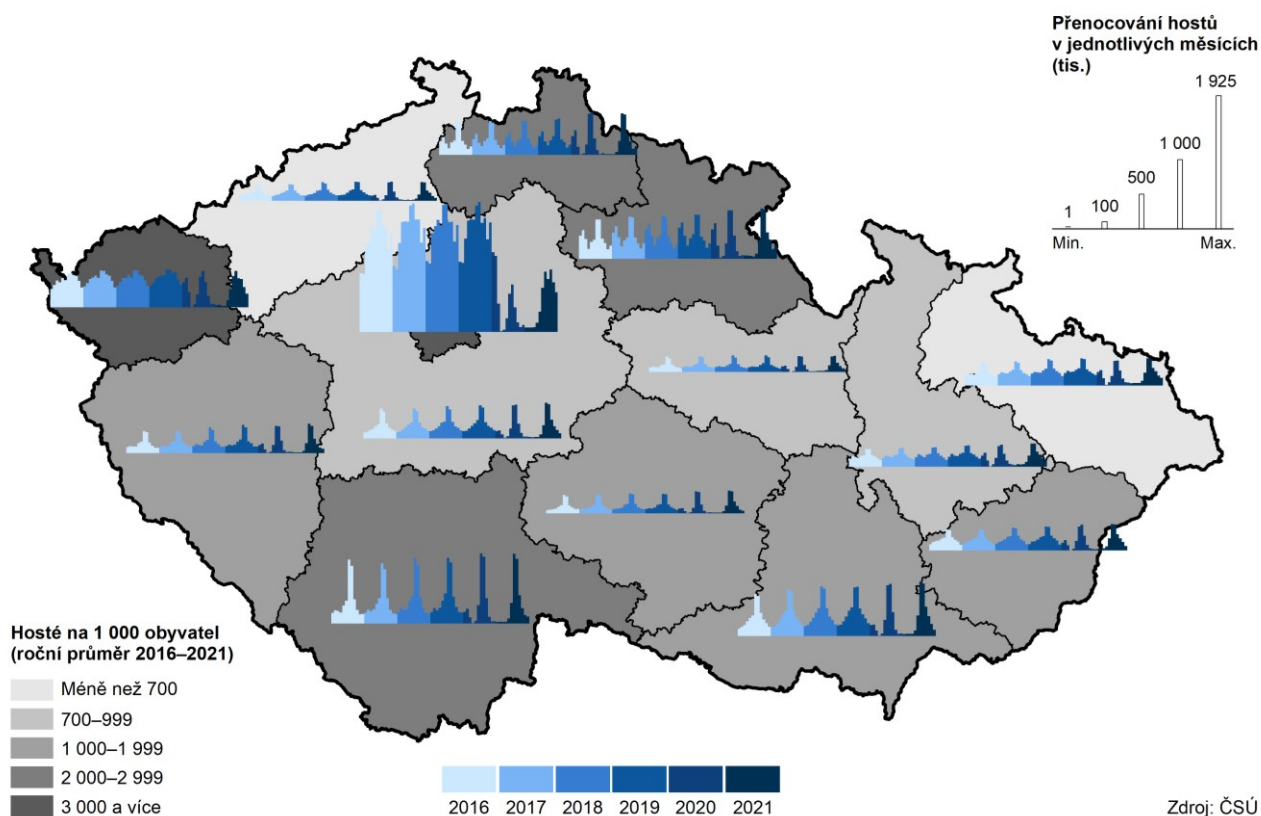
S počtem návštěvníků se ve Středočeském kraji meziročně zvýšil na hodnotu 2 022,9 tis. i celkový počet přenocování, a to o 11,0 %. Z mezikrajského pohledu se jednalo o druhý nejvyšší meziroční relativní nárůst po Jihomoravském kraji (o 13,0 %). Podobně jako u počtu hostů zaznamenalo přenocování ve Středočeském kraji z pohledu měsíčních statistik výrazný meziroční pokles na začátku roku; v lednu o 82,1 %, v únoru o 84,9 % a v březnu o 69,2 %. V dalších měsících roku 2021, a to

i včetně srpna, byl patrný meziroční nárůst v počtu přenocování; nejvyšší absolutní i relativní zaznamenal měsíc listopad (o 100,3 tis. resp. o 389,0 % více).

Délka pobytu se meziročně snížila, přesto byla druhá nejvyšší za posledních deset let.

Průměrná délka pobytu jednoho hosta se v roce 2021 v kraji meziročně snížila z 2,63 na 2,59 nocí a v porovnání s celorepublikovým průměrem (2,80) byla kratší. Nižší průměrnou délku mezi kraji zaznamenaly už jen Praha (2,23) a Jihomoravský kraj (2,31), naopak nejdelší pobyty v rámci ČR vykázali návštěvníci Karlovarského kraje (3,99). Průměrná délka pobytu v kraji se sice v roce 2021 meziročně snížila, z pohledu desetiletého období byla druhá nejvyšší po hodnotě z roku 2020. Delší průměrná návštěvnost v posledních dvou letech byla ovlivněna absencí zahraničních turistů, kteří v minulosti v kraji trávili méně nocí než domácí klientela.

Kartogram 3.11 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2016 až 2021

Devět z deseti ubytovaných hostů byli rezidenti.

Mezi nejčastější hosty ubytovacích zařízení ve Středočeském kraji patřili v roce 2021 tuzemští návštěvníci, tzv. rezidenti (89,9 %), kterých se ubytovalo o 85,5 tis. (tj. o 13,8 %) více než v roce 2020. Podíl rezidentů na počtu ubytovaných v kraji byl vyšší než celorepublikový průměr (77,4 %). Hostů přijíždějících ze zahraničí, tzv. nerezidentů, přijelo do kraje o 2,6 tis. více než v předchozím roce, což představovalo 3,4% meziroční nárůst.

Hostů z tuzemska i ze zahraničí meziročně přibývalo.

Polovinu zahraniční klientely tvořili Němci a Slováci.

Největší skupinu hostů ze zahraničí (podle státního občanství) tvořili občané Německa (podíl 30,3 % ze všech zahraničních hostů), následovali návštěvníci ze Slovenska (20,5 % nerezidentů), Polska (7,7 %), Rakouska (5,7 %) a Nizozemska (3,7 %). Z těchto pěti zemí zaznamenali meziroční pokles hosté z Německa (o 2,6 %), Polska (o 28,6 %) a Rakouska (o 10,2 %), naopak Slováků a Nizozemců se ubytovalo ve Středočeském kraji více než v předchozím roce (o 17,3 % resp. o 46,5 %). Více než v předchozím roce se v kraji ubytovalo také Ukrajinců, Italů, Francouzů, Maďarů nebo Španělů. Do skupiny deseti zemí, jejichž státní příslušníci přijeli do Středočeského kraje nejčastěji, již nepatřily žádné země mimo Evropu.

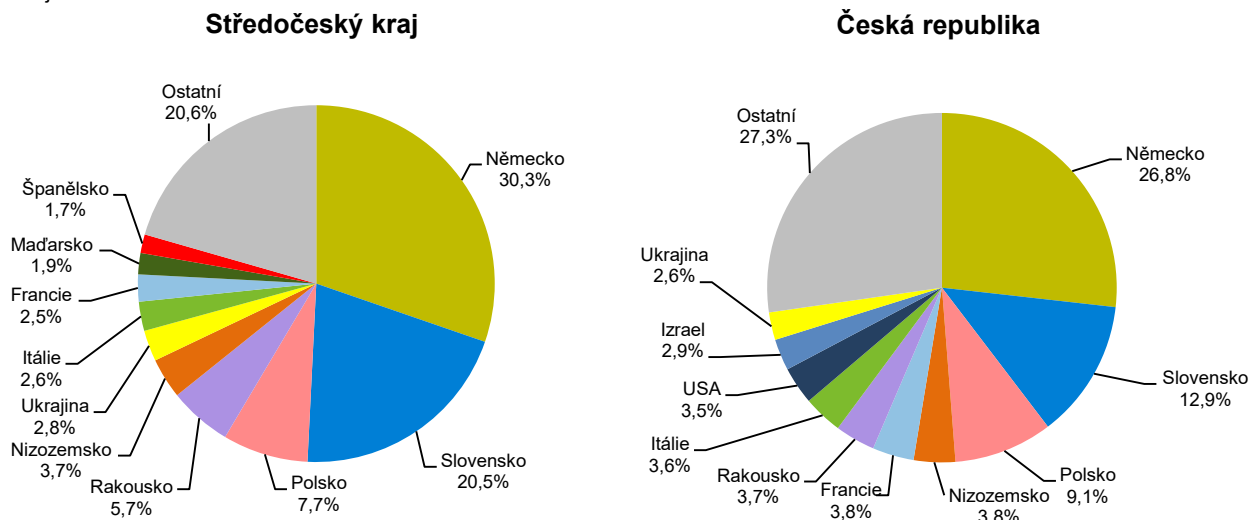

Z důvodu pandemie koronaviru byl počet hostů ze vzdálených mimoevropských destinací minimální.

V souvislosti s celosvětovou situací spojenou s pandemií koronaviru se počet ubytovaných občanů z některých mimoevropských zemí, které do této desítky v minulosti patřily, již v minulém roce výrazně snížil na minimum. Obdobně tomu bylo i letos; z Číny a Jižní Koreje přijelo pouze několik desítek hostů.

Graf 3.25 Zahraniční návštěvníci HUZ podle zemí v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

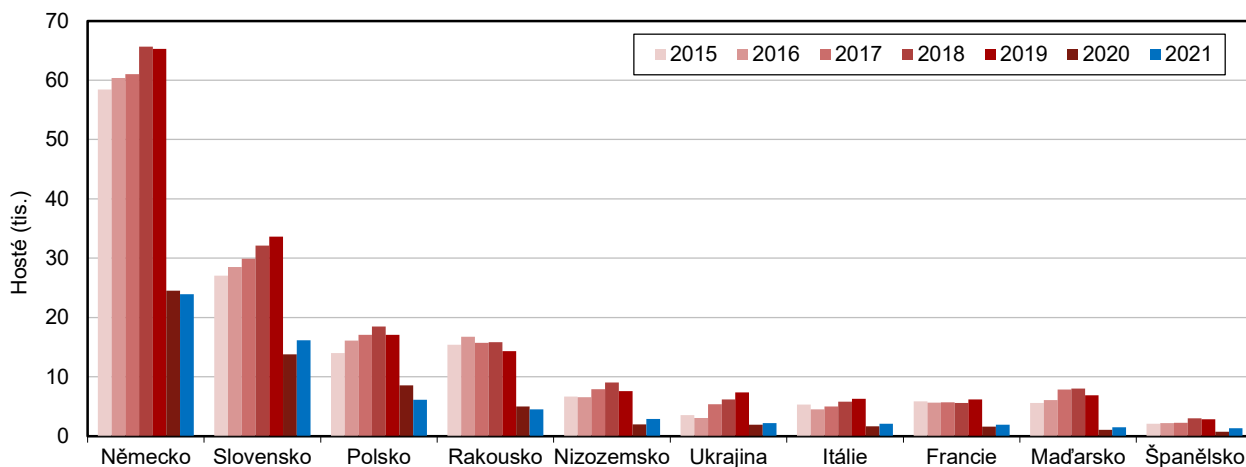
Kapacita ubytovacích zařízení v kraji byla využita jen z 27 % v případě pokojů a z 23 % v případě lůžek.

Využitelnost ubytovacích zařízení patřila mezi k nejnižším a v posledních dvou až třech letech se snižovala.

Využitím kapacity v hotelech a penzionech patřil středočeský region v roce 2021 mezi kraje dlouhodobě k těm s nižšími výsledky. Využití pokojů (27,1 %) bylo osmé nejvyšší a čisté využití lůžek (22,7 %) desáté nejvyšší mezi kraji, navíc obě hodnoty byly celorepublikově podprůměrné (využití pokojů – 28,4 %, využití lůžek – 24,5 %). Hodnoty obou indikátorů v kraji byly nejnižší za posledních deset let. Nejvyšší využitelnosti pokojů v posledním desetiletí bylo v kraji dosaženo v roce 2019 (39,1 %), v následujících dvou letech ukazatel klesl na 27,1 % za rok 2021. Využití lůžek v kraji mělo v letech 2014–2018 vzestupnou tendenci, kdy podíl vzrostl z 24,7 % v roce 2013 na 37,1 % v roce 2018, v následujících třech letech se postupně snížilo na konečných 22,7 % v roce 2021.

Graf 3.26 Hosté v HUZ podle zemí v kraji

Zdroj: ČSÚ

4. Životní prostředí

Půdní fond

Podíl zemědělské půdy na celkové rozloze byl mezi kraji nejvyšší.

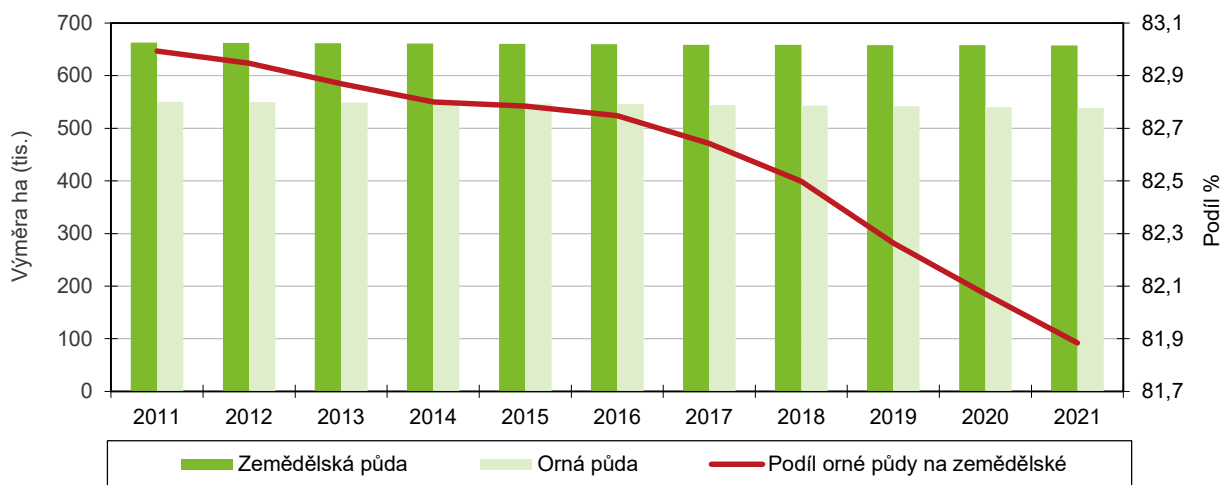
Území Středočeského kraje tvořila ze tří pětín (60,2 %) zemědělská půda a ze dvou pětín půda nezemědělská. Podíl zemědělské půdy byl nejvyšší ve srovnání s ostatními kraji, k 60% hranici se těsně přiblížily ještě Kraj Vysočina a Pardubický kraj. Zemědělská půda převažovala celkem v 8 krajích nad půdou nezemědělskou, nejméně byla zastoupena v Karlovarském kraji (37,5 %) a hl. m. Praze (39,4 %), což byly jediné dva kraje, kde podíl zemědělské půdy nedosahoval ani 40% hranice.

Polovinu rozlohy tvořila orná půda, což bylo nejvíce mezi kraji.

Téměř polovina území Středočeského kraje byla využívána jako orná půda. Na konci roku 2021 se orná půda podílela na celkové rozloze kraje 49,3 %, což byl nejvyšší podíl mezi všemi kraji, dále následovaly kraje Jihomoravský (48,3 %) a Vysočina (46,1 %). Naopak nejnižší podíl byl zaznamenán v kraji Karlovarském (15,8 %), republikový průměr činil 37,0 %. Od konce 90. let však docházelo k pozvolnému plynulému zmenšování výměry orné plochy ve Středočeském kraji, pod 50% hranici poklesl podíl orné půdy poprvé v roce 2011 a od té doby pod touto hranicí zůstává. Za posledních deset let došlo ke snížení orné plochy o 11,8 tis. hektarů, což představovalo pokles o 2,1 %. Pokles podílu orné půdy byl zaznamenán každým rokem bez výjimky, nejvýrazněji v posledních pěti letech.

Graf 4.1 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě ve Středočeském kraji

Pramen: ČÚZK

V důsledku poklesu ploch orné půdy klesl kraj na druhé místo v procentu zornění.

V dlouhodobější časové řadě se nepatrně snižovalo i procento zornění (tj. podíl orné půdy na zemědělské půdě); v roce 2017 dokonce poprvé klesl Středočeský kraj z dosavadního prvního na druhé místo za kraj Jihomoravský a na druhém místě setrval s hodnotou 81,9 % i koncem roku 2021. Průměr za republiku činil 69,6 %, nejnižší stupeň zornění vykázal Karlovarský kraj (42,0 %).

Plocha trvalých travních porostů dlouhodobě rostla, i přesto ale zůstal podíl travních ploch na rozloze 3. nejnižší mezi kraji.

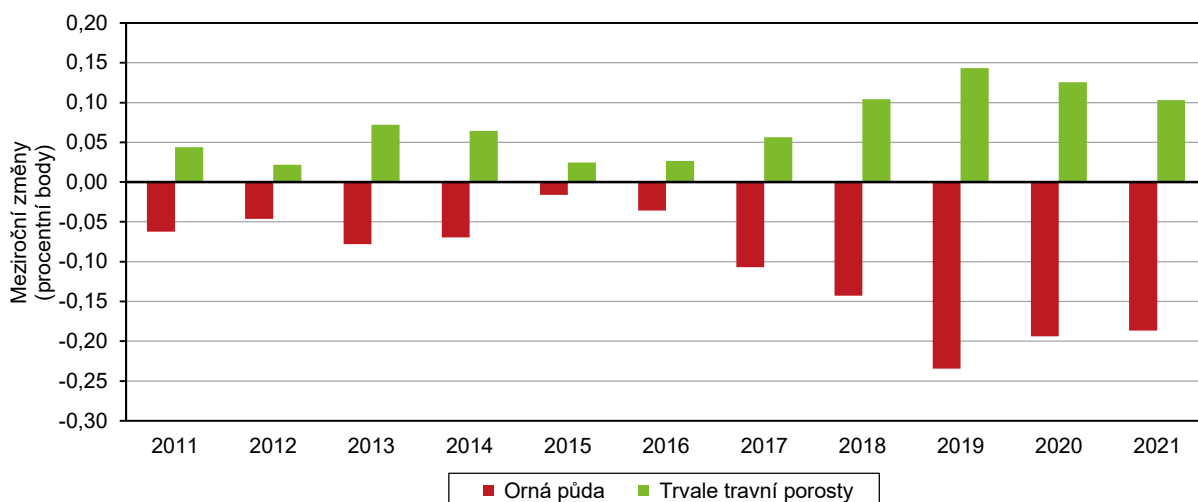
Naopak rozloha ploch trvalých travních porostů se v kraji postupně každoročně zvyšovala. Za posledních 10 let narostla o 6 % (4,3 tis. ha), přičemž nejvyšší meziroční nárůsty byly dosaženy v posledních čtyřech letech. Plochy trvalých travních porostů zaujímaly v roce 2021 v kraji 6,9% podíl na celkové rozloze. Tento podíl byl třetí nejnižší mezi všemi kraji, menší zastoupení trvalých travních porostů vykázaly pouze hl. m. Praha (2 %) a Jihomoravský kraj (4,3 %). Naopak nejvyšší

podíl byl zaznamenán v kraji Libereckém, kde tvořily trvalé travní porosty více než pětinu území (21,6 %).

Graf 4.2 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě ve Středočeském kraji

Pramen: ČÚZK

Podíl chmelnic byl mezi kraji 2. nejvyšší, jejich rozloha však klesla. Naopak výrazně vzrostly plochy zahrad.

Do kategorie zemědělské půdy spadají dále zahrady (2,7% podíl na rozloze kraje v roce 2021), ovocné sady (1,0% podíl), chmelnice (0,3% podíl) a vinice (0,03% podíl). Zahrady zaznamenaly v desetiletém období výrazný nárůst, a to jak relativní, tak absolutní (o 10,6 %, resp. 2,8 tis. ha). Rostly také plochy vinic (o 4,1 %), naopak plochy chmelnic a ovocných sadů poklesly (o 11,2 %, resp. 3,8 %). Na mezikrajském žebříčku stál Středočeský kraj velmi vysoko v podílech těchto druhů pozemků na rozloze, v případě chmelnic se jednalo o druhé místo (po Ústeckém kraji) a v případě zahrad, ovocných sadů a vinic shodně o místo čtvrté.

Lesní pozemky zaujímaly mezi kraji 2. nejnižší podíl na celkové rozloze kraje, jejich rozloha navíc poklesla.

Dvě pětiny území Středočeského kraje tvořila nezemědělská půda (39,8 %), v rámci níž představovaly nejvýznamnější druh pozemku lesy. V roce 2021 zaujímaly lesní pozemky více než čtvrtinu rozlohy kraje (27,5 %), což však odpovídalo druhé nejnižší hodnotě mezi kraji po hl. m. Praze, a v porovnání s rokem 2011 došlo k jejich úbytku (o 1,9 %). Největší plochu zabíraly lesy v kraji Libereckém (44,7 %), v rámci celé republiky to byla jedna třetina území (34 %).

Vzrostla rozloha zastavěných ploch a nádvoří.

Přírůstek zaznamenaly během posledních 10 let ve Středočeském kraji zastavěné plochy a nádvoří, a to o 2,7 %. Celkově se tyto plochy podílely na výměře kraje 2,0 %, což představovalo čtvrté místo po krajích se třemi největšími městy (hl. m. Praha 10,2 %, Moravskoslezský kraj 2,2 %, Jihomoravský kraj 2,1 %). Na posledním místě mezikrajského žebříčku stál kraj Karlovarský, který jako jediný nedosáhl 1% hranice.

Zastoupení vodních ploch bylo v kraji průměrné.

Zastoupením vodních ploch 1,9 % se řadil Středočeský kraj doprostřed mezikrajského žebříčku, v čase přitom nedošlo u tohoto podílu k výraznější změně. První místo patřilo Jihočeskému kraji (4,5 %) a poslední kraji Olomouckému (1,2 %).

Nejvyšší podíl ploch orné půdy vykázalo Slánsko a Českobrodsko, lesy byly nejvíce zastoupeny na Dobříšsku a Příbramsku.

Orná půda tvořila největší podíl na celkové rozloze u 22 správních obvodů ORP (z celkových 26). Nejvíce to ke konci roku 2021 bylo ve správních obvodech Slaný a Český Brod (72,5 %, resp. 69,1 %). Nad hodnotou 65 % se pohybovaly ještě obvody Neratovice či Poděbrady. Nejnižší zastoupení orné půdy vykázaly 4 správní

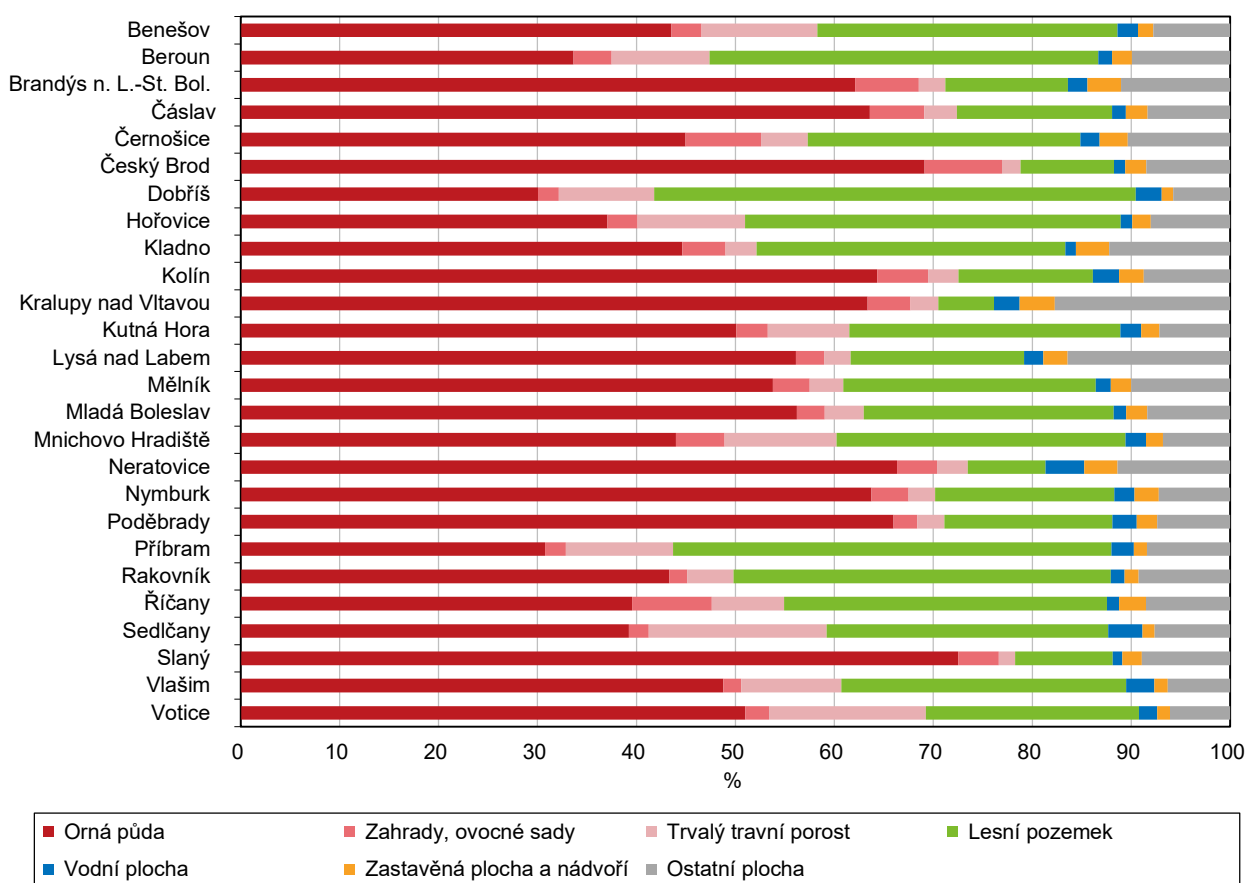
obvody s hodnotami mezi 30,1 a 37,1 % – SO ORP Dobříš, Příbram, Beroun a Hořovice. Tyto čtyři obvody byly zároveň jediné, kde plochu orné půdy převyšovala plocha lesních pozemků. Dobříšsko a Příbramsko byly územími s jednoznačně nejvyšším podílem lesů mezi všemi SO ORP dosahující hodnot nad 40 % (48,7 %, resp. 44,3 %). Nejnižší podíl lesních pozemků byl zaznamenán naopak ve správních obvodech Kralupy nad Vltavou (5,6 %), Neratovice (7,9 %) a Český Brod (9,4 %).

Trvalé travní porosty byly nejvíce zastoupeny na Sedlčansku a Voticku; vodní plochy na Neratovicu; zahrady a ovocné sady na Říčansku.

Podíl ploch trvalých travních porostů byl nejvyšší na Sedlčansku a Voticku (18 %, resp. 15,8 %), nejnižší na Slánsku a Českobrodsku (1,6 %, resp. 1,9 %). Nejvyšší podíl vodních ploch vykázalo Neratoviccko a Sedlčansko (3,9 %, resp. 3,4 %), nejnižší Slánsko a Kladensko (1,0 %, resp. 1,1 %). Nejvyššími podíly zahrad a ovocných sadů vynikaly Říčansko a Českobrodsko (8,1 %, resp. 7,8 %), nejnižšími naopak venkovské oblasti Rakovnicka a Vlašimska (shodně 1,8 %). Zastavěné plochy tvořily největší část území ve správních obvodech Kralupy nad Vltavou a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (3,6 %, resp. 3,4 %), nejmenší naopak v obvodech Dobříš a Sedlčany (1,2 %, resp. 1,3 %).

Graf 4.3 Struktura půdy ve správních obvodech ORP Středočeského kraje k 31. 12. 2021

Pramen: ČÚZK

Ekologické zemědělství

Zastoupení ekologického zemědělství bylo v kraji (spolu s Prahou) celorepublikově nejnižší.

V roce 2021 hospodařili v kraji ekologičtí zemědělci na 22,7 tisíci hektarech, dalších 3,6 tisíc hektarů byla půda v přechodném období. Během desetiletého období se celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období zvýšila o 63,3 % (nejvyšší relativní nárůst mezi kraji), resp. o 10,2 tis. ha (3. nejvyšší

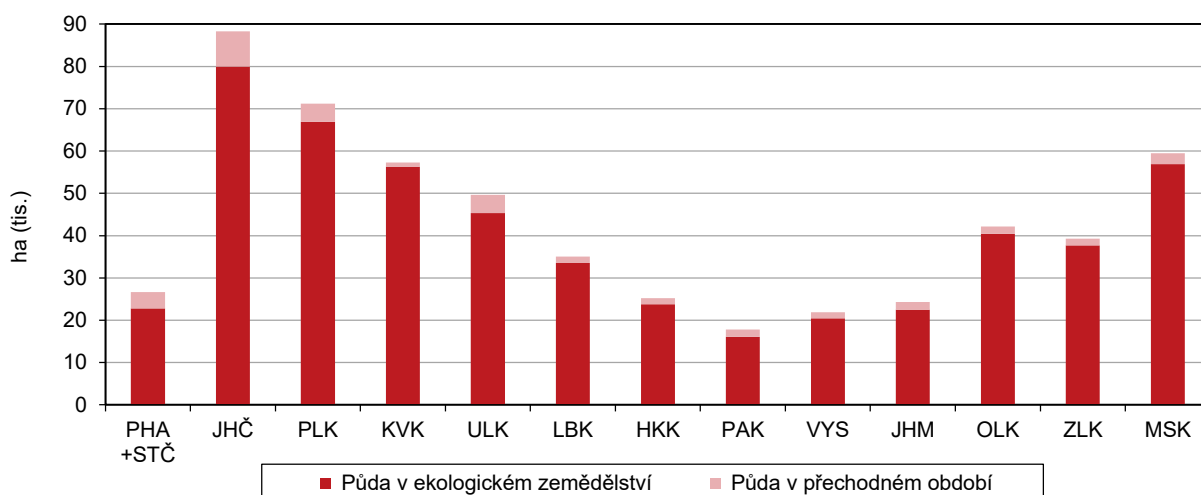
absolutní nárůst). I když se v kraji rozloha půdy ekologického zemědělství v dlouhodobém pohledu výrazně zvyšovala, byl podíl plochy, na které se ekologicky hospodařilo, vůči celkové rozloze kraje (kromě Prahy) nejnižší – 2,4 %. Průměrně se v České republice ekologicky hospodařilo na 7,1 % celkové rozlohy. Největší podíly ploch ekologického zemědělství vykázaly kraje Karlovarský a Liberecký (17,3 % resp. 11,1 %).

Podíl kraje na republikové rozloze půdy ekologického zemědělství byl pátý nejnižší.

Ačkoli je Středočeský kraj největším krajem republiky, byl jeho podíl (4,4 %) na celorepublikové ploše půdy ekologického zemědělství mezi kraji 5. nejnižší. Ještě nižší podíl zaznamenaly Praha a kraje Pardubický, Vysočina a Jihomoravský. Naopak nejvíce se na republikové rozloze půdy ekologického zemědělství podílely kraje Jihočeský (15,3 %) a Plzeňský (12,8 %). Vysoká byla ve Středočeském kraji plocha půdy v přechodném období, jednalo se o 4. nejvyšší podíl na republikové rozloze.

Graf 4.4 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Chráněná území

Podíl zvláště chráněných území na rozloze kraje byl mezi kraji pátý nejnižší.

Výměra zvláště chráněných území¹⁰ v kraji činila ke konci roku 2021 celkem 119,8 tis. hektarů¹¹. Podíl 11,6 % zvláště chráněných území na celkové rozloze kraje byl v mezikrajském žebříčku pátý nejnižší. Nejnižší podíl mělo hlavní město Praha (5,9 %) a Jihomoravský kraj (7,5 %), nejvyšší Liberecký a Zlínský kraj (36,8 %, resp. 30,8 %).

Zvláště chráněná krajinná území tvořila více než dvě pětiny rozlohy okresu Beroun.

Při pohledu na území jednotlivých okresů se kraj vyznačoval značnými rozdíly. Na jedné straně zde byly okresy, kde plocha zvláště chráněných krajinných území tvořila více než dvě pětiny nebo třetinu rozlohy – okres Beroun a Rakovník (43,8 %, resp. 32,8 %); na straně druhé ale nedáme okresy, které nedosahovaly ani 1% podílu (Kutná Hora a Kolín).

¹⁰ národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky

¹¹ K 1. 3. 2017 došlo ke změně metodiky výpočtu souhrnných rozloh chráněných území. Rozlohy jsou od tohoto data vypočítávány ve všech případech z obvodových hranic chráněných území. V předchozím období se ve většině případů využívaly číselné údaje z vyhlášovacích dokumentace.

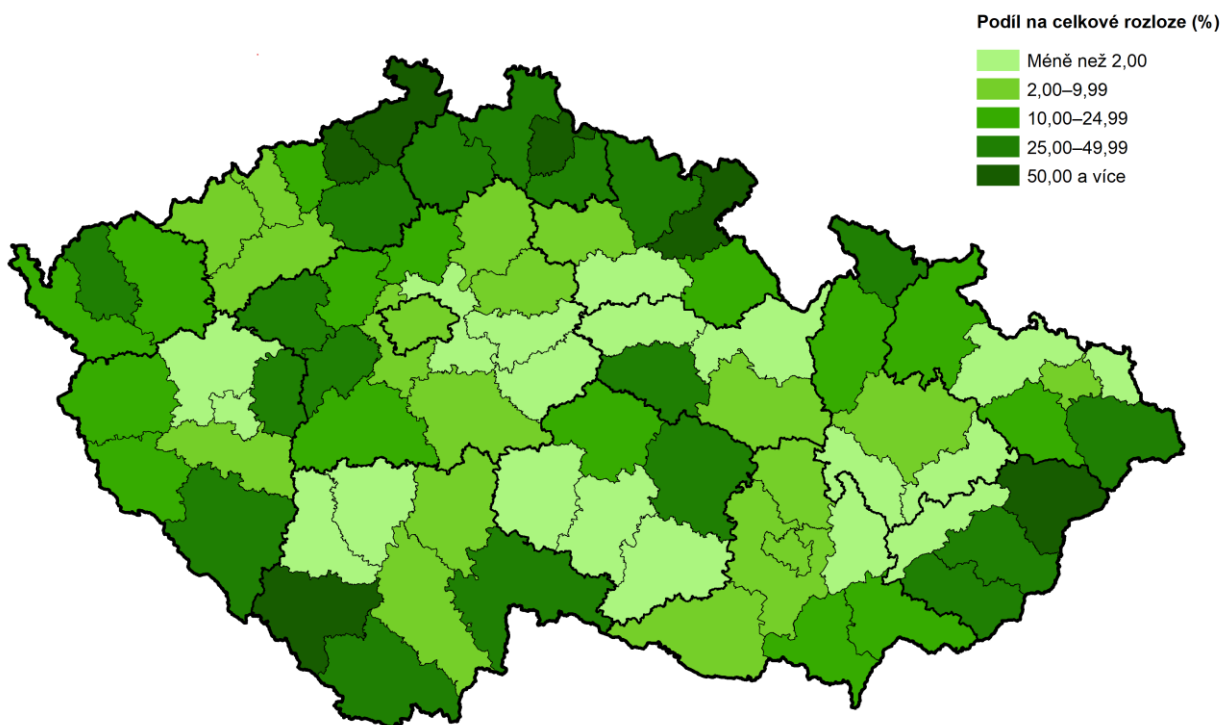
Zvláště chráněných území bylo v kraji přes tři stovky, mezi nimi však žádný národní park.

Na území Středočeského kraje se ke konci roku 2021 nacházelo 315 zvláště chráněných území, a sice 6 chráněných krajinných oblastí, 22 národních přírodních památek, 13 národních přírodních rezervací, 195 přírodních památek a 79 přírodních rezervací. Nenacházel se zde žádný národní park, stejně jako v dalších 7 krajích. Největší rozlohu zaujímaly chráněné krajinné oblasti (109 786 ha), dále přírodní rezervace (6 890 ha), národní přírodní rezervace (4 276 ha), přírodní památky (3 973 ha) a národní přírodní památky (1 860 ha).

Evropsky významné lokality se rozkládaly na 3 % rozlohy kraje, více než dvě pětiny byly soustředěny do okresů Mělník a Nymburk.

Podle soustavy Natura 2000 bylo ke konci roku 2021 v kraji 172 evropsky významných lokalit a 5 ptačích oblastí. Evropsky významné lokality se na rozloze kraje podílely 3,0 % a zaujímaly plochu 33 101 ha. Největší zastoupení měly v okresech Mělník a Nymburk, kam se soustředilo 43 % plochy evropsky významných lokalit kraje. Naopak nejmenší plochu vykázaly okresy Kutná Hora a Praha-východ. Ptačí oblasti se na rozloze kraje podílely 3,6 % a zaujímaly plochu 39 150 ha, nacházely se však pouze v 7 okresech. Dominantní postavení měl okres Rakovník, kam se soustředilo 46 % plochy ptačích oblastí celého kraje. Naopak žádná ptačí oblast se nenacházela v okresech Praha-východ, Praha-západ, Benešov, Kutná Hora a Mělník.

Kartogram 4.1 Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

Vodovody a kanalizace

Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů byl mezi kraji nejnižší.

Podle výsledků šetření o vodovodech a kanalizacích bylo ve Středočeském kraji v roce 2021 zásobeno vodou z veřejných vodovodů 88,4 % obyvatel kraje. I když se toto procento v čase zvýšilo (v roce 2011 to bylo 84,5 %, v roce 2000 jen 72,3 %), dosahoval kraj v zásobení obyvatel veřejnou vodou nejnižšího procenta mezi kraji a o 7,6 p. b. méně, než činil průměr ČR (96,0 %). Až do roku 2020 byl přitom podíl obyvatel zásobených vodou až druhý nejnižší po Plzeňském kraji. I přestože podíl ve Středočeském kraji meziročně vzrostl o 2,5 p. b., v Plzeňském kraji byl nárůst

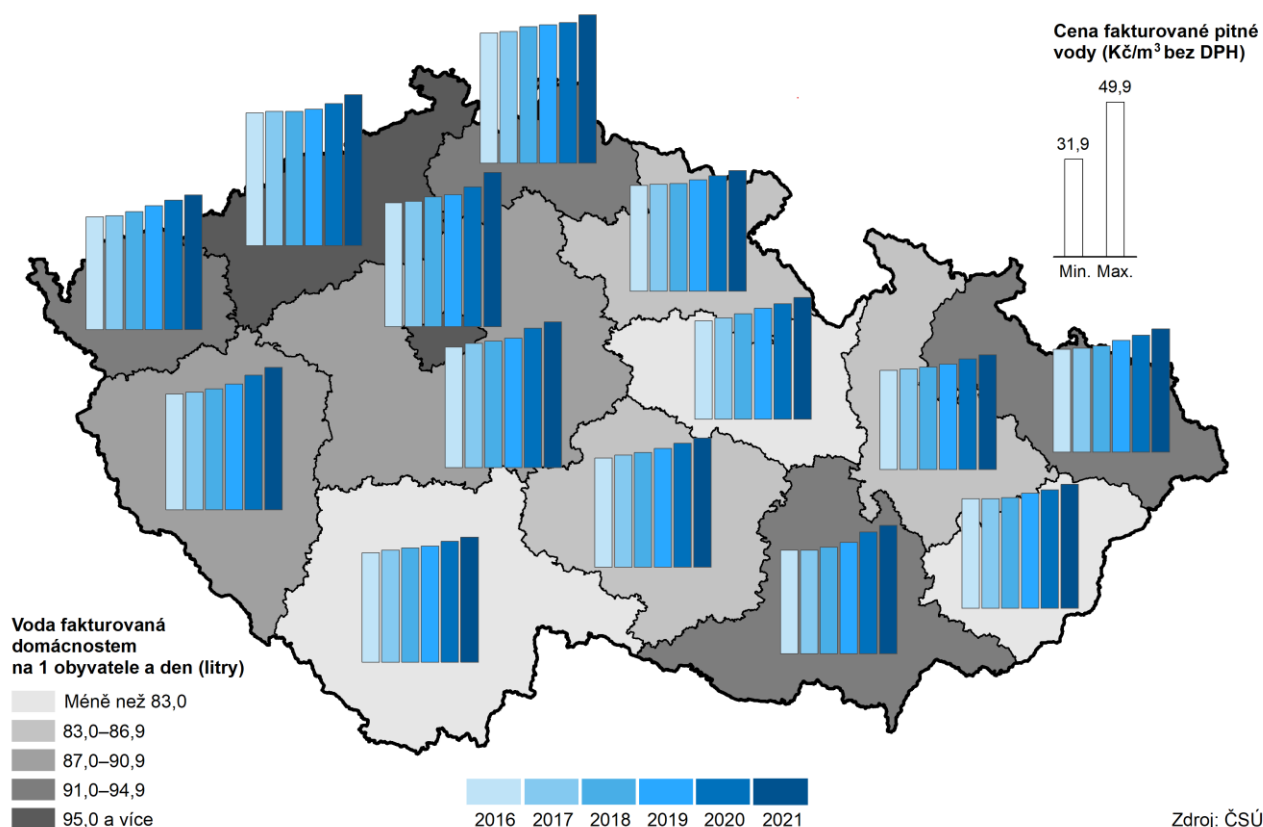

výraznější (o 3 p. b.). Veškeré obyvatelstvo (100 %) bylo zásobeno vodou z veřejných vodovodů v hl. m. Praze a Karlovarském kraji.

Denní spotřeba pitné vody na obyvatele byla mezi kraji sedmá nejvyšší.

Spotřeba pitné vody (objem fakturované vody) v dlouhém časovém úseku od roku 2000 postupně ve Středočeském kraji rostla. Ke snížení spotřeby došlo poprvé v roce 2012 a celkem byly zaznamenány tři meziroční poklesy za sebou. Od roku 2015 se ale nárůst spotřeby opět obnovil, až dosáhl objem vyfakturované pitné vody v roce 2019 historicky nejvyšší hodnotu 55 227 tis. m³. V letech 2020 a 2021 se už objem pohyboval na stejné úrovni (55 090 tis. m³, resp. 55 600 tis. m³). Voda fakturovaná domácnostem tvořila v celém období zhruba 70 % celkového množství vyfakturované pitné vody a kopírovala jeho vývojový trend. Průměrná denní spotřeba pitné vody na jednoho obyvatele kraje (specifické množství vody fakturovaného domácnostem) činila 90,7 litrů, což bylo o 2,5 litrů na den méně než celorepublikový průměr a mezi kraji šlo o sedmou nejvyšší spotřebu. Dlouhodobě docházelo k postupnému snižování specifické spotřeby vody na obyvatele až k minimální hodnotě 82,9 l/den v roce 2014 (oproti maximální hodnotě 97,1 l/den z roku 2002). Od roku 2014 však průměrná denní spotřeba pitné vody na obyvatele začala růst. Nejvíce vody dlouhodobě spotřebovávají obyvatelé hlavního města; Praha byla jediný kraj, kde byla každoročně překročena hranice 100 l/os./den, v roce 2021 se jednalo konkrétně o 120,0 l/os./den. Nejnižší spotřeba je dlouhodobě patrná ve Zlínském kraji, v roce 2021 se jednalo o 80,9 l/os./den.

Kartogram 4.2 Spotřeba vody v roce 2021 a vývoj cen vody

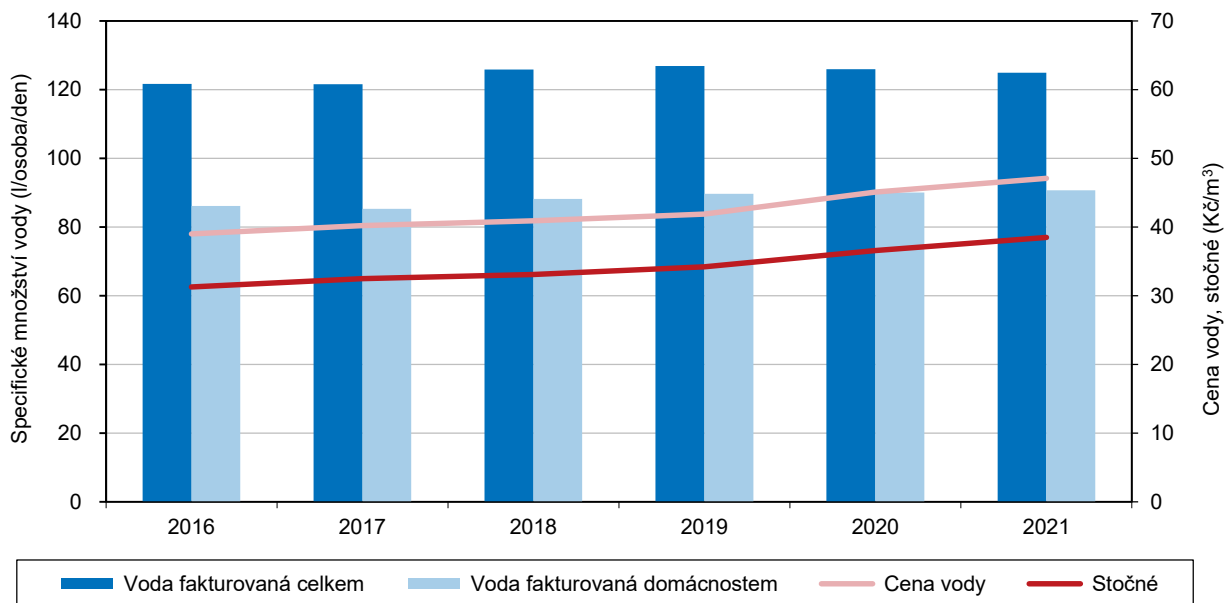
Cena vody byla mezi kraji čtvrtá nejvyšší.

Cena služeb za objem a přívod pitné vody (vodné) byla ve Středočeském kraji v roce 2021 v průměrné výši 47,1 Kč/m³, což byla čtvrtá nejvyšší hodnota mezi kraji a o 3,30 Kč vyšší cena, než činil celorepublikový průměr. Nejvyšší cenu zaplatili v roce 2021 obyvatelé hl. m. Prahy (49,9 Kč/m³), kde došlo v posledních deseti letech k nejvyššímu nárůstu. Naopak nejméně stála voda obyvatele Olomouckého

kraje (37,1 Kč/m³). Cena vodného ve Středočeském kraji neustále rostla, za posledních 10 let v průměru o 1,34 Kč ročně, přičemž nejintenzivněji vzrostla v posledních dvou letech 2020 a 2021 (o 3,2, resp. 2 Kč).

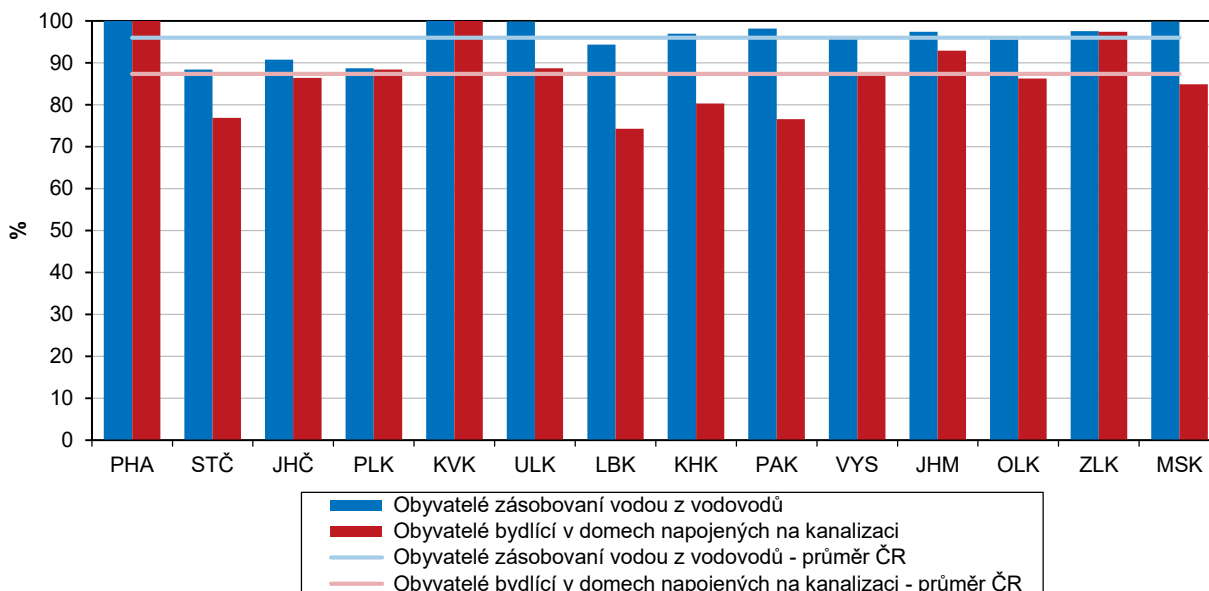
Graf 4.5 Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Podíl obyvatel bydlicích v domech napojených na veřejnou kanalizaci byl mezi kraji třetí nejvyšší.

Středočeský kraj je typický svou sídelní rozdrobeností a vyšším podílem obyvatel žijících v malých, spíše venkovských sídlech. Z toho vyplývá nejen republikově nižší podíl domovního napojení na veřejné vodovody, ale také velmi nízká napojenost domů na veřejnou kanalizační síť. Ještě v roce 2000 byla na veřejnou kanalizaci napojena jen zhruba polovina obyvatel, v roce 2021 kanalizaci využívaly tři čtvrtiny

(76,9 %) obyvatel kraje. To však bylo o 10,5 p. b. méně než průměr ČR (87,4 %) a mezi kraji se jednalo o třetí nejnižší podíl po Libereckém (74,3 %) a Pardubickém kraji (76,6 %). Kompletně byly na kanalizaci napojeny domy a jejich obyvatelstvo v Praze a Karlovarském kraji.

V provozu byl nejvyšší počet čističek odpadních vod ve srovnání s ostatními kraji, průměrná kapacita jednoho zařízení byla ale nejnižší.

V rámci kanalizační sítě dlouhodobě dochází také k budování a připojování nových čističek odpadních vod (ČOV). Na území kraje bylo v roce 2021 těchto zařízení v provozu 557, v posledních deseti letech přibývalo v průměru více než 12 čističek ročně, mezi lety 2020 a 2021 to bylo 15. Navzdory jednoznačně nejvyššímu počtu ČOV (557) mezi kraji (Jihočeský kraj 385, Jihomoravský 271) byla však celková kapacita všech zařízení ve Středočeském kraji až pátá nejvyšší. Výsledkem byla nejnižší průměrná kapacita středočeských čističek mezi všemi kraji. Průměrná kapacita jednoho zařízení představovala 630 m³/den, přičemž celorepublikový průměr se pohyboval na 2,4násobné hodnotě (1 510 m³/den). Na prvním místě žebříčku stálo hl. m. Praha s velkokapacitními čističkami, kde průměrná kapacita na zařízení představovala 24násobek republikového průměru či 58násobek průměrné kapacity středočeských ČOV.

Kraj vykázal třetí nejvyšší procento čištěných odpadních vod.

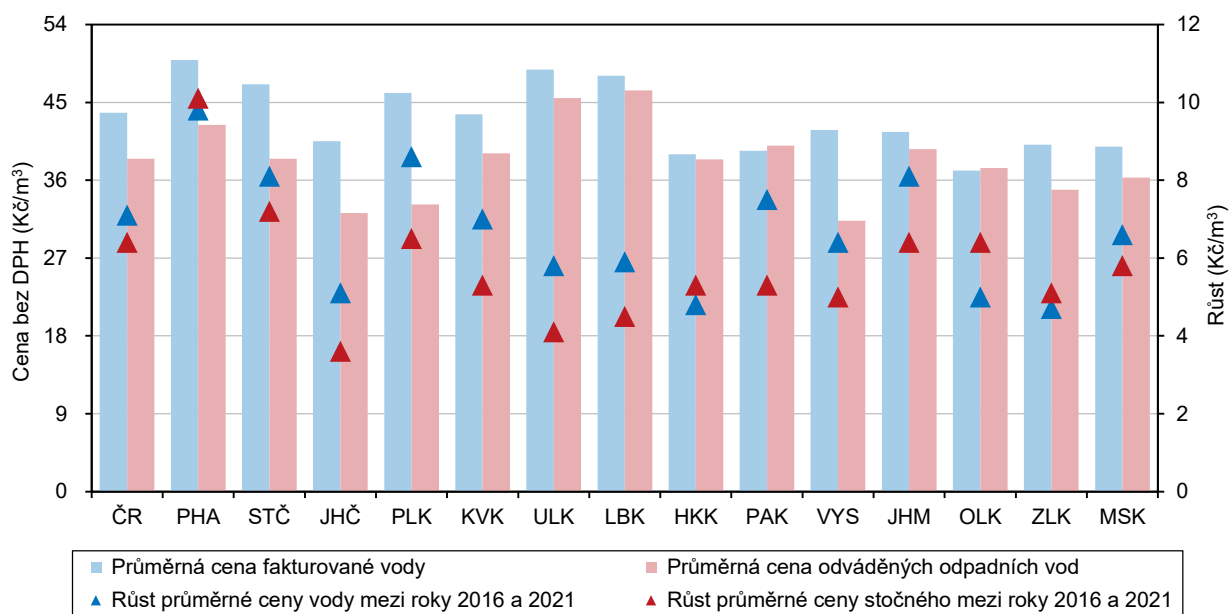
I přes nízký podíl obyvatel připojených na veřejnou kanalizaci s přípojkou na ČOV ve Středočeském kraji na celkovém počtu obyvatel (76,8 %) platilo, že většina bytů napojených na kanalizaci měla zároveň připojení na ČOV (99,7 %). To byl mezi kraji třetí nejvyšší podíl. Stoprocentně byly odpadní vody čištěny v hl. m. Praze. Naopak nejnižšího podílu čištěných vod bylo dosaženo v Kraji Vysočina (92,0 %).

Cena stočného odpovídala průměrné hodnotě za ČR.

Cena služeb s odváděním a čištěním odpadních vod (stočné) byla v kraji v roce 2021 v průměrné výši 38,5 Kč/m³. U ceny stočného docházelo k postupnému růstu, podobně jako u vodného průměrně o částku 1,36 Kč ročně. Cena stočného byla mezi kraji 7. nejnižší a shodná s průměrem za ČR, na rozdíl od vodného, které průměr za ČR vysoce převyšovalo. Nejvyšší cenu zaplatili za stočné obyvatelé Libereckého kraje (46,4 Kč/m³), nejméně naopak v Kraji Vysočina (31,3 Kč/m³).

Graf 4.7 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod domácností podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Emise (2020)

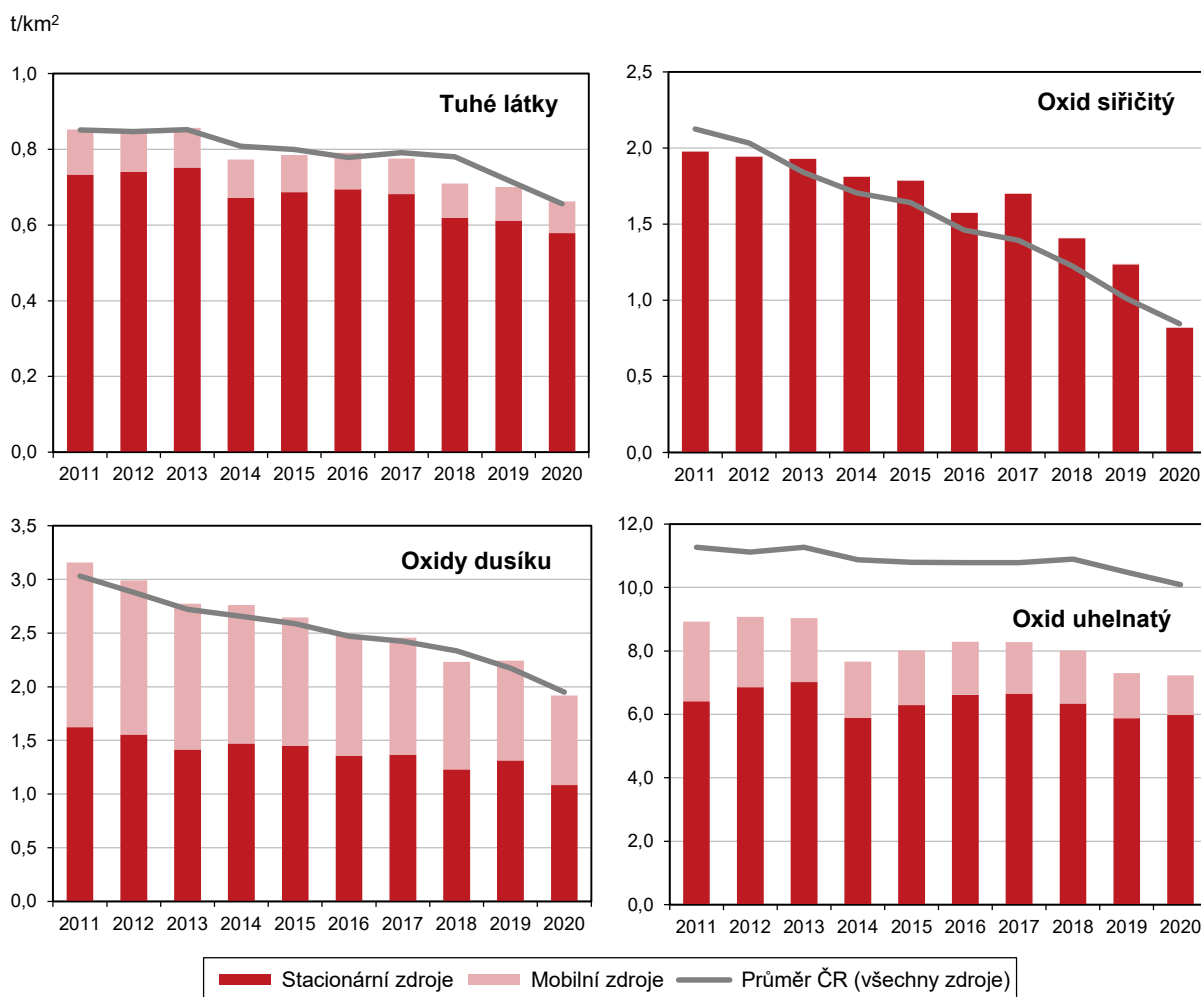
Emise se v kraji dlouhodobě snižovaly, klesly pod průměr za ČR.

Podle emisní bilance Českého hydrometeorologického ústavu se produkce naměřených emisí hlavních znečišťujících látek podle Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší¹² (dále jen REZZO) v kraji dlouhodobě snižovaly, v posledním sledovaném roce se u všech látek dostaly těsně pod průměry za celou republiku.

V loňském roce došlo ke kompletní revizi emisí za všechny zdroje i znečišťující látky, v důsledku čehož byly nahrazeny údaje v celé časové řadě. Údaje v této publikaci se proto liší od údajů dříve publikovaných.

Graf 4.8 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění ve Středočeském kraji

Pramen: ČHMÚ

Měrné emise oxidu uhelnatého klesly na krajské minimum.

Na objemu emisí oxidu uhelnatého (CO) vyprodukovaného v roce 2020 na území kraje se z 82,7 % podílely stacionární zdroje (REZZO 1–3), v rámci nichž se z 89,5 % jednalo o malé stacionární zdroje (REZZO 3); zbyvajících 17,3 % celkového množství vyprodukovaly mobilní zdroje (REZZO 4), zpravidla zastoupeny automobily. Na celorepublikové produkci oxidu uhelnatého ze všech zdrojů znečištění (REZZO 1–4) se kraj podílel v roce 2020 z 9,9 % (78 953,1 t), což bylo druhé nejvyšší množství po Moravskoslezském kraji (19,5 %). Z dlouhodobějšího

¹² REZZO: 1 - velké stacionární zdroje znečišťování, 2 - střední stacionární zdroje znečišťování, 3 - malé stacionární zdroje znečišťování, 4 - mobilní zdroje znečišťování

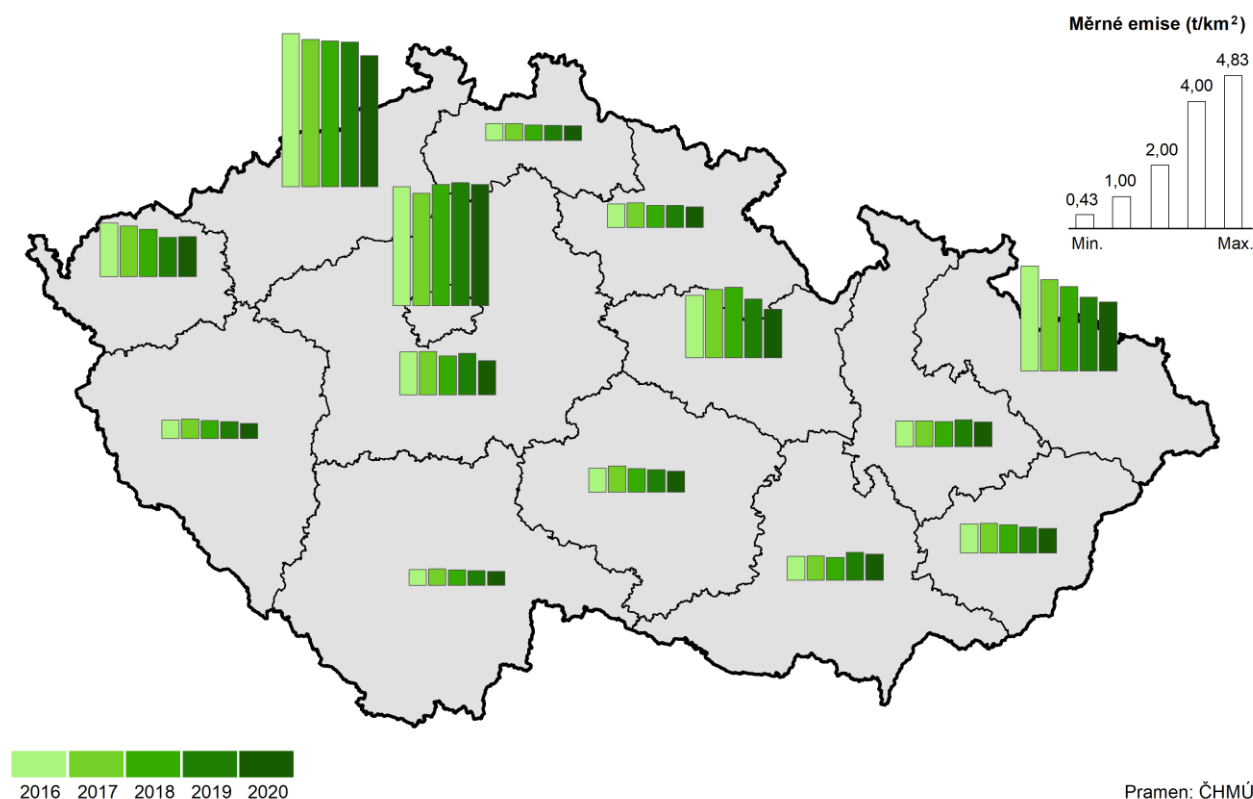

pohledu se podíl středních Čech snižoval (z 11,6 % v roce 2010). Celkově kleslo množství oxidu uhelnatého mezi lety 2010–2020 o 26,5 %. Tím pádem se v kraji dlouhodobě (kolísavě) snižovaly tzv. měrné emise, tzn. objem vyprodukovaného oxidu uhelnatého v přepočtu na plochu území (t/rok/km²), a to z hodnoty 9,75 t/km² v roce 2010 na 7,22 v roce 2020, což byla nejnižší hodnota v kraji za celé sledované období. Měrné emise oxidu uhelnatého přepočtené na plochu území vykázaly nižší hodnotu než celorepublikový průměr (10,09), i přesto se však jednalo o 5. nejhorší hodnotu mezi všemi kraji. Nejvíce postižený Moravskoslezský kraj dosáhl téměř 4násobku (28,54 t/km²) středočeské hodnoty. Druhé místo patřilo hl. m. Praze (24,97 t/km²) a před Středočeským krajem se umístil ještě kraj Zlínský (9,05 t/km²) a Olomoucký (7,76 t/km²). Naopak nejméně zatíženým krajem oxidem uhelnatým v přepočtu na plochu území byl kraj Jihočeský (4,47 t/km²). Trvalý výrazný pokles naměřených emisí CO v průběhu posledních deseti let byl zaznamenán u mobilních zdrojů REZZO 4 (tj. především silniční a motorová vozidla); mezi lety 2010 a 2020 se jednalo o pokles na dvě pětiny stavu roku 2010 (pokles o 58 %).

Měrné emise oxidu siřičitého byly mezi kraji páté nejvyšší.

U produkce emisí oxidu siřičitého (SO₂) docházelo v kraji ve sledovaném období let 2010–2020 k postupnému snižování s největší intenzitou v posledních 3 letech. V porovnání s rokem 2010 byl v roce 2020 zaznamenán stav škodlivin (REZZO 1–4) o 57,5 % nižší. Podílem 13,5 % (8 962,3 t) na objemu celorepublikových emisí oxidu siřičitého se Středočeský kraj řadil v roce 2020 na 3. místo za kraje Ústecký (23,8 %) a Moravskoslezský (18,8 %). Dosažené měrné emise na území kraje se v roce 2020 (0,82 t/km²) pohybovaly pod celorepublikovým průměrem (0,84) a mezi kraji se jednalo o pátou nejvyšší hodnotu. První místo patřilo Ústeckému kraji (2,97 t/km²), nejlepší situace panovala naopak v kraji Jihomoravském (0,14 t/km²). Na vzniku emisí oxidu siřičitého měly v kraji nejvyšší podíl (59,7 %) velké stacionární zdroje (REZZO 1).

Kartogram 4.3 Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2016 až 2020

Hodnota měrných emisí oxidů dusíku byla mezi kraji pátá nejvyšší.

Trvalý meziroční pokles naměřených emisí byl od roku 2010 zaznamenán na území kraje u oxidů dusíku (NO_x); v období 2010–2020 se emise škodlivin snížily přibližně o 40 %. Podílem 13,6 % (20 955 t) na celkovém objemu celorepublikových emisí se Středočeský kraj řadil v roce 2020 na druhé místo po kraji Ústeckém (17,6 %). Hodnota měrných emisí oxidů dusíku na území kraje byla v posledním sledovaném roce 2020 (1,92 t/km²) v porovnání s celorepublikovou bilancí (1,95 t/km²) podprůměrná a mezi kraji pátá nejvyšší. Výrazně nejvyšší hodnota byla dosažena v hl. m. Praze (15,25 t/km²), nejméně zatíženým krajem oxidy dusíků byl naopak kraj Plzeňský (0,98 t/km²). Na znečištění ovzduší NO_x se nejvíce podílely mobilní zdroje a velké stacionární zdroje (REZZO 4 a 1) – celkem ze tří čtvrtin (75,6 %).

Středočeský kraj vykázal nejvyšší podíl na celorepublikovém objemu emisí tuhých látek mezi kraji.

Dlouhodobý trend poklesu naměřených hodnot emisí byl zaznamenán také v případě tuhých látek, ve srovnání s rokem 2010 došlo k poklesu o 27,4 %. Podíl 14,0 % (7 236,5 t) na celorepublikovém množství emisí tuhých látek v roce 2010 byl jednoznačně nejvyšší mezi všemi kraji. Naměřená hodnota 0,66 t/km² klesla na průměr republiky a byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji. Nejvíce emisí tuhých látek připadalo na plochu území v hl. m. Praze (2,23 t/km²), naopak nejméně v Jihočeském kraji (0,37 t/km²). Na znečištění ovzduší tuhými látkami se nejvíce (79 %) podílely malé stacionární zdroje (REZZO 3).

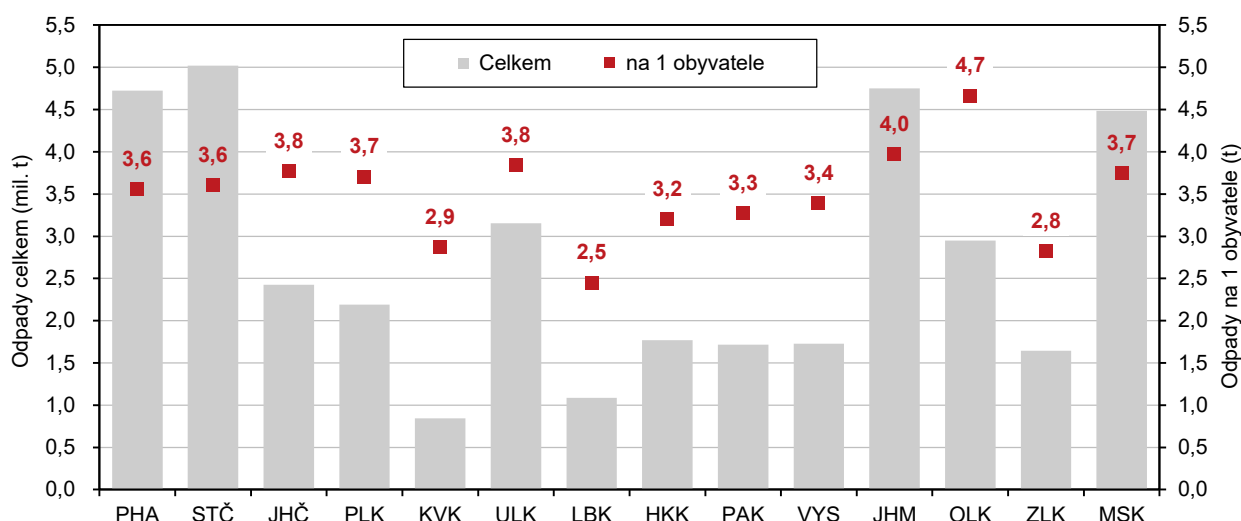
Odpady (2020)

Produkce odpadu vzrostla, na středočeského obyvatele připadlo větší množství odpadu než průměrně v ČR.

Na území Středočeského kraje bylo v roce 2020 vyprodukováno 5 019,3 tis. tun odpadu, což představovalo 13% podíl na celkovém množství vyprodukovaného odpadu v ČR. Od roku 2017, kdy došlo ke změně metodiky a data jsou srovnatelná, vzrostlo množství produkovaných odpadů o 10,9 %. Při přepočtu vycházelo na jednoho obyvatele 3 605 kg odpadu, což byla 7. nejvyšší hodnota mezi kraji. Republikový průměr činil 3 597 kg na obyvatele, nejvíce bylo vyprodukováno v Olomouckém kraji (4 669 kg/obyv.) a nejméně v Libereckém kraji (2 453 kg/obyv.).

Graf 4.9 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

Množství nebezpečného odpadu na obyvatele bylo mezi kraji čtvrté nejvyšší.

Z celkové produkce odpadu tvořil ve Středočeském kraji 5,3 % odpad nebezpečný, což byla 7. nejvyšší hodnota. Nejvíce to bylo v Libereckém kraji (8,2 %), nejméně v Praze (2,3 %). Na středočeského obyvatele připadlo 193 kg nebezpečného odpadu, což byla 4. nejvyšší hodnota mezi kraji. Průměr za ČR činil 164 kg, nejvyšší

množství nebezpečného odpadu na obyvatele připadlo v roce 2020 v Moravskoslezském kraji (253 kg), nejnižší v Praze (81 kg).

Produkce komunálního odpadu rostla, na 1 obyvatele připadlo nejvyšší množství komunálního odpadu mezi kraji.

Ve Středočeském kraji bylo v roce 2020 vyprodukováno 820,9 tis. tun komunálního odpadu a jeho množství v posledních čtyřech letech vzrostlo o 14,9 %. Podíl středočeského komunálního odpadu na republikovém množství byl v roce 2020 vyšší (15,1 %) než v případě vyprodukovaného odpadu celkem. Na jednoho obyvatele připadalo největší množství komunálního odpadu mezi kraji (590 kg), nejméně to bylo v Karlovarském kraji (430 kg), republikový průměr činil 506 kg.

Produkce středočeského nebezpečného komunálního odpadu tvořila téměř čtvrtinu republikové produkce.

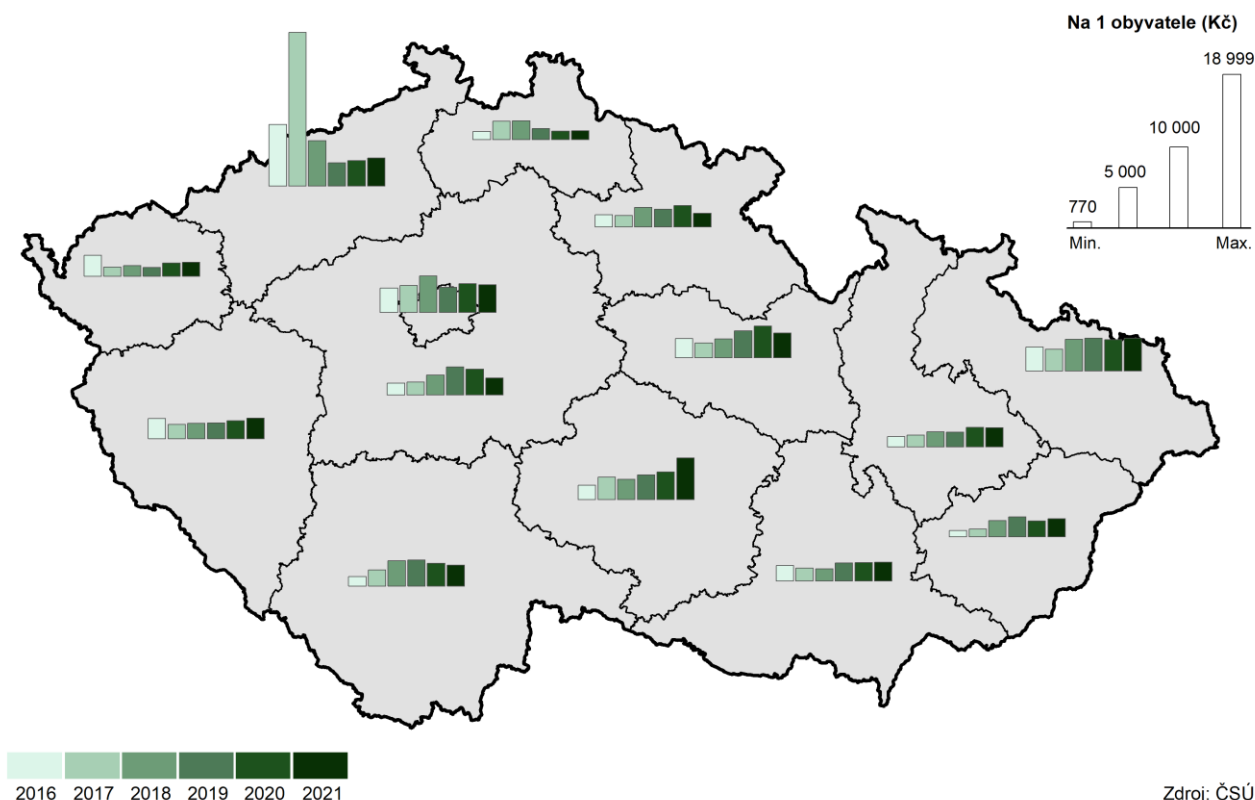
V případě nebezpečného komunálního odpadu vynikal Středočeský kraj ještě výrazněji než u komunálního odpadu celkem. V roce 2020 bylo vyprodukováno 2 650 tun nebezpečného komunálního odpadu, což představovalo 23,5% podíl na republikové produkci. Na jednoho obyvatele tak připadlo 1,9 kg nebezpečného komunálního odpadu, republikový průměr činil 1,1 kg.

Výdaje na ochranu ŽP

Výdaje na ochranu životního prostředí kolísaly.

V roce 2021 dosáhly pořízené investice na ochranu a obnovu životního prostředí podle místa investice ve Středočeském kraji 2 882,5 mil. Kč, což byla o 34,8 % nižší hodnota než v předchozím roce 2020 a o 49,6 % vyšší než v roce 2016, kdy hodnota investic klesla na své minimum a nepřesáhla ani 2 mld. Kč. V dlouhodobějším časovém období však bylo patrné meziroční kolísání na obě strany, za posledních deset let můžeme zaznamenat zhruba stejný počet meziročních poklesů jako nárůstů. V důsledku tohoto kolísavého vývoje byly při srovnání objemy investic v roce 2011 a 2021 téměř stejné (2 501,8 mil. Kč, resp. 2 882,5 mil. Kč).

Kartogram 4.4 Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2016 až 2021

Hodnota investic v přepočtu na jednoho obyvatele byla mezi kraji čtvrtá nejnižší.

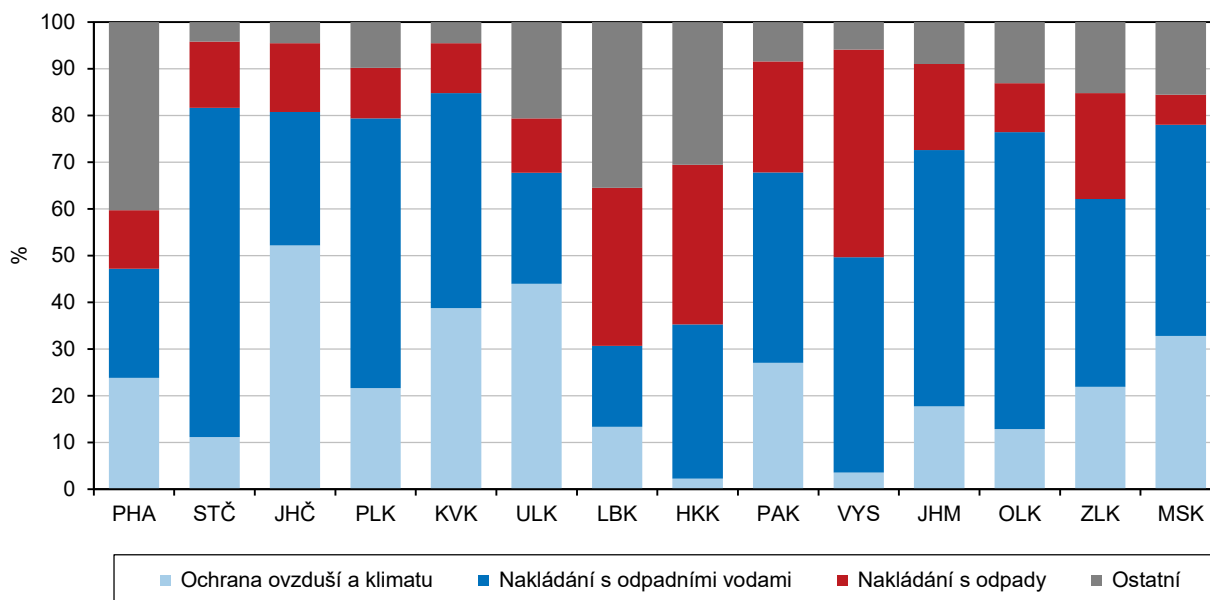
Na jednoho středočeského obyvatele připadla v roce 2021 částka 2 089 Kč pořízených investic na ochranu životního prostředí investovaných přímo v kraji, což byla ve srovnání s ostatními kraji čtvrtá nejnižší hodnota nacházející se pod průměrem ČR (2 808 Kč). Nejvíce investic v přepočtu na jednoho obyvatele plynulo do ochrany životního prostředí v Kraji Vysočina (5 138 Kč) a v Moravskoslezském kraji (4 095 Kč). Nejméně se naopak investovalo v kraji Libereckém (1 090 Kč) a Královéhradeckém (1 684 Kč). Maximální absolutní částky byly vynaloženy v Moravskoslezském kraji (4 833,3 mil. Kč) a v hl. m. Praze (4 304,1 mil. Kč), minimální v krajích Libereckém a Karlovarském (476,2 mil. Kč, resp. 492,2 mil. Kč)

Investoři sídlící v kraji investovali v posledních šesti letech nejvíce v oblasti nakládání s odpadními vodami.

V případě investorů se sídlem v kraji bylo v roce 2021 vynaloženo 2,6 mld. Kč investic na ochranu a obnovu životního prostředí. Před rokem 2016 docházelo k meziročním nárůstům těchto investic, v roce 2016 ale zaznamenaly investice strmý pád na 44 % roku 2015. V dalších letech se však opět obnovil růst a objem investic třikrát za sebou meziročně stoupl. V posledním sledovaném roce 2021 došlo ale opět k výraznému poklesu o 23,5 %. Většinu investic na ochranu životního prostředí investorů sídlících v kraji tvořily v průměru let 2016–2021 investice na nakládání s odpadními vodami (54,5 %), dále na ochranu ovzduší a klimatu (20,9 %) a nakládání s odpady (14,6 %). Výrazněji dominovaly investice na nakládání s odpadními vodami už jen v Kraji Vysočina (62,7 %) a v Olomouckém kraji (55,8 %). Investice do ochrany ovzduší a klimatu dominovaly v Ústeckém kraji, kde tvořily 80,2 % všech investic. Nakládání s odpady dosáhlo nejvyššího podílu v Královéhradeckém kraji (36,5 % celokrajských investic).

Graf 4.10 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Stejně jako ve Středočeském kraji dominovaly u dalších 8 krajů investice do nakládání s odpadními vodami.

Celkově největší podíl investic pocházel v roce 2021 od investorů sídlících v hl. m. Praze (28,8 %) a Moravskoslezském kraji (15,8 %). Z hlediska struktury konkrétního účelu investic na ochranu životního prostředí podle kraje investora byly patrné rozdíly mezi jednotlivými kraji. Celkem v devíti krajích směřoval v roce 2021

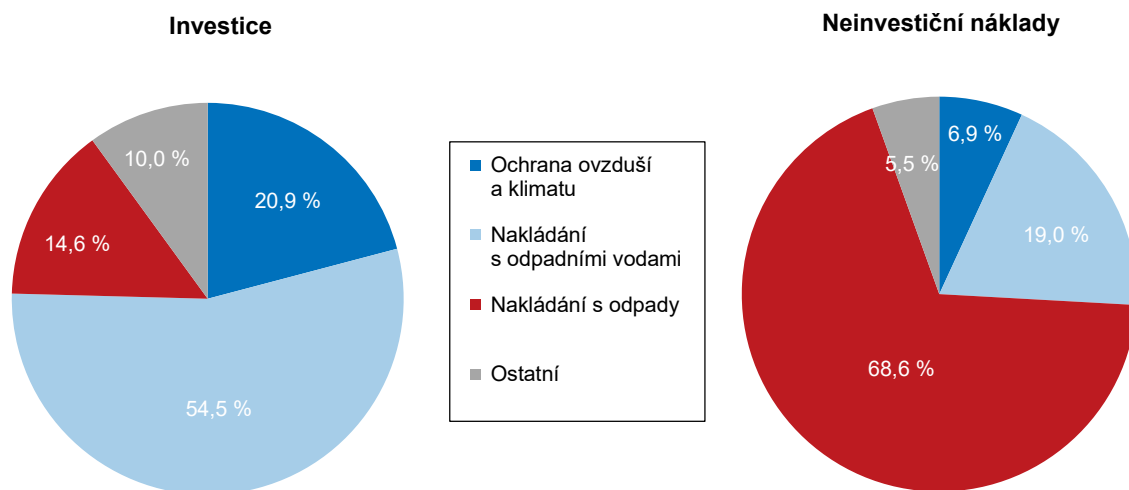
největší objem investic do nakládání s odpadními vodami, ve třech krajích do ochrany ovzduší a klimatu a ve dvou do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady byly nejčastěji spojeny s nakládáním s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora ve Středočeském kraji během posledních šesti let výrazně rostly a vystoupaly na historicky nejvyšší hodnotu – 9,7 mld. Kč v roce 2021. Historicky nejvyšší byla také hodnota neinvestičních nákladů přepočtená na obyvatele – 6 996 Kč v roce 2021, což odpovídalo 6. místu mezi všemi kraji. Vzhledem k celorepublikové hodnotě (8 265 Kč) se jednalo o podprůměr, to bylo ale ovlivněno výrazně vysokou hodnotou neinvestičních nákladů v hl. m. Praze (18 094 Kč), která republikový průměr směrem nahoru vychýlila. Nejnižší objem neinvestičních nákladů na obyvatele vykázal Kraj Vysočina (4 156 Kč). Většina neinvestičních nákladů byla na rozdíl od investic spojena s nakládáním s odpady (68,6 % – průměr let 2016–2021). Na druhém místě stálo nakládání s odpadními vodami (19,0 %) a na třetím ochrana ovzduší a klimatu (6,9 %). Toto rozložení se v jednotlivých letech výrazně neměnilo.

Graf 4.11 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu ve Středočeském kraji (průměr let 2016–2021)

Zdroj: ČSÚ

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2021 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Zvýšená úmrtnost v letech 2020 a 2021 však přinesla pokles naděje dožití mužů i žen ve všech krajích. Na vývoj ekonomiky v posledních letech měla vliv epidemie covid-19 a opatření přijatá proti šíření této nemoci. V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení objemu hrubého domácího produktu České republiky o 5,5 % (ve stálých cenách, podle revize zveřejněné v červnu 2022), v roce 2021 HDP Česka vzrostl o 3,5 %, ale k dosažení úrovně předpandemického roku 2019 chyběly 2,2 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2020 (regionální účty a výsledky za rok 2021 budou zveřejněny v lednu 2023). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Populace stárne ve všech krajích. V průměru nejstarší je obyvatelstvo kraje Zlínského, naopak nejmladší je kraj Středočeský.

Demografický vývoj zaznamenal ve 14 krajích České republiky řadu společných rysů. Jedním z hlavních fenoménů zůstává stárnutí populace, které dokumentuje řada ukazatelů. Průměrný věk obyvatele v České republice se zvyšuje souvisle od jejího vzniku. V roce 2021 dosáhl hodnoty 42,8 let a oproti roku 2001 vzrostl o 3,8 roku. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak různým tempem. Díky tomu se pořadí krajů podle průměrného věku v čase mění. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hlavního města Prahy, které však v roce 2021 bylo vlivem demografických změn druhé nejmladší. Druhé nejpomalejší tempo stárnutí charakterizovalo v uplynulých dvou desetiletích populaci Středočeského kraje. Zatímco v roce 2001 byla třetí nejstarší, o 20 let později již byla nejmladší mezi všemi kraji. Obyvatelstvo Prahy i kraje Středočeského je dlouhodobě nejvíce ovlivněno početnými migračními přírůstky. Vyšší tempa stárnutí byla naopak typická pro regiony s výraznými migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Jestliže obyvatelstvo Karlovarského kraje bylo v roce 2001 nejmladší, v roce 2021 bylo v mezikrajském srovnání třetí nejstarší. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2021 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Dlouhodobě klesá podíl osob ve věku 15–64 let a roste podíl osob starších 65 let.

Stárnutí obyvatelstva je determinováno jeho stávající věkovou skladbou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů je od roku 2008 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zatímco ještě v roce 2008 přesahoval ve všech krajích 70% hranici, o 13 let později osciloval v rozmezí od 61,9 % v kraji Královéhradeckém do 64,4 % v Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2001 žilo v zemi 1 415 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 13,9 %), v roce 2021 jejich počet vzrostl na 2 169 tis. osob (tj. 20,6 %). Nejvyšší podíl osob v postproduktivním věku vykazala dvojice krajů s nejvyšším věkovým průměrem, tj. Královéhradecký a Zlínský. Na opačném pólu pořadí se umístil kraj Středočeský a hlavní město Praha.

Index ekonomického zatížení roste ve všech krajích nepřetržitě již 14 let. Nejvyšší hodnota náleží kraji Královéhradeckému.

Zásadní změny ve věkovém složení obyvatelstva jednotlivých krajů se promítly do proměn indexů stárnutí a ekonomického zatížení. Index stárnutí, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let, roste od roku 2011 ve všech krajích kromě hlavního města. V Praze byl index stárnutí nejvyšší až do roku 2013. Od roku 2014 přísluší nejvyšší hodnota kraji Královéhradeckému. Naopak nejnižší index stárnutí je posledních 11 let v kraji Středočeském. Počet seniorů zde převážil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vývoj indexu ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Tento index roste ve všech krajích

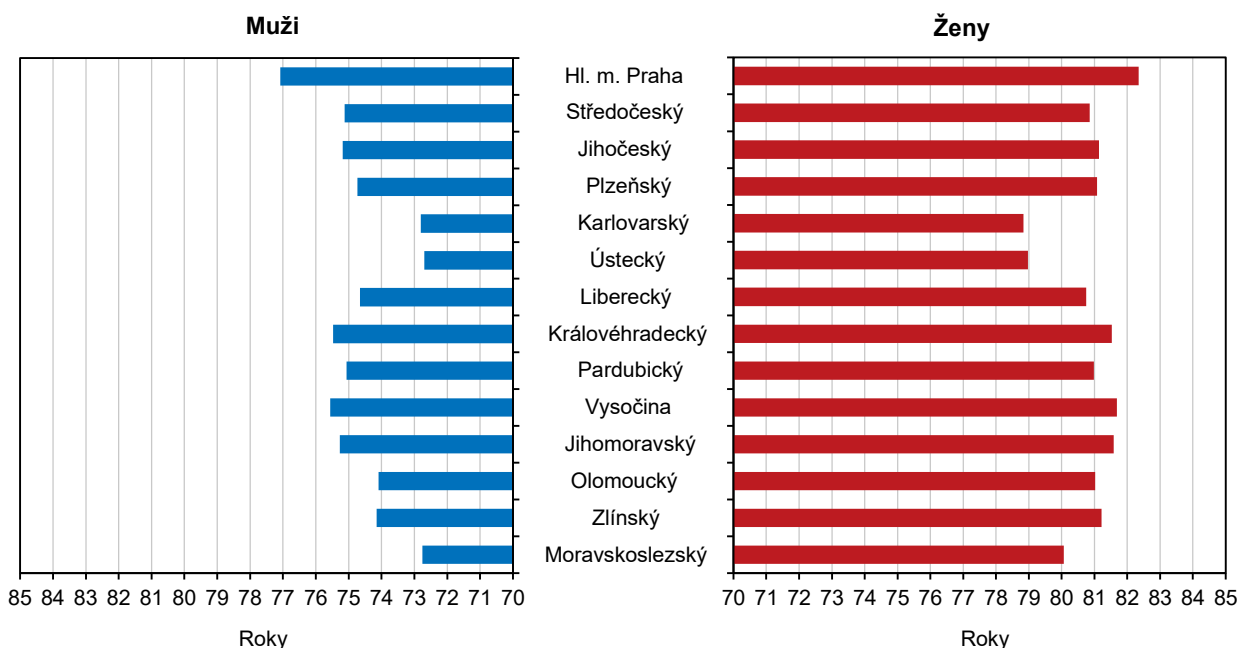
nepřetržitě již 14 let. V posledních čtyřech letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému a nejnižší hlavnímu městu Praze.

Ve všech krajích zemřelo v letech 2020 a 2021 nejvíce obyvatel od roku 2000.

Statistika obyvatelstva byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. V obou letech byly počty zemřelých ve všech krajích nejvyšší od vzniku novodobého krajského uspořádání. Nejvyšší hrubá míra úmrtnosti příslušela kraji Karlovarskému, naopak nejnižší hodnoty náležely Praze. V roce 2021 zemřelo v České republice 139,9 tis. osob, tj. nejvíce od konce 2. světové války. Nejčastějšími příčinami úmrtí byly nemoci oběhové soustavy, novotvary a covid-19.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen klesla v průměru let 2020 až 2021 ve všech krajích. Nejvyšší hodnoty přísluší Praze.

Společným jmenovatelem demografického vývoje ve všech krajích bylo v průměru let 2020 až 2021 zkrácení očekávané průměrné délky života při narození. S výjimkou Kraje Vysočina byl vyšší pokles zaznamenán v případě mužů. Napříč všemi kraji zůstala naděje dožití žen vyšší než naděje dožití mužů. Nejvyšší genderový rozdíl náležel kraji Moravskoslezskému (o 7,3 let). Nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími příslušel hlavnímu městu Praze (o 5,3 let), která současně vykázala nejvyšší hodnoty naděje dožití mužů (77,1 let) i žen (82,3 let) v mezikrajském srovnání. Pod 74letou hranicí byla v letech 2020 až 2021 očekávaná průměrná délka života mužů při narození v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí.

Nejlidnatějším zůstal kraj Středočeský. Následovala Praha, kraj Jihomoravský a Moravskoslezský.

Zatímco v řadě ukazatelů vykazují kraje souhlasné trendy, v dílčích demografických statistikách jsou tendence zcela protichůdné. Jednu z takových oblastí, spojenou se zásadními krajskými disparitami, představuje migrace. Výrazné přírůstky obyvatel stěhováním charakterizují v dlouhodobém pohledu kraj Středočeský a hlavní město Prahu. Nejvyšší úbytky přísluší kraji Moravskoslezskému. Dlouhodobě protichůdné migrační trendy se podepsaly pod změny v pořadí krajů podle počtu obyvatel. Na konci roku 2021, ve kterém demografická bilance již navazuje na výsledky Sčítání 2021, byl nejlidnatějším kraj Středočeský (1 387 tis. osob). Přes milion obyvatel mělo registrovaný pobyt také v Praze (1 275 tis. osob), kraji Jihomoravském (1 185 tis.

osob) a Moravskoslezském (1 178 tis. osob). Nejméně lidnatým zůstal kraj Karlovarský (283 tis. osob).

Více než třetina cizinců v ČR měla na konci roku 2021 registrovaný pobyt v Praze. Nejvyšší podíl cizinců byl v kraji Olomouckém.

Velmi různorodé jsou kraje nejen v počtu obyvatel, ale také ve struktuře obyvatel podle státního občanství. Na konci roku 2021 žilo v České republice 658,6 tis. cizinců s trvalým nebo dlouhodobým pobytem nad 90 dnů (v případě občanů EU s pobytem přechodným). Zatímco v populaci hlavního města Prahy tvořil podíl cizinců 18,5 %, v populaci Olomouckého kraje jen 2,2 %. Republikový podíl 6,3 % cizinců v populaci překonala vedle hlavního města pouze trojice krajů – Plzeňský, Karlovarský a Středočeský.

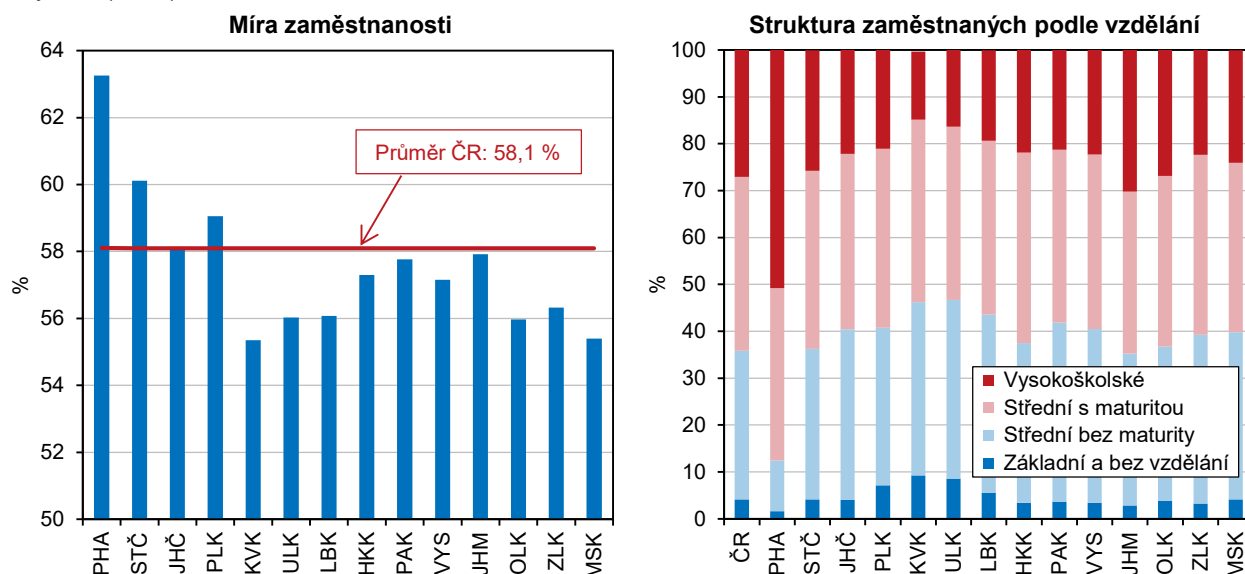
Sociální vývoj

Vývoj zaměstnanosti v letech 2020 a 2021 ovlivnila protiepidemická opatření.

Trh práce, který významně ovlivňují trendy v ekonomickém a demografickém vývoji, byl v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem v letech 2014 až 2019 charakterizován vysokou zaměstnaností. Míra zaměstnanosti dosáhla nejvyšších hodnot na přelomu let 2018 a 2019. Rok 2020 znamenal přerušení dlouhodobého trendu a trh práce se vlivem protiepidemických opatření proměnil, míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významně vyšší byl pokles zaměstnanosti žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). Rok 2021 charakterizovalo postupné rozvolnění těchto opatření, a tím i oživení na trhu práce. Z regionálního hlediska však byla situace velmi různorodá, proti roku 2020 zaměstnanost poklesla v osmi krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.), v ostatních krajích se míra zaměstnanosti zvýšila či stagnovala. Nejvyšší míra zaměstnanosti zůstala tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší byla zaznamenána v Karlovarském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2021 dle vzdělání vidíme, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných

se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 téměř o 12 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 14 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2021 dosažen v hlavním městě Praze (51 %) a Jihomoravském kraji (30 %), nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v Karlovarském a Ústeckém kraji (shodně 9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

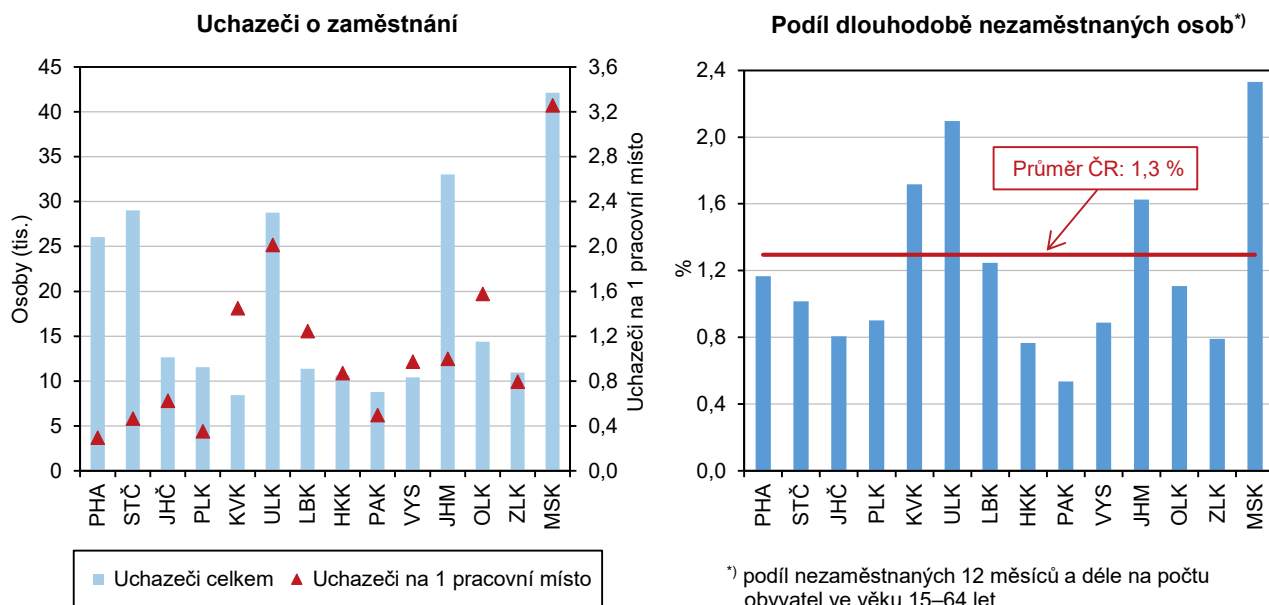
Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti; vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Markantní vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v České republice má hlavní město Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (v roce 2021 to bylo 83,1 %). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze v Libereckém kraji to bylo 49,4 %.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se v letech 2016–2021 zvyšoval ve všech krajích.

Zatímco na sklonku roku 2020 nabízely úřady práce ve své evidenci 319 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později vlivem pokoronavirového oživení trhu práce to bylo více než 343 tis. volných pozic, přičemž od roku 2016 se počet volných pracovních míst zvýšil více než dvaapůlkrát. V roce 2021 byl nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v Karlovarském kraji (o 31 %), Olomouckém a Zlínském kraji (shodně o 28 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles naopak zaznamenaly kraje Pardubický (o 14 %), Liberecký (o 10 %) a Moravskoslezský (o 4 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

V roce 2020 byl přerušen klesající trend podílu nezaměstnaných.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima

již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena již v roce 2008). V roce 2020 došlo ke změně klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob v ČR meziročně vzrostl o 1,1 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Nejpriznivější situace naopak byla v Pardubickém a Zlínském kraji. Koncem roku 2021 bylo v České republice téměř 86,2 tis. dlouhodobě nezaměstnaných. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2016 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena, v roce 2021 podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně vzrostl ve všech krajích. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkal zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Čistý disponibilní důchod v roce 2020 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2020) v průměru o 5,1 %, ale v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst zpomalil; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 26,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Ústeckém kraji (o 7,6 %, tj. o 18 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Karlovarském kraji (o 2,5 %, tj. o 6 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Karlovarském.

Tempo růstu mezd od roku 2019 zpomaluje.

Zvyšující se napětí na pracovním trhu spojené jak s nízkou nezaměstnaností, tak s vysokým a dále rostoucím počtem volných pracovních míst působilo prorůstově i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však od roku 2019 začalo zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2021, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2020 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR. Mzdový vývoj byl velmi nerovnoměrný, nadprůměrně mzdy rostly v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 7,0, resp. 6,8 %), nejpomaleji v Středočeském a Plzeňském kraji (o 3,8, resp. 4,8 %). V reálném vyjádření byl vlivem zvýšení míry inflace mzdový růst mnohem slabší. Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy byly v roce 2021 vyplaceny v hl. městě Praze (50 494 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (35 611 Kč) byly téměř o 15 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl menší (9 tisíc korun).

Počet příjemců důchodů se již druhým rokem snižuje.

Celkový počet příjemců důchodů, nehlédě na druh důchodu, se již druhým rokem snižuje. Zatímco v roce 2020 se počet důchodců v České republice proti roku předchozímu snížil o 16 tis. osob, v roce následujícím pokles pokračoval a úbytek představoval již téměř 24 tis. osob. Pokles se dotkl všech krajů ČR. Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19. Naposledy došlo k poklesu počtu důchodců v roce 2013.

V delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu

Poklesl počet starobních důchodců, výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami.	počtu důchodců mírnilo pouze postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.
Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste.	Počet starobních důchodců meziročně poklesl o 22,7 tisíce, v roce 2021 tak v České republice pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) 2,4 mil. osob – 952 tis. mužů a 1 426 tis. žen. Výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami (-15,8 tis.) než mezi muži (-6,8 tis.). Ve většině krajů se celkový počet starobních důchodců proti roku 2020 snížil (s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého kraje).
Starobní důchody v ČR meziročně vzrostly o 6,6 % a jejich výše přestavovala 43,9 % mediánu hrubého výdělku.	Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. V roce 2021 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 670 tis. osob, tedy 28,2 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Srovnáním s rokem 2010 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni téměř o 240 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 9,1 procentních bodů. V osmi krajích ČR (Vysočina, Pardubický, Moravskoslezský, Olomoucký, Jihočeský, Karlovarský, Plzeňský a Zlínský) překročil v roce 2021 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (36,1 %), v dalších 4 krajích přesáhl 25 %. Opačný konec žebříčku obsadil Středočeský kraj s 24,1% podílem předčasných starobních důchodců a hlavní město Praha s 14,2% podílem (oba regiony vykazují nižší zastoupení důchodců na populaci kraje než je průměr ČR). Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2021 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v ČR meziročně o 6,6 % na 15 453 Kč a činila 43,9 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých podíl starobních důchodů dosáhl nebo přesáhl 46 % mzdového mediánu, a to Karlovarský Zlínský, Moravskoslezský a Jihočeský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hlavní město Praha (40,1 %).

Ekonomický vývoj

Po šesti letech růstu HDP v roce 2020 v celém Česku a napříč regiony poklesl.

Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury. Zatímco v letech 2014 až 2019 HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky rostl, v roce 2020 měla restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru negativní dopady na ekonomiku a promítla se do poklesu HDP v s. c. ve všech krajích. Ve většině regionů se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 obdoby a který byl ještě hlubší než v roce 2009, kdy začalo období hospodářské krize.

V Karlovarském kraji se v roce 2020 HDP propadl na úroveň roku 2000.

HDP v s. c. se v roce 2020 propadl v Ústeckém kraji pod hodnotu předkrizového roku 2008, v Moravskoslezském kraji klesl na jeho úroveň, v lázeňském Karlovarském kraji se propadl ještě hlouběji, až na úroveň roku 2000. V ostatních krajích se HDP v s. c. v roce 2020 pohyboval nad úrovní roku 2008 v rozmezí od 7 % v Jihočeském kraji až po 22 % ve Středočeském a Královéhradeckém kraji.

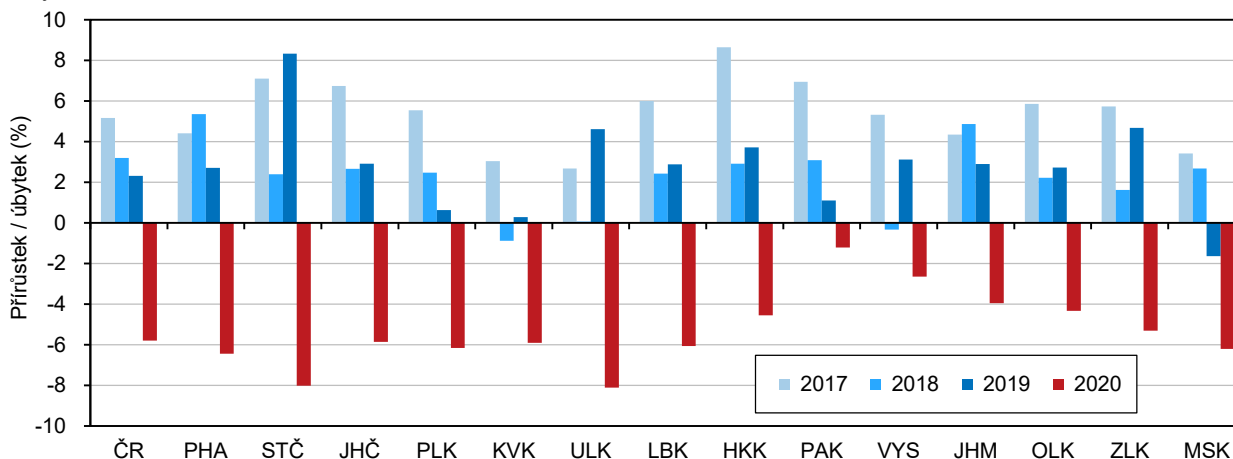
V roce 2020 hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve většině krajů meziročně poklesla.

Koronavirová krize negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví např. profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích v ČR a ve většině krajů meziročně poklesla. Na druhou stranu některá odvětví zaznamenala nárůst HPH. Ve všech krajích se její objem zvýšil

v odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče; většinou pak v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a informační a komunikační činnosti. Úhrnem HPH v roce 2020 v ČR a většině krajů meziročně poklesla (s výjimkou Pardubického, Jihomoravského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina). K tomu došlo naposledy v roce 2009, tehdy však pokles zasáhl více krajů. Všechny uvedené změny se promítly i do struktury HPH.

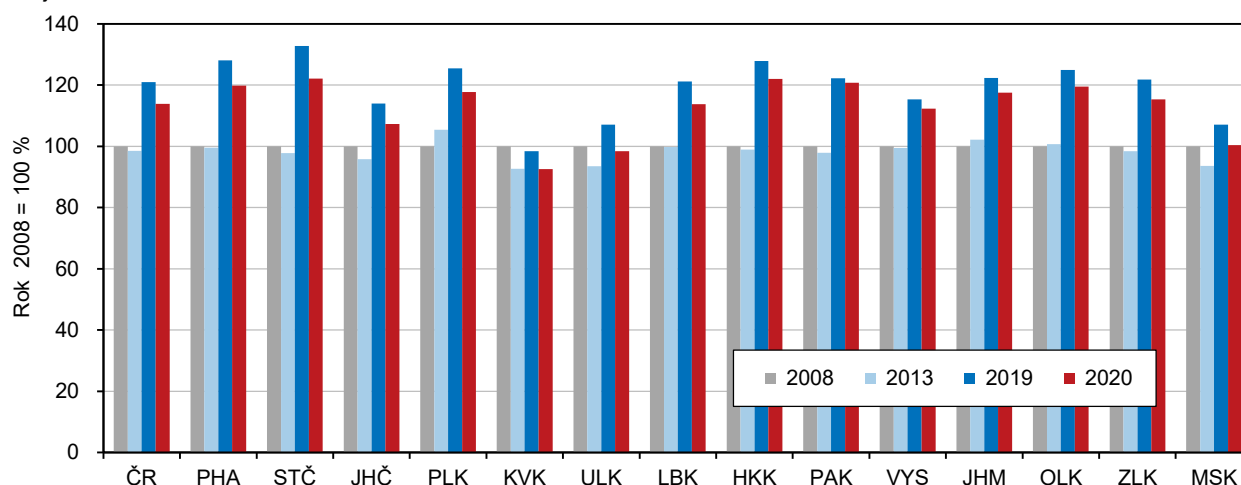
Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (rok 2008 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hlavní město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2016 více než 84 %). Příspěvek hlavního města Prahy k celorepublikovému HDP se od roku 2014 zvolna zvyšoval, i když v pandemické krizi v roce 2020 poněkud klesl (na 27,0 %). Vedle hlavního města svůj přínos k celorepublikovým výsledkům zvyšoval dlouhodobě také druhý nejvýznamnější Středočeský kraj se silným automobilovým průmyslem. Jeho podíl na HDP ČR v roce 2020 meziročně mírně poklesl na 11,6 %.

...které již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.

HDP hlavního města Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a od roku 2017 rovněž dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim přiblížil v roce 2020 Jihomoravský kraj, který republikového průměru dosáhl z 96,6 % a unijního

průměru v PPS z 89,8 %, dále kraje Královéhradecký (90,4 %, resp. 84,1 %) a Středočeský (89,4 %, resp. 83,2 %). Za republikovým a unijním průměrem naopak nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Převahu hlavního města posiluje struktura HPH s vysokým podílem terciárního sektoru.

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze Středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), je odstup hlavního města od ostatních krajů samozřejmě menší. V roce 2020 překročila Praha republikový průměr o 51,3 %, druhý Středočeský kraj o 2,4 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly, Jihomoravský kraj se mu přiblížil z 96,3 % a Královéhradecký kraj z 94,8 %.

Zemědělská produkce v roce 2020 byla téměř ve všech krajích historicky nejvyšší.

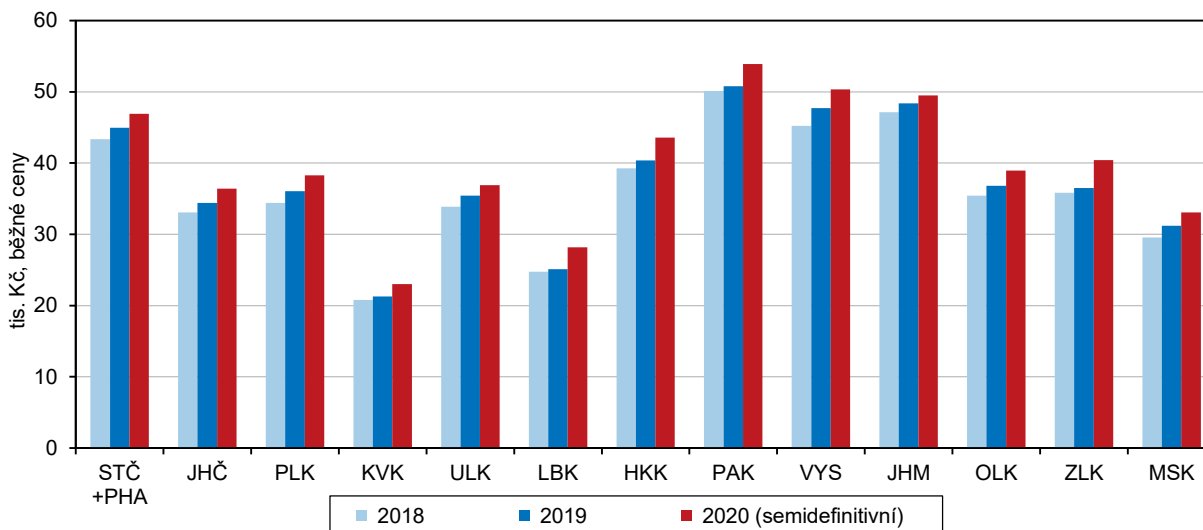
Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách vzrostla v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné údaje) ve všech krajích a s výjimkou Moravskoslezského kraje dosáhla historicky nejvyšších hodnot. O tento výsledek se zasloužila rekordní rostlinná produkce zajištěná více než dobrou sklizní. Živočišná produkce v b. c. v roce 2020 meziročně vlivem nepříznivého cenového vývoje v sedmi krajích i celorepublikově mírně poklesla.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci.

Produkcí zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí z více než poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 Pardubický kraj díky drůbežářství a na jeho konci se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce obilovin a mléka, menší však byla úroda řepky a snáška vajec.

Po poměrně úrodném roce 2020 sklidili zemědělci v roce 2021 více obilovin celkem (zásluhou pšenice, ovsa a kukuřice na zrna), luskovin, cukrovky a sena. Slabší a podprůměrná byla ve většině krajů úroda ječmene, žita a brambor a dále ve všech krajích sklizeň řepky. V živočišné výrobě se v roce 2021 zvýšila oproti předchozímu roku ve většině krajů výroba mléka, ale snáška vajec většinou poklesla. Ve většině krajů zemědělci vyprodukovali více jatečných zvířat a v polovině krajů více jatečné drůbeže.

Kvůli odstraňování následků kůrovcové kalamity a polomů dosahoval v posledních letech objem těžby dřeva rekordních hodnot.	Těžba dřeva, která v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů, se v roce 2021 zvýšila již jen ve 4 krajích. I když v úhrnu za ČR v tomto roce klesla o 15,4 %, byla historicky třetí nejvyšší po předchozích dvou letech. S postupem kůrovce dosáhla rekordního objemu v roce 2018 v Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji, v roce 2020 na Vysočině a v Jihomoravském, Královéhradeckém a Plzeňském kraji, v roce 2021 ve Středočeském, Ústeckém, Libereckém a Pardubickém kraji. Pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonaný objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill.
Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.	Z hlediska regionálního srovnání se v období let 2018 až 2021 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,3 % z celorepublikové hodnoty. Přitom na Vysočině 99 % objemu těžby dřeva tvořila nahodilá těžba, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy. Ve většině krajů v posledních čtyřech letech nahodilá těžba představovala více než 90 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil méně než 80 %.
Od roku 2019 se rozšiřovala plocha zalesňování s převahou listnatých dřevin.	Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikly holiny, se v posledních letech zvyšovala plocha zalesňování. Zatímco celorepublikově bylo po roce 2000 obvykle zalesňováno každoročně cca 20 tis. ha plochy převážně jehličnany, od roku 2019 se plocha zalesňování zvětšovala a upřednostňovány byly listnaté dřeviny. V roce 2021 dosáhla plocha zalesňování dvojnásobku obvyklé hodnoty s podílem listnáčů 52 %. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina, Jihomoravském, Olomouckém a Jihočeském kraji.
Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.	Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií se může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.
Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se od roku 2019 ve většině krajů snižoval.	Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků se poslední tři roky snižoval. Po pětiletém období 2014–2018, kdy podniky v úhrnu za ČR a zpravidla i za regiony nabíraly zaměstnance, došlo v roce 2019 ve většině krajů (kromě dvou) ke snížení počtu zaměstnanců. Tento nastoupený trend pokračoval i v pandemickém roce 2020, kdy počet pracujících v průmyslu poklesl ve všech krajích kromě Královéhradeckého a ve většině krajů pokles neustal ani v roce 2021. Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony se stal od roku 2018 Středočeský kraj (aktuálně s podílem na ČR 13,7 %), poté co předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj. Dlouhodobě nejméně osob zaměstnává průmysl v nejmenším Karlovarském kraji (podíl na ČR 2,0 %).
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v pandemickém roce 2020 ve většině krajů meziročně klesly, ...	Na rozdíl od počtu zaměstnanců, který od roku 2019 klesal, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v roce 2019 rostly. Pandemie koronaviru, kvůli které podniky některých klíčových odvětví na jaře 2020 dočasně zastavily výrobu a při které došlo k narušení subdodavatelských procesů, se v roce 2020 promítla do meziročního poklesu tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v odvětvích zpracovatelského průmyslu jako celku a tím i průmyslu celkem. Snížení tržeb z průmyslové činnosti v roce 2020 zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Královéhradeckého a Pardubického a většina odvětví zpracovatelského průmyslu, zejména výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, výroba kovodělných výrobků. Ne všechna odvětví ale pandemie omezila, naopak díky zvýšené poptávce po jejich výrobcích vzrostly

tržby ve farmaceutickém, potravinářském a ostatním zpracovatelském průmyslu (zahrnuje mj. výrobu her, hraček nebo zdravotnických lůžek).

... ale v roce 2021 již většinou opět vzrostly.

V roce 2021 již ve většině krajů tržby z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu celkem (v b. c.) meziročně vzrostly, pouze v Pardubickém kraji klesly na hodnotu roku 2019. Z hlediska jednotlivých odvětví tam, kde v roce 2020 došlo k poklesu tržeb, se v roce 2021 většinou podařilo vyrovnat výpadek předchozího roku. Pouze výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů a textilní průmysl, i přes nárůst v roce 2021, za rokem 2019 zaostala a výroba počítačů a elektronických a optických přístrojů dále klesala.

Na export byl nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje.

Z tržeb z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu ČR bylo v letech 2019 až 2021 zhruba 65 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí, přičemž tento podíl byl nejvyšší v roce 2020 – 65,5 %. Z hlediska odvětvového směřovala na vývoz relativně největší část z produkce farmaceutického průmyslu (84 % tržeb z vývozu v roce 2021), a dále z textilního průmyslu, výroby ostatních dopravních prostředků a výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (více než 75 % z tržeb bylo za přímý vývoz). Z hlediska regionálního byl na export nejvíce orientován zpracovatelský průmysl Středočeského kraje (75,0 %).

Od roku 2017 se objem stavebních prací „S“ meziročně zvyšoval. K mírnému růstu ve většině krajů v roce 2020 napomohl objem prací na inženýrských stavbách.

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ (v b. c.; vč. cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2017 až 2021 ve většině krajů každoročně zvyšoval. Rok předtím, v roce 2016, tedy na začátku sledované časové řady, došlo k meziročnímu poklesu v ČR (-12,1 %) a ve všech krajích kromě dvou. Důvodem propadu byla vysoká stavební aktivita v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU. Od roku 2017 již stavební práce „S“ provedené v ČR meziročně trvale rostly, v pandemickém roce 2020 však jejich růst výrazně zpomalil (+3,1 %). Mírné zvýšení v b. c. tehdy zajistila vysoká dynamika růstu objemu prací na inženýrských stavbách (v ČR +19,1 %), které díky tomu v roce 2020 zvýšily svůj podíl na celkovém objemu prací „S“ provedených v ČR na 41,2 %.

V roce 2020 objem „S“ poklesl v šesti a v roce 2021 ve dvou krajích.

Z regionálního hlediska poklesl v pandemickém roce 2020 objem stavebních prací „S“ v šesti krajích, v roce 2021 ve dvou krajích. Naproti tomu nepřetržitě rostl v období let 2017 až 2021 v Ústeckém, Královéhradeckém, Jihomoravském a Olomouckém kraji.

V letech 2020 a 2021 byl objem stavebních prací „S“ z poloviny financován z prostředků veřejných zadavatelů.

Stavebnictví se ve sledovaném období stále více opíralo o čerpání veřejných prostředků. V letech 2016 a 2017 tvořily z celkového objemu stavebních prací „S“ provedených v ČR práce pro veřejné zadavatele necelou třetinu, v roce 2020 to byla více než polovina a v roce 2021 necelá polovina. Z větší části se práce pro veřejné zadavatele týkaly inženýrských a vodohospodářských staveb. Regionálně se podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji pohyboval v úhrnu let 2016 až 2021 od 31 % v hlavním městě Praze po 57 % v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v Praze a na jihu Čech.

Nejvyšší objem stavebních prací „S“ byl proveden na území hlavního města Prahy (za šestileté období podíl na ČR 21,2 %) a dále v Jihomoravském (11,9 %) a Středočeském kraji (10,9 %), nejméně pak v nejmenším Karlovarském kraji (2,2 %). Po přepočtu na 1 obyvatele zůstalo zcela bezkonkurenčně v čele pomyslného žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2016 až 2021 převyšovalo republikový průměr o 74 %. Za ním se na druhém a třetím místě umístil Jihočeský (16 % nad průměrem) a Jihomoravský kraj (+7 %); průměrný byl Kraj

Vysočina. V ostatních krajích se intenzita výstavby pohybovala pod celorepublikovým průměrem; nejnižší byla v Libereckém kraji (–32 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v roce 2020 většinou poklesl. V roce 2021 došlo k rozmachu výstavby, v ČR byl zahájen rekordní počet bytů.

Bytová výstavba reagovala na ekonomický vývoj. Konjunkturu v letech 2014 až 2019 provázal růst bytové výstavby. V roce 2020 ekonomiku i bytovou výstavbu zbrzdila pandemická krize. Počet zahájených i dokončených bytů v ČR a většině regionů meziročně poklesl. Ale hned v následujícím roce se počet zahájených bytů prudce zvýšil a v republikovém úhrnu dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. O výsledek se zasloužil především nárůst výstavby bytových domů v hlavním městě Praze, ve Středočeském a Jihočeském kraji. Vzhledem k tomu bylo v Praze a v jižních Čechách zahájeno nejvíce bytů celkem od roku 2000.

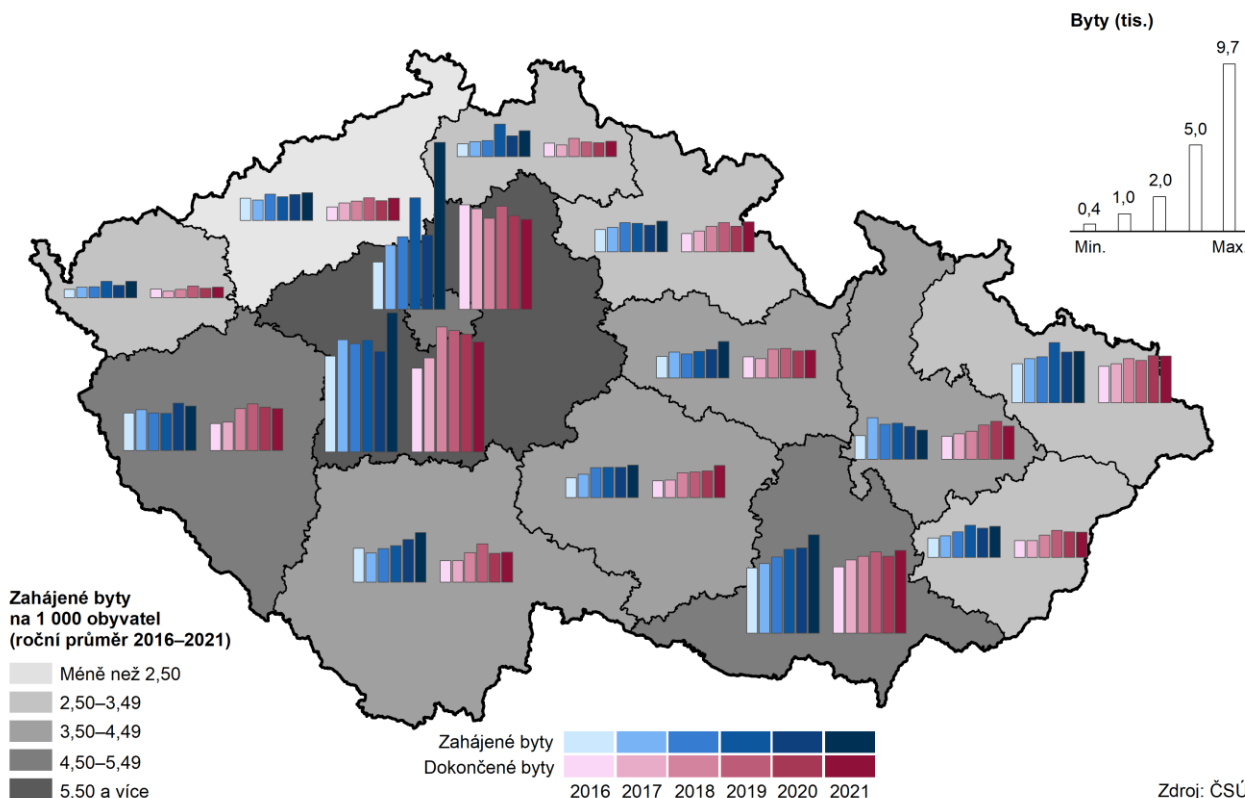
Většina bytů vznikala v rodinných domech.

Ve všech krajích přitom i nadále platilo, že většina nových bytů vznikala v rodinných domech, pouze v hlavním městě Praze s naprostou převahou v bytových domech.

Počet dokončených bytů v roce 2021 meziročně vzrostl.

Přírůstek počtu dokončených bytů v roce 2021 byl ve srovnání s vývojem zahájených bytů menší. V úhrnu za ČR byl dokončen druhý nejvyšší počet bytů za poslední desetiletí; v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina dokonce šlo o nejvyšší počet dokončených bytů za stejnou dobu.

Kartogram 5.1 Bytová výstavba v krajích v letech 2016 až 2021

Absolutně i relativně nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji. Nejnižší intenzitu bytové výstavby má dlouhodobě Ústecký kraj.

V letech 2016 až 2021 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly tyto kraje přesnou polovinou a do počtu zahájených bytů 46,2 %, to znamená s ohledem na počet jejich obyvatel (podíl na ČR 36,5 %) nadprůměrně. Zmíněné kraje se umístily v čele žebříčku krajů i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Vklínil se mezi ně ještě Plzeňský kraj, který byl podle intenzity zahajování bytové výstavby druhý a podle intenzity dokončování bytové výstavby třetí. Na špici obou žebříčků se držel Středočeský kraj, hlavní město Praha bylo třetí, resp. druhé,

Jihomoravský kraj obsadil v obou žebříčcích čtvrté místo. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru, kvůli které bylo omezeno poskytování ubytovacích služeb a cestování přes hranice a na určitou dobu i uvnitř republiky, zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na následující dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek zahraničních návštěvníků alespoň částečně eliminovali rezidenti.

Největší ztráty v cestovním ruchu zaznamenaly kraje s vysokým podílem zahraničních hostů, ...

V roce 2020 propadl počet přenocování hostů ubytovaných v HUZ ve srovnání s rekordní návštěvností roku 2019 nejhluběji v hlavním městě Praze (-73,5 %) především kvůli absenci cizinců. Relativně nejmenší ztrátu v počtu přenocování zaznamenaly v roce 2020 kraje Liberecký a Královéhradecký (-20,8 %, resp. -23,6 %), se silnou zimní lyžařskou sezónou, kterou začátkem roku 2020 ještě žádná omezení nenarušila. K výpadku zimní sezóny došlo až v následujícím roce, a v těchto dvou krajích se kvůli tomu počet přenocování za celý rok meziročně znovu snížil (v obou -12 %). V ostatních krajích v roce 2021 se již v HUZ většinou ubytovalo více hostů na více nocí. Na předcovidový rok 2019 však všechny kraje v počtu přenocování ztrácely od 17,2 % (Kraj Vysočina) až po 71,6 % (hlavní město Praha). V úhrnu za ČR byl počet přenocování hostů v roce 2021 ve srovnání s rokem 2019 o 44,0 % nižší.

...především hlavní město Praha, kde výpadek počtu přenocování v letech 2020 a 2021 oproti roku 2019 byl více než 70%,...

Dominantní postavení v cestovním ruchu má dlouhodobě hlavní město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvoří cizinci. A protože kvůli pandemii byl ochromen zejména zahraniční turistický ruch, pocítila to především Praha. Z 18,5 mil. přenocování hostů v roce 2019, které tvořili téměř z 90 % cizinci, a propadu v roce 2020 se v roce 2021 v hlavním městě ubytovali hosté na 5,3 mil. nocí s podílem cizinců 65 %. Příspěvek hlavního města na celorepublikovém počtu přenocování se z 32,4 % v roce 2019 snížil v roce 2021 na polovinu.

...a Karlovarský kraj.

Druhý nejvyšší počet přenocování měl v předcovidové době Karlovarský kraj, díky lázeňství a nejdelší průměrné době pobytu, ve kterém jako jediném kraji po Praze mezi hosty převládali zhruba ze dvou třetin cizinci. Jejich úbytek, i přes snahu vyrovnat ho domácími klienty, měl za následek druhou nejhlubší ztrátu (-47,6 %) celkového počtu přenocování v roce 2021 oproti roku 2019 v mezikrajském srovnání. V posledních dvou letech se počtem přenocování Karlovarský kraj zařadil v regionálním žebříčku až na páté místo. Předstihly ho kraje Jihočeský, Královéhradecký a Jihomoravský. Konec tohoto žebříčku patřil v posledních deseti letech Pardubickému kraji.

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesních pozemků a ostatních ploch.

Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 153,2 tis. ha (o 5,0 %). Nejrychleji orná půda ubývala v Libereckém kraji, kde se za uplynulých 20 let její plocha zmenšila o 12,5 %. Ve většině krajů se tak dělo převážně ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž největší nárůst od roku 2001 zaznamenali v Olomouckém kraji (o 14,7 %). Výjimkou byl Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, kde plocha trvalých travních porostů za toto období poklesla (o 0,9 resp. 0,4 %). Další příčinou úbytku orné půdy byl její převod na nezemědělskou půdu (převážně ve prospěch lesních pozemků a ostatních ploch), jejíž výměra se od roku 2001 celorepublikově zvýšila o 79,3 tis. ha (o 2,2 %). Výměra lesních pozemků v uplynulých dvaceti letech převážně rostla ve většině krajů s výjimkou Středočeského a Moravskoslezského kraje a Kraje Vysočina.

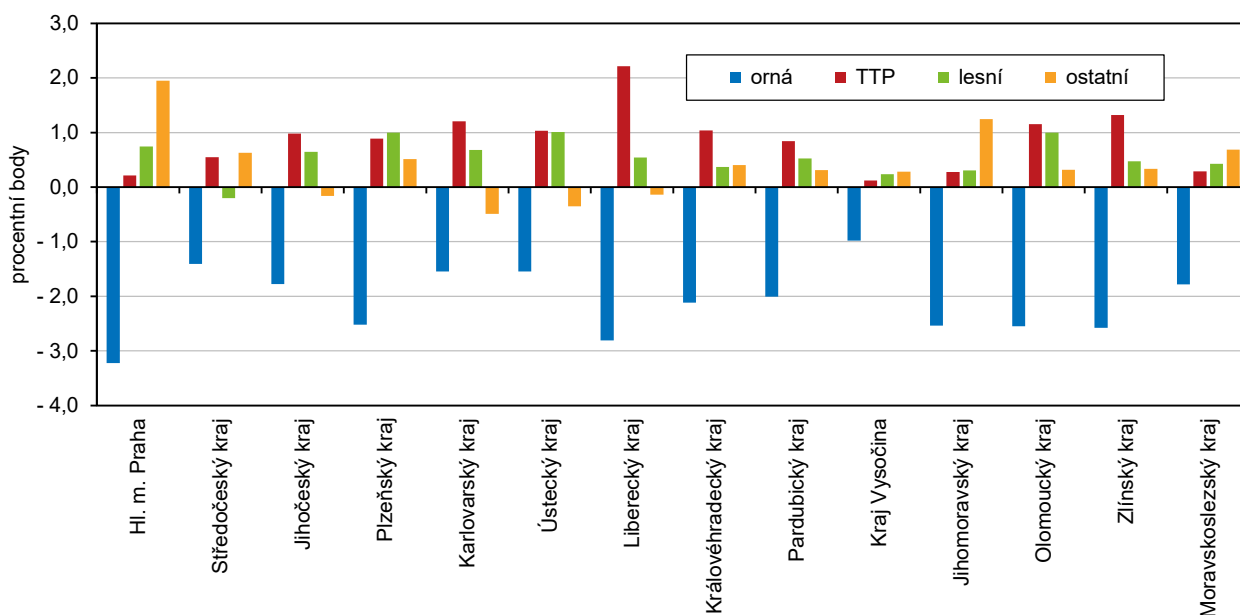
Nejvíce se lesy rozrostly v hl. m. Praze (o 7,6 %) a Olomouckém kraji (5,5 %). Ve většině krajů v porovnání s rokem 2001 rostla rovněž výměra zastavěných ploch, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,7 %), i ostatních ploch, jejichž výměra se nejvíce zvýšila v Jihomoravském kraji (o 18,1 %).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. V roce 2021 bylo v ekologickém zemědělství či v přechodném období evidováno 558,2 tis. ha. Nejvíce z této půdy se soustředilo v Jihočeském kraji, a to 15,8 %, nejméně v Pardubickém kraji (3,2 %). V uplynulých letech se nejrychleji rozšiřovala celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou, a to proti roku 2020 o 9,6 %, v porovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 65,2 %. Naproti tomu nejméně se výměra této půdy zvýšila v Karlovarském kraji, a to proti roku 2020 o 0,2 %, v porovnání s rokem 2011 o 2,8 %. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy je však v Karlovarském kraji nejvyšší v ČR (46,1 %). Nejméně půdy bylo v roce 2021 ekologicky obhospodařováno ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou (3,9 % výměry zemědělské půdy).

Graf 5.7 Změna podílu vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2021

Pramen: ČÚZK

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

S výjimkou hl. m. Prahy a Karlovarského kraje stále nedosahuje podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v krajích 100 %. Nejmenší podíl byl zjištěn ve Středočeském a Plzeňském kraji, kde nebylo v loňském roce připojeno k vodovodům 11,6 resp. 11,3 % obyvatel. V období 2016–2021 vzrostl tento podíl nejvíce v Plzeňském a Olomouckém kraji (o 4,3 resp. 3,8 p. b.).

Roste spotřeba vody v domácnostech.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele dlouhodobě převážně roste. Nejméně vody spotřebovaly v loňském roce domácnosti ve Zlínském kraji, a to 80,9 l na osobu a den, nejvíce pak v hl. m. Praze (120,0 l/osoba/den). V hl. m. Praze byl rovněž zaznamenán nejvyšší nárůst spotřeby od roku 2016, a to 12,1 %. Nejméně naopak vzrostla spotřeba od roku 2016 v Plzeňském kraji (o 1,0 %). K poklesu spotřeby vody došlo za období uplynulých pěti let pouze

v Jihočeském kraji, kde byla v loňském roce spotřeba v porovnání s rokem 2016 o 1,9 % nižší.

Nejdražší vodu mají domácnosti v hl. m. Praze, stočné je nejvyšší v Libereckém kraji.

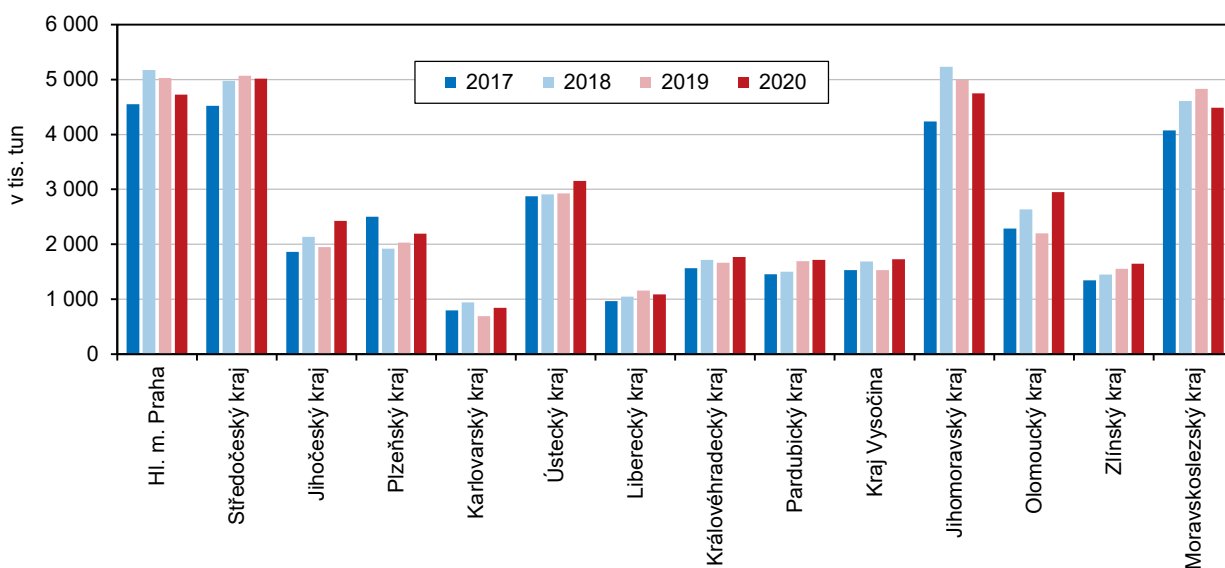
Cena vody i cena stočného dlouhodobě roste. Nejvíce platili v loňském roce za vodu v hl. m. Praze (49,9 Kč za m³), nejméně stál m³ vody v Olomouckém kraji (37,1 Kč). V porovnání s rokem 2016 vzrostla nejvíce cena vody v hl. m. Praze (o 9,8 %), nejmenší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,7 %). Cena stočného byla v roce 2021 nejvyšší v Libereckém kraji (46,4 Kč za m³), nejméně za stočné platili obyvatelé Kraje Vysočina (31,3 Kč za m³). Za období 2016–2021 se cena stočného nejvíce zvýšila v hl. m. Praze (o 10,1 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán v Jihočeském kraji (o 3,6 %).

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Měrné emise znečišťujících látek (tuhé znečišťující látky, SO₂, NO_x a CO), vyjadřované v tunách na km²/rok, jsou v případě stacionárních zdrojů REZZO 1–3 dlouhodobě nejvyšší v Ústeckém a Moravskoslezském kraji a v hl. městě Praze. Na území hl. m. Prahy je rovněž ze všech krajů ČR dlouhodobě emitováno nejvíce znečišťujících látek z mobilních zdrojů (REZZO 4). Z pohledu všech sledovaných zdrojů znečištění (REZZO 1–4) bylo v roce 2020 měrnými emisemi TZL a NO_x nejvíce znečištěno území hl. m. Prahy, nejvíce SO₂ bylo emitováno v Ústeckém kraji a největší zdroje oxidu uhelnatého ve vztahu k velikosti území se nacházely v Moravskoslezském kraji a hl. m. Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů

Zdroj: ČSÚ

Objem vyprodukovaného odpadu roste ve většině krajů.

V České republice se v roce 2020 vyprodukovalo celkem 38 486,2 tis. tun odpadu, z toho 1 759,5 tis. tun bylo nebezpečného odpadu. V přepočtu na 1 obyvatele bylo nejvíce odpadu vyprodukováno v Olomouckém kraji (4 669 kg), nejméně pak v Libereckém kraji (2 453 kg). V porovnání s rokem 2017 byla produkce odpadu v roce 2020 ve většině krajů vyšší s výjimkou Plzeňského kraje, kde došlo k poklesu o 608 kg na 1 obyvatele. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán v Olomouckém kraji (o 1 060 kg na 1 obyvatele).

Nejvíce komunálního odpadu produkují obyvatelé Středočeského kraje.

Nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2020 vyprodukováno ve Středočeském kraji (590 kg), nejméně v Karlovarském kraji (430 kg). Od roku 2017 do roku 2020 vzrostla produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele ve většině krajů s výjimkou hl. m. Prahy (pokles o 48 kg).

a v Libereckém kraji (pokles o 5 kg). Nejvíce se produkce komunálního odpadu zvýšila v Jihočeském kraji, a to o 65 kg na 1 obyvatele.

Téměř 29 % celkového objemu investic do ŽP v ČR vynaložili investoři se sídlem v hl. m. Praze.

Celkové investice, vynaložené v roce 2021 v ČR na ochranu životního prostředí, dosáhly hodnoty 29 485, 2 mil. Kč. Nejvíce finančních prostředků na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 8 481,4 mil. Kč (28,8 % z celkového objemu prostředků ČR), následování investory se sídlem v Moravskoslezském kraji s celkovým objemem investic ve výši 4 661,1 mil. Kč.

Nejvíce se investovalo do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se nejvíce v jednotlivých krajích investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z devíti krajů. Investoři se sídlem v hl. m. Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do ochrany ŽP v Kraji Vysočina.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Kraji Vysočina, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 138 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 095 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Libereckého kraje, a to 1 090 Kč na 1 obyvatele.

Největší objemy neinvestičních nákladů na ŽP směřovaly do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2021 objemu 86 788,8 mil. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 22 928,5 mil. Kč, což činilo 26,4 % všech prostředků vynaložených v ČR. Ve všech krajích investoři vynaložili nejvíce prostředků na nakládání s odpady, nejvíce v Královéhradeckém kraji, kde bylo na tento cíl vynaloženo 84,4 % všech neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
Přirůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
Živé narození mimo manželství (%)															
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
2021	48,5	40,5	47,3	49,8	49,6	61,2	63,0	54,3	51,9	48,8	45,8	43,4	50,9	43,1	50,9
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
Podíl cizinců (bez azytlantů) na obyvatelstvu (%)															
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
2021	1,29	1,17	1,02	0,81	0,90	1,72	2,10	1,25	0,77	0,54	0,89	1,63	1,11	0,79	2,33
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	269,6	359,5	288,9	250,0	266,1	244,0	236,5	247,9	265,5	252,8	263,2	264,9	240,9	248,9	240,4
2020	283,4	376,5	301,1	263,1	279,0	250,1	254,6	259,7	273,2	268,2	277,1	277,5	254,0	263,0	255,0
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	542,7	1 202,0	498,5	436,1	476,5	339,4	387,3	412,4	480,5	426,9	434,7	513,0	419,3	460,1	424,2
2020	532,2	1 156,8	475,9	432,7	467,7	332,0	371,4	405,5	481,3	436,3	445,6	514,1	419,3	452,7	415,0
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,2	93,5	92,0	94,1	93,8	94,1	91,9	93,9	95,4	98,8	97,4	96,0	95,7	94,7	93,8
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020 ¹⁾	42,2	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	38,9	40,4	33,1	
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	1,46	0,46	1,58	0,36	0,59	3,06	6,33	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,39	0,48	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,18	3,19
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	2,47	18,53	2,48	1,19	1,21	2,25	5,92	1,64	1,56	2,79	1,42	1,92	1,65	1,75	4,57
2017	2,42	18,41	2,46	1,22	1,22	2,15	5,76	1,68	1,58	2,97	1,44	1,91	1,63	1,76	4,14
2018	2,33	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,17	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,95	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)^{1,2)}															
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	3 263	3 537	3 362	2 909	4 316	2 693	3 502	2 191	2 836	2 811	3 006	3 586	3 609	2 306	3 373
2018	3 570	3 976	3 656	3 332	3 297	3 194	3 547	2 365	3 120	2 891	3 319	4 418	4 166	2 488	3 827
2019	3 497	3 825	3 678	3 028	3 458	2 334	3 568	2 612	3 019	3 252	3 001	4 196	3 476	2 664	4 022
2020	3 597	3 560	3 605	3 769	3 708	2 870	3 847	2 453	3 208	3 277	3 388	3 978	4 669	2 827	3 748
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)^{2,3)}															
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	489	515	531	496	453	428	478	464	509	481	513	440	503	455	501
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
Podíl čištěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových v %)															
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Středočeského kraje v letech 2001–2021

	Měřicí jednotka	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	osoby	1 123 896	1 175 232	1 201 806	1 230 671	1 247 512	1 264 958 ⁷⁾	1 279 322	1 291 794
v tom ve věku: 0–14 let		176 854	174 073	178 188	183 489	189 642	196 707 ⁷⁾	203 391	209 355
15–64 let		787 038	834 931	853 804	871 814	877 017	881 804 ⁷⁾	880 813	878 449
65 a více let		160 004	166 228	169 814	175 368	180 853	186 447 ⁷⁾	195 118	203 990
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	39,3	40,0	40,0	40,0	40,0	40,1 ⁷⁾	40,3	40,4
Sňatky		5 856	6 139	6 682	6 320	5 758	5 731	5 540	5 567
Rozvody		3 401	3 743	3 696	3 695	3 541	4 129	3 615	3 614
Živě narození	osoby	10 035	12 741	14 279	15 246	15 219	15 212	14 530	14 428
Zemřelí	osoby	12 552	12 067	12 210	12 255	12 722	12 440	12 621	12 752
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-2 517	674	2 069	2 991	2 497	2 772	1 909	1 676
Přistěhovalí	osoby	15 842	31 295	43 053	39 734	30 451	30 092	25 748	26 003
Vystěhovalí	osoby	10 987	14 821	18 548	13 860	16 107	15 418	13 296	15 207
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	4 855	16 474	24 505	25 874	14 344	14 674	12 452	10 796
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	2 338	17 148	26 574	28 865	16 841	17 446	14 361	12 472
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	138,0	183,8	195,7	203,8	213,0	216,1	216,8	229,7
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	568,0	592,6	601,7	615,4	629,2	635,5	643,0	653,9
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	376,5	397,8	407,8	417,5	425,9	428,3	429,3	428,5
Míra ekonomické aktivity	%	60,1	59,8	59,6	59,6	59,6	59,7	60,0	60,4
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	37 819	35 498	29 273	31 220	49 144	54 716	50 594	54 451
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	4,01	3,22	3,43	5,51	6,10	5,63	6,13
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		30 153	32 673	33 818	35 343	36 954	39 420	42 317	44 430
základních škol		114 863	98 728	96 442	94 719	93 988	94 809	97 190	100 349
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	47 141	46 958	46 783	46 148	44 464	42 117	40 222
Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	132	2 082	2 610	2 883	3 248	3 349	3 752	3 524
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,0	2,9	3,2	3,1	3,2	3,2	3,1	3,2
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾	Kč	6 789	8 195	8 766	9 673	10 101	10 198	10 643	10 882
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel		36,6	31,9	37,0	35,0	33,2	30,4	29,6	27,7
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	279 249	381 557	419 969	444 100	425 786	421 122	445 170	453 090
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	103,3	113,7	107,5	107,4	93,6	100,5	107,3	99,4
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	5 406	6 263	5 630	5 697	6 017	6 350	6 677
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		231 281	275 787	282 761	293 024	298 099	307 761	317 598	323 025
Produkce zemědělského odvětví ⁴⁾	mil. Kč	.	17 482	21 413	21 572	17 625	18 891	21 923	22 931
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁵⁾	fyz. os.	98 957	97 471	100 083	101 514	94 043	90 898	86 426	88 505
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾	mil. Kč	21 444	28 733	32 396	32 321	33 416	24 683	23 096	23 109
Dokončené byty		3 176	5 957	8 599	8 041	7 421	7 405	6 376	5 900
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	884,9	767,5	713,5	665,2	645,4	631,4	694,6 ¹⁰⁾	853,2
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	669 666	666 067	665 547	664 804	664 285	663 524	663 087	662 490
z toho orná půda		558 212	553 891	553 184	552 471	551 884	551 096	550 320	549 519
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	431 776	435 406	435 931	436 696	437 208	438 007	438 442	439 057
z toho: lesní pozemky		304 737	305 311	305 439	305 475	305 576	305 902	305 997	306 164
zastavěné plochy a nádvoří		20 687	21 054	21 156	21 245	21 312	21 444	21 470	21 530
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	91,7	89,1	92,5	90,2	88,5	90,0	89,3	88,6
Počet čistíren odpadních vod	ks	180	364	383	404	415	419	431	444
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 748	4 619	2 782	2 802	1 999	2 246	1 965	2 786

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

²⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

⁴⁾ údaje za hl. m. Prahu a Středočeský kraj

⁵⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převládající činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
1 302 314	1 315 279	1 326 857	1 338 982	1 352 795	1 369 332	1 385 141	1 397 997	1 386 824	Počet obyvatel (stav k 31. 12.)
214 650	220 785	226 202	231 504	236 704	241 941	246 128	249 281	248 521	v tom ve věku: 0–14 let
875 637	874 686	873 368	872 510	873 540	878 132	883 188	888 538	876 292	15–64 let
212 027	219 808	227 287	234 968	242 551	249 259	255 825	260 178	262 011	65 a více let
40,6	40,7	40,8	41,0	41,1	41,2	41,3	41,4	41,5	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
5 252	5 376	5 903	6 154	6 524	6 656	6 872	5 631	5 660	Sňatky
3 793	3 938	3 670	3 524	3 768	3 397	3 381	3 209	3 177	Rozvody
14 218	14 572	14 602	14 748	15 323	14 776	14 836	14 437	15 111	Živě narození
12 924	12 301	13 049	12 695	13 248	13 687	13 471	15 302	16 708	Zemřelí
1 294	2 271	1 553	2 053	2 075	1 089	1 365	-865	-1 597	Přirozený přírůstek/úbytek
24 781	25 466	25 764	26 274	27 805	31 078	30 770	30 195	34 482	Přistěhovalí
15 555	14 772	15 739	16 202	16 067	15 630	16 326	16 474	18 649	Vystěhovalí
9 226	10 694	10 025	10 072	11 738	15 448	14 444	13 721	15 833	Přírůstek/úbytek stěhováním
10 520	12 965	11 578	12 125	13 813	16 537	15 809	12 856	14 236	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
221,1	224,9	229,1	243,5	250,9	270,2	288,9	301,1	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
660,6	667,7	672,5	673,0	681,1	693,7	701,7	706,5	708,4	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
427,4	425,9	427,6	428,2	426,9	423,4	427,4	433,8	440,7	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
60,7	61,1	61,1	61,1	61,5	62,1	62,2	62,0	61,6	Míra ekonomické aktivity
61 681	56 674	48 102	38 966	29 370	25 238	23 592	33 114	29 019	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
6,90	6,36	5,41	4,31	3,17	2,64	2,44	3,52	2,98	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
46 815	48 455	49 663	49 771	50 315	50 797	51 347	51 197	51 834	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
104 329	109 650	115 005	120 393	125 416	129 519	133 141	136 710	138 970	mateřských škol základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
38 955	38 080	37 534	37 328	37 350	37 477	37 868	38 773	40 588	Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)
3 470	3 113	2 979	2 845	2 657	2 427	2 344	2 390	2 663	Lékaři na 1 000 obyvatel
3,2	3,3	3,3	3,4	3,2	3,1	3,3	3,2	.	Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾
11 087	11 207	11 499	11 616	12 019	12 605	13 669	14 703	15 675	Registované trestné činy na 1 000 obyv.
28,8	23,8	19,3	16,6	15,2	14,1	14,8	13,0	12,8	
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
451 742	485 401	517 227	550 797	591 170	613 373	686 661	662 658	.	Hrubý domácí produkt
97,5	102,3	106,0	105,4	107,1	102,4	108,3	92,0	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
9 718	9 879	9 991	11 175	14 357	16 343	16 761	14 720	.	Výdaje na výzkum a vývoj
⁸⁾ 314 688	319 758	324 905	330 506	336 540	342 766	344 580	351 185	358 087	Registované subjekty (stav k 31. 12.)
23 701	24 845	23 446	24 233	24 633	24 320	25 309	⁹⁾ 26 468	.	Produkce zemědělského odvětví ⁴⁾
89 543	92 074	95 346	99 971	105 875	108 770	110 676	109 535	111 664	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁵⁾
20 142	21 548	25 561	22 352	25 740	29 086	38 294	35 485	39 288	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾
5 295	4 226	4 872	4 860	5 449	7 244	7 030	6 836	6 376	Dokončené byty
820,1	799,5	907,6	939,0	1 021,4	1 122,1	1 173,0	694,0	781,8	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
661 654	661 027	660 383	659 623	658 933	658 610	658 307	657 928	657 653	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
548 308	547 330	546 691	545 826	544 551	543 344	541 550	539 962	538 508	z toho orná půda
439 917	440 558	441 231	433 227	433 908	434 234	434 538	434 921	435 194	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
306 292	306 435	306 825	299 393	299 749	299 874	300 018	300 101	300 181	z toho: lesní pozemky
21 545	21 598	21 624	21 641	21 681	21 789	21 873	21 974	22 052	zastavěné plochy a nádvoří
85,5	82,9	83,5	86,1	85,3	88,2	89,7	90,0	90,7	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
464	469	479	495	500	516	529	542	557	Počet čistíren odpadních vod
2 687	2 562	3 038	1 445	1 605	2 463	3 466	3 177	2 089	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁶⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁷⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)⁸⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁹⁾ semidefinitivní údaje¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	1 338 982	1 352 795	1 369 332	1 385 141	1 397 997	^{a)} 386 824
v tom: muži		660 919	668 102	676 696	685 199	691 986	^{b)} 685 492
ženy		678 063	684 693	692 636	699 942	706 011	^{b)} 701 332
z toho cizinci (bez azylantů)		64 815	69 096	76 393	81 944	90 095	94 539
Sňatky		6 154	6 524	6 656	6 872	5 631	5 660
Průměrný věk při prvním sňatku							
ženichů		32,3	32,5	32,7	32,8	33,3	33,5
nevěst		29,6	29,9	30,0	30,2	30,8	31,0
Rozvody		3 524	3 768	3 397	3 381	3 209	3 177
Živě narození	osoby	14 748	15 323	14 776	14 836	14 437	15 111
z toho mimo manželství	%	46,0	47,8	47,0	46,8	46,8	47,3
Průměrný věk matky při narození dítěte		31,0	31,1	31,2	31,3	31,2	31,4
prvního dítěte		29,1	29,1	29,2	29,5	29,4	29,6
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,689	1,787	1,742	1,763	1,747	1,899
Potraty		4 722	4 531	4 232	4 010	3 974	3 773
z toho umělá přerušení těhotenství		2 778	2 684	2 466	2 380	2 257	2 198
Potraty na 100 narozených	%	31,9	29,5	28,5	26,9	27,4	24,9
Zemřelí	osoby	12 695	13 248	13 687	13 471	15 302	16 708
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	2 053	2 075	1 089	1 365	-865	-1 597
Přistěhovalí	osoby	26 274	27 805	31 078	30 770	30 195	34 482
z toho z ciziny		3 894	5 241	7 424	8 019	7 386	9 645
Vystěhovalí	osoby	16 202	16 067	15 630	16 326	16 474	18 649
z toho do ciziny		1 506	1 820	1 747	2 016	2 267	2 639
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	10 072	11 738	15 448	14 444	13 721	15 833
z toho s cizinou		2 388	3 421	5 677	6 003	5 119	7 006
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	12 125	13 813	16 537	15 809	12 856	14 236
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	11,1	11,4	10,9	10,8	10,4	10,9
zemřelí	‰	9,5	9,8	10,1	9,8	11,0	12,1
přirozený přírůstek/úbytek	‰	1,5	1,5	0,8	1,0	-0,6	-1,2
přistěhovalí	‰	19,7	20,7	22,8	22,3	21,7	25,0
vystěhovalí	‰	12,2	11,9	11,5	11,9	11,8	13,5
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	7,6	8,7	11,4	10,5	9,9	11,5
celkový přírůstek/úbytek	‰	9,1	10,3	12,2	11,5	9,2	10,3
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,8	2,0	1,6	2,0	1,5	1,5
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,8	1,1	0,9	1,0	1,2	0,8
Počet obyvatel ve věku (stav k 31. 12.):							
0–14 let	osoby	231 504	236 704	241 941	246 128	249 281	^{b)} 248 521
%	%	17,3	17,5	17,7	17,8	17,8	^{b)} 17,9
15–64 let	osoby	872 510	873 540	878 132	883 188	888 538	^{b)} 876 292
%	%	65,2	64,6	64,1	63,8	63,6	^{b)} 63,2
65 a více let	osoby	234 968	242 551	249 259	255 825	260 178	^{b)} 262 011
%	%	17,5	17,9	18,2	18,5	18,6	^{b)} 18,9
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,0	41,1	41,2	41,3	41,4	^{b)} 41,5
mužů		39,7	39,9	40,0	40,1	40,2	^{b)} 40,2
žen		42,2	42,3	42,4	42,5	42,6	^{b)} 42,7
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	101,5	102,5	103,0	103,9	104,4	^{b)} 105,4
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	53,5	54,9	55,9	56,8	57,3	^{b)} 58,3
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		76,1	76,3	76,1	76,3	76,2	75,1
žen při narození		81,5	81,6	81,6	81,9	81,6	80,9
mužů ve věku 65 let		15,8	15,9	15,8	16,0	15,6	14,8
žen ve věku 65 let		19,3	19,4	19,3	19,6	19,4	18,7

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	1 101,2	1 108,0	1 117,1	1 129,1	1 140,2	1 149,1
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	13,3	12,7	13,0	12,4	12,8	12,7
střední bez maturity	%	35,5	34,2	32,8	33,8	34,3	32,8
střední s maturitou	%	34,4	35,9	36,0	36,0	34,1	34,5
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	16,9	17,1	18,2	17,7	18,6	20,0
Ekonomicky aktivní populace (pracovní síla)	tis. osob	673,0	681,1	693,7	701,7	706,5	708,4
v tom: zaměstnaní ²⁾		652,0	666,6	680,0	692,4	692,7	690,8
z toho ženy		284,8	293,5	304,6	311,4	305,2	304,5
nezaměstnaní		20,9	14,5	13,7	9,3	13,8	17,7
z toho ženy		12,0	8,3	8,6	4,8	8,0	10,4
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	428,2	426,9	423,4	427,4	433,8	440,7
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	77,8	79,0	80,3	79,2	79,6	80,1
zaměstnavatelé	%	4,2	3,9	3,7	3,3	3,2	3,5
pracující na vlastní účet	%	17,2	16,3	15,4	17,0	16,4	15,8
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	584,3	615,8	616,4	616,3	607,0	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	4,0	4,0	4,0	3,7	3,7	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	40,1	39,7	39,4	38,8	38,7	.
terciární (služby)	%	55,9	56,3	56,6	57,5	57,5	.
Míra ekonomické aktivity	%	61,1	61,5	62,1	62,2	62,0	61,6
v tom: muži		69,8	69,9	69,5	69,6	70,3	69,7
ženy		52,8	53,4	55,0	54,9	54,0	53,9
Míra zaměstnanosti	%	59,2	60,2	60,9	61,4	60,7	60,1
v tom: muži		68,1	68,8	68,6	68,8	69,2	68,4
ženy		50,7	51,9	53,5	54,2	52,6	52,1
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	3,1	2,1	2,0	1,3	1,9	2,5
v tom: muži		2,4	1,6	1,3	1,2	1,5	1,8
ženy		4,0	2,7	2,7	1,5	2,6	3,3
NEZAMĚSTANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	38 966	29 370	25 238	23 592	33 114	29 019
z toho: ženy		20 652	15 638	13 516	12 456	17 241	15 619
absolventi škol a mladiství		1 729	1 227	1 144	1 080	1 707	1 545
osoby se zdravotním postižením		5 151	4 365	3 749	3 275	3 645	3 629
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		11 681	9 743	9 630	9 651	11 740	10 178
dosažitelní ⁵⁾		37 393	27 545	22 968	21 357	30 988	26 439
v tom podle věku:							
do 19 let		1 305	1 079	983	1 007	1 443	1 327
20–24 let		3 599	2 443	1 967	1 949	3 096	2 320
25–34 let		7 511	5 396	4 810	4 483	6 222	4 949
35–44 let		9 666	7 029	5 766	5 339	7 751	6 493
45–54 let		8 401	6 415	5 460	5 140	7 327	6 530
55 a více let		8 484	7 008	6 252	5 674	7 275	7 400
Průměrný věk	roky	42,1	42,8	43,0	42,7	42,1	43,3
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		11 075	8 686	7 308	6 692	8 656	7 929
střední bez maturity		15 226	11 264	9 447	8 781	12 084	10 716
střední s maturitou		9 602	7 015	6 261	5 927	9 241	7 748
vyšší odborné vč. nástavbového		413	334	283	245	394	307
vysokoškolské		2 650	2 071	1 939	1 947	2 739	2 319
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	18 851	13 945	12 413	11 771	17 169	14 624
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		5 103	3 923	3 749	3 628	5 107	4 232
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		13 748	10 022	8 664	8 143	12 062	10 392
manuální pracovníci	osoby	18 835	14 417	11 964	11 281	14 210	13 156
kvalifikovaní (třídy 6–8)		8 562	6 379	5 116	5 214	6 862	6 170
nekvalifikovaní (třída 9)		10 273	8 038	6 848	6 067	7 348	6 986

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		12 594	10 499	10 245	9 886	10 577	9 186
více než 3 měsíce až 6 měsíců		6 876	5 293	4 842	5 191	7 811	5 923
více než 6 měsíců až 12 měsíců		5 889	4 364	3 663	3 619	7 487	5 011
více než 12 měsíců až 24 měsíců		4 426	3 011	2 195	2 013	4 051	4 756
více než 24 měsíců		9 181	6 203	4 293	2 883	3 188	4 143
Průměrná délka evidence	dny	604	601	527	440	393	461
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměst.	Kč	6 763	7 320	7 975	8 602	8 945	9 745
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	4,31	3,17	2,64	2,44	3,52	2,98
v tom: muži		3,99	2,93	2,42	2,27	3,32	2,70
ženy		4,63	3,43	2,87	2,61	3,72	3,28
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	1,56	1,05	0,74	0,55	0,81	1,02
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	místa	18 650	30 321	48 071	59 039	59 628	62 441
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	osoby	2,1	1,0	0,5	0,4	0,6	0,5
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	324 594	337 686	367 757	397 972	419 242	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	243,5	250,9	270,2	288,9	301,1	.
průměr ČR = 100	%	108,9	105,1	106,4	107,1	106,2	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	29 170	31 457	34 390	37 151	39 104	40 585
v tom: muži		32 549	35 059	38 244	40 917	42 394	43 812
ženy		24 830	26 776	29 444	32 238	34 717	36 354
Medián mezd	Kč	25 490	27 709	30 048	32 692	34 518	35 983
v tom: muži		27 989	30 428	32 897	35 719	36 996	38 405
ženy		22 508	24 522	26 842	29 318	31 536	32 958
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	38 896	41 973	45 826	49 559	51 399	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		28 082	30 307	33 113	35 759	37 139	.
sociální náklady a výdaje		10 153	10 958	11 951	12 976	13 665	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		49 771	50 315	50 797	51 347	51 197	51 834
základních škol		120 393	125 416	129 519	133 141	136 710	138 970
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		37 328	37 350	37 477	37 868	38 773	40 588
vyšších odborných škol (denní studium)		939	803	606	535	449	532
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		31 019	30 179	29 174	29 234	30 804	31 957
s místem výuky v kraji		2 845	2 657	2 427	2 344	2 390	2 663
z toho v prezenčním studiu	%	62,2	65,3	65,8	68,7	70,7	72,0
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	757	811	765	609	610	580
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	4 469	4 360	4 279	4 492	4 431	.
na 1 000 obyvatel		3,4	3,2	3,1	3,3	3,2	.
z toho zubní lékaři		630	641	629	638	612	.
Nemocnice ¹⁰⁾		27	29	29	29	29	.
lůžka	¹⁶⁾	5 951	6 240	6 239	6 147	6 257	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		523	517	520	512	508	.
praktických pro děti a dorost		237	235	226	221	221	.
stomatologů		540	541	544	544	531	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,215	4,339	4,573	4,802	5,453	5,674
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalen. dny	40,6	40,4	39,6	40,4	37,7	32,5
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. pěstounské péče)	tis. dávek	1 105,7	1 050,5	948,5	905,6	933,3	912,6
z toho rodičovský příspěvek		442,5	448,6	456,0	463,3	516,8	490,1
Výdaje na dávky celkem (vč. pěstounské péče)	mil. Kč	4 237	4 214	4 525	4 389	6 372	5 924
z toho rodičovský příspěvek		3 068	3 103	3 374	3 285	5 282	4 793
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. pěstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 178	3 131	3 325	3 186	4 576	4 293

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (stav k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		5 129	5 268	5 315	5 183	5 294	5 258
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		21,8	21,7	21,3	20,3	20,3	20,1
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		2 388	2 632	2 799	2 864	3 042	3 250
Lůžka v domovech pro osoby se zdrav. postižením		1 484	1 489	1 506	1 527	1 523	1 520
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	282 007	284 500	286 614	288 333	287 598	285 844
z toho ženy		170 445	171 031	171 610	172 010	170 688	169 444
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	210 189	212 740	214 747	216 560	216 514	214 732
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	61 859	63 623	65 106	66 282	67 308	68 821
z toho ženy		35 185	36 102	36 887	37 486	38 092	38 968
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	21,9	22,4	22,7	23,0	23,4	24,1
v tom: muži		23,9	24,3	24,5	24,8	25,0	25,6
ženy		20,6	21,1	21,5	21,8	22,3	23,0
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ¹²⁾	Kč	11 616	12 019	12 605	13 669	14 703	15 675
v tom: muži		12 826	13 252	13 880	14 994	16 102	17 166
ženy		10 502	10 870	11 408	12 418	13 364	14 239
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	45,6	43,4	41,9	41,8	42,6	43,6
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	2 443 088	2 664 542	3 273 416	3 762 247	5 352 720	5 176 921
v tom dávky:							
nemocenské		1 614 312	1 761 101	2 234 455	2 624 252	3 192 097	3 489 140
ošetřovné		123 590	144 894	177 656	191 204	163 327 ¹⁷⁾	598 103
peněžitá pomoc v mateřství		702 818	757 525	834 566	907 837	957 809	1 044 333
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		2 367	1 021	1 267	1 174	838	922
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		.	.	22 784	28 449	27 983	31 516
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		.	.	2 688	9 332	10 666	12 907
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		22 124	20 424	19 210	20 428	18 091	17 625
na 1 000 obyvatel		16,6	15,2	14,1	14,8	13,0	12,8
Objasněné trestné činy		10 450	9 691	9 292	9 383	8 107	7 649
Hlášené dopravní nehody		13 833	14 707	14 866	16 014	13 942	14 954
na 1 000 obyvatel		10,4	10,9	10,9	11,6	10,0	10,8
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	106	63	106	88	79	80
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registr. řidičů celkem	%	8,0	7,1	6,6	6,1	5,5	5,4
Požáry		2 391	2 404	3 231	2 871	2 610	2 405
na 1 000 obyvatel		1,8	1,8	2,4	2,1	1,9	1,7
přímá škoda	mil. Kč	281 861	567 191	681 117	403 449	600 887	563 232

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce⁵⁾ ve věku 15–64 let⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁸⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)⁹⁾ podniky se sídlem v kraji¹⁰⁾ nemocnice akutní a následné péče¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče¹⁶⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic¹⁷⁾ na růst výdajů na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	550 797	591 170	613 373	686 661	662 658	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	105,4	107,1	102,4	108,3	92,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	413,1	439,3	450,7	498,5	475,9	.
průměr ČR = 100	%	91,0	91,0	88,5	91,9	89,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	942,7	960,1	995,1	1 114,2	1 091,7	.
průměr ČR = 100	%	103,5	100,4	99,7	104,5	102,4	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	495 434	531 238	552 752	620 417	602 966	.
v tom sektory: primární	%	2,8	2,7	2,5	2,3	2,5	.
sekundární	%	48,3	47,1	45,6	47,0	44,0	.
terciární	%	48,8	50,1	51,8	50,7	53,5	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	158 588	166 815	216 675	249 193	235 364	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	118,9	124,0	159,2	180,9	169,0	.
průměr ČR = 100	%	105,0	103,1	118,9	123,1	121,3	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	584 275	615 765	616 365	616 278	607 024	.
z toho zaměstnanci		462 152	499 445	509 056	500 819	496 858	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	50 450	55 217	62 704	71 847	77 194	83 798
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	44 926	52 193	62 490	69 723	76 614	80 821
v tom: běžné výdaje		36 216	40 205	45 677	50 450	55 326	60 527
kapitálové výdaje		8 710	11 988	16 813	19 273	21 288	20 294
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	11 175	14 357	16 343	16 761	14 720	.
z toho: mzdové		4 962	5 610	6 529	7 374	7 818	.
financované z veřejných zdrojů ČR		2 017	2 615	3 078	3 120	3 529	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	6 881	7 219	7 880	8 183	8 398	.
z toho výzkumní pracovníci		3 205	3 202	3 660	3 845	3 968	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	78,2	79,7	81,3	81,1	80,5	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	79,8	81,4	82,4	82,6	83,1	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		330 506	336 540	342 766	344 580	351 185	358 087
z toho živnostníci		240 216	247 487	251 970	257 480	262 625	268 465
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		174 538	180 028	184 067	188 056	194 803	198 048
z toho živnostníci		124 841	129 472	132 046	134 764	140 077	141 913
Vzniklé subjekty		10 507	11 188	10 886	11 178	10 584	11 765
z toho živnostníci		6 996	7 203	7 231	7 516	7 106	8 054
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	24 233	24 633	24 320	25 309	26 468	.
z toho: rostlinná produkce		16 393	15 785	15 535	16 138	17 253	.
živočišná produkce		6 741	7 643	7 593	7 938	7 909	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	560 841	565 993	560 275	561 388	564 078	563 882
z toho orná		488 406	489 865	483 449	484 064	485 517	482 523
Sklízeň: obilovin	t	1 745 056	1 552 537	1 365 527	1 506 448	1 578 908	1 625 250
brambor	t	152 273	153 145	135 685	148 622	159 407	160 922
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	151 875	152 097	150 607	149 789	148 749	149 000
prasata	kusy	324 709	304 374	316 763	320 428	315 113	316 466
drůbež	tis. ks	4 719	4 233	4 960	5 254	5 264	4 738
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	18 440	19 185	19 020	18 324	18 419	18 728
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	63 081	61 427	63 742	62 294	64 545	65 551
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	42 257	43 507	40 161	43 655	42 892	48 218
Výroba mléka	tis. l	375 800	379 497	400 051	387 315	394 915	405 099
Snáška konzumních vajec	tis. ks	285 142	285 233	345 547	406 732	374 028	391 536
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (stav k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	289 442	289 540	289 775	290 183	290 080	288 014
Zalesňování	ha	2 322	2 186	1 983	2 077	2 699	4 035
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 426 470	1 527 246	1 788 572	2 659 376	3 860 354	3 977 008
z toho nahodilá hmyzová		115 222	185 281	700 064	1 866 138	3 117 622	2 680 429

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		223	227	222	231	229	221
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč	681 164	757 172	775 796	814 366	768 169	802 634
	tis. Kč	6 814	7 152	7 132	7 358	7 013	7 188
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	99 971	105 875	108 770	110 676	109 535	111 664
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	35 698	38 145	41 869	44 834	45 896	47 288
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	8 991	8 597	7 963	8 264	7 081	6 764
podíl na ČR	%	10,8	9,9	9,0	9,5	8,7	8,0
Spotřeba elektřiny netto	GWh	7 887	8 125	8 036	8 251	8 078	8 576
podíl na ČR	%	13,7	13,8	13,5	13,9	14,1	14,3
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 953,3	1 986,7	1 951,4	1 990,7	2 100,3	2 341,8
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	1 035 436	1 077 705	1 040 369	1 047 327	1 098 251	1 187 460
podíl na ČR	%	12,7	12,8	12,9	12,4	12,8	12,8
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	1 165,1	1 181,8	1 126,6	1 068,3	1 135,9	1 277,7
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		43	43	42	42	43	42
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč	8 565	8 216	8 797	9 024	9 055	9 213
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 779	1 666	1 775	1 794	1 794	1 866
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	4 815	4 932	4 956	5 029	5 046	4 936
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	31 541	33 509	36 526	38 819	38 515	41 625
Stavební práce "S" provedené v krajích ⁵⁾	mil. Kč	12 193	16 099	17 825	21 052	19 435	24 163
z toho pro veřejné zadavatele		7 603	8 826	14 283	17 263	17 932	18 596
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	39 155	45 442	45 643	47 707	47 329	60 671
z toho budov (bytových a nebytových)		31 008	34 186	35 247	37 493	36 869	49 076
z toho výstavba nových bytových budov		3 561	4 176	4 073	4 312	3 823	3 923
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 421	2 774	2 771	2 602	2 691	3 398
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		5 547	6 514	6 284	6 489	5 823	8 079
z toho v nových rodinných domech		15 865	18 678	19 186	19 947	19 446	21 271
Dokončené byty		4 860	5 449	7 244	7 030	6 836	6 376
z toho v nových rodinných domech		3 898	4 044	5 013	4 854	5 024	4 563
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	34 827	34 935	36 405	37 775	41 145	44 350
v novém bytovém domě	Kč	38 848	38 055	46 358	38 400	45 093	60 725
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		693 799	723 551	753 259	779 836	800 800	809 595
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		682	667	706	688	825	849
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		35 303	34 694	36 050	35 100	40 674	41 015
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	939	1 021	1 122	1 173	694	782
z toho ze zahraničí		213	243	275	275	76	79
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,4	3,4	3,4	3,3	3,6	3,6
z toho hostů ze zahraničí		2,3	2,2	2,2	2,2	2,5	2,6
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	11 038	11 521	12 319 ⁷⁾	13 317 ⁸⁾	8 250	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	21 829	21 810	22 164	22 051	21 196	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2020 je vypočten z dat roku 2019, 2020 a 2021)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	659 623	658 933	658 610	658 307	657 928	657 653
z toho: orná půda		545 826	544 551	543 344	541 550	539 962	538 508
zahrady a ovocné sady		38 200	38 488	38 781	39 372	39 839	40 417
trvalé travní porosty		72 234	72 529	73 181	74 092	74 877	75 522
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	433 227	433 908	434 234	434 538	434 921	435 194
z toho: lesní pozemky		299 393	299 749	299 874	300 018	300 101	300 181
zastavěné plochy a nádvoří		21 641	21 681	21 789	21 873	21 974	22 052
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	86,0	86,4	86,4	86,5	85,9	88,4
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	86,1	85,3	88,2	89,7	90,0	90,7
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	39,0	40,2	40,9	41,9	45,1	47,1
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	31,3	32,5	33,1	34,2	36,6	38,5
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	71,6	73,4	74,4	74,4	74,8	76,9
na kanalizaci s koncovou ČOV		71,4	73,3	74,2	74,3	74,7	76,8
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	99,7	99,7	99,6	99,7	99,7	99,7
Čistírný odpadních vod (ČOV)	ks	495	500	516	529	542	557
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	361 517	342 348	341 542	344 269	351 719	350 637
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	18 603	20 655	20 681	20 204	21 175	21 533
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,79	0,78	0,71	0,70	0,66	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,69	0,68	0,62	0,61	0,58	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,10	0,09	0,09	0,09	0,08	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	1,58	1,70	1,41	1,24	0,82	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		1,57	1,70	1,41	1,24	0,82	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	2,48	2,46	2,23	2,24	1,92	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		1,36	1,37	1,23	1,31	1,08	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,13	1,09	1,00	0,93	0,83	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	8,29	8,27	8,01	7,30	7,22	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,61	6,65	6,34	5,88	5,98	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,68	1,62	1,67	1,43	1,25	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem ^{2,3)}	t	.	4 523 923	4 976 060	5 067 151	5 019 263	.
na 1 obyvatele	kg	.	3 362	3 656	3 678	3 605	.
z toho: nebezpečných	t	.	224 034	266 068	264 621	268 518	.
na 1 obyvatele	kg	.	166	195	192	193	.
Produkce komunálních odpadů ^{3,4)}	t	.	714 251	722 097	746 539	820 906	.
na 1 obyvatele	kg	.	531	531	542	590	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 445	1 605	2 463	3 466	3 177	2 089
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 541,1	1 686,3	2 884,2	3 019	3 365	2 576
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	15,1	17,1	27,5	24,5	24,1	11,1
nakládání s odpadními vodami	%	57,9	53,2	45,9	49,7	53,2	70,6
nakládání s odpady	%	12,8	13,6	12,9	17,7	14,8	14,1
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	6 747,1	7 843,5	8 477,1	8 357	8 585	9 655
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	7,3	6,4	6,8	7,7	7,2	6,0
nakládání s odpadními vodami	%	19,5	18,2	18,9	19,4	19,6	18,6
nakládání s odpady	%	66,4	68,6	68,2	69,8	67,6	70,5

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

³⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

⁴⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadů

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje v letech 2011, 2016 a 2021

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					Mělník
			Benešov	Beroun	Kladno	Kolín	Kutná Hora	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	2011	1 279 322	95 445	86 057	159 133	96 820	74 333	104 169
	2016	1 338 982	97 452	91 230	163 108	99 746	74 697	106 516
	2021 ¹⁾	1 386 824	99 323	96 624	164 493	103 894	75 683	109 354
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	57 522	2 156	3 082	5 808	3 191	1 716	5 517
	2016	64 815	2 399	4 057	7 334	3 445	2 196	4 252
	2021	94 539	3 535	6 602	11 000	6 819	3 791	6 536
v tom ve věku (%):								
0–14 let	2011	15,9	15,1	15,9	15,2	15,2	14,1	15,4
	2016	17,3	16,2	17,2	16,5	16,5	14,8	16,6
	2021 ¹⁾	17,9	16,9	18,1	16,7	17,3	15,8	17,3
15–64 let	2011	68,8	68,7	68,3	68,8	68,3	68,8	69,5
	2016	65,2	64,6	65,0	65,2	64,7	65,4	65,6
	2021 ¹⁾	63,2	62,1	63,3	63,6	63,1	62,6	63,7
65 a více let	2011	15,3	16,2	15,8	16,0	16,5	17,1	15,1
	2016	17,5	19,2	17,8	18,3	18,8	19,8	17,8
	2021 ¹⁾	18,9	21,1	18,7	19,7	19,7	21,7	19,0
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2011	40,3	41,1	40,5	40,9	41,0	41,8	40,3
	2016	41,0	42,1	41,1	41,6	41,7	42,8	41,2
	2021 ¹⁾	41,5	42,7	41,4	42,3	41,8	43,4	41,7
Index stáří (stav k 31. 12.) ²⁾	2011	95,9	107,5	99,9	105,0	108,7	121,5	97,8
	2016	101,5	118,9	103,5	111,0	113,6	133,2	106,8
	2021 ¹⁾	105,4	124,8	103,4	117,8	113,8	137,4	110,2
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ³⁾	2011	45,2	45,5	46,4	45,4	46,5	45,4	43,9
	2016	53,5	54,8	53,8	53,5	54,7	52,9	52,4
	2021 ¹⁾	58,3	61,1	58,0	57,2	58,5	59,8	57,0
Živě narození na 1 000 obyvatel	2011	11,4	10,3	11,1	10,8	11,3	10,2	11,0
	2016	11,1	10,5	11,2	11,3	10,9	10,1	11,0
	2021	10,9	10,7	11,4	10,1	10,8	11,0	11,6
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2011	9,9	10,7	9,9	10,6	10,5	11,0	10,1
	2016	9,5	10,7	9,8	10,4	10,2	10,6	9,5
	2021	12,1	13,4	11,4	13,6	13,5	15,1	12,5
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	20,2	16,9	23,2	18,2	21,5	16,6	21,2
	2016	19,7	16,7	24,2	19,9	23,5	18,2	23,8
	2021	25,0	22,3	34,7	21,9	35,4	24,6	27,9
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	10,4	10,2	10,9	12,4	15,5	13,7	20,3
	2016	12,2	12,7	13,9	15,5	16,1	14,9	16,6
	2021	13,5	14,0	16,8	16,4	20,5	15,6	19,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	1,5	-0,4	1,2	0,1	0,8	-0,8	0,8
	2016	1,5	-0,2	1,4	0,9	0,7	-0,5	1,5
	2021	-1,2	-2,7	-0,0	-3,5	-2,7	-4,1	-0,8
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2011	9,8	6,7	12,3	5,8	5,9	2,9	0,9
	2016	7,6	4,0	10,3	4,3	7,3	3,2	7,2
	2021	11,5	8,3	17,9	5,6	14,9	9,0	8,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	11,3	6,2	13,5	6,0	6,7	2,1	1,7
	2016	9,1	3,8	11,7	5,2	8,0	2,7	8,7
	2021	10,3	5,6	17,9	2,1	12,3	4,9	8,1
Naděje dožití (v období 2017–2021)								
	mužů při narození	.	75,3	75,7	74,9	75,5	74,8	75,4
žen při narození	.	81,4	81,4	80,7	81,2	81,2	81,0	

v tom okresy						Rok	
Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník		
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ							
123 736	94 243	151 451	124 799	113 638	55 498	2011	Počet obyvatel (stav k 31. 12.)
126 825	97 758	171 914	140 208	114 219	55 309	2016	
127 592	101 120	188 384	151 093	114 366	54 898	2021 ¹⁾	
8 811	3 550	9 827	8 617	2 795	2 452	2011	z toho cizinci (bez azylantů)
10 018	3 990	11 930	10 617	2 801	1 776	2016	
13 375	6 263	17 000	13 756	3 887	1 975	2021	
v tom ve věku (%):							
15,0	16,2	18,5	18,9	14,5	14,3	2011	0–14 let
16,1	17,3	20,7	20,6	15,2	15,3	2016	
16,7	17,7	21,3	21,0	15,9	16,0	2021 ¹⁾	
70,1	68,1	68,5	68,1	69,5	69,8	2011	15–64 let
66,4	64,8	64,8	64,5	65,7	65,6	2016	
64,1	63,3	63,4	63,0	62,7	62,3	2021 ¹⁾	
14,9	15,7	13,0	13,0	16,0	15,8	2011	65 a více let
17,5	17,8	14,5	14,9	19,1	19,1	2016	
19,1	19,0	15,3	16,1	21,4	21,6	2021 ¹⁾	
40,3	40,3	38,3	38,2	41,2	41,2	2011	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
41,3	41,0	38,5	38,8	42,4	42,3	2016	
41,9	41,5	38,9	39,4	43,2	43,3	2021 ¹⁾	
99,0	96,6	70,6	68,6	110,7	110,6	2011	Index stáří (stav k 31. 12.) ²⁾
108,2	102,8	69,9	72,2	125,0	124,7	2016	
114,4	107,8	71,6	76,6	134,2	135,1	2021 ¹⁾	
42,7	46,8	46,0	46,8	43,8	43,2	2011	Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ³⁾
50,7	54,3	54,3	55,0	52,2	52,5	2016	
56,0	58,0	57,7	58,8	59,6	60,4	2021 ¹⁾	
11,0	11,4	14,0	14,2	9,7	9,6	2011	Živě narození na 1 000 obyvatel
10,9	10,3	12,3	12,2	10,2	9,7	2016	
11,1	11,2	11,5	10,8	10,7	10,2	2021	
9,3	10,2	8,4	8,2	10,8	10,6	2011	Zemřelí na 1 000 obyvatel
9,2	10,0	7,4	7,4	11,0	10,1	2016	
12,6	12,9	9,2	8,5	12,8	14,9	2021	
18,2	24,9	46,5	47,1	13,7	18,6	2011	Přistěhovalí na 1 000 obyvatel
17,6	24,3	42,4	41,8	13,4	17,9	2016	
25,8	32,0	45,2	45,6	18,6	21,1	2021	
11,9	16,3	21,8	21,9	9,0	17,5	2011	Vystěhovalí na 1 000 obyvatel
14,9	18,9	23,3	27,3	12,3	16,6	2016	
19,4	20,1	26,1	29,4	11,7	13,8	2021	
1,7	1,2	5,6	6,0	-1,1	-1,0	2011	Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
1,6	0,3	4,9	4,8	-0,8	-0,4	2016	
-1,5	-1,7	2,3	2,4	-2,1	-4,8	2021	
6,2	8,6	24,6	25,2	4,7	1,1	2011	Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel
2,6	5,4	19,0	14,5	1,1	1,4	2016	
6,4	11,9	19,1	16,2	6,9	7,3	2021	
7,9	9,8	30,2	31,2	3,6	0,1	2011	Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
4,3	5,7	23,9	19,3	0,3	0,9	2016	
4,9	10,1	21,4	18,5	4,8	2,5	2021	
Naděje dožití (v období 2017–2021)							
75,7	75,2	77,2	77,8	75,5	74,9		mužů při narození
81,2	80,7	82,1	82,8	81,6	80,7		žen při narození

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje v letech 2011, 2016 a 2021

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Benešov	Beroun	Kladno	Kolín	Kutná Hora	Mělník
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2016	38 966	1 829	2 471	6 502	3 970	2 674	4 067
	2021	29 019	1 256	2 237	5 263	2 702	1 685	3 222
z toho (%):								
ženy	2016	53,0	51,7	52,2	52,5	54,1	52,3	55,7
	2021	53,8	53,7	50,4	53,7	55,1	55,1	55,5
absolventi škol a mladiství	2016	4,4	5,2	4,3	4,2	4,3	3,6	4,5
	2021	5,3	3,7	5,6	5,5	5,4	6,7	5,9
osoby se zdravotním postižením	2016	13,2	15,0	10,9	9,1	15,9	21,2	10,6
	2021	12,5	15,8	11,9	8,7	17,1	20,6	9,8
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2016	30,0	42,5	29,0	22,5	31,3	33,9	23,9
	2021	35,1	49,1	33,7	25,0	37,4	40,8	30,5
dosazitelní ⁴⁾	2016	96,0	95,7	96,6	97,7	94,3	99,3	92,7
	2021	91,1	85,7	91,6	89,8	90,5	90,7	90,9
ve věku do 24 let	2016	12,6	14,6	13,2	12,1	12,3	12,7	12,5
	2021	12,6	9,2	13,6	13,2	11,6	13,8	13,9
ve věku 55 a více let	2016	21,8	21,6	18,9	20,3	22,1	24,3	20,6
	2021	25,5	26,4	24,5	24,8	26,5	26,9	23,5
evidovaní 12 a více měsíců	2016	34,9	16,6	35,0	47,7	32,1	31,9	41,1
	2021	30,7	15,4	33,2	44,4	28,5	24,1	33,8
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ⁵⁾	2016	4,31	2,79	4,06	5,99	5,85	5,44	5,43
	2021	2,98	1,74	3,34	4,46	3,74	3,20	4,18
v tom: muži	2016	3,99	2,66	3,82	5,63	5,25	5,05	4,74
	2021	2,70	1,57	3,25	4,11	3,21	2,77	3,58
ženy	2016	4,63	2,92	4,31	6,35	6,47	5,85	6,15
	2021	3,28	1,91	3,44	4,83	4,31	3,66	4,80
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁶⁾	2016	1,56	0,48	1,46	2,92	1,98	1,74	2,39
	2021	1,02	0,31	1,21	2,23	1,18	0,86	1,56
Lékaři na 1 000 obyvatel	2016	3,4	3,2	3,8	4,9	3,9	3,6	3,0
	2020	3,2	3,7	4,5	4,2	4,3	2,8	2,6
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2016	4,215	4,674	4,549	4,323	4,074	4,616	3,841
	2021	5,674	6,312	5,659	5,598	5,399	6,119	5,274
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2016	40,6	44,8	42,2	43,7	42,8	47,6	40,4
	2021	32,5	35,6	34,3	34,2	31,0	38,0	30,3
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2016	21,8	20,3	20,6	25,0	15,2	22,4	25,2
	2020	20,1	16,7	18,8	23,8	17,7	20,6	23,2
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁷⁾	2016	11 616	11 350	11 474	11 727	11 465	11 308	11 562
	2021	15 675	15 342	15 485	15 783	15 462	15 304	15 558
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁸⁾	2016	21,9	26,5	25,1	19,9	22,5	22,5	25,3
	2021	24,1	29,2	27,3	21,4	25,6	25,6	27,3
v tom: muži	2016	23,9	30,4	26,5	21,1	25,0	25,1	26,8
	2021	25,6	32,2	27,9	22,2	28,1	28,1	28,1
ženy	2016	20,6	24,0	24,2	19,1	20,9	20,9	24,3
	2021	23,0	27,2	26,9	20,9	24,0	24,0	26,8

v tom okresy						Rok	
Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník		
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
2 382	3 559	2 244	2 710	4 783	1 775	2016	Uchazeči o zaměstnání v evidenci
1 944	2 846	1 738	1 817	3 119	1 190	2021	úřadu práce (stav k 31. 12.)
z toho (%):							
55,3	52,5	56,6	54,1	47,3	56,8	2016	ženy
55,3	53,5	55,9	57,3	48,3	55,5	2021	
3,8	5,3	4,9	5,0	4,4	4,0	2016	absolventi škol a mladiství
5,0	5,6	4,4	3,6	5,2	6,1	2021	
16,8	12,9	10,0	9,3	11,9	26,9	2016	osoby se zdravotním postižením
12,8	12,8	8,3	8,1	12,3	24,9	2021	
34,4	28,3	41,7	28,4	32,2	29,7	2016	s nárokem na podporu
44,0	33,2	44,0	37,5	35,8	37,6	2021	v nezaměstnanosti
95,8	99,5	88,9	91,7	99,1	95,0	2016	dosažitelní ⁴⁾
93,0	93,3	89,3	90,4	94,1	91,7	2021	
10,3	13,5	13,0	12,1	13,3	11,8	2016	ve věku do 24 let
10,9	13,3	12,5	10,5	11,9	13,9	2021	
31,6	20,1	20,0	18,7	22,8	23,7	2016	ve věku 55 a více let
33,2	23,1	22,0	24,8	27,2	25,8	2021	
33,4	37,1	16,4	29,4	33,8	36,5	2016	evidovaní 12 a více měsíců
22,8	31,2	18,3	26,4	30,0	25,0	2021	
2,71	5,58	1,82	2,78	6,31	4,65	2016	Podíl nezaměstnaných osob
2,13	4,11	1,28	1,70	4,06	3,14	2021	(stav k 31. 12.; %) ⁵⁾
2,30	5,26	1,59	2,55	6,53	3,93	2016	v tom: muži
1,79	3,74	1,14	1,48	4,12	2,68	2021	
3,15	5,91	2,05	3,00	6,08	5,41	2016	ženy
2,51	4,49	1,43	1,92	3,99	3,63	2021	
0,95	2,08	0,33	0,88	2,15	1,79	2016	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných
0,54	1,39	0,27	0,50	1,31	0,87	2021	(stav k 31. 12.; %) ⁶⁾
4,2	2,7	2,6	1,5	3,9	3,0	2016	Lékaři na 1 000 obyvatel
4,2	2,9	1,8	1,5	3,7	2,8	2020	
4,037	4,007	4,428	3,606	4,133	4,796	2016	Průměrné procento dočasné pracovní
5,569	5,615	5,947	5,389	5,316	6,466	2021	neschopnosti
32,9	40,8	42,9	35,8	41,4	49,0	2016	Průměrná doba trvání 1 případu dočasné
28,0	33,4	34,4	30,2	32,4	39,6	2021	pracovní neschopnosti
16,9	22,7	23,6	18,2	26,3	25,3	2016	Lůžka v domovech pro seniory
18,2	20,6	22,3	15,6	23,5	22,5	2020	na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
11 883	11 403	11 797	12 000	11 543	11 482	2016	Průměrný měsíční starobní důchod
16 062	15 359	15 950	16 252	15 465	15 549	2021	sólo (Kč) ⁷⁾
20,4	21,5	20,4	17,4	22,1	22,5	2016	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu
23,5	24,7	21,1	18,3	25,3	22,9	2021	na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁸⁾
22,8	25,2	22,6	18,5	22,6	23,9	2016	v tom: muži
25,7	28,4	22,3	19,0	26,5	23,7	2021	
18,9	19,1	19,0	16,6	21,7	21,6	2016	ženy
22,0	22,2	20,3	17,7	24,6	22,3	2021	

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje v letech 2011, 2016 a 2021

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Benešov	Beroun	Kladno	Kolín	Kutná Hora	Mělník
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2016	16,6	14,3	15,4	20,8	17,6	12,5	14,9
	2021	12,8	10,3	13,7	14,9	14,0	10,1	12,2
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2016	10,4	16,7	9,3	8,8	7,9	8,1	8,2
	2021	10,8	17,4	9,1	6,8	11,3	12,7	9,1
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let (stav k 31. 12.)	2016	224,0	237,4	221,6	190,3	206,5	191,5	211,3
	2021	245,3	257,8	245,3	209,8	224,4	205,4	231,6
z toho:								
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2016	116,4	117,1	119,2	96,4	108,6	99,6	109,2
	2021	129,7	129,9	134,7	108,0	118,3	111,2	121,8
subjekty vzniklé v roce	2016	6,5	5,7	6,5	5,8	6,4	5,0	6,5
	2021	7,3	7,5	7,6	6,7	7,0	5,9	7,1
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2016	4,2	3,7	4,8	2,4	4,7	2,1	3,2
	2021	5,9	5,9	6,9	8,7	6,3	6,3	3,5
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2016	3,6	2,9	4,0	2,5	3,2	2,7	3,2
	2021	4,6	4,1	5,2	3,4	4,9	3,8	4,2
Hromadná ubytovací zařízení	2016	682	84	50	21	28	57	41
	2021	849	121	56	24	34	72	55
lůžka	2016	35 303	4 697	1 881	964	970	3 177	2 268
	2021	41 015	6 318	1 869	1 287	1 216	3 486	2 798
lůžka na 1 000 obyvatel	2016	26,5	48,3	20,7	5,9	9,8	42,6	21,4
	2021	29,7	63,8	19,5	7,8	11,8	46,2	25,7
hosté (tis. osob)	2016	939,0	126,9	72,0	32,4	⁹⁾ 33,5	⁹⁾ 59,8	⁹⁾ 61,0
	2021	781,8	⁹⁾ 129,0	⁹⁾ 43,1	22,7	⁹⁾ 23,8	⁹⁾ 75,7	⁹⁾ 52,9
z toho ze zahraničí	2016	212,5	14,2	21,2	8,6	⁹⁾ 8,6	⁹⁾ 12,0	⁹⁾ 17,0
	2021	78,9	⁹⁾ 8,7	⁹⁾ 5,0	3,0	⁹⁾ 3,6	⁹⁾ 6,5	⁹⁾ 5,7
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ								
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):								
orná půda	2016	49,9	47,2	35,9	59,5	65,7	54,4	58,5
	2021	49,3	46,8	35,0	58,9	65,4	54,1	57,6
lesní pozemky	2016	27,4	28,1	38,7	20,2	12,7	23,8	18,8
	2021	27,5	28,1	38,8	20,3	12,7	23,9	19,0
zastavěné plochy a nádvoří	2016	2,0	1,4	1,9	2,6	2,4	1,9	2,5
	2021	2,0	1,4	1,9	2,7	2,4	1,9	2,6

¹⁾ údaje navazují na výsledky SLDB 2021²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let⁴⁾ ve věku 15–64 let⁵⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁶⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁷⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec⁸⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec⁹⁾ méně spolehlivý údaj

v tom okresy						Rok	
Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník		
15,6	14,0	18,0		17,0	14,8	2016	Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel
14,6	11,6	11,8		13,6	13,3	2021	
12,8	8,8	10,9	8,5	12,6	13,5	2016	Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel
13,5	10,6	9,4	8,6	12,2	16,9	2021	
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci)							
194,2	228,5	270,2	270,5	239,7	185,9	2016	na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let (stav k 31. 12.)
208,6	244,0	299,7	294,1	261,1	205,2	2021	
z toho:							
89,8	110,9	148,3	155,3	120,0	97,8	2016	se zjištěnou ekonomickou aktivitou
94,6	121,4	166,1	174,5	130,9	109,6	2021	
5,2	6,4	8,4	8,3	6,9	5,7	2016	subjekty vzniklé v roce
5,5	7,4	9,2	9,5	6,2	6,4	2021	
3,8	4,6	7,2	6,6	2,1	1,4	2016	Zahájené byty na 1 000 obyvatel
6,3	7,0	6,1	4,8	3,5	2,7	2021	
3,4	3,1	7,1	4,9	2,2	1,3	2016	Dokončené byty na 1 000 obyvatel
4,5	6,6	5,4	6,7	2,9	1,5	2021	
73	58	63	59	101	47	2016	Hromadná ubytovací zařízení
83	68	77	72	130	57	2021	
3 243	3 188	3 618	2 626	5 807	2 864	2016	lůžka
3 496	3 472	4 031	2 834	6 635	3 573	2021	
25,6	32,6	21,3	18,9	50,9	51,8	2016	lůžka na 1 000 obyvatel
27,5	34,5	21,6	18,9	58,2	65,2	2021	
⁹⁾ 61,9	108,9	139,1	⁹⁾ 78,0	⁹⁾ 110,1	55,3	2016	hosté (tis. osob)
51,1	86,9	⁹⁾ 95,7	⁹⁾ 53,7	⁹⁾ 93,3	⁹⁾ 53,8	2021	
⁹⁾ 18,5	19,3	49,1	⁹⁾ 28,3	⁹⁾ 11,1	4,6	2016	z toho ze zahraničí
10,4	5,7	⁹⁾ 15,8	⁹⁾ 7,1	⁹⁾ 4,7	⁹⁾ 2,6	2021	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):							
54,3	63,7	52,7	46,2	33,6	44,1	2016	orná půda
53,7	63,4	50,9	45,0	33,1	43,3	2021	
26,1	17,5	22,5	27,6	40,5	37,9	2016	lesní pozemky
26,1	17,6	22,5	27,5	40,6	38,1	2021	
2,0	2,3	2,9	2,7	1,3	1,4	2016	zastavěné plochy a nádvoří
2,0	2,3	3,1	2,8	1,3	1,4	2021	